

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 020200 16 Kri

Datum objavljivanja 16.10.2020. godine

Datum pismenog otpravka 22.02.2021. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu:

sudija Staniša Gluhajić, predsjednik vijeća

sudija Vesna Jesenković, član vijeća

sudija Šaban Maksumić, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Protiv optuženog

Srećka Aćimovića

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Ibro Bulić

Branilac optuženog:

Miloš Perić

SADRŽAJ:

IZREKA.....	4
I. TOK KRIVIČNOG POSTUPKA	8
A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES	8
B. IZVEDENI DOKAZI	8
1. Tužilaštvo BiH	8
2. Odbrana optuženog Srećka Aćimovića	9
3. Provedeni dokazi Suda	9
C. ZAVRŠNE RIJEČI	9
1. Završne riječi Tužilaštva Bosne i Hercegovine	9
2. Završna riječ odbrane optuženog Srećka Aćimovića	16
3. Završna riječ optuženog Srećka Aćimovića	23
D. PROCESNE ODLUKE	25
1. Odluka o isključenju javnosti za dio pretresa	25
2. Svjedoci pod mjerama zaštite	28
3. Odluka o djelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ	31
4. Nastavak odgođenog glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH).....	32
5. Izvedeni i uvršteni dokazi po osnovu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH i u smislu odredbi Zakona o ustupanju	33
Iskazi svjedoka koji su svjedočili u predmetima pred MKSJ.....	41
6. Ostale odluke o prihvatljivosti dokaza	44
7. Razrješenje branilaca po službenoj dužnosti i pitanje dodatnog branioca po službenoj dužnosti.....	47
8. Postavljanje pravnih savjetnika svjedocima	50
9. Vještačenje po vještaku vojne struke	51
10. Vještačenje svjedoka SA-5.....	53
11. Digresija u izvođenju dokaza.....	59
12. Objava presude – član 286. stav 1. ZKP BiH (vrijeme i mjesto objavljivanja presude)	60
II. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA	60

NALAZI SUDA.....	63
A. OCJENA DOKAZA – STANDARDI DOKAZIVANJA	63
B. OBILJEŽJA BIĆA KRIVIČNOG DJELA GENOCID ⁶⁷	
C. OPŠTI KONTEKST DOGAĐAJA U ZAŠTIĆENOJ ZONI UN SREBRENICA	72
1. Status zaštićene zone.....	72
2. Napad na Srebrenicu.....	74
3. PREGLED I STRUKTURA DRINSKOG KORPUSA I ZVORNIČKE BRIGADE.....	104
4. Struktura 2. Bataljona Zvorničke brigade i svojstvo optuženog Srećka Aćimovića.....	106
5. DOVOĐENJE ZAROBLJENIKA NA PODRUČJE OPŠTINE ZVORNIK I SMJEŠTAJ ZAROBLJENIKA U OSNOVNU ŠKOLU U ROĆEVIĆE.....	108
ROĆEVIĆ-TERITORIJ POD KONTROLOM 2 PJEŠADIJSKOG BATALJONA ZVORNIČKE BRIGADE.....	114
14.07.1995. GODINE, SPOZNAJA OPTUŽENOG DA SU ZAROBLJENICI IZ SREBRENICE SMJEŠTENI U ŠKOLI U ROĆEVIĆU I PRVE RADNJE KOJE JE ISTI PREDUZEIO POVODOM TOG SAZNANJA.....	121
RADNJE KOJE JE OPTUŽENI PREDUZEIO DANA 15.07.1995. GODINE.....	126
SVIJEST I ODGOVORNOST OPTUŽENOG SREĆKA AĆIMOVIĆA.....	174
Nema dokaza da je optuženi i sam dijelio namjeru glavnih izvršilaca.....	180
IZMJENE U ČINJENIČNOM OPISU.....	181
ODLUKA O KAZNI.....	187
Troškovi postupka.....	188
Imovinsko pravni zahtjev.....	188
D. ANEX I – UTVRĐENE ČINJENICE	189
<u>E. ANEX II-DOKAZI.....</u>	<u>218</u>

Broj: S1 1 K 020200 16 Kri
Sarajevo, 16.10.2020. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u Vijeću sastavljenom od sudije Staniše Gluhajića, kao predsjednika Vijeća te sudije Vesne Jesenković i Šabana Maksumića kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Samire Kustura Čolić u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Srećka Aćimovića, zbog krivičnog djela Genocid iz 171. tačka a) i b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 30. KZ BiH, postupajući po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 24.12.2015. godine, a koja je potvrđena dana 28.12.2015. godine, nakon javno održanog glavnog pretresa, sa kojeg je jednim dijelom bila isključena javnost, u prisustvu postupajućeg tužioca Tužilaštva BiH, Ibre Bulića te optuženog Srećka Aćimovića i njegovog branioca, advokata Miloša Perića, donio je i dana 16.10.2020. godine i javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI SREĆKO AĆIMOVIĆ, zvani Srećo, sin Milivoja i majke Dare, djevojački Perić, rođen 10.05.1967. godine u Roćeviću, opština Zvornik, državljanin ..., po narodnosti ..., sa prebivalištem na adresi ..., završio srednju školu za hemijskog tehničara, po zanimanju hemijski tehničar, nezaposlen, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, služio JNA 1986. godine u Zagrebu, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak protiv njega,

I

KRIV JE

Što je:

za vrijeme široko rasprostranjenog i sistematičnog napada preduzetog u periodu od 06.07.1995. do 01.11.1995. godine od strane pripadnika VRS-a i MUP-a RS, usmjerenog

na pripadnike bošnjačkog naroda u zaštićenoj zoni UN-a Srebrenica, tokom kojeg napada je izvedena operacija trajnog i prisilnog preseljenja cjelokupnog bošnjačkog civilnog stanovništva, operacija hvatanja, zatvaranja i pogubljenja vojno sposobnih muškaraca Bošnjaka i dječaka iz srebreničke enklave, te operacija njihovog ukopa, iskopa, te ponovnog ukopa na drugim lokacijama u cilju sakrivanja dokaza, na koji način je djelimično istrijebljena skupina bošnjačkog naroda pri čemu je cjelokupno bošnjačko civilno stanovništvo, do 40 000 civila Bošnjaka uklonjeno iz srebreničke enklave, a više od 7 000 muškaraca Bošnjaka i dječaka ubijeno, zakopano, otkopano i premješteno na druge lokacije pa ponovo zakopano,

Srećko Aćimović, u svojstvu komandanta II Bataljona Zvorničke brigade VRS, u periodu od 14. do 16.07.1995. godine, svjesno pružio pomoć članovima udruženog zločinačkog poduhvata između ostalih generalu Mladić Ratku, komandantu GŠ VRS, pukovniku Beara Ljubiši, načelniku za bezbjednost Glavnog štaba VRS, potpukovniku Popović Vujadinu, pomoćniku komandanta za bezbjednost Drinskog korpusa, pukovniku Pandurević Vinku, komandantu Zvorničke brigade; potpukovniku Obrenović Draganu, zamjeniku komandanta i načelniku štaba Zvorničke brigade; poručniku Nikolić Dragi, pomoćniku komandanta za bezbjednost Zvorničke brigade, Nikolić Momiru, pomoćniku komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove Bratunačke brigade; Jokić Draganu, načelniku inženjerije Zvorničke brigade, te raznim drugi pojedincima i vojnim i policijskim jedinicama, uključujući jedinice Drinskog korpusa, jedinice Glavnog štaba VRS, jedinice MUP-a RS, a čiji plan i cilj je bio da zatvore i po kratkom postupku pogube i zakopaju vojno sposobne muškarce Bošnjake iz srebreničke enklave, a prisilno premjeste žene, djecu i starce iz enklave, i na taj način ih unište kao grupu, tako što je:

Dana 14.07.1995. godine, upoznat da su u školi u Roćeviću, na teritoriji pod kontrolom II Bataljona, protivzakonito zatvoreni muškarci iz Zaštićene zone UN Srebrenica, koji su prethodno autobusima dovezeni do škole u Roćeviću sa raznih područja i objekata privremenog zatvaranja u opštini Bratunac, držani u školskoj fiskulturnoj sali, gdje su ih obezbjeđivali vojnici VRS-a, došao u školu gdje je vidio da se prema zarobljenicima vrši nasilje, da se vrše pojedinačna ubistva od strane neidentifikovanih vojnika VRS-a, da bi istog dana u kasnim večernjim satima Srećko Aćimović dobio naredbu upućenu iz komande Zvorničke brigade da se zarobljenici strijeljaju pa je narednog dana, 15.07.1995. godine, u prijednevrim satima, postupajući po toj naredbi **pripremio municiju, obezbijedio**

kamione te izdao naredbu vozačima kamiona iz II Bataljona da prevoze zarobljenike na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku, pa su u više navrata tokom 15.07.1995. godine zatvoreni muškarci i dječaci Bošnjaci tim kamionima prevoženi iz škole do šljunkare, gdje su iskrcavani iz kamiona i pogubljeni po kratkom postupku pucanjem iz automatskog oružja od strane pripadnika VRS-a, među kojima je najmanje jedan bio pripadnik II Bataljona, tako da su do kraja tog dana, na obali rijeke Drine u Kozluku, ubijeni svi zarobljenici doveženi iz škole u Ročeviću, i to njih oko 818, nakon čega su pogubljeni bošnjački zarobljenici zakopani u pješčana udubljenja kao neobilježenu masovnu grobnicu u Kozluku od strane drugih vojnika VRS-a, uključujući i vojnike iz Inženjerske čete Zvorničke brigade, pri čemu nisu poduzeti nikakvi koraci da se utvrdi identitet ubijenih Bošnjaka niti je vođena ikakva evidencija o njihovom zatvaranju ili smrti,

Dakle,

Pomogao izvršenje zajedničkog cilja udruženog zločinačkog poduhvata da se ubiju muški pripadnici skupine Bošnjaka koji su kao Bošnjaci Istočne Bosne, činili značajni dio etničke skupine Bošnjaka, na koji način je pomogao da se ista djelimično istrijebi kao nacionalna, vjerska i etnička skupina

čime je počinio krivično djelo Genocid iz člana 141. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ)¹, u vezi sa članom 24. istog zakona (pomaganje).

Stoga ga Vijeće Suda BiH, za počinjeno krivično djelo, primjenom članova 33., 38. stav 1., 41. stav 1. KZ SFRJ,

OSUĐUJE
na kaznu zatvora u trajanju od
9 (devet) godina

¹koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ

Optuženom se u skladu sa članom 50. stav 1. KZ SFRJ u izrečenu kaznu zatvora uračunava i vrijeme koje je proveo u pritvoru, **počev od momenta lišenja slobode** dana 30.11.2015. godine pa do 29.12.2015. godine.

II

Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskoopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

III

Primjenom člana 188. stav 4. ZKP BiH, optuženi se oslobađa od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

I. TOK KRIVIČNOG POSTUPKA

A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 24.12.2015. godine, a koja je potvrđena dana 28.12.2015. godine, optuženom Srećku Aćimoviću stavljeno je na teret izvršenje krivičnog djela - Genocid iz člana 171. tačke a) i b) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 30. istog zakona.
2. Ročište za izjašnjenje o krivnji održano je dana 19.01.2016. godine i na istom se optuženi Srećko izjasnio da nije kriv pa je sudija za prethodno saslušanje, u skladu sa odredbom člana 229. stav 4. ZKP BiH, spis proslijedio raspravnom Vijeću radi zakazivanja glavnog pretresa.
3. Glavni pretres je počeo dana 24.02.2016. godine čitanjem optužnice Tužilaštva BiH te izlaganjem uvodnih riječi Tužilaštva i odbrane optuženog. U toku trajanja glavnog pretresa optužba i odbrana optuženog proveli su brojne dokaze, kako subjektivne tako i materijalne prirode, te je Sud izveo dokaz, a popis izvedenih dokaza nalaz se u okviru Anexa I pismene izrade presude, koji čini njen sastavni dio.
4. Glavni pretres je okončan 02.09.2020. godine, nakon čega je zakazan datum izricanja presude za 16.10.2020.godine.

B. IZVEDENI DOKAZI

1. Tužilaštvo BiH

5. U toku dokaznog postupka, kao svjedoci optužbe saslušani su: Mile Janjić, Milovan Đokić, Radenko Zarić, Rajko Babić, Stjepan Mitrović, Milorad Birčaković, Teodor Stanišić, Boro Lakić, Boško Lazić, Dragan Stjepanović, Dragan Stevanović, Mitar Lazarević, Predrag Ristić, Risto Milošević, Vujo Lazarević, Slavko Perić, Milorad Trbić, Milisav Cvjetinović, Milivoje Lazarević, Radivoje Lakić, I.J., zaštićeni svjedoci: SA-4, SA-1, SA-6 i SA-2, te vještaci dr. Rifat Kešetović i prim.dr. Omer Ćemalović. Također, na glavnom pretresu su pročitani iskazi svjedoka Slavka Radića i zaštićenog svjedoka SA-5, te uvedeni iskazi po članu 5. Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ

6. Spisak svih provedenih dokaza Tužilaštva, kako subjektivnih tako i materijalnih, naveden je u Aneksu II ove presude.

2. Odbrana optuženog Srečka Aćimovića

7. U toku dokaznog postupka odbrana optuženog Sreća Aćimovića je saslušala svjedoke: Bruno Grujić, Goran Radić, Mile Jović, Novica Đerić, Radislav Pantić, Milanka Tanacković, Vlado Matić, Dragan Tejić, Branislav Jović, Vukašin Drašković, Aleksa Sekanić, Milorad Šakotić, Miodrag Dragutinović, Mitar Lazarević, Vinko Pandurević, Slaviša Pisić, Teodor Stanišić, Zoran Jović, Stanoje Birčaković, Cvijetko Glibić, Rade Jekić, Drago Milošević, Mile Đukanović, Milan Stjepanović, Mile Lazarević, Zoran Stevanović, Lazar Jović, Sveto Milić, zaštićene svjedoke: SO-2 i SO-3 te vještaka vojne struke Mladena Marinkovića.

8. Spisak saslušanih svjedoka, vještaka te provedenih materijalnih dokaza odbrane optuženog Srečka Aćimovića, naveden je u Aneksu II ove presude.

3. Provedeni dokazi Suda

9. U toku dokaznog postupka Sud je proveo jedan dokaz i to saslušanjem zaštićenog svjedoka SA-2.

C. ZAVRŠNE RIJEČI

1. Završne riječi Tužilaštva Bosne i Hercegovine

10. Tužilaštvo BiH se u svom završnom izlaganju najprije osvrnulo na dokaze koji su izvedeni pred ovim sudom u pravcu dokazivanja pripreme za napad na Srebrenicu, te u tom smislu istaklo da činjenice o pripremi napada na Srebrenicu proizlaze između ostalog i iz Izvještaja generalnog sekretara UN-a u skladu sa Rezolucijom Generalne skupštine UN-a br. 53/35: Pad Srebrenice, Dokument UN-a A/54/549, 15.11.1999. godine, zatim Odluke o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, Odluke o proglašenju neposredne ratne opasnosti i naređenje za mobilizaciju na cjelokupnoj teritoriji Srpske BiH, Direktive OP br. 4., 02/5-210 od 19.11.1992. godine, te drugih dokaza. Postupajući tužilac je u završnoj riječi dao svoj osvrt i na sam napad na Srebrenicu, kao i na događaje koji su uslijedili nakon tog napada, interpretirajući dokument „Krivaja '95“, br. 04/156-2 od 02.07.1995. godine, činjenice koje je Sud prihvatio kao utvrđene od strane Haškog tribunala, izjave svjedoka te druge dokaze izvedene u tom pravcu.

11. Kroz uloženu materijalnu dokumentaciju, Tužilaštvo BiH je u svom završnom obraćanju izvršilo i analizu strukture Glavnog štaba VRS, Drinskog korpusa, Zvorničke brigade, te u konačnici i analizu organizacije i historijata 2. bataljona Zvorničke brigade.

12. U nastavku svog izlaganja Tužilaštvo se ukratko osvrnulo na provedene dokaze iz kojih proizlazi da su 14.07.1995. godine u Roćević dovezeni zarobljenici bošnjačke nacionalnosti, da su iste čuvali pripadnici Bratunačke brigade i Zvorničke brigade među kojima i pripadnici 2. bataljona.

13. Tužilaštvo tvrdi da se u inkriminisano vrijeme Osnovna škola u Roćeviću nalazila na teritoriji koja je bila pod kontrolom 2. bataljona, a na čelu kojeg bataljona se nalazio optuženi Srećko Aćimović u svojstvu komandanta, gdje su protivzakonito zatvoreni muškarci Bošnjaci iz Zaštićene zone UN Srebrenica, iz koje škole su potom prevezeni na šljunkaru na obali rijeke Drine u mjestu Kozluku, gdje su i ubijeni.

14. Tezu da je škola u Roćeviću bila na lokalitetu koji je bio pod kontrolom i odgovornosti 2. bataljona, Tužilaštvo potkrepljuje iskazom svjedoka Vinka Pandurevića, koji je pojasnio da je u sastavu 2. bataljona bilo najviše mještana sa prostora sela Roćević, a što proizlazi i iz evidencija VOB 1, 2 i 3, kao i uvidom u šest fotografija na kojima se vidi optuženi Aćimović, a koje su sačinjene u neposrednoj blizini škole u Roćeviću, gdje je optuženi na postrojavanju 2. bataljona, sa zastavom na kojoj je napisano „Dobro došli Nesalomivi“ te fotografijama sa Vinkom Pandurovićem i Miloradom Trbićem. S tim u vezi, Tužilaštvo se pozvalo na iskaz svjedoka Stanoje Bričakovića koji je izjavio da mu je poznato da su ljudi iz Roćevića većinom pripadali 2. bataljonu.

15. Kada je riječ o nalazu i mišljenju vještaka vojne struke Mladena Marinkovića u kojem je konstatovano da Roćević nije bio u zoni odgovornosti 2. bataljona, Tužilaštvo je istaklo da je takav nalaz pristrasan, ističući da se zone odgovornosti više određuju prema zadacima nego prema geografskom području.

16. Nadalje se Tužilaštvo osvrnulo na iskaze pojedinih svjedoka iz kojih proizlazi da su u obezbjeđenju zarobljenika u školi u Roćeviću kao i u njihovom ubijanju u Kozluku učestvovali i pripadnici 2. bataljona. Pa je tako Tužilaštvo istaklo navode svjedoka Stjepana Mitrovića koji je izjavio da su zarobljenike u školi u Roćeviću obezbjeđivali pripadnici Interventne grupe u sastavu 2. bataljona „Nesalomljivi“. Tužilaštvo naglašava da je svjedok SO-3 prilikom svog saslušanja na glavnom pretresu potvrdio da je kritičnog dana bio

prisutan pred školom u Roćeveću, što prema stavu Tužilaštva ukazuje na zaključak da je isti tu bio prisutan sa svojim interventnim vodom koji je bio uključen u obezbjeđenje i čuvanje zarobljenika.

17. Tužilaštvo se takođe osvrnulo i na iskaz svjedoka Slavka Radića, koji je bio očevidac strijeljanja na Kozluku i koji je izjavio da je među licima koja su vršila strijeljanje prepoznao i pripadnike 2. bataljona, zatim navode svjedoka SA-4 iz kojih proizlazi da je na mjestu strijeljanja u Kozluku bio između ostalih i SO-3 koji je u tom periodu bio komandir interventnog voda „Nesalomljivi“.

18. Potom se Tužilaštvo osvrnulo i na iskaze svjedoka iz kojih prema stavu Tužilaštva, proizlazi zaključak da je optuženi Srećko Aćimović počinio krivičnopravne radnje za koje ga tereti predmetna optužnica, te je istovremeno analiziralo suprotne iskaze svjedoka odbrane.

19. Da je optuženi pripremio municiju koja je korištena za strijeljanje zarobljenika iz škole u Roćeveću, prema stavu Tužilaštva nesporno proizlazi iz iskaza svjedoka SA-1, ističući da je njegov iskaz uvjerljiv, dok su sa druge strane iskazi svjedoka odbrane Novice Đerića, kao i svjedoka Radislava Pantića, dati na iste okolnosti, neprihvatljivi, tendenciozni i usmjereni da eliminiši činjenicu da je kritične prilike upravo optuženi Aćimović tražio municiju za potrebe strijeljanja zarobljenika.

20. Tužilaštvo je naglasilo da iz iskaza svjedoka SA-1 proizlazi da ga je optuženi dočeka pred školom u Roćeveću, te je svjedok SA-1 upravo optuženom predao tri sanduka municije, a koju municiju je svjedok potom vidio ponovo na šljunkari u Kozluku gdje je i izvršeno strijeljanje zarobljenika, a što je potvrdio i svjedok SA-5.

21. Tužilaštvo navodi da je optuženi prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka SA-1 svojim pitanjima učinio nespornim da je upravo pred školom u Roćeveću vodio razgovor sa svjedokom SA-1 u vezi municije kada mu je svjedok izričito rekao da mu je „Panto“ (Pantić Radislav) rekao da je zvao Srećo da preuzme municiju, nakon čega mu je optuženi rekao gdje će istovariti sanduke sa municijom.

22. Tužilaštvo je stava da se svjedok odbrane Radislav Pantić nije mogao sjetiti preuzimanja municije od strane svjedoka SA-1, vjerovatno i zbog opreza za vlastitu odgovornost.

23. U vezi elemenata koje je potrebno dokazati kako bi se potvrdila krivica optuženog na osnovu člana 180. stav 1, a u vezi sa članom 31. KZ BiH, i to: (1) da je optuženi znao za namjeru učesnika UZP i (2) da postoji veza između optuženog i počinjenja zločina, Tužilaštvo smatra da iz provedenih dokaza proizlazi razuman zaključak da je između optuženog i neposrednih „fizičkih izvršilaca“ određenih inkriminirajućih radnji, postojao očuvan u punom kapacitetu odnos nadređeni- podređeni i *de facto* i *de jure*, zbog čega se optuženi može u potpunosti dovesti u vezu sa počinjenim zločinom.

24. Prema stavu Tužilaštva, veza između optuženog i počinjenih zločina, nalazi se u činjenici da je optuženi koristio neposredne, fizičke izvršioce i materijalna sredstva kao „oruđe“ za pomoć glavnim učesnicima UZP-a radi postizanja zajedničkog cilja. *Actus reus* „pomaganja i podržavanja“ sastoji se u tome da je optuženi izvršio radnju koja se ogleda u pružanju praktične pomoći glavnim počinocima.

25. Tužilaštvo ističe da su dokazi pokazali da je optuženi Srećko Aćimović bio saučesnik u genocidu tako što je dozvolio da se sredstva i ljudstvo 2. bataljona Zvorničke brigade koriste u vezi sa zlostavljanjem i ubijanjem muškaraca Bošnjaka zatočenih u školi u Roćeviću koje je bilo manifestacija specijalne namjere učesnika udruženog zločinačkog poduhvata da se uništi grupa bošnjačkog naroda. Dalje Tužilaštvo navodi da su dokazi pokazali da je optuženi radnjama obezbjeđenja zarobljenika, znajući da neće biti razmijenjeni, nego da će biti ubijeni, obezbjeđenjem kamiona i vozača za prebacivanje zarobljenika iz škole zavezanih ruku i očiju na mjesto ubijanja, obezbjeđenjem municije, pronalaženjem dobrovoljaca koji će izvršiti strijeljanje i angažovanjem pojedinih pripadnika 2. bataljona za učešće u strijeljanju, zatim obezbjeđenjem hrane, vode i sokova za egzekutore dao značajan doprinos za realizaciju zajedničkog cilja učesnika udruženog zločinačkog poduhvata, od kojih su Vujadin Popović i Drago Nikolić kao učesnici UZP bili prisutni ispred škole u Roćeviću i kontaktirali sa optuženim kako bi im optuženi pružio traženu pomoć u realizaciji plana ubijanja zarobljenika.

26. Tužilaštvo naglašava da je optuženi obzirom na svoju formacijsku poziciju i funkciju koju je u vrijeme inkriminiranih događaja vršio te njegovu ulogu koju je vojna doktrina nalagala, potkrepljeno činjenicom koju je Momir Nikolić naveo, da je velika logistička podrška trebala za sve što se događalo tih dana, te da je „normalno“ da komandant zna šta se događa u gradu, zasigurno znao da su snage VRS, među kojima i jedinice brigade kojoj je pripadao, i pod vodstvom njegovog komadanta, zauzele Srebrenicu. Znao je da je civilno

bošnjačko stanovništvo protjerano iz Srebrenice. Znao je da je došlo do zarobljavanja velikog broja muškaraca iz kolone, od kojih je jedan veliki broj zarobljenika dovezen u Roćević, dakle, znao je da se radi o zarobljenicima koji su se usljed napada na enklavu Srebrenica našli u vlasti VRS. Isto tako, optuženi je znao i vidio da su u školi zatočeni ne samo vojno sposobni muškarci, nego i civili – maloljetni dječaci, te starci. Dakle, optuženi je imao neposredna zapažanja o stanju na terenu i ostvarivao kontakte sa pojedinim učesnicima UZP i znao njihovu namjeru kao glavnih izvršilaca.

27. U nastavku svog završnog izlaganja, Tužilaštvo ističe da je optuženi angažovao dio snaga 2. bataljona (Interventni vod) na Snagovu i Zlatnim vodama za presretanje, zarobljavanje i likvidaciju Bošnjaka iz kolone koja se probijala prema Tuzli kao i vozača SA-1 zajedno sa kamionom da taj Interventni vod snadbijeva municijom, a kome je naredio da bude stacioniran u komandi Zvorničke brigade u Standardu.

28. Kada je riječ o dešavanjima 14. i 15.07.1995. godine, Tužilaštvo navodi da je optuženi Srećko Aćimović svojim neposrednim prisustvom pred školom u Roćeviću bio upoznat da se u i ispred škole u Roćeviću vrši nasilje prema zarobljenicima, koji su dovezeni iz Srebrenice, da se na školskom dvorištu nalazi krv i tijela ubijenih zarobljenika, te da se i pored tih saznanja uključio u potragu za mogućim dobrovoljcima koji bi vršili strijeljanje i potragu za vozačima i kamionima kojima će se prevoziti zarobljenici iz škole u Roćeviću na lokaciju za egzekucije na obali Drine u mjestu Kozluk, koju je lokaciju sam odabrao.

29. Tužilaštvo se u svojoj završnoj riječi osvrnulo i na nalaz i mišljenje vještaka odbrane Mladena Marinkovića, u kojem je isti konstatovao da nakon izvršenog uvida u dokaze izvedene tokom suđenja nije pronašao ništa na osnovu čega bi se moglo zaključiti da je optuženi 14. i 15.07.1995. godine imao bilo kakvu ulogu u vezi sa zarobljenicima u školi u Roćeviću. Takav zaključak vještaka, prema stavu Tužilaštva, ukazuje na nekritički odnos i maksimalnu pristrasnost u odnosu na optuženog Srećka Aćimovića, imajući u vidu da je više svjedoka potvrdilo činjenicu koju ni odbrana ne spori, a to je da je optuženi upravo zbog zarobljenika u te dane bio prisutan pred školom u Roćeviću.

30. Nadalje Tužilaštvo je rezimiralo dokaze, kako materijalne tako i subjektivne prirode, iz kojih proizlazi ko su bili vozači u 2. bataljonu, koja su vozila dužili, zatim dokaze koji se odnose na evidencije prisustva pripadnika 2. bataljona te postupak sačinjavanja putnih radnih listova za vozila koja su u inkriminisanom periodu korištena za potrebe 2. bataljona.

U tom dijelu, Tužilaštvo posebno ukazuje na činjenicu da su upisi na nalozima za korištenje vozila isključivo vezani za relaciju i lokalitet Malešić, gdje je bila smještena komada 2. bataljona.

31. U nastavku je Tužilaštvo posebno analiziralo iskaze svjedoka SA-1, SA-2 i SA-5, koji su bili neposredni očevici dešavanja pred školom u Ročeviću i na šljunkari u Kozluku, a koji su potvrdili da je optuženi kritičnog dana bio prisutan pred školom u Ročeviću.

32. Tužilaštvo ističe da su svjedoci SA-1 i SA-5 koji su svjedočili o svom učešću i radnjama koje su preduzimali u odnosu na zarobljenike, potvrdili su da su sve naredbe o njihovom angažovanju izdate od strane optuženog, a ne od nekih drugih lica što govori u prilog zaključka da je optuženi svjestan svih posljedica koje će zadesiti zarobljenike, postupao kao komadant koji naređuje i čija se naređenja izvršavaju.

33. Tužilaštvo navodi da je odbrana pokušala osporiti kredibilitet svjedoka SA-5 saslušanjem više svjedoka koje je predložila na tu okolnost, te pozivajući se i na medicinsku dokumentaciju iz koje proizlazi da ovaj svjedok ima S tim u vezi, Tužilaštvo ističe da su svjedoci odbrane po jedinstvenom obrascu svjedočili o ... svjedoka SA-5, kako bi se potvrdila teza odbrane da je bolest svjedoka SA-5 uticala na njegovu sposobnost svjedočenja i shvatanja ličnih postupaka.

34. Međutim, Tužilaštvo ističe da iz nalaza i mišljenja vještaka Omera Ćemalovića, proizlazi da prema dostavljenoj medicinskoj dokumentaciji, nema podataka da je svjedok SA-5 u vrijeme davanja iskaza u toku istrage i svjedočenja pred MKSJ-om, imao ..., niti je u toj dokumentaciji registrovano značajnije ... od kliničkog značaja. Tužilaštvo ističe da prema nalazu i mišljenju vještaka, svjedok SA-5 nije ..., nije osoba kod koje postoji teška afektivna bolest, iz kojeg razloga je isti bio sposoban da daje izjave, odnosno isti je bio svjestan značaja i posljedica davanja svojih iskaza u dane 21.11. 2007., 03.02.2014. i 24.10.2017.godine.

35. Kada je riječ o tvrdnji odbrane da svjedok SA-5 nije bio vozač optuženog, nego Goran Radić, Tužilaštvo ističe da takva tvrdnja nije potkrijepljena nikakvim dokazima. Naime, Goran Radić nije nigdje upisan kao vozač, nije zadužen bilo kojim vozilom, isti čak nije imao ni vozačku dozvolu i uz to je upisan u evidencijama kao pripadnik saniteta, dok je iz dokaza O-12 jasno vidljivo da je svjedok SA-5 pored toga što je vođen u komandi

bataljona (dokaz T- 135) , upisan i kao vozač, a zadužen je bio između ostalog i za traktor univerzal što je vidljivo iz dokaza O-12.

36. Tužilaštvo se takođe osvrnulo i na iskaze drugih svjedoka, koji su svjedočili na okolnost dešavanja u Roćeviću, tačnije utovara zarobljenika u kamione koje je obezbijedio optuženi, njihovo odvoženje na lokalitet šljunkare u Kozluku, zatim koji su svjedočili o likvidaciji zarobljenika u Kozluku, te naknadnom uklanjanju tragova izvršenih ubistava.

37. Konačno, Tužilaštvo se osvrnulo i na forenzičke dokaze, odnosno nalaze forenzičara MKSJ-a i vještaka sudske medicine dr. Rifata Kešetovića, iz kojih proizlazi da je izvršena identifikacija posmrtnih ostataka strijeljanih zarobljenika koji su pronađeni u primarnim masovnim grobnicama u Kozluku na obali rijeke Drine i masovnim sekundarnim grobnicama u mjestu Čančari opština Zvornik. Iz svih ekshumiranih grobnica ukupno je identifikovano 818 osoba dok za 15 osoba nije došlo do podudaranja sa krvi nestalih. Uzimajući u obzir sve provedene dokaze uključujući i forenzičke dokaze kao i izjave očevidaca, stav je Tužilaštva da se može izvesti zaključak da je kritične prilike 15.07.1995. godine u Kozluku na obali rijeke Drine, strijeljano najmanje 818 zarobljenika.

38. U pogledu kazne, Tužilaštvo ističe da treba cijeliti brutalnost, sistematski karakter i težinu krivičnog djela, kao i stanje ugroženosti i razarajući uticaj predmetnog djela na bošnjački narod Istočne Bosne. Obzirom da se radi o krivičnom djelu Genocida, Tužilaštvo smatra da unutar raspona kazni koje ovaj sud ima na raspolaganju, samo kazna koja je blizu maksimalnoj kazni je svrsishodna i srazmjerna i može adekvatno odgovoriti „zločinu nad zločinima” i stepenu krivice optuženog. Ono što je prema stavu Tužilaštva ključno i što se ne smije izgubiti iz vida jeste činjenica da bez ljudstva i sredstava koje je optuženi stavio na raspolaganje, Genocid ne bi mogao biti realizovan, a pogotovo ne u tako kratkom vremenskom periodu. Uloga optuženog je jednako toliko kažnjiva i jednako značajna kao i uloga udaljenih arhitekta, učesnika UZP-a.

39. Po navodima Tužilaštva, otežavajuće okolnosti proizilaze iz obima ubijanja i posljedica zločina, koje su izražene u naročitoj upornosti i odlučnosti optuženog da pruži svu pomoć da se zarobljenici usmrte do posljednjeg, surov način pogubljenja, gdje su žrtve umirale u teškim mukama, izranjavani, prestravljeni, u lokvama svoje i tuđe krvi, u gomilama mrtvih tijela. Dodatne efekte kampanji egzekucija dao je optuženi što je nepreduzimanjem

bilo koje mjere zaštite zarobljenika na koje je bio obavezan po zakonu samo još više ohrabrio svoje podređene da čine nasilje prema zarobljenicima.

40. Tužilaštvo ističe da je optuženi Srećko Aćimović zloupotrijebio visok položaj koji je imao kao komadant bataljona, jer je imao moć da zaustavi operaciju ubijanja u kojoj su učestvovali njegovi podređeni. Konačno, Tužilaštvo ističe da je veliki broj žrtava otežavajući faktor, a da posljedice predmetnog krivičnog djela još uvijek traju te da se za mnoge posmrtno ostatke žrtava masovnog pogubljenja i dalje ne zna.

41. Na kraju, Tužilaštvo ističe da izricanje kazne za ovaj zločin mora pokazati da se ovakvo krivično djelo neće tolerisati, ali mora također pokazati da je pravno rješenje jedini odgovarajući način da se odgovori na zločin i da se prekine začarani krug lične odmazde i mržnje. Sud ne može narediti pomirenje, niti ga presuda može zahtijevati. Međutim, uvažavanjem i priznanjem izuzetno teške prirode krivičnog djela i njegovih razarajućih i trajnih posljedica može se dati doprinos pomirenju. Time se takođe može osnažiti ugled sistema krivične pravde u Bosni i Hercegovini, a time i vladavine prava.

2. Završna riječ odbrane optuženog Sreća Aćimovića

42. Prilikom iznošenja završne riječi, branilac optuženog Srećka Aćimovića se dotakao uvodnog dijela optužnice gdje je riječ o bošnjačkom stanovništvu srebreničke enklave, a ne o Bošnjacima iz Istočne Bosne kao relevantnoj grupi, a kako je navedeno u pravnom opisu optužnice. Imajući u vidu da se radi o dva različita demografska pojma, to prema stavu odbrane optužnicu čini konfuznom i nejasnom. Nadalje, branilac posebno ukazuje na činjenicu da je tokom trajanja predmetnog postupka izvedeno mnogo dokaza koji sa stanovišta odbrane nisu prihvatljivi. Na tom mjestu branilac prvobitno ukazuje na činjenicu da odbrani nije omogućeno da unakrsno ispita svjedoka SA-5, te da su zapisnici o saslušanju ovog svjedoka, uprkos protivljenju odbrane, uloženi u spis, čime je povrijeđena odredba člana 5. stav 3. Zakona o ustupanju predmeta i člana 262. ZKP BiH. Takođe branilac ukazuje na iskaz umrlog svjedoka Slavka Radića, obzirom da taj svjedok nije dao iskaz u predmetu protiv Srećka Aćimovića, iz kojeg razloga, prema stavu odbrane, i u ovom slučaju nisu bili ispunjeni uslovi za uvođenje ovog dokaza.

43. U nastavku svog završnog izlaganja branilac optuženog Srećka Aćimovića bavio se analizom pravnih elemenata krivičnog djela iz člana 171. KZ BiH a u vezi sa izvedenim

dokazima. U tom smislu branilac ističe da Tužilaštvo u predmetnom krivičnom postupku nije izvelo niti jedan dokaz o učešću Srećka Aćimovića u radnjama izvršenja krivičnog djela sve do 14.07.1995. godine. Naime, nije ponuđen niti jedan dokaz da je optuženi Aćimović znao za postojanje „široko rasprostranjenog i sistematičnog napada preduzetog u periodu od 06.07.1995. do 01.11.1995. godine od strane pripadnika VRS-a i MUP-a RS usmjerenog na pripadnike bošnjačkog naroda u zaštićenoj zoni UN-a Srebrenica.“

44. Takođe, prema stavu odbrane optuženog, nije dokazano da je optuženi Aćimović svjesno pružio pomoć članovima udruženog zločinačkog poduhvata. Branilac ističe da razlozi napada VRS na srebreničku enklavu nisu bili etničko čišćenje i protjerivanje civilnog stanovništva, već neutralisanje oružanih snaga Armije BiH. S tim u vezi, branilac ukazuje i na nalaz i mišljenje vještaka vojne struke Mladena Marinkovića iz kojeg proizlazi da operacija „Krivaja 95“ nije imala za cilj napad na zaštićenu zonu UN niti napad na bošnjačko civilno stanovništvo, već provođenje odbrambenih aktivnosti. Branilac je stava da iz nalaza i mišljenja ovog vještaka i drugih provedenih dokaza, ne proizlazi da je postojao bilo kakav plan da se bošnjačko stanovništvo prisilno preseli iz enklave Srebrenica, niti da se zarobljeni Bošnjaci, zatvore i po kratkom postupku pogube i pokopaju, te da se na taj način unište kao nacionalna, vjerska i etnička grupa.

45. Nadalje, branilac ističe da Tužilaštvo nije dokazalo da je Aćimović na poziciji komandanta 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade imao saznanje za akciju VRS u Srebrenici. Dolazak zarobljenih Bošnjaka u Roćević za njega je bilo iznenađenje, jer ga nije niko prethodno upoznao o tome, a to saznanje dobija od civila, nakon čega isti odlazi pred školu kako bi se raspitao za razlog njihovog dovoženja, zatim traži da se istima obezbijedi voda te se zalaže da se isti izmjeste iz Roćevića. Prema stavu odbrane, Tužilaštvo nije dostavilo dokaze iz kojih bi proizašla povezanost optuženog Aćimovića sa licima koja su navedena u uvodnom dijelu optužnice, kao svjesnim učesnicima UZP-a.

46. Sve naprijed navedeno, prema stavu odbrane ne ukazuje na zaključak da je optuženi Aćimović znao za genocidnu namjeru glavnih izvršilaca i da je svjesno pristao da istima pruži pomoć u realizaciji te namjere.

47. Branilac je potom u svom završnom izlaganju izvršio analizu činjeničnih navoda optužnice u vezi sa provedenim dokazima. S tim u vezi branilac ističe da Tužilaštvo nije dokazalo da se škola u Roćeviću nalazila na teritoriji koja je bila pod kontrolom 2. bataljona

Zvorničke brigade; nije dokazalo da su zarobljenike u školi obezbjeđivali pripadnici 2. bataljona, da je optuženi imao saznanje da u Roćeviću ubijeno najmanje 20 zarobljenika, niti je dokazano da je optuženi postupajući po naredbi od 14.07.1995. godine koju je dobio iz komande Zvorničke brigade, te instrukcijama i zadacima koje dobio dana 15.07.1995. godine od viših oficira VRS-a pripremio municiju, organizovao, nadzirao i izdavao uputstva vojnicima 2. bataljona da stave poveze na oči i zavežu ruke zarobljenim Bošnjacima, a zatim ih izvedu iz škole i ukrcaju u kamione.

48. Odbrana ne spori da je optuženi Aćimović u noći 14./15.07.1995. godine dobio naredbu da odredi i pošalje svoje vojnike koji će vršiti egzekuciju zarobljenika, ali branilac ističe da je on odbio da postupi po navedenoj naredbi, što proizilazi iz iskaza svjedoka: Mitra Lazarevića, Zorana Jovića, Mileta Đukanovića, Brana Grujića, Mileta Jovića i dr. Branilac navodi kako je optuženi u povratnom telegramu i telefonskom razgovoru sa Dragom Nikolićem, kao i u neposrednom razgovoru sa Vujadinom Popovićem pred školom u Roćeviću u prijepodnevnim satima 15.07.1995. godine, izričito odbio da postupi po toj naredbi.

49. Kada je riječ o pripremanju municije za ubijanje zarobljenika, a što se predmetnom optužnicom stavlja na teret optuženom, branilac ističe da na tu okolnost nije ponuđen niti jedan materijalni dokaz, odnosno nema niti jednog dokaza da je u periodu od 13.07.-17.07.1995. godine postojalo bilo kakvo trebovanje municije iz 2. bataljona prema komandi Zvorničke brigade, niti su to potvrdili saslušani svjedoci-članovi komande bataljona. Stav je odbrane da se iskaz svjedoka SA-1 ne može cijeniti kao pouzdan za utvrđivanje činjenice da je Aćimović pozvao ovog svjedoka da doveze municiju u Roćević.

50. Branilac takođe nalazi da iz provedenih dokaza ne proizlazi zaključak da je optuženi Aćimović obezbijedio kamione za prevoz zarobljenika na mjesto pogubljenja. Na ovom mjestu branilac ističe da osim iskaza svjedoka SA-1 i SA-5, a kojim iskazima Sud ne treba da pokloni povjerenje, ne postoje drugi dokazi na ovo okolnosti.

51. Prema stavu odbrane, ostala je nedokazana i tvrdnja optužbe da je optuženi Aćimović sam izabrao lokaciju na šljunkari na obali rijeke Drine u Kozluku, kao lokaciju na kojoj će biti pogubljeni zarobljenici, pri čemu odbrana ističe se iz iskaza svjedoka SA-1 i SA-2, može izvesti zaključak da je u određivanju lokacije za pogubljenje učestvovao svjedok SA-5.

52. Kada je riječ o počinjenim ubistvima u Kozluku, odbrana je stava da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi Aćimović tražio dobrovoljce za ubijanje, niti je dokazalo postojanje bilo kakve veze optuženog sa izvršenim ubijanjem zarobljenika u Kozluku. Branilac ističe da iz provedenih dokaza proizlazi da je svjedok SA-5 vršio ubijanje u Kozluku, ali da sa druge strane nema niti jednog dokaza da je optuženi naredio bilo kome, pa ni svjedoku SA-5 da učestvuje u tim radnjama. Tokom postupka Tužilaštvo je nastojalo da dokaže da su izvjesni Ustaša, Bećo te SO-3 kao pripadnici 2. bataljona, učestvovali u ubistvima zarobljenika na šljunkari u Kozluku, međutim, branilac ističe da navedeno ne proizlazi iz provedenih dokaza. Naime, iz dokaza Tužilaštva broj: T-134, T-134a, T-134b, T-24, zatim dokaza odbrane broj: O-22, O-41a, O-41b, O-42, O-43 te iskaza svjedoka Suda SA-2, proizlazi da lica sa nadimcima Ustaša i Bećo, a koji su prema iskazima pojedinih svjedoka, učestvovali u ubijanju zarobljenika u Kozluku, nisu bili pripadnici 2. bataljona.

53. Kada je riječ o tvrdnji Tužilaštva da je svjedok SO-3, kao pripadnik 2. bataljona, učestvovao u ubijanju zarobljenika u Kozluku, branilac ističe kako Tužilaštvo prije svega nije provelo dokaze koji potvrđuju da je SO-3 u inkriminisanom periodu bio aktivni pripadnik 2. bataljona, zatim da je kritičnog dana kontaktirao sa Aćimovićem, da je dobio naredbu od optuženog da učestvuje u ubistvima, ili da je poslije ovih događaja Aćimović saznao da je SO-3 učestvovao u ubistvima u Kozluku, a da je nakon toga propustio da istog kazni. S druge strane, branilac ističe da iz dokaza odbrane: iskaza svjedoka Mitra Lazarevića, Zorana Jovića, svjedoka SO-3 te uloženog materijalnog dokaza O-23 i O-29, van razumne sumnje proizilazi da svjedok SO-3 u inkriminisanom periodu nije bio aktivni pripadnik 2. bataljona, obzirom da se isti tada nalazio na bolovanju. Da su i drugi pripadnici interventnog voda iz 2. bataljona, za koje je u dokazu O-29 navedeno da su u julu 1995. godine na bolovanju, zaista bili na bolovanju, proizlazi iz dokaza O-39 i O-40. U ovom dijelu se branilac osvrnuo na nalaz i mišljenje vještaka vojne struke Mladena Marinkovića iz kojeg proizlazi da su vojnici koji se nalaze na bolovanju, van nadležnosti svojih pretpostavljenih.

54. U svom završnom izlaganju branilac se osvrnuo i na nalaz i mišljenje vještaka sudske medicine Rifata Kešetovića. Naime, odbrana optuženog smatra da je ovaj nalaz neprihvatljiv za potvrdu broja lica koja su 15.07.1995. godine prevežena iz Roćevića do Kozluka, gdje su na obali rijeke Drine ubijena iz vatrenog oružja. Navedeno iz razloga što su u sekundarnim grobnicama postojala i tijela za koja nije utvrđena DNK veza sa primarnim grobnicama u Kozluku, ali da ih je vještak ipak u svom nalazu doveo u vezu, te prema stavu odbrane, postoji veliki stepen vjerovatnoće da su tijela u sekundarnim grobnicama prenijeta

iz neotkrivenih grobnica a ne iz Kozluka. Na ovom mjestu, branilac takođe ističe da je kod značajnog broja lica navedena smrt neutvrđenog uzroka, a kod nekih je označen eksplozivni uzrok smrti, što je u suprotnosti sa provedenim dokazima, te da je kod većeg broja lica kao mjesto smrti označena Kamenica ili šuma, a kao datumi smrti su navedeni 12. ili 16.07.1995. godine, a koja mjesta i datumi nisu obuhvaćeni predmetnom optužnicom. Branilac smatra da naprijed navedeno ukazuje na nepouzdanost nalaza i mišljenja vještaka Kešetovića, posebno naglašavajući da su svi svjedoci koji su svjedočili na okolnost smještaja zarobljenika u školi u Roćeвиću, potpuno diskreditovali nalaz i mišljenje ovog vještaka.

55. Konačno, branilac ističe da Tužilaštvo nije dokazalo ni posljednji dio dispozitiva optužnice, odnosno da su ubijeni zakopani u neobilježenu masovnu grobnicu u Kozluku od strane drugih pripadnika VRS uključujući i vojnike iz Inženjerijske čete Zvorničke brigade, pri čemu nisu preduzeti nikakvi koraci da se utvrdi identitet ubijenih, niti je vođena evidencija o njihovom zatvaranju ili smrti. Branilac ističe da tokom postupka nije proveden niti jedan dokaz iz kojeg bi proizlazilo da je optuženi Aćimović kao komandant 2. bataljona bio dužan da preduzme navedene radnje, da su one bile u njegovoj nadležnosti, pa da bi bio odgovoran zato što je propustio da ih preduzme.

56. U svom završnom izlaganju, odbrana optuženog Srećka Aćimovića je istakla da ponuđeni dokazi Tužioca nisu bili takvog kvaliteta da bi se optuženi Srećko Aćimović oglasio krivim, te da su skoro svi svjedoci optužbe, osim svjedoka SA-1 i SA-5, svjedočili u korist optuženog Aćimovića. Kada se iskazi tih svjedoka dovedu u vezu sa svjedočenjem svjedoka odbrane, prema stavu odbrane, dobije se jasna slika o događajima 14. i 15.07.1995. godine u Roćeвиću i na šljunkari na obali Drine u Kozluku, u kojima nema učešća optuženog Aćimovića niti pripadnika 2. bataljona, po njegovoj naredbi.

57. Odbrana se posebno osvrnula na iskaze svjedoka SA-5 i Radić Slavka te iznijela argumente zbog kojih iste Sud ne bi trebao prihvatiti. Kada je riječ o iskazu svjedoka SA-5 branilac ističe da je uvođenjem njegovih transkripata o saslušanju u drugom predmetu, bez mogućnosti odbrane da unakrsno ispita ovog svjedoka, povrijeđeno pravo optuženog Aćimovića na pravično suđenje, a koje mu je pravo zagarantovano odredbom člana 6. stav 1. i 3.d Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Pritom, branilac ukazuje na odredbu člana 3. stav 2. Zakona o ustupanju, kojom je propisano da sudovi ne mogu zasnivati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na prethodnim iskazima svjedoka koji nisu dali usmeni iskaz na glavnom pretresu.

58. Uz navedeno, odbrana optuženog Aćimovića je istakla da je svjedok SA-5 dugogodišnji ..., što potvrđuje uložena medicinska dokumentacija na ime ovog svjedoka (dokazi: T-122, O-24), pri čemu odbrana ističe da je Sud odbio da prihvati medicinsku dokumentaciju do koje je odbrana naknadno došla, a koju vještak neuropsihijatar Omer Ćemalović nije imao prilikom vještačenja procesne sposobnosti svjedoka SA-5. Zbog navedenog, branilac je stava da je vještačenje koje je izvršio specijalista neuropsihijatar dr. Omer Ćemalović nepotpuno jer isti nije imao uvida u dokumentaciju koja je postojala prije 21.11.2007. godine, kada je svjedok SA-5 dao svoj prvi iskaz, niti je vještak prije sačinjavanja svog nalaza obavio intervju sa ovim svjedokom. Odbijanjem prijedloga odbrane da se izvrši novo vještačenje od strane tročlanog tima vještaka u Javnoj ustanovi za forenzičnu psihijatriju na Sokocu, prema stavu branioca, povrijeđena je odredba člana 14. stav 1. ZKP BiH, obzirom da stranke i branilac nisu tretirani na jednak način i odbrani nisu pružene jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu.

59. Odbrana smatra da su izjave svjedoka SA-5 koje su uvrštene u predmetni spis, izjave koje su date od ... koje je ujedno i umiješano u izvršenje zločina. Branilac je stekao utisak da svjedok SA-5 svoje iskaze u MKSJ 21.11.2007. godine, te u Tužilaštvu 24.10.2014. godine i 03.02.2017. godine, nije dao slobodno, svojom voljom, već da je bio bolestan, pod pritiskom, u strahu, bez validnih pouka, zbog čega ti iskazi, bez unakrsnog ispitivanja od strane odbrane, ne mogu biti osnov za donošenje osuđujuće presude protiv optuženog Aćimovića.

60. Takođe, branilac ističe da iskazi svjedoka SA-5 nisu vjerodostojni, obzirom da su osporeni drugim provedenim dokazima, pa se u nastavku svog završnog izlagana ukratko osvrnuo na iskaze drugih svjedoka, koji prema stavu odbrane, osporavaju navode svjedoka SA-5.

61. Nadalje, kada je riječ o iskazima umrlog svjedoka Slavka Radića, koji su uloženi u spis, branilac prije svega ističe da se radi o svjedoku koji je imao jak motiv da ne govori istinu, obzirom da su razlozi zbog kojih se ovaj svjedok odlučio na svjedočenje, očigledno komercijalnog karaktera, a što prema stavu odbrane proizlazi iz dokaza odbrane O-32 (fotokopija pisma svjedoka Slavka Radića adresirana na Državnu agenciju za istrage i zaštitu). Pored toga, branilac ukazuje na činjenicu da ovaj svjedok nije konzistentan u svojim iskazima, pri čemu njegovi navodi nisu potvrđeni drugim provedenim dokazima, a što sve

prema stavu odbrane optuženog Aćimovića, iskaz ovog svjedoka čini neuvjerljivim, a time i neprihvatljivim.

62. Branilac optuženog Aćimovića je u svojoj završnoj riječi sa posebnom pažnjom izvršio analizu iskaza svjedoka SA-1. Prije svega, branilac ističe da su ovom svjedoku prije početka saslušanja na glavnom pretresu, uprkos protivljenju odbrane, dodijeljene dodatne mjere zaštite u vidu svjedočenja iz druge prostorije, a čime je prema stavu odbrane, narušen princip neposrednosti i time je povrijeđeno pravo optuženog na pravično suđenje. Branilac se potom osvrnuo na činjenicu da se radi o svjedoku kojem je po odluci Tužilaštva dodijeljen imunitet, te da je u skladu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama ZKP BiH, koji je stupio na snagu 29.09.2018. godine, svjedočenje SA-1 pod imunitetom u suprotnosti sa odredbama noveliranog ZKP BiH, zbog čega njegov iskaz predstavlja nezakonit dokaz. Dodatno branilac ističe da iskaz svjedoka SA-1, u dijelovima u kojima tereti optuženog Aćimovića, nije potvrđen drugim provedenim dokazima.

63. Odbrana se potom osvrnula na činjenicu da je Srećko Aćimović javno svjedočio pred MKSJ u predmetu protiv Vujadina Popovića i drugih i da je svojim svjedočenjem doprinio utvrđivanju istine o zločinima nad zarobljenicima koji su poslije pada Srebrenice u julu 1995. godine dovezeni na područje Zvornika, te da je na iste okolnosti svjedočio i u više predmeta pred Sudom BiH. Stav je odbrane da je Srećko Aćimović, zbog svog iskrenog i poštenog svjedočenja stekao neprijatelje u ličnostima nekih od optuženih, a kasnije i osuđenih oficira VRS, pa su isti, preko svojih timova odbrane na razne načine pokušavali da pronađu svjedoke koji će lažnim svjedočenjem teret odgovornosti za događaje u Roćeviću i Kozluku prebaciti na Srećka Aćimovića.

64. Branilac ističe da je najveći broj optužujućih dokaza u ovom postupku nastao tako što su članovi timova odbrane haških optuženika Vujadina Popovića i Drage Nikolića prijetnjom, ucjenom ili nuđenjem novca i druge koristi uticali na svjedoke da u cilju odbrane njihovih branjenika za djela koja su oni počinili, optuže Srećka Aćimović.

65. Odbrana optuženog ističe da je takva strategija osmišljena 2007. godine kada su pripremani svjedoci odbrane u predmetu Popović i drugi, da bi potom pod utiskom ranijih prijetnji, straha ili zbog primljenog novca pred Tužilaštvom ponovili i proširili svoje izjave u cilju umanjavanja odgovornosti optuženih Popovića i Nikolića, kao i sopstvene uloge u

zločinima. Na ovom mjestu, odbrana posebno ističe svjedoke SA-5 i SA-1 na čijim iskazima je utemeljena optužnica protiv Srećka Aćimovića.

66. Branilac se u nastavku ukratko osvrnuo na pravnu kvalifikaciju krivičnog djela koje je njegovom branjeniku stavljeno na teret, a zatim se osvrnuo i na završno izlaganje Tužilaštva.

67. Na kraju, branilac zaključuje da bi osuđujućom presudom Srećka Aćimovića bila poslata poruka javnosti u BiH da u vrijeme događaja vezanih za Srebrenicu u julu 1995. godine u osvetničkoj euforiji prema pripadnicima druge zaraćene strane, u VRS nije bilo hrabrih, razumnih i časnih starješina koji su prepoznali zločin i suprotstavili mu se, a kako je postupio upravo optuženi Srećko Aćimović. Takva presuda bi dovela u sumnju pravičnost svih onih presuda MKSJ i Suda BiH koje su zasnovane i na iskazima Srećka Aćimovića kao svjedoka kome su sudovi poklonili povjerenje, a takvih presuda je veći broj.

68. Na osnovu svega navedenog, odbrana predlaže da se optuženi Srećko Aćimović na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH oslobodi od optužbe.

3. Završna riječ optuženog Srećka Aćimovića

69. Optuženi Srećko Aćimović se takođe ukratko obratio Sudu iznoseći svoje završno izlaganje, u kojem je nastojao da u kratkim crtama objasni svoje postupanje u inkriminisanom periodu.

70. Tako je optuženi prije svega istakao da je u julu 1995. godine obavljao dužnost komandanta 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade, te da je u tom periodu popravljao taktičke položaje prema neprijatelju, tačnije njegova jedinica se utvrđivala u inženjerijskom smislu na utvrđenim položajima te je spremala odbranu svog reona odbrane.

71. Optuženi naglašava da je u tom periodu bio lišen pomoći svoja dva ključna čovjeka iz komande i to njegovog zamjenika Steve Savića (koji je bio demobilisan zbog radne obaveze) te pomoćnika za bezbjednost Milorada Šakotića (koji je sa dijelom jedinice bio u reonu Sarajeva). Uz to, optuženi ističe da je u tom periodu postao po drugi put otac ..., ali da tada nije mogao koristiti slobodne dane, upravo iz razloga što je ostao bez svog zamjenika i pomoćnika za bezbjednost, zbog čega tek 14.07.1995. godine odlazi svojoj kući kako bi vidio svoje novorođeno dijete.

72. Optuženi posebno ističe kako je cijela njegova porodica držala do časti i poštenja, zatim da ista nije bila opterećena nikakvom mržnjom niti predrasudama u odnosu na druge ljude nesrpske nacionalnosti, a što potvrđuje i činjenica da je njegov brat u toku rata zasnovao bračnu zajednicu sa ženom koja potiče iz mješovitog braka.

73. Opisujući svoje kretanje kritičnog dana, tj. 14.07.1995. godine, optuženi ističe da je u predvećernjim satima došao u svoju porodičnu kuću u selu Roćeović, kako bi vidio svoje novorođeno dijete, tada se i okupao a potom vratio u jedinicu. Dok je bio kod kuće, posjetili su ga predsjednik MZ Roćeović Milan Nikolić i lokalni sveštenik Teodor Stanišić, sa namjerom da ga pitaju ima li neka saznanja o zarobljenicima koji su taj dan doveženi u fiskulturnu salu osnovne škole u Roćeoviću. Optuženi je istakao da nije imao nikakve informacije o zarobljenicima, ali da je na molbu sveštenika i Milana Nikolića otišao pred školu u Roćeovice, i kada je vidio šta se tamo dešava, angažovao se da tim ljudima pruži pomoć. Od prvog saznanja da su Bošnjaci doveženi u Roćeović i da su smješteni u fiskulturnu salu škole, te kako se prema njima postupa i da su pritom ugroženi i mještani Roćeovića, sve njegove aktivnosti su bile usmjerene da se tim zarobljenicima pomogne, da se isti izmjestu iz Roćeovića i odvedu na razmjenu.

74. Dalje optuženi ističe da su mu zbog njegovog nastojanja da pomogne zarobljenicima u školi u Roćeoviću, prijetili vojnici koji su čuvali te zarobljenike te su potegli oružje na njega, zbog čega je pozvao komandu brigade da ih upozna sa ponašanjem tih nepoznatih vojnika, odnosno da se isti bahato ponašaju i da ugrožavaju mještane Roćeovića, kao i da je došlo do ranjavanja jedne žene. Optuženi napominje da bi svaki drugi potez, osim naprijed opisanog, značio otvoreni oružani sukob sa vojnicima iste vojske kojoj je i on pripadao.

75. Optuženi u završnoj riječi navodi kako mu je prilikom prvog obraćanja Zvorničkoj brigadi, rečeno da će zarobljenici iz škole u Roćeoviću biti odvedeni na razmjenu, ali da je u toku noći dobio telegram u kojem je navedeno da se od njega traži da odredi vod koji će izvršiti ubijanje zarobljenika. Takva naredba ga je iznenadila, šokirala i razbjesnila, pa je u razgovoru sa svojim nadređenim Dragom Nikolićem kategorično odbio da postupi po toj naredbi, te istom uputio mnogo uvredljivih riječi, svjestan moguće odgovornosti za nepoštivanje starješine. Optuženi ističe da mu je Drago Nikolić naredio da sutra, najkasnije do 10 h mora dovesti traženi vod u Roćeović pred školu, ali mu je on tada jasno stavio do znanja da svoje vojnike neće dovesti u Roćeovice.

76. Optuženi Srećko Aćimović navodi da je tom prilikom pokušao da kontaktira svoje neposredno pretpostavljene starješine Vinka Pandurevića i Dragana Obrenovića, kako bi ih informisao o dešavanjima u Roćeviću, ali ih nije mogao dobiti, zbog čega, 15.07.1995. godine, u ranim jutarnjim satima odlazi u SO Zvornik, kako bi se povodom zarobljenika obratio civilnim opštinskim vlastima, jer je škola u kojoj su zarobljenici bili smješteni, bila civilni objekat. Optuženi ističe da nije našao predsjednika opštine, ali da mu je ostavio poruku kod sekretarice i drugih zaposlenih u opštini.

77. Potom, optuženi navodi kako odlazi pred školu u Roćevice, odlučan da Dragi Nikoliću lično saopšti svoju odluku, koju mu je dan ranije prenio telefonom, tj. da neće odrediti vod svojih vojnika koji će ubiti zarobljenike smještene u školi u Roćeviću, međutim, pred školom optuženi ne zatiče Nikolića nego Vujadina Popovića, bezbjednjaka iz Drinskog korpusa. Optuženi je stava da je Drago Nikolić upoznao Vujadina Popovića da je on odbio da postupi po naredbi da obezbijedi vojnike za egzekuciju zarobljenika, obzirom da ga je Popović verbalno napao, uputio mu ružne riječi, prijetio mu i vršio pritisak na njega tražeći da obezbijedi vojnike koji će izvršiti strijeljanje zarobljenika. Optuženi dalje ističe da je ponovo odbio da postupi po naređenju, na šta mu je Popović rekao da će odgovarati zbog odbijanja naređenja, nakon čega optuženi odlazi u prvu i drugu četu 2. bataljona, kako bi se zaštitio u slučaju dolaska vojne policije.

78. Na kraju svog završnog izlaganja Sudu, optuženi navodi kako se zločin nažalost desio, ali naglašava da on nije mogao da spriječi ubijanje, da nije mogao ništa uraditi protiv starješina koji su bili mnogo većeg ranga od njega, da nije učestvovao u zločinu, jer on nije čovjek koji je sposoban da učini nedjela zarobljenicima iz fiskulturne sale u Roćeviću, te je istakao da on i njegova porodica duboko žale zbog toga što se desilo i saosjećaju sa porodicama ubijenih, te istima izjavljuje iskreno saučešće.

D. PROCESNE ODLUKE

1. Odluka o isključenju javnosti za dio pretresa

79. Vijeće je odluke o isključenju javnosti za dio glavnog pretresa, u svakom konkretnom slučaju donosilo po saslušanju stranaka i branilaca, ukoliko su razlozi bili

opravdani, odnosno ukoliko su bili ispunjeni uslovi iz odredbe člana 235. ZKP BiH, ili ukoliko je to bilo neophodno zbog zaštite interesa pojedinih svjedoka, odnosno osiguranja zaštite njihovog identiteta.

80. Naime, tokom glavnog pretresa, slijedom prijedloga Tužilaštva, a po saslušanju stranaka i branioca, javnost je u više navrata kratkotrajno isključena, kako bi Tužilaštvo obrazložilo svoj prijedlog da se pojedinim svjedocima dodijele mjere zaštite ili odrede dodatne mjere zaštite pored već postojećih.²

81. Tako je na glavnom pretresu održanom dana 06.07.2016. godine, na prijedlog Tužilaštva javnost isključena zbog informacije da je svjedok koji je pozvan na svjedočenje kao javni svjedok ranije imao određene mjere zaštite pred Sudom. U zatvorenom dijelu sjednice, prezentirana je odluka Suda BiH, iz koje je vidljivo da su tom svjedoku ukinute ranije određene mjere zaštite, nakon čega je Sud ponovo otvorio sjednicu za javnost. Istog dana, na prijedlog odbrane, isključena je javnost i u dijelu čitanja iskaza svjedoka Radić Slavka, zbog zaštite interesa lica koje svjedok spominje u svom iskazu.

82. Isto tako, na prijedlog Tužilaštva, Vijeće je u nastavku glavnog pretresa održanog dana 01.02.2017. i 05.04.2017. godine donijelo odluku da se u cilju zaštite interesa svjedoka SA-4 i SA-1, kratkotrajno isključi javnost tokom direktnog ispitivanja svjedoka od strane Tužilaštva, a na koje odluke Vijeća, odbrana nije imala prigovor.

83. Takođe, na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 05.04.2017. godine, Sud je na prijedlog Tužilaštva a uz saglasnost odbrane optuženog, isključilo javnost sa glavnog pretresa u dijelu u kojem se raspravljalo o pitanju dodijele dodatnih mjera zaštite svjedoku SA-1.

84. Na prijedlog i Tužilaštva i odbrane, Vijeće je na nastavku glavnog pretresa održanom dana 13.10.2017. godine donijelo odluku da se, u cilju zaštite interesa zaštićenog svjedoka SA-2, u jednom dijelu isključi javnost tokom direktnog i unakrsnog ispitivanja ovog svjedoka, a na koje odluke Vijeća, Tužilaštvo ni odbrana nisu imali prigovora.

² Nastavci glavnih pretresa održani dana 15.02.2017. godine, 05.04.2017. godine, 20.09.2017. godine.

85. Sud je takođe na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 24.04.2019. godine, na prijedlog Tužilaštva, a uz saglasnost odbrane, isključilo javnost za vrijeme svjedočenja sina od svjedoka SA-5, u cilju zaštite identiteta svjedoka SA-5.

86. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 29.05.2019. godine, na prijedlog odbrane, Vijeće je donijelo odluku da se, u cilju zaštite interesa svjedoka, kratkotrajno isključi javnost tokom direktnog ispitivanja svjedoka J.I., a na koje odluke Vijeća, Tužilaštvo ni odbrana nisu imali prigovora.

87. Javnost je kratkotrajno isključena i po prijedlogu Tužilaštava BiH dana 29.05.2019. godine i to radi ulaganja pojedinih materijalnih dokaza koji se odnose na zaštićenog svjedoka SA-5, na šta odbrana nije prigovarala.

88. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 28.08.2019. godine odbrana je predložila da Sud isključi javnost sa glavnog pretresa u dijelu čitanja transkripta o saslušanju svjedoka SA-5 pred MKSJ-om od 21.11.2007. godine³ te čitanja zapisnika o saslušanju svjedoka SA-5 pred Tužilaštvom BiH od 24.10.2014. godine⁴. Ovakav prijedlog branilac optuženog Aćimovića je obrazložio činjenicom da se u navedenom transkriptu, odnosno zapisniku spominju lica koja bi mogla biti eventualno procesuirana i za koja se ne zna da li imaju svojstvo osumnjičenih. Takođe, branilac je istakao da su svjedoku SA-5 prilikom saslušanja pred MKSJ-om predloženi iskazi optuženog Aćimovića (dati u svojstvu svjedoka), a što je konstatovano u transkriptu od 21.11.2007. godine, zbog čega bi prema stavu odbrane, čitanje tog transkripta koji sadrži iskaz optuženog, bez isključenja javnosti predstavljalo kršenje prava optuženog da se brani ćutnjom. Postupajući tužilac je istakao da lica koja se spominju u transkriptu i zapisniku o saslušanju svjedoka SA-5, nemaju status osumnjičenih niti optuženih, zbog čega se protivi prijedlogu odbrane da se isključi javnost. Odlučujući o prijedlogu odbrane, a cijeneći navode postupajućeg tužioca u vezi sa statusom lica koja se pominju, Vijeće je odbilo da isključi javnost sa glavnog pretresa u dijelu čitanja transkripta odnosno zapisnika o saslušanju svjedoka SA-5, ocijenivši da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi propisani odredbom člana 235. ZKP BiH.

89. Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanom dana 11.09.2019. godine, Sud je prihvatio prijedlog odbrane pa je javnost kratkotrajno isključena kako bi se raspravilo o

³ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-133a

dodatnim mjerama zaštite za svjedoka SO-2. Nakon što su članovi Vijeća na sjednici zatvorenoj za javnost saslušali svjedoka SO-2, i nakon što se svjedok izjasnio da on zapravo ne želi dodatne mjere zaštite, već jedino da se njegov lik te sadržaj njegovog svjedočenja ne objavljuje u medijima, a što se može postići i određivanjem zaštitnih kodova, Vijeće je ponovo otvorilo sjednicu za javnost. Na ove odluke odbrana i Tužilaštvo nisu imali prigovor.

90. Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanog 15.01.2020. godine, Vijeće je, na prijedlog odbrane, čemu se Tužilaštvo nije protivilo, isključilo sjednicu za javnost u dijelu izlaganja prijedloga dokaza duplike, a radi zaštite interesa predloženih svjedoka koji se spominju.

91. Na nastavcima glavnog pretresa održanim dana 22.01.2020. godine i 05.02.2020. godine, a po prijedlogu odbrane, a radi zaštite interesa svjedoka, javnost je bila kratkotrajno isključena tokom direktnog ispitivanja svjedoka duplike, čemu se Tužilaštvo nije protivilo.

92. Takođe, na nastavku glavnog pretresa održanog dana 14.02.2020. godine, prilikom direktnog ispitivanja zaštićenog svjedoka SA-2 kao svjedoka Suda, javnost je bila kratkotrajno isključena i to u cilju zaštite interesa svjedoka, a na koju odluku Vijeća, Tužilaštvo ni odbrana nisu imali prigovora.

2. Svjedoci pod mjerama zaštite

93. Rješenjem Suda broj: S1 1 K 020200 15 Krn 4 od 07.12.2015. godine, po prijedlogu Tužilaštva, određene su mjere zaštite ličnih podataka, te su svjedocima SA-1, SA-4 i SA-5 dodijeljeni navedeni pseudonimi, dok je odlučujući o dopunjenom prijedlogu Tužilaštva, rješenjem Suda broj: S1 1 K 020200 15 Krn 4 od 11.12.2015. godine, svjedoku SA-2 dodijeljen je navedeni pseudonim.

94. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 13.10.2017. godine, Tužilaštvo je predložilo da se svjedoku SA-2 prilikom saslušanja pred Sudom BiH, omogući isti nivo zaštite koju je uživao prilikom saslušanja pred MKSJ, tj. da se istom uz pseudonim omogući svjedočenje sa izmijenjenom slikom i glasom. Navedeni prijedlog je Sud usvojio i odredio svjedoku SA-2 dodatne mjere zaštite, na koju odluku odbrana nije imala prigovora.

95. Rješenjem Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 31.05.2019. godine, a odlučujući po prijedlogu odbrane⁵, Sud je svjedoku SO-1 dodijelio mjere zaštite u vidu pseudonima uz svjedočenje na zatvorenoj sjednici. Istim rješenjem je određeno da se proglašavaju tajnim svi podaci svjedoka koji je dobio mjere zaštite pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u predmetu broj *IT-05-88, Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr., a sve u skladu sa obavezom propisanom Pravilom 86 (F) (i)*.

96. Branilac optuženog Srećka Aćimovića je dana 26.08.2019. godine dostavio prijedlog da se svjedocima SO-2 i SO-3 dodijele mjere zaštite u vidu pseudonima, te je isti prijedlog ukratko obrazložio na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanog dana 28.08.2019. godine, na kojem je ročištu postupajući tužilac istakao da se ne protivi da se ovim svjedocima odrede mjere zaštite. Odlučujući o navedenom prijedlogu odbrane, Sud je rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 28.08.2019. godine, odredio mjere zaštite svjedocima SO-2 i SO-3, a koje mjere se ogledaju u zaštiti identiteta (pseudonimi) i zaštiti ličnih podataka ovih svjedoka u trajanju od 30 (trideset) godina, obzirom da se radi o svjedocima pod prijetnjom, u smislu odredbe člana 3. stav 1. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka.

97. Tužilaštvo je na nastavku glavnog pretresa održanom dana 01.02.2017. godine podnijelo prijedlog da se tokom svjedočenja svjedoka SA-4 slika ovog svjedoka ne objavljuje u sredstvima javnog informisanja, što je Sud prihvatio i odredio zaštitni kod.

98. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 05.04.2017. godine, tužilac je za svjedoka SA-1 tražio da mu se dodijele dodatne mjere zaštite u vidu svjedočenja iz druge prostorije uz distorziju lika, obzirom da su ovom svjedoku upućene prijetnje zbog kojih trpi strah, a što je konstatovano na zapisniku Tužilaštva od 03.02.2017. godine⁶. Naime, svjedok SA-1 je dana 03.02.2017. godine pred Tužilaštvom BiH na zapisnik dao izjavu o prijetnjama koje su mu upućene zbog njegovog svjedočenja u predmetima procesuiranja ratnih zločina. Svjedok SA-1 je izjavio da mu se jedne prilike na autobuskoj stanici obratila izvjesna osoba sa riječima: „Ti si fukara koja svjedoči protiv Srba u Haagu“, te da mu je

⁵ Dana 21.05.2019. godine donesena je Odluka sudije pojedinca MMKS po predmetnom zahtjevu kojom je na osnovu Pravila 86 (F) Pravilnika o postupku i dokazima MMKS odobrio molbu branioca optuženog Srećka Aćimovića, i odredio nastavak primjene istih mjera koje je svjedok imao prilikom svog svjedočenja pred MKSJ u predmetu broj *IT-05-88, Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.*, u vidu pseudonima i da je svjedok svjedočio na zatvorenoj sjednici, a o čemu je i svjedok obavješten.

⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-18

prijenijela prijetnju druge osobe da će ga ubiti gdje god ga zatekne. Svjedok je o navedenim prijetnjama obavijestio tribunal u Haagu, te nadležnu policijsku stanicu, te je izjavio da zbog njemu upućenih prijetnji osjeća strah za svoj život. Sadržaj navedenog zapisnika, tužilac je iznio na ročištu dana 05.04.2017. godine, prilikom obrazlaganja prijedloga za određivanjem dodatnih mjera zaštite svjedoku SA-1, a uz isključenje javnosti.

99. Odbrana optuženog Aćimovića je prigovorila da se svjedoku SA-1 dodijele dodatne mjere zaštite, ističući da za to nema razloga, obzirom da svjedoku nisu upućene prijetnje od strane optuženog niti od strane njegove porodice, kao ni od strane branioca optuženog, zbog čega svjedok nema razloga da se plaši optuženog niti njegovog branioca.

100. Vijeće je navedeni prijedlog Tužilaštva prihvatilo, te odredilo dodatne mjere zaštite za svjedoka SA-1 u vidu svjedočenja iz druge prostorije, uz izmjenu slike, ocijenivši da su u konkretnom slučaju, suprotno navodima odbrane optuženog Aćimovića, ispunjeni uslovi iz odredbe člana 13. stav 1. i 2. Zakona o zaštiti svjedoka. Naime, Vijeće je ocijenilo da u konkretnom slučaju nije neophodno da je sam optuženi uticao na svjedoka, nego je bitno da zbog zastrašivanja i upućenih prijetnji vezano za njegovo svjedočenje, postoji opravdana bojazan da će se ozbiljno ugroziti lična sigurnost svjedoka ili članova njegove porodice, a što u konkretnom slučaju proizlazi iz njegove izjave date Tužilaštvu, iz kojeg razloga je bilo neohodno osigurati uslove kako bi ovaj svjedok slobodno dao svoj iskaz na glavnom pretresu.

101. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 20.09.2017. godine, Tužilaštvo je podnijelo Sudu prijedlog za dodjeljivanje mjera zaštite svjedoku SA-6, te je u dijelu sjednice zatvorene za javnost, obrazložilo predmetni prijedlog ističući da je navedeni svjedok i u drugim predmetima pred Sudom BiH svjedočio pod mjerama zaštite i to u vidu pseudonima, te sa dodatnim mjerama u vidu svjedočenja iz druge prostorije uz distorziju slike. U tom smislu, Tužilaštvo je predložilo da se ovom svjedoku dodijele iste mjere zaštite i u ovom predmetu. Navedenom prijedlogu Tužilaštva odbrana se nije protivila, te je Vijeće u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti svjedoka istom svjedoku odredilo pseudonim SA-6 kao i dodatne mjere zaštite u vidu svjedočenja iz druge prostorije uz izmjenu slike, našavši da su uslovi iz odredbe člana 13. stav 1. i 2. Zakona o zaštiti svjedoka ispunjeni.

3. Odluka o djelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ

102. Rješenjem od 27.11.2017. godine, Sud je djelimično usvojio prijedlog Tužilaštva za prihvatanje činjenica utvrđenih od strane Pretresnog vijeća MKSJ u predmetima *Tužilac protiv Radoslava Krstića*⁷ (Krstić), *Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića*⁸ (Blagojević) i *Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.*⁹

103. Prihvaćene činjenice navedene su u Aneksu 1 presude, koji je njen sastvani dio. U konkretnom slučaju, Sud je postupao u skladu sa odredbama člana 4. Zakona o ustupanju¹⁰, u vezi sa Pravilom 94 (B) Pravilnika o postupku i dokazima, koji propisuju: „*da na zahijev jedne od strana ili na vlastitu inicijativu, sud može odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice, utvrđene pravosnažnim odlukama ili pismeni dokazni materijal iz bilo kojih drugih postupaka pred MKSJ, koje se odnose na pitanja od važnosti za tekući postupak, ako su zadovoljeni određeni kriterijumi za prihvatanje tih činjenica.*“

104. Sud je prihvatio ukupno 193 predložene činjenice. Prilikom odlučivanja o prihvaćanju činjenica, Sud je vodio računa da iste zadovoljavaju određene kriterijume ustanovljene sudskom praksom suda BiH i MKSJ i to: da je činjenica jasna, konkretna i da se može identificirati, da je relevantna za postupak, da čini dio originalne presude na koju nije izjavljena žalba, ili koja je pravosnažno riješena po žalbi, ili potpada pod pitanja koja nisu sporna u toku apelacije, da se ne temelji na sporazumu između stranaka u izvornom postupku, da nije predmet razumnog spora između strana, da se ne odnosi na radnje, ponašanje ili psihičko stanje optuženog i da je ograničena na zaključke o činjenicama,

⁷*Tužilac protiv Radoslava Krstića*, predmet br. IT-98-33-T, presuda pretresnog Vijeća MKSJ od 02.08.2001. godine i žalbenog Vijeća od 19.04.2004. godine.

⁸*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, presuda pretresnog Vijeća MKSJ od 17.01.2005. godine i žalbenog Vijeća od 09.05.2007. godine.

⁹*Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.*, predmet br. IT-05-88-T, presuda pretresnog Vijeća MKSJ od 10.06.2010. godine i žalbenog Vijeća od 30.01.2015. godine.

¹⁰*Zakon o ustupanju predmeta od strane međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u postupcima pred sudovima u BiH* („Službeni glasnik BiH“, broj 61/04) i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustupanju predmeta od strane međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u postupcima pred sudovima u BiH* („Službeni glasnik BiH“, broj: 46/06, 53/06, 76/06).

odnosno da ne sadržava pravne karakterizacije. One činjenice koje nisu zadovoljavale navedene kriterijume, Vijeće nije prihvatilo kao utvrđene.¹¹

105. Prihvatanjem činjenice kao utvrđene, stvorena je pravna prezumpcija valjanosti te konkretne činjenice, odnosno, formirana je čvrsto utemeljena pretpostavka o tačnosti iste, koju stoga nije potrebno ponovo dokazivati na suđenju, osim ukoliko bi druga strana iznijela nove dokaze, te takvu činjenicu uspješno pobila i opovrgla na suđenju. Odbrani je shodno članu 6. stav 2. ZKP BiH, data mogućnost da iznese dokaze kojima će osporavati činjenice koje su utvrđene u relevantnom postupku pred MKSJ, iz čega proizilazi da Sud nije odbranu uskraćivao u pravu da osporava i dovodi u sumnju bilo koju činjenicu koja je prihvaćena. Odbrana se koristila ovom mogućnošću, te je tokom postupka izvodila dokaze kojim je osporavala neke od prihvaćenih činjenica.

106. Prilikom izjašnjenja na prijedlog Tužilaštva za prihvatanje činjenica, odbrana optuženog je istakla da se ne protivi da Sud prihvati kao utvrđene činjenice predložene od strane Tužilaštva.¹² Mada je stvorena prezumpcija valjanosti ovih činjenica, Sud iste nije smatrao obavezujućim i nije temeljio presudu isključivo na tim utvrđenim činjenicama. Sud je razmatrao činjenice u svjetlu svih dokaza koje su izvele strane u toku suđenja, čime su se cijenili svi dokazi u skladu sa odredbom člana 15. ZKP BiH, te je nakon toga donio i konačnu odluku o njihovoj relevantnosti za dati predmet.¹³ Na ovaj način, Sud nije kršio presumpciju nevinosti optuženog, zagaranovanu članom 3. stav 1. ZKP BiH, kao i članom 6. stav 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP).

4. Nastavak odgođenog glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)

107. Obzirom da je protekao zakonski rok od 30 dana između nastavaka glavnih pretresa održanih 13.07.2016. i 24.08.2016. godine, 19.04.2017. i 24.05.2017. godine, 24.05.2017. i 06.09.2017. godine, 13.12.2017. i 17.01.2018. godine, 18.07.2018. i 26.09.2018. godine, 13.02.2019. i 20.03.2019. godine, 24.04.2019. i 29.05.2019. godine, 17.07.2019. i 28.08.2019. godine, 04.12.2019. i 15.01.2020. godine, 11.03.2020. i 10.06.2020. godine i 10.06.2020. i 02.09.2020. godine, to je Vijeće na ročištima održanim

¹¹Rješenje Suda BiH broj S1 1 K 010315 12 Krl od 23.05.2013. godine.

¹²Podnesak odbrane od 13.09.2017. godine

¹³Samo one činjenice koje su navedene i korištene za obrazloženje presude, Sud je prihvatio konačno dokazanim i relevantnim.

dana 24.08.2016. godine, 24.05.2017. godine, 06.09.2017. godine, 17.01.2018. godine, 26.09.2018. godine, 20.03.2019. godine, 29.05.2019. godine, 28.08.2019. godine, 15.01.2020. godine, 10.06.2020. godine i 02.09.2020. godine donijelo odluku da glavni pretres počinje iznova u smislu odredbe člana 251. stav 1. ZKP BiH, dok u skladu sa odredbama člana 251. stav 2. ZKP BiH, uz saglasnog stranaka i odbrane u tom pravcu, Sud nije ponovo izvodio dokaze, već su svi ranije izvedeni dokazi prihvaćeni da se koriste u novom postupku.

5. Izvedeni i uvršteni dokazi po osnovu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH i u smislu odredbi Zakona o ustupanju

Iskaz svjedoka Radić Slavka

108. Na nastavku glavnog pretresa od 06.07.2016. godine, Sud je prihvatio prijedlog Tužilaštva da se pročitaju dva iskaza svjedoka Slavka Radića koji su dati Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-371/06 od 27.06.2006. godine, i broj: 17-04/2-04-2-326/06 od 07.06.2006. godine¹⁴, a nalazeći da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi predviđeni članom 273. stav 2. ZKP BiH.

109. Navedena zakonska odredba propisuje: „Zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih razloga”.

110. Tužilaštvo je na navedenom ročištu uložilo izvod iz matične knjige umrlih (MKU) za Slavka Radića¹⁵ nakon čega su pročitani iskazi ovog svjedoka dati u istrazi.

111. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost da navede pitanja koja bi bila postavljena ovom svjedoku da je isti neposredno saslušan na glavnom pretresu.

¹⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-9

¹⁵ Izvod iz matične knjige umrlih na ime Slavka Radića, dokaz Tužilaštva T-9

112. Branilac optuženog je na navedenom ročištu istakao prigovor zakonitosti uzimanja ovih izjava, te je u podnesku od 13.07.2016. godine istakao pitanja koja bi postavio svjedoku Slavku Radiću da je isti saslušan neposredno na glavnom pretresu.

113. Istog dana branilac optuženog je Sudu dostavio i podnesak u kojem je iznio razloge zbog kojih osporava zakonitost izjava svjedoka Slavka Radića, koji su u smislu člana 273. stav 2. ZKP BiH pročitani na glavnom pretresu i koji su uvedeni kao dokaz Tužilaštva pod brojem T-9. U navedenom podnesku branilac je prije svega istakao da je sadržaj izjava svjedoka Slavka Radića neistinit te da se radi o licu sumnjivog moralnog i ... zatim da zapisnici o njegovom saslušanju nisu sastavljeni u skladu sa odredbom člana 152. stav 2. ZKP BiH, obzirom da ovom svjedoku prilikom saslušanja od strane službenika Državne agencije za istrage i zaštitu nisu postavljana pitanja, niti je svjedok pročitao sastavljene zapisnike. Nadalje, branilac je istakao da izjave svjedoka Radića obiluju podacima i formulacijama koje prema stavu odbrane, ne potiču od svjedoka, nego od istražitelja koji su sastavljali navedene zapisnike. Takođe, branilac ističe da je službeno lice koje je uzelo izjave od svjedoka Slavka Radića (Bajro Kulovac), sklono nezakonitom postupanju prema svjedocima, te da je zbog niza zloupotreba u službi morao napustiti Državnu agenciju za istrage i zaštitu.

114. Nakon izvršenog uvida u zapisnike o saslušanju svjedoka Slavka Radića¹⁶, Vijeće je ocijenilo da je njegovo saslušanje provedeno u skladu sa odredbom člana 86. ZKP BiH, te da su zapisnici o njegovom saslušanju sastavljeni u skladu sa zakonom, odnosno da sadrže sve potrebne elemente propisane odredbom člana 152. ZKP BiH, slijedom čega je Vijeće prigovore branioca optuženog istaknute u tom pravcu, ocijenilo neosnovanim.

115. Naime, činjenica da u zapisniku o saslušanju svjedoka Radića od 07.06.2006. godine i od 27.06.2006. godine, nisu unesena pitanja službenih lica Državne agencije za istrage i zaštitu koja su saslušavala ovog svjedoka, prema ocjeni Vijeća, ne dovodi u pitanje zakonitost ovih dokaza. Na ovom mjestu, Vijeće ukazuje na zakonsku odredbu člana 86. ZKP BiH kojom je propisan tok saslušanja svjedoka. Stavom 7. navedenog člana, propisano

¹⁶ Dokazi Tužilaštva broj: T-9: Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-371/06 od 27.06.2006. godine i Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-386/06 od 07.06.2006. godine

je da se prilikom saslušanja svjedok poziva da sva svoja saznanja o krivičnom djelu, učinitelju i drugim važnim okolnostima za postupak iznese u neometanom izlaganju, a nakon toga mu se „*moгу*“ postavljati pitanja, vršiti provjeravanja, dopune i razjašnjenja onoga što je izjavio. Dakle, postavljanje pitanja svjedoku, nije obligatorno, nego fakultativno, u cilju da se iskaz upotpuni i da se otklone protivrječnosti i nejasnoće u iskazu ukoliko ih ima. Sa druge strane, način na koji su sačinjeni gore navedeni zapisnici, odnosno unijete izjave svjedoka je uobičajen u dosadašnjem radu ovlašćenih službenih lica SIPA-e.

116. Nadalje, činjenica da su svjedoku Radiću pročitani zapisnici o saslušanju ne dovodi u pitanje njihovu zakonitost, obzirom da je u predmetnim zapisnicima konstatovano da su isti pročitani svjedoku, zatim da svjedok nije imao nikakvih primjedbi te da je iste zapisnike potpisao.

117. Vijeće je ocijenilo neosnovanim i navode branioca optuženog da su u izjave svjedoka Radića uneseni podaci i formulacije, koje ne potiču od ovog svjedoka već da potiču od postupajućih istražitelja, odnosno da je izjavu od svjedoka uzelo službeno lice koje je sklono nezakonitom postupanju prema svjedocima. Vijeće ističe da odbrana optuženog Aćimovića u spis nije uložila nikakve dokaze koji bi potkrijepili ovakve navode, odnosno koji bi ukazali na nezakonito postupanje službenih lica Državne agencije za istrage i zaštitu prilikom saslušanja svjedoka Slavka Radića.

118. Takođe, neosnovani su i navodi branioca optuženog Aćimovića da je svjedok Radić prilikom davanja iskaza izvršio krivičnog djelo davanje lažnog iskaza, kao i navodi o psihičkom zdravlju ovog svjedoka. Vijeće cijeni da odbrana na okolnost psihičkog zdravlja svjedoka Radića, odnosno njegove sposobnosti da svjedoči nije izvodila nikakve dokaze, dok u pogledu utvrđivanja lažnog svjedočenja ovog svjedoka Vijeće ističe da isto nije utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom, niti je predmet ovog krivičnog postupku.

Iskazi svjedoka SA-5

119. Dana 13.03.2019. godine Tužilaštvo je podnijelo pismeni prijedlog da se u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH na glavnom pretresu pročitaju iskazi svjedoka SA-5,¹⁷ te da se u skladu sa članom 3. i 5. Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od MKSJ u postupcima pred Sudovima u BiH,

¹⁷ Dokazi Tužilaštva broj: T-133a i T-133b

uloži transkript svjedočenja ovog svjedoka iz predmeta Popović i dr.¹⁸. Obrazlažući navedeni prijedlog, Tužilaštvo je istaklo da se svjedok SA-5 i pored brojnih pokušaja ne može pronaći i da je njegov dolazak pred Sud BiH nemoguć.

120. Podneskom od 03.04.2019. godine, odbrana optuženog se izjasnila na navedeni prijedlog Tužilaštva, ističući da bi prihvatanjem prijedloga da se čitaju iskazi svjedoka SA-5 dati pred MKSJ i u Tužilaštvu BiH, bez unakrsnog ispitivanja svjedoka, grubo bilo povrijeđeno pravo optuženog na pravično suđenje, propisano članom 6. stav 1. EKLJP. Odbrana navodi da je svjedok SA-5 dao iskaz pred MKSJ u postupku protiv drugih lica po drugačijim optužbama i činjeničnim i pravnim osnovom, zbog čega branioci tih lica, iako su unakrsno ispitali svjedoka, nisu mogli zadovoljiti interese odbrane optuženog Srećka Aćimovića.

121. Ocijenivši da su Tužilaštvo BiH¹⁹, kao i Sud preduzeli sve što je bilo moguće da obezbijede prisustvo svjedoka SA-5 na glavnom pretresu, te da se unatoč svim pokušajima nije moglo obezbijediti njegovo prisustvo iz razloga što se svjedok nije mogao pronaći, kojeg stava je i odbrana optuženog²⁰, a pritom posebno cijeneći da iz nalaza i mišljenja vještaka prim.dr. Omera Ćemalovića, a koji je Vijeće prihvatilo kao stručan, objektivian i uvjerljiv, proizilazi da je svjedok SA-5 bio svjestan značaja i posljedica davanja svojih iskaza od 21.11.2007., 03.02.2017. i 24.10.2014. godine, Sud je na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 17.07.2019. godine, donio odluku kojom je u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH, i u skladu sa članom 3. i 5. Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od MKSJ u postupcima pred sudovima u BiH, prihvatio da se čitaju iskazi svjedoka SA-5.

122. Naime, odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH, propisano je da se, izuzetno, zapisnici o iskazima iz istrage, mogu po odluci sudije, odnosno vijeća, pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih

¹⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

¹⁹ Tužilaštvo je u spis suda predalo dokument pod nazivom: Izvještaj o postupanju za svjedoka SA-5, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Direkcija policije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih zločina, 03/2/8/1/1 broj: 230-770/18-1 od 28.03.2018. godine.

²⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 19.06.2019. godine, str. 21: „Što se tiče taj da kažem potrage za za ovim svjedok Sa-5, smatramo da je Tužilaštvo učinilo sasvim dovoljno napora, a i nakon svjedočenja njegovog sina, očigledno je da je vrlo teško i neizvjesno da li će on uopšte biti dostupan, ovaj da bi se mogao, da se pojavi kao svjedok pred Sudom.“

uzroka. Vijeće je ocijenilo da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi iz navedene zakonske odbrebe, obzirom da se svjedok SA-5 nije mogao pronaći, tako da njegovo neposredno svjedočenje na glavnom pretresu nije bilo moguće.

123. Nadalje, odredbom člana 3. Zakona o ustupanju propisano je da se dokazi pribavljeni u skladu sa Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima MKSJ mogu koristiti u postupcima pred sudovima u BiH, dok je odredbom člana 5. istog zakona propisano da se zapisnik o iskazu svjedoka dat pred MKSJ, kao i zapisnik o vanpretresnom iskazu svjedoka sačinjen pred MKSJ-om u skladu s Pravilom 71. Statuta i Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ, može koristiti pred sudom pod uslovom da je iskaz ili vanpretresni iskaz od značaja za pitanje o kojem se raspravlja.

124. Slijedom navedenog, a imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe, na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 28.08.2019. godine, Tužilaštvo je pročitalo iskaze svjedoka SA-5 date u Tužilaštvu BiH²¹, te transkript o njegovom saslušanju pred MKSJ.²² Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 11.09.2019. godine, branilac optuženog i sam optuženi su usmeno iznijeli pitanja koja bi postavili svjedoku SA-5 da je isti neposredno saslušan pred Sudom BiH, nakon čega je Tužilaštvo uvelo u spis: Transkript o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5 u predmetu broj: IT-05-88-T od 21.11.2007. godine sa audio zapisom²³, Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, dat u Tužilaštvu BiH, broj: T20 0 KTRZ 0006030 09 od 24.10.2014. godine²⁴ i Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, dat u Tužilaštvu BiH, broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 03.02.2017. godine.²⁵

125. Branilac optuženog Aćimovića je na istom ročištu istakao da su iskazi svjedoka SA-5 dati pred MKSJ i Tužilaštvom BiH nezakoniti dokazi, te se s tim u vezi pozvao na odredbu člana 10. stav 2. ZKP BiH. Naime, branilac je stava da se radi o nezakonitim dokazima obzirom da je iskaz dala ... osoba, koja uz to nije upozorena da se samoinkriminiše prilikom davanja iskaza.

²¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-133a: Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0006030 09 od 24.10.2014. godine; dokaz T-133b: Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 03.02.2017. godine

²² Dokaz Tužilaštva broj: T-133: Transkript o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5 u predmetu broj: IT-05-88-T od 21.11.2007. godine sa audio zapisom.

²³ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

²⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-133a

²⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-133b

126. Pored toga, branilac je istakao da je na svjedoka SA-5 vršen pritisak od strane tima odbrane Vujadina Popovića i Drage Nikolića sa ciljem da se za događaje u Roćeвиću odgovornost prebaci na komandanta 2. bataljona i pripadnike ovog bataljona.

127. Nadalje, branilac je pojasnio da je svjedok SA-5 još u vrijeme saslušanja pred MKSJ bolovao od ..., ali da ga niko od ispitivača, niti postupajući sudija nije pitao za zdravstveno stanje. O zdravstvenom stanju ovog svjedoka, prema stavu odbrane, govori i činjenica da je isti na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 15.02.2017. godine izjavio da nije tražio mjere zaštite, kako to proizlazi iz zapisnika o saslušanju pred Tužilaštvom od 24.10.2014. godine, a što ukazuje da se radi o osobi koja ... kada dođe pred Sud.

128. Kada je riječ o zapisniku o saslušanju svjedoka SA-5 od 24.10.2014. godine, branilac je istakao da isti nije sačinjen u skladu sa odredbom člana 152. stav 2. ZKP BiH, obzirom da u zapisnik nisu unesena pitanja ispitivača. Imajući u vidu da je navedeni iskaz svjedoka SA-5 samoinkriminirajući, istom svjedoku nije ponuđen imunitet, a što prema stavu branioca ukazuje na činjenicu da je svjedoku samo formalno izdato upozorenje da ima pravo da ne odgovara na pitanja ukoliko bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Branilac je istakao da nije dovoljno da se upozorenje iz člana 84. ZKP BiH, samo izda prije davanja iskaza svjedoka, nego je potrebno pratiti cijeli tok ispitivanja i ponovo upozoriti svjedoka kako ne bi došlo do samoinkriminacije.

129. Branilac je stava da izjava svjedoka SA-5 od 03.02.2017. godine takođe nije sačinjena u skladu sa odredbom člana 152. stav 2. ZKP BiH, iz razloga što nije sačinjena od strane postupajućeg tužitelja, nego od stručnog saradnika, te iz razloga što ista nije sačinjena u formi zapisnika nego u formi službene zabilješke. Naime, branilac je istakao da navedena izjava ne sadrži pitanja ispitivača koja su postavljena svjedoku, zatim da je izjava sačinjena u trećem licu. Branilac je takođe istakao prigovor relevantnosti navedenog dokaza, obzirom da je svjedok SA-5 na ročištu održanom dana 15.02.2017. godine demantovao podatke koje je navodno dao stručnom saradniku dana 03.02.2017. godine, te imajući u vidu svjedočenje sina svjedoka SA-5 pred Sudom dana 24.04.2019. godine kojim je dovedeno u pitanje kazivanje svjedoka SA-5 iz zapisnika od 03.02.2017. godine.

130. Suprotno prigovoru odbrane, Vijeće cijeni da iskazi svjedoka SA-5, uloženi kao dokazi Tužilaštva broj: T-133, T-133a i T-133b, ne predstavljaju nezakonite dokaze shodno odredbi člana 10. stav 2. ZKP BiH.

131. Prije svega Vijeće ističe da je nalazom i mišljenjem vještaka neurospihijatra prim. dr. Omera Ćemalovića, utvrđeno da je svjedok SA-5 prilikom davanja iskaza pred MKSJ dana 21.11.2007. godine, te saslušanja u Tužilaštvu BiH dana 24.10.2014. godine i 03.02.2017. godine bio sposoban da daje izjave, odnosno bio svjestan značaja i posljedica davanja svojih iskaza. Vijeće je u cjelosti poklonilo vjeru nalazu i mišljenju ovog vještaka, cijeneći da je isti stručan i objektivn, a što će detaljnije biti obrazloženo u drugom dijelu presude.²⁶

132. Nadalje, Vijeće cijeni da su neosnovani navodi branioca optuženog Aćimovića da je svjedočenje svjedoka SA-5 rezultat pritiska tima odbrane Vujadina Popovića i Drage Nikolića, obzirom da takvi navodi nisu potkrijepljeni nikakvim relevantnim dokazima.

133. Nakon izvršenog uvida u uložene zapisnike o saslušanju svjedoka SA-5²⁷, Vijeće je ocijenilo da je njegovo saslušanje provedeno u skladu sa odredbom člana 86. ZKP BiH, da su svjedoku data sva Zakonom propisana obavještenja i upozorenja, uključujući i upozorenje iz člana 84. ZKP BiH, te da je svjedok svojim potpisom potvrdio da ih je razumio, kao i da su zapisnici o njegovom saslušanju sastavljeni u skladu sa Zakonom, odnosno da sadrže sve potrebne elemente propisane odredbom člana 152. ZKP BiH, slijedom čega je Vijeće prigovore branioca optuženog istaknute u tom pravcu, ocijenilo neosnovanim.

134. Kada je riječ o navodima branioca optuženog da zapisnici o saslušanju svjedoka SA-5 od 24.10.2017. godine i od 03.02.2017. godine ne sadrže pitanja ispitivača, Sud napominje da postavljanje pitanja svjedoku, nije obligatorno, nego fakultativno, u cilju da se iskaz upotpuni i da se otklone protivrječnosti i nejasnoće u iskazu ukoliko ih ima. Naime, odredbom člana 86. stav 7. ZKP BiH propisano je da se prilikom saslušanja svjedok poziva da sva svoja saznanja o krivičnom djelu, učinitelju i drugim važnim okolnostima za postupak iznese u neometanom izlaganju, a nakon toga mu se „*mogu*“ postavljati pitanja, vršiti provjeravanja, dopune i razjašnjenja onoga što je izjavio.

²⁶ Vidi odjel presude: 9. Vještačenje svjedoka SA-5

²⁷ Dokazi Tužilaštva broj: T-133a i T133b

135. Takođe, činjenica da je zapisnik od 03.02.2017. godine sačinjen od strane stručnog saradnika, a ne od postupajućeg tužioca, kao i činjenica da je izjava svjedoka u ovom zapisniku sačinjena u trećem licu, prema ocjeni Suda ne čini ovaj zapisnik nezakonitim dokazom. Naime, Vijeće cijeni da je u konkretnom slučaju postupljeno u skladu sa odredbom člana 218. i 219. ZKP BiH, odnosno, izjava svjedoka SA-5 je uzeta od strane ovlaštene službene osobe, a koji status uživa i stručni saradnik tužioca shodno odredi člana 20. stav 1. tačka g) ZKP BiH.

136. Kada je riječ o navodima branioca da je svjedok SA-5 pred Sudom opovrgao navode iz zapisnika od 03.02.2017. godine, odnosno da je isti izjavio da nije tražio da mu se dodijele mjere zaštite, kao i da sadržaj iskaza njegovog sina dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka SA-5 od 03.02.2017. godine, Vijeće prije svega ističe da postoji temeljna razlika između prihvatljivosti dokaza u pravnom smislu i težine koju Sud pridaje tom dokazu prilikom odlučivanja u predmetnoj krivičnopravnoj stvari.

137. Suprotno prigovorima odbrane optuženog Aćimovića, Sud je iskaz svjedoka od 03.02.2017. godine, ocijeno kao relevantan dokaz za odlučivanje o predmetnoj krivičnopravnoj stvari te je njegovu dokaznu vrijednost cijenio zajedno sa drugim izvedenim dokazima u ovom predmetu.

138. Nadalje, kada je riječ o samoinkriminirajućem sadržaju iskaza svjedoka datog pred MKSJ dana 21.11.2007. godine te pred Tužilaštvom BiH 24.10.2017. godine, Vijeće ističe je u oba slučaja svjedok SA-5, prije samog početka saslušanja, upozoren da ima pravo da ne odgovora na pitanja ukoliko bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju, te da je navedeno upozorenje svjedok shvatio, a kako je to konstatovano u transkriptu od 21.11.2007. godine i zapisniku Tužilaštva od 24.10.2017. godine. Činjenica da svjedoku SA-5 od strane postupajućeg tužioca nije ponuđen imunitet, takođe ne dovodi u pitanje zakonitost iskaza ovog svjedoka, obzirom da je dodjeljivanje imuniteta određenom svjedoku, shodno odredbama ZKP BiH, ostavljeno na dispoziciju postupajućem tužiocu, odnosno glavnom tužiocu.

139. Konačno, Sud ističe da je prilikom ocjene ovih dokaza (T-9, T-133, T-133a i T-133b) imao u vidu njihovu dokaznu snagu, cijeneći da se, na temelju istih u odlučujućem dijelu ne može zasnovati presuda, a o čemu je Sud neizostavno vodio računa, naročito imajući u vidu navode odbrane optuženog kojima se ukazuje na nemogućnost da unakrsno ispita ovog

svjedoka. Naime, Sud je navedene iskaze koristio kao potkrepljujuće ili kontrolne dokaze, iz kojeg razlog Sud nalazi da time nije povrijeđeno pravo optuženog na odbranu.

Iskazi svjedoka koji su svjedočili u predmetima pred MKSJ

140. Tužilaštvo je dana 17.06.2016. godine, dostavilo prijedlog da se u skladu sa članom 3 i 5. Zakona o ustupanju predmeta, u dokazni materijal uvrste transkripti i zapisnici sa iskazima svjedoka Momira Nikolića²⁸, Josepha Kingorija²⁹, Dragana Obrenovića³⁰, Miroslava Deronjića,³¹ Robert A. Frankena³², Leendert Van Duijn Cornelisa³³, Vicentius Egbersa³⁴, PW-132³⁵, PW-137³⁶, Vinka Pandurevića,³⁷ PW-142³⁸, PW-143³⁹ i PW-174⁴⁰ i PW-165⁴¹, a čiji su iskazi od značaja za pitanje o kojem se raspravlja.

141. U obrazloženju svog prijedloga Tužilaštvo navodi da je svjedok Dragan Obrenović odbio da svjedoči u nekoliko predmeta Suda BiH, da se isti nalazi van granica BiH i da je nedostupan za Tužilaštvo s obzirom da nije poznato u kojoj zemlji boravi.

²⁸ Transkript svjedočenja Momira Nikolića u predmetu *Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* (IT-02-60) od 19.09., 22.09., 23.09., 25.09., 26.09., 29.09., 30.09. i 01.10.2003. godine; Izjava data istražiteljima MKSJ dana 23.06.2003. godine, 15.12.1999. godine i 28.05.2003. godine; Izjava o činjenicama i prihvatanju krivice od 06.05.2003. godine.

²⁹ Transkript svjedočenja Josepha Kingorija u predmetu *Tužilac protiv Radislava Krstića* (IT-98-33) od 31.03. i 03.04.2000. godine.

³⁰ Transkript svjedočenja Dragana Obrenovića u predmetu *Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* (IT-02-60) od 01.10., 02.10., 06.10., 07.10., 08.10., 09.10. i 10.10.2003. godine; Izjava data istražiteljima MKSJ dana 02.04.2000., 04.06.2003. i 05.02.2004. godine;

³¹ Transkript svjedočenja Miroslava Deronjića u predmetu protiv Nikolić Momira od 28.10.2003. godine

³² Transkript svjedočenja Franken A. Robertau predmetu *Tužilac protiv Radislava Krstića* (IT-98-33) od 04.04.2000. godine.

³³ Transkript svjedočenja Leenderta Van Duijn Cornelisa u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.* (IT-05-88) od 27.09., 28.09. i 29.09.2006. godine.

³⁴ Transkript svjedočenja Vicentiusa Egbersa u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.* (IT-05-88) od 18., 19. i 20.10.2006. godine.

³⁵ Iskaz svjedoka PW-132 u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.* (IT-05-88) od 21.11. i 24.11.2006. godine; Izjava svjedoka data MKSJ-u od 05.12.1999. godine.

³⁶ Iskaz svjedoka PW-137 u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr.* (IT-05-88) od 12.12.2006. godine;

³⁷ Transkript svjedočenja Vinka Pandurevića u predmetu Popović i dr. od 27.01., 28.01., 29.01., 30.01., 02.02., 10.02., 16.02., 19.02., 20.02., 23.02., 25.02., 26.02., 27.02.

³⁸ Transkript svjedočenja PW-142 u predmetu Popović i dr od 29.01.2007. godine

³⁹ Transkript svjedočenja PW-143 u predmetu Popović i dr od 30.01.2007. godine

⁴⁰ Transkript svjedočenja PW-174 u predmetu Popović i dr od 23.03.2009. godine

⁴¹ Izjava PW-165 data pred MKSJ.

142. Tužilaštvo također navodi da svjedoci Holandskog bataljona UN-a Robert Franken, V.Egbers i Leendert Van Duijn odbijaju da svjedoče pred Sudom BiH, a svjedok Joseph Kingori ne prihvata da svjedoči putem videokonferencije, a njegov dolazak iz Kenije na Sud BiH bi bio izuzetno komplikovan i skup zbog loše avionske veze sa Sarajevom, te iz anexa prijedloga⁴² proizlazi da je svjedok Miroslav Deronjić preminuo. .

143. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 13.09.2017. godine predsjednik pretresnog vijeća je pozvao odbranu optuženog da se preciznije izjasni povodom predmetnog prijedloga Tužilaštva, odnosno da se izjasni da li traži unakrsno ispitivanje ovih svjedoka. Branilac optuženog je na navedenom ročištu istakao da ne traži unakrsno ispitivanje, ali da se protivi ulaganju transkripata kao i izjava onih svjedoka koji su spominjali ime optuženog Srećka Aćimovića, dok se ulaganju ostalih izjava i transkripata ne protivi. U skladu sa navedenim, predsjednik Vijeća je naložio Tužilaštvu da dostavi Sudu pismeni prijedlog u kojem će navesti koje su to transkripti i izjave i od kojih svjedoka u kojima se ne spominje ime optuženog Srećka Aćimovića. Odbrana optuženog na predmetnom ročištu proširuje svoj prigovor ne samo na spominjanje optuženog Srećka Aćimovića u transkriptima i izjavama, već i na spominjanje 2. bataljona Zvorničke brigade. Po navedenoj instrukciji predsjednika Vijeća, Tužilaštvo je dana 11.01.2018. godine dostavilo Sudu uređeni prijedlog.

144. Prilikom razmatranja uređenog prijedloga, odbrana optuženog nije imala primjedbe i prigovor na ulaganje predloženih transkripata i izjava svjedoka (u kojima se ne spominje optuženi Srećko Aćimović niti 2. bataljon) uz izjašnjenje branioca da su navedeni dokazi Tužilaštva „faktički i dokazi odbrane“⁴³. Nakon toga Vijeće je donijelo odluku o djelimičnom prihvatanju prijedloga Tužilaštva, čime je u spis Suda, a uz saglasnost stranaka da se isti ne čitaju, uvelo transkripte te izjave svjedoka koji su svjedočili pred MKSJ, a u kojima se ne spominje ime optuženog Srećka Aćimovića kao ni 2. bataljon Zvorničke brigade.⁴⁴

⁴² Tabela sa transkriptima i izjavama čije ulaganje se predlaže

⁴³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 31.01.2018. godine, str. 8.

⁴⁴ T 106: Svjedočenje Momira Nikolić:

- 19.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
- 22.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
- 23.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
- 25.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
- 26.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
- 29.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom

145. Na navedenom ročištu Tužilaštvo je odustalo od ulaganja transkripta za svjedoka PW-174.

146. Vijeće podsjeća da je prihvatanje iskaza svjedoka datih pred MKSJ-u, regulisano članom 5. Zakona o ustupanju, u kojim se navodi da: „Zapisnik o iskazu svjedoka dat pred MKSJ, kao i zapisnik o vanpretresnom iskazu svjedoka, sačinjen pred MKSJ-om u skladu sa pravilom 71. Statuta i Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ, može se koristiti pred sudom pod uslovom da je iskaz ili vanpretresni iskaz od značaja za pitanje o kcjem se raspravja“. U stavu 2. istog člana, propisano je da: „Sud može iskjučiti iskaz kcji je dat od strane zaštićenog svjedoka ako je šteta kcja može nastati veća od dokazne vrijednosti tog iskaza“. Dodatno, u članu 5. stav 3. Zakona o ustupanju propisano je da: „Odredbama ovog člana ne utiče se na pravo optuženog da zahtjeva prisustvo svjedoka iz stava 1. ovog člana u svrhu unakrsnog ispitivanja. Odluku o ovom zahijevu, donosi sud.“

147. Vijeće ističe da dokaz koji je prikupljen u skladu sa odredbama ZKP BiH, koji je autentičan i relevantan za krivični postupak, i koji nije u suprotnosti sa imperativnim odredbama člana 10. ZKP BiH, može biti prihvaćen kao dokaz u krivičnom postupku, i da može biti predmetom ocjene i analize.

148. Takođe, Vijeće ukazuje da je praksom Evropskog suda za ljudska prava (Evropski sud), iako Evropski sud nalazi nespornim činjenicu da opšti principi pravičnog suđenja uključuju pravo optuženog da se suoči sa svjedocima optužbe na javnoj raspravi, kao i pravo

-
- 30.09.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
 - 01.10.2003. godine Transkript svjedočenje u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom
 - Izjava Momira Nikolića od 15.12.1999. godine
 - T-107: Transkript svjedočenja Josefa Kingorija u predmetu Krstić od 31.03.2000., 03.04.2000.,
 - T-108: Transkript Dragana Obrenovića u predmetu Blagojević od 01.10.2003., 02.10.2003., 06.10.2003., 07.10.2003., 08.10.2003., 09.10.2003., 10.10.2003. Izjava Dragana Obrenovića data istražiteljima Haškog tribunala od 02.04.2000., 04.06.2003., i 05.02.2004. godine
 - T-109: Transkripti svjedočenja Miroslava Deronjića u predmetu protiv Nikolić Momira od 28.10.2003.
 - T-110: Svjedočenje Roberta Frankena u predmetu Krstić od 04.04.2000.
 - T-111: Transkripti svjedoka Lenderta Konrelijus Van Dujna pripadnika holandskog bataljona u predmetu Popović i dr 27.09.2006., 28.09.2006., 29.09.2006.
 - T-112: Transkript Vicentius u predmetu Popović i dr od 18.10.2006., 19.10.2006., 20.10.2006.
 - T-113: Transkript PV-137 u predmetu Popović i dr od 21. I 24.11.2006.
 - T-114: Transkript PV-137 od 12.12.2006.
 - T-115: TRANSKRIPT Vinka Pandurevića u predmetu Popović od 27.01.2009., 28.01.2009., 29.01.2009., 30.01.2009., 02.02.2009., 10.02.2009., 16.02.2009., 19.02.2009., 20.02.2009., 23.02.2009., 25.02.2009., 26.02.2009., 27.02.2009., 02.03.2009., 03.03.2009.
 - T-116: Transkript svjedoka PW-142 u predmetu Popović od 29.01.2007.
 - T-117: Transkript PW-143 u predmetu Popović 30.01.2007.
 - T-118: Izjava svjedoka PW-165 MKSJ od dana 26.11.2005.

da osporava dokaze i unakrsno ispituje svjedoke ⁴⁵, utvrđeno da ova prava nisu apsolutna i neograničena. Odlučujući o apelacijama koje su za predmet imale navedeno pitanje, Evropski sud nije utvrdio povredu pravila o dokazima, već je isključivo preispitao da li je korištenje dokaza koji su prihvaćeni kršenjem prava optuženog za rezultat imalo da je optuženi lišen pravičnog suđenja. U slučaju da je nepravilan dokaz bio osnov za izricanje osuđujuće presude, bilo u cijelosti ili u značajnom dijelu, onda će se konstatovati da su prava optuženog prekršena.

149. Upravo u tom pravcu, u Zakonu o ustupanju predmeta, eksplicitno je naglašeno da optuženi ima pravo da zahtijeva unakrsno ispitivanje svjedoka, čije izjave sud odluči da koristi u skladu sa članom 5. Zakona o ustupanju predmeta, ali ako mu se ne pruži prilika da ga unakrsno ispita onda će iskaz takvog svjedoka, podlijegati članu 3. stav 2. istog zakona, u kom slučaju sudovi ne mogu zasnivati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na prethodnim iskazima svjedoka koji nisu dali usmeni iskaz na glavnom pretresu.

150. Rukovodeći se naprijed navedenim zakonskim odredbama i utvrđenim standardima, Sud presudu nije temeljio u odlučujućoj mjeri na ovim dokazima, nego ih je koristio kao potkrepljujuće ili kontrolne dokaze, pa stoga nalazi da time nije povrijeđeno pravo optuženog na odbranu zagantovano članom 7. ZKP, kao i članom 6. stav 3. tačka c) Evropske konvencije.

6. Ostale odluke o prihvatljivosti dokaza

151. U preciziranom prijedlogu dokaza odbrane od 22.10.2019. godine, odbrana optuženog je između ostalog predložila da Vijeće obavi uviđaj na licu mjesta radi obilaska linija odbrane komande 2. bataljona u vrijeme događaja iz optužnice, zatim Osnovne škole u Ročeviću i lokaciju pogubljenja zarobljenika na obali rijeke Drine u Kozluku. U istom podnesku je branilac istakao da se pismeno obratio bolnici u Loznici radi pribavljanja dokumentacije o liječenju svjedoka SA-5 te je branilac predložio da nakon što tu

⁴⁵*Messegue i Jabardo*, presuda od 06.12.1988. stav 78; *Kostovski protiv Nizozemske*, presuda od 20.11.1989. stav 41-45; *Asch protiv Austrje*, presuda od 26.04.1991. stav 26-31; *Unterpertinger protiv Austrje*, presuda od 24.11.1991.; *Ludi protiv Švicarske*, presuda od 15.06.1992. stav 43-50; *Luca protiv Italje*, presuda od 22.01.2001. stav 39-45.

dokumentaciju pribavi, da istu uvede kao dokaze odbrane. Branilac optuženog je u prijedlogu od 22.10.2019. godine takođe odustao od saslušanja svjedoka SO-1.

152. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 06.11.2019. godine Sud je odlučio o navedenom prijedlogu odbrane, pa je tako odbio prijedlog za vršenje uviđaja, ocijenivši da je u toku predmetnog krivičnog postupka provedeno dovoljno dokaza kako optužbe tako i odbrane, a na osnovu kojih je sudeće vijeće moglo steći jasnu sliku o pomenutim mjestima i objektima vezanim za inkriminisani događaj, slijedom čega u konkretnom slučaju nije bilo neophodno neposredno opažanje na licu mjesta.

153. Na istom ročištu je branilac optuženog predložio da se kao materijalni dokaz odbrane uloži medicinska dokumentacija za svjedoka SA-5 koja datira iz 2017. i 2018. godine, a koju je odbrana pribavila od ... te potvrda ljekara iz ... iz koje proizlazi da je sva medicinska dokumentacija ove bolnice iz 1992. godine, uključujući i medicinsku dokumentaciju za svjedoka SA-5, uništena u poplavama. Ove dokaze je branilac predložio na okolnost kontinuiteta psihičkog oboljenja svjedoka SA-5 te njegovog liječenja. Vijeće je odbilo prijedlog odbrane za uvođenje dokumentacije vezane za svjedoka SA-5, ocijenivši da ista nije relevantna za predmetni krivični postupak, obzirom da ista potiče iz 2017. i 2018. godine, dok se vještačenje psihičkog stanja svjedoka SA-5, tj. njegove sposobnosti da svjedoči, odnosilo na vrijeme davanja njegovog iskaza pred MKSJ 2007. godine te pred Tužilaštvom BiH 2014. godine, pri čemu je Sud posebno istakao da iz dopisa ... od 29.06.2017. godine proizlazi da se svjedok SA-5 ne nalazi ovoj ustanovi na liječenju, niti ova bolnica posjeduje bilo kakvu evidenciju o njegovom liječenju za period od 01.01.2017. do 28.06.2017. godine.

154. Tužilaštvo BiH je podneskom od 21.11.2019. godine u skladu sa članom 261. stav 2. tačka c) ZKP BiH predložilo izvođenje dokaza replike, i to uvođenje šest materijalnih dokaza kojima se pobijaju navodi odbrane i to: Spisak vojnih lica - VOB-8, br.1 (01280738 – 0128 1050), str. 01280836, 01280913, 01280974, 01280986, Spisak vojnih lica - VOB-8, br.2 (0076 9859 – 0076 9960), str. 00769885, 00769915, 00769926, 00769930, 00769933, Spisak vojnih lica - VOB-8, br.3 (0077 7722 – 0077 7823), str. 00777747, 00777750, 00777779, 00777791, 00777794, 00777798, 2.pb - Evidencija prisustva ljudstva Komanda – Jul '95. i Radna karta štaba komande Drinskog korpusa od 01.07.1994.-10.04.1995. sa prilogom CD.

155. Odbrana se na navedeni prijedlog Tužilaštva izjasnila podneskom od 28.11.2019. godine, u kojem je navela protivljenje uvođenju navedenih dokaza replike. Sadržaj navedenog podneska je branilac optuženog ukratko iznio na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 04.12.2019. godine, ističući da su predloženi dokazi replike nerelevantni za odlučivanje u predmetnoj krivičnopravnoj stvari.

156. Odlučujući o navedenom prijedlogu Tužilaštva za provođenje dokaza replike, Sud je na nastavku glavnog pretresa održanom dana 04.12.2019. godine prihvatio prijedlog Tužilaštva da se predloženi dokazi replike uvedu kao materijalni dokazi pod oznakama T-134 Spisak vojnih lica - VOB-8, br.1 (01280738 – 0128 1050), str. 01280836, 01280913, 01280974, 01280986., T-134A Spisak vojnih lica - VOB-8, br.2 (0076 9859 – 0076 9960), str. 00769885, 00769915, 00769926, 00769930, 00769933, T-134B Spisak vojnih lica - VOB-8, br.3 (0077 7722 – 0077 7823), str. 00777747, 00777750, 00777779, 00777791, 00777794, 00777798., T-135 2.pb - Evidencija prisustva ljudstva Komanda – Jul '95. i T-136 Radna karta štaba komande Drinskog korpusa od 01.07.1994.-10.04.1995. godine sa prilogom CD, s tim da će njihovu dokaznu snagu cijeliti zajedno sa drugi izvedenim dokazima..

157. Prigovor relevantnosti koji je odbrana istakla u odnosu na dokaze Tužilaštva T-134, T-134a, T134b, T-135 i T-136, Sud je odbio kao neosnovan, smatrajući navedene dokaze relevantnim, te je njihovu dokaznu vrijednost takođe cijelio zajedno sa drugim izvedenim dokazima u ovom predmetu.

158. Dana 30.12.2019. godine Sud je zaprimio prijedlog odbrane za provođenje dokaza duplike. Tako je branilac optuženog Srećka Aćimovića predložio da se radi pobijanja dokaza replike saslušaju svjedoci: Mitar Lazarević, Zoran Jović, Mile Lazarević, Zoran Aćimović, Sveto Milić, Zoran Stevanović, Cvjetko Sarić, Lazar Jović, Miloš Ilić, Cvjetko Ilić, Milan Stjepanović i Milorad Šakotić, te da se uvedu kao materijalni dokazi: Dopis advokata Miloša Perića od 06.12.2019. godine, Odgovor na dopis putem e-maila od 11.12.2019. godine i medicinska dokumentacija za Stojanović Miladina, Uvjerenje na ime Dražić Đorđe, Vojna pošta 7469, Zvornik, broj: 05/4-119/5 od 26.04.1995. godine, Dopis advokata Miloša Perića od 25.12.2019. godine, Molba advokata Miloša Perića za dostavu podataka iz MKR i MKU od 25.12.2019. godine, zatim Izvod iz MKR za lice Ristanović Milorad, Zvornik, broj: 07/1-200.1-17694/19 od 26.12.2019. godine, izvod iz MKU za lice Stjepanović Milan, Zvornik, broj: 07/1-202.1-2323/19 od 26.12.2019. godine, molba za dostavu podataka iz vojne

evidencije od 25.12.2019. godine i dostava podataka iz vojne evidencije broj: 06-831-1-19/2019 od 26.12.2019. godine.

159. Na nastavku glavnog pretresa održanom 15.01.2020. godine, Tužilaštvo se izjasnilo na predmetni prijedlog dokaza duplike, te istaklo da se protiv provedenju navedenih dokaza smatrajući iste nepotrebnim i irelevantnim za ovaj postupak.

160. Nakon izjašnjenja Tužilaštva i odbrane, predsjednik Vijeća je donio odluku kojom je iz predmetog prijedloga dokaza duplike prihvatio saslušanje svjedoka Mitra Lazarevića, Zorana Jovića, Mile Lazarevića, Svete Milića, Zorana Stevanovića, Lazara Jovića, Miloša Ilića, Cvjetka Ilića, Milana Stjepanovića i Milorada Šakotića, ističući da će navedeni svjedoci biti ispitani samo u odnosu na okolnosti vezano za dokaze replike. Predsjednik vijeća je odbio prijedlog za saslušanje svjedoka Cvjetka Sarića i Zorana Aćimovića, ocijenivši da ti dokazi nisu neophodni za dodatno razjašnjenje stanja stvari. Za materijalni dokaz pod tačkom 3. prijedloga, predsjednik Vijeća je konstatovao da je isti već uložen kao dokaz Tužilaštva pod oznakom T-135, dok prijedlog za uvođenje ostalih materijalnih dokaza je u cijelosti prihvatio.

7. Razrješenje branilaca po službenoj dužnosti i pitanje dodatnog branioca po službenoj dužnosti

161. Sud je rješenjem broj: S1 1 K 020200 15 Krn 2 od 30.11.2015. godine, tada osumnjičenom Srećku Aćimoviću postavio advokata Dragana Gotovca kao branioca po službenoj dužnosti, a iz razloga propisanog odredbom člana 45. stav 1. ZKP BiH.

162. Odlučujući o zahtjevu advokata Dragana Gotovca od 22.06.2016. godine, Sud je rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 26.02.2016. godine optuženom Srećku Aćimoviću postavio dodatnog branioca advokata Miloša Perića iz Zvornika, a na osnovu odredbe člana 40. stav 2. ZKP BiH, u vezi sa članom 45. stav 5. ZKP BiH i odredbe člana 41. i) Poslovnika o radu Suda BiH.

163. Dana 08.05.2017. godine, advokat Dragan Gotovac je podnio Sudu zahtjev za razrješenje dužnosti, iz razloga što više nije u stanju pružati odbranu optuženom na način na koji je obavezan prema Zakonu o avokaturi i Kodeksu advokatske etike, ističući da je i

sam optuženi iskazao nezadovoljstvo konceptom odbrane, a što je dovelo do poremećaja u međusobnim odnosima.

164. U svom odgovoru⁴⁶ na predmetni zahtjev branioca, optuženi Srećko Aćimović je naveo da je saglasan za zahtjevom advokata Dragana Gotovca da se isti razriješi kao njegov glavni branilac te se optuženi saglasio da ga na idućem ročištu zastupa njegov dodatni branilac advokat Miloš Perić. Nakon što je razmotrio predmetni zahtjev i izjašnjenje optuženog, te cijeneći interese optuženog s jedne, kao i uzimajući u obzir da je harmonična komunikacija između optuženog i njegovog branioca temeljna pretpostavka uspješne odbrane i zaštite interesa optuženog s druge strane, Sud je na osnovu odredbe člana 49. stav 3., u vezi sa stavom 2. ZKP BiH, rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 10.05.2017. godine razriješio dužnosti advokata Dragana Gotovca kao branioca po službenoj dužnosti optuženog Srećka Aćimovića.

165. Dana 10.05.2017. godine i advokat Miloš Perić je podnio Sudu zahtjev za razrješenje dužnosti dodatnog branioca optuženog Srećka Aćimovića, ističući da zbog narušene komunikacije sa optuženim nije u mogućnosti da na odgovarajućem profesionalnom nivou ispunjava svoju dužnost branioca. Optuženi Srećko Aćimović se podneskom od 18.05.2017. godine saglasio sa zahtjevom svog dotadašnjeg dodatnog branioca advokata Perića.

166. Razmatrajući zahtjev advokata Miloša Perića te izjašnjenje optuženog, Sud je rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 25.05.2017. godine razriješio advokata Perića dužnosti dodatnog branioca optuženog Aćimovića, te imajući u vidu da se u konkretnom slučaju radi o obaveznoj odbrani, istim rješenjem na dužnost branioca po službenoj dužnosti postavio advokata Dušana Tomića iz Bijeljine, kojeg advokata je optuženi Srećko Aćimović predložio da ga brani u nastavku glavnog pretresa.

167. Nakon toga, branilac po službenoj dužnosti optuženog Srećka Aćimovića, advokat Dušan Tomić dana 26.07.2017. godine, podnio je Sudu prijedlog da se optuženom Srećku Aćimoviću imenuje dodatni branilac po službenoj dužnosti, advokat Rifat Konjić iz Tuzle.

168. Rješenjem Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 20.09.2017. godine, Sud je na osnovu odredbe člana 239. Stav 3. ZKP BiH, u vezi sa članom 40. stav 2. ZKP BiH, odbio

⁴⁶ Podnesak optuženog od 08.05.2017. godine

kao neosnovan zahtjev branioca optuženog Srećka Aćimovića, za postavljanje dodatnog branioca po službenoj dužnosti, smatrajući da je predmetni postupak već u podmakloj fazi izvođenja dokaza, te da su raniji razlozi koji su bili opredjeljujući za postavljanje dodatnog branioca optuženom, prestali da postoje.

169. Naime, nakon svestrane ocjene svih relevantnih činjenica i okolnosti konkretnog slučaja, Sud je u predmetnom rješenju zaključio da branilac Dušan Tomić posjeduje kvalitetno i dugogodišnje znanje iz oblasti predmeta ratnih zločina, te da s toga sasvim odgovorno i profesionalno može obezbjediti samostalno zastupanje odbrane u ovoj vrsti predmeta, posebno imajući u vidu da se branilac Tomić u momentu prihvatanja odbrane saglasio sa obavezama koje proizlaze iz pripremanja odbrane u ovom predmetu, odnosno obavezama koje proizilaze iz člana 50. stav 1. ZKP BiH, kao i Kodeksa advokatske etike. Sud također ističe da je u svakom slučaju postavljanje dodatnog branioca predmet diskrecione odluke Suda, te da je irelevantan argument branioca da je u istom predmetu već postojao dodatni branilac. Konačno, Sud je ostavio na dispoziciju odbrani angažovanje zamjenskog branioca, kojeg Sud postavlja rješenjem na osnovu prijedloga odbrane, a u slučaju eventualne spriječenosti branioca po službenoj dužnosti u redovnim dolascima na nastavke glavnih pretresa, pri tome vodeći računa o pravu optuženog na pravično suđenje iz člana 6., stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP).

170. Dana 06.05.2019. godine, Sud je zaprimio novi zahtjev optuženog Srećka Aćimovića, za razrješenje branioca postavljenog po službenoj dužnosti, advokata Dušana Tomića, iz razloga što već duže vrijeme između optuženog i njegovog branioca postoji neslaganje oko koncepta odbrane, predloženih dokaza, pripreme saslušanja svjedoka, te da je vrhunac njihovog međusobnog neslaganja izražen na ročištu od dana 24.04.2019. godine, kada su imali suprotne stavove oko tužiočevog svjedoka, te kada je sam advokat istakao da želi da bude razrješen kao branilac po službenoj dužnosti. Optuženi Aćimović je predložio da mu se za branioca po službenoj dužnosti postavi advokat Miloš Perić, sa kojim je o tome već razgovarao i koji je spreman da prihvati odbranu. Advokat Dušan Tomić se izjasnio da je saglasan da u predmetu bude razrješen dužnosti branioca po službenoj dužnosti, dok se advokat Miloš Perić izjasnio da je saglasan da preuzme odbranu optuženog Aćimovića i da se postavi za branioca po službenoj dužnosti.

171. Razmatrajući predmetni zahtjev optuženog i imajući u vidu da je narušeno povjerenje između optuženog i njegovog branioca Tomića, kao i da se u konkretnom slučaju

radi o obaveznoj odbrani jer se optuženi tereti za krivično djelo Genocid iz člana 180.stav 1. I 30. KZ BiH, Sud je usvojio predmetni zahtjev optuženog i na osnovu odredbi člana 45. i 49. stav 1. i 3. ZKP BiH, Rješenjem Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.05.2019. godine, razriješio dužnosti branioca Dušana Tomića, i optuženom Srećku Aćimoviću za branioca po službenoj dužnosti postavio advokata Miloša Perića.

8. Postavljanje pravnih savjetnika svjedocima

172. Odredbom člana 84. stav 1. ZKP BiH propisano je da se: „Svjedoku odlukom Suda za savjetnika određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.”

173. Shodno navedenoj zakonskoj odredbi, Sud je Rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.12.2016. godine, svjedoku Slavki Periću postavio savjetnika - advokata Miodraga Stojanovića iz Bijeljine, za vrijeme trajanja njegovog saslušanja u ovom predmetu.

174. Naime, u toku dokaznog postupka predloženo je saslušanje svjedoka optužbe Slavka Perića za dan 07.12.2016. godine koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, po presudi Suda BiH kojom je isti osuđen za krivično djelo Genocid⁴⁷. Svjedok Slavko Perić je podneskom od 02.12.2016. godine predložio da svjedoči uz prisustvo pravnog savjetnika, advokata Miodraga Stojanovića, ističući da još uvijek nije iscrpio sve pravne lijekove, odnosno da još uvijek nije odlučeno po apelaciji koju je podnio Ustavnom sudu BiH, protiv presude Suda BiH kojom je oglašen krivim za krivično djelo Genocid.

175. U toku dokaznog postupka, predloženo je saslušanje svjedoka optužbe Milorada Trbića za dan 07.12.2016. godine. Na navedenom ročištu svjedok Milorad Trbić istakao je da želi da svjedoči uz prisustvo pravnog savjetnika, te je predložio da se za pravnog savjetnika, koji će pristustvovati njegovom saslušanju, koje je ponovo zakazano za dan 21.12.2016. godine, postavi Dalibor Pejaković, advokata iz Banja Luke.

⁴⁷ Presuda Suda broj: S1 1 K 003379 09 Kri od 31.10.2011. godine, preinačena presudom broj: S1 1 K 003379 12 Krž 10 od 18.10.2012. godine

176. Imajući u vidu da je svjedok Milorad Trbić pravosnažnom presudom Suda BiH osuđen za krivično djelo Genocid, odnosno da je isti krivično odgovarao za istovrsno krivično djelo koje se desilo u vremenskom periodu i na području koje je obuhvaćeno i predmetnom optužnicom, to je Vijeće ocijenilo da bi se imenovani svjedok mogao, prilikom saslušanja, bez savjetovanja od strane stručnog lica, dovesti ili biti doveden u situaciju, da zbog neznanja ili neukosti određenim izjavama pogorša svoj položaj. Slijedom navedenog, Sud je u cilju zaštite interesa svjedoka Milorada Trbića rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.12.2016. godine ovom svjedoku postavio pravnog savjetnika - advokata Dalibora Pejakovića iz Banja Luke, za vrijeme trajanja njegovog saslušanja u ovom predmetu.

177. U toku dokaznog postupka, predloženo je saslušanje svjedoka odbrane Vukašina Draškovića za dan 18.07.2018. godine. Na navedenom ročištu, branilac optuženog Srećka Aćimovića, advokat Dušan Tomić je izjavio da svjedok nije pristupio na navedeno ročište zbog zdravstvenih problema, te je predložio da svjedok svjedoči uz prisustvo pravnog savjetnika, obzirom da pojedini saslušani svjedoci istog spominju kao učesnika u predmetnim inkriminacijama.

178. Slijedom navedenog, Sud je rješenjem broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2018. godine svjedoku Vukašinu Draškoviću postavio pravnog savjetnika - advokata Petka Pavlovića iz Zvornika, za vrijeme trajanja njegovog saslušanja u ovom predmetu.

9. Vještačenje po vještaku vojne struke

179. Postupajući po prijedlogu odbrane optuženog Srećka Aćimovića od 30.01.2019. godine na osnovu člana 95. i 96. stav 1., u vezi sa članom 269. stav 1. ZKP BiH, Sud je 11.02.2019. godine donio naredbu za vještačenje po vještaku vojne struke Božidaru Forci.

180. Dana 05.04.2019. godine Sud je zaprimio podnesak od vještaka Božidara Force, kojim obavještava Sud da ne može postupiti po predmetnoj naredbi Suda iz zdravstvenih razloga.

181. Obzirom na navedene okolnosti, branilac optuženog Aćimovića je dana 10.06.2019. godine dostavio Sudu podnesak, kojim predlaže vještačenje po vještaku vojne struke Mladenu Marinkoviću. Izjašnjavajući se na ovaj prijedlog odbrane, Tužilaštvo je na

ročištu za nastavak glavnog pretresa, održanom dana 19.06.2019. godine istaklo da se ne protivi da se provede vještačenje niti se protivi predloženom vještaku.

182. Odlučujući o prijedlogu odbrane Sud je na osnovu člana 95. i 96. stav 1., u vezi sa članom 269. stav 1. ZKP BiH, dana 19.06.2019. godine donio naredbu za vještačenje po vještaku vojne struke Mladenu Marinkoviću, a na okolnosti da: 1). na osnovu relevantnih vojnih propisa koji su važili i koji su primjenjivani u VRS izloži osnovne vojne taktičke i organizacione principe u smislu pravila rukovođenja i komandovanja, a vezano za teritorijalnu odgovornost jedinica bataljon, brigada i korpus te da posebno u tom dijelu pojasni da li pješadijski bataljon ima bilo kakvu nadležnost ili odgovornost za teritoriju i mjesta izvan reona odbrane bataljona; 2). pojasni shodno važećim vojnim pravilima i propisima VRS koja su ovlašćenja komandanta pješadijskog bataljona i na koga se ona odnose te gdje se i na kom nivou personalno i teritorijalno završavaju ovlašćenja komandanta bataljona; 3). precizira sa aspekta relevantnih vojnih propisa o rukovođenju i komandovanju u VRS da li komandant pješadijskog bataljona može izdavati bilo kakva naređenja, bilo kojoj vojnoj strukturi, jedinici ili vojnicima koji nisu vojno formacijski pripadnici pješadijskog bataljona; 4). pojasni koji je status u vojnom smislu komandanta pješadijskog bataljona kada je izvan reona odbrane bataljona kojim komanduje i posebno da li komandant pješadijskog bataljona izvan reona odbrane ima bilo kakva ovlašćenja u prisustvu oficira iz Viših komandi (brigada ili korupus) te pojasni čije naređenje u toj situaciji je izvršno; 5). prikaže organizacionu strukturu komande Zvorničke pješadijske brigade sa posebnim osvrtom na komandnu strukturu i rukovođenje i komandovanje u pozadinskom organu brigade sa osvrtom na organizaciju i ovlašćenja u raspolaganju materijalno-tehničkim sredstvima brigade; 6). prikaže reon odbrane II pješadijskog bataljona u sklopu Zvorničke brigade i pojasni da li mjesta Roćević, Pađine, Kozluk, Šepak ulaze u teritorijalni prostor koji zahvata reon odbrane II PB i sve to u relevantnom periodu juli 1995. godine; 7). pojasni po vojnim propisima koji su važili u VRS koja vojna struktura je bila nadležna za postupanje sa zarobljenicima (ispitivanje, transport, čuvanje, obezbjeđenje smještaja, ishrane te razmjena i dr.) te da li je u konkretnom slučaju i realizovana ta nadležnost u odnosu na zarobljena lica iz područja Srebrenice; 8). pojasni koja su lica i sa kog područja dovezena u Roćević 14.07.1995. godine, koja vojna struktura je to naredila, organizovala i realizovala dovoženje, pratnju i čuvanje tih lica; 9). precizira da li je u relevantnom periodu vezano za događanja u Roćeviću i Kozluku 14.07. i 15.07.1995. godine od strane komande II PB ili komandanta

izdavano bilo kakvo naređenje bilo kojoj jedinici ili vojniku koji je u to vrijeme bio pod komandnim ovlaštenjima bataljona.

183. Vještak Mladen Marinković je o predmetu vještačenja dana 25.09.2019. godine, sačinio nalaz i mišljenje, koji je na nastavku glavnog pretresa održanog dana 16.10.2019. godine i usmeno izložio, nakon čega je navedeni nalaz, slijedom odredaba procesnog zakona, uveden kao dokaz odbrane optuženog Srećka Aćimovića pod brojem O-30.

10. Vještačenje svjedoka SA-5

184. Dana 15.02.2017. godine svjedok SA-5 je pristupio na nastavak glavnog pretresa radi saslušanja u svojstvu svjedoka Tužilaštva. Nakon uvodnih napomena predsjednika vijeća, svjedok SA-5 je izjavio da nije spreman taj dan da svjedoči iz zdravstvenih razloga, te je tom prilikom Sudu predao Sudu medicinsku dokumentaciju. Nakon toga, Tužilaštvo je iznijelo prijedlog za vještačenjem zdravstvenog stanja svjedoka SA-5.

185. Na osnovu člana 95. i 96. stav 1., u vezi sa članom 269. stav 1. ZKP BiH, dana 15.03.2017. godine, Sud je donio naredbu za vještačenje, po vještaku neuropsihijatru dr. Almi Bravo - Mehmedbašić, sa zadatkom da izvrši vještačenje psihičkog stanja svjedoka Tužilaštva pod pseudonimom „SA-5“, a na osnovu dostavljene medicinske dokumentacije kao i neposrednog pregleda navedenog svjedoka, sve sa ciljem uvrđivanja njegove sposobnosti pristupa i svjedočenja na glavnom pretresu koji se vodi pred Sudom BiH.

186. Vještak Alma Bravo-Mehmedbašić je nakon toga obavijestila Sud da predmetno vještačenje nije mogla u potpunosti sprovesti jer nije mogla izvršiti neposredni pregled svjedoka, te da ga je pokušala kontaktirati radi zakazivanja pregleda, ali da istog nije dobila, nego je od njegovog sina informisana da se svjedok SA-5 nalazi na liječenju u ... U cilju provjere navedene informacije, Sud se podneskom obratio ..., koja je obavijestila Sud da se svjedok SA-5 ne nalazio na liječenju u navedenoj zdravstvenoj ustanovi.

187. Slijedom navedenog, Sud je dana 30.03.2017. godine, izdao naredbu Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH da izvrši provjeru mjesta boravišta/prebivališta svjedoka SA-5. U tom smislu, dana 07.04.2017. godine Sud je zaprimio Službenu zabilješku SIPA-e broj: I-16-07/1-04-385-10/17 od 04.04.2017. godine, iz koje proizilazi da su službenici SIPA-e dolaskom na adresu, obavili razgovor sa sinom svjedoka SA-5 koji im je rekao da se njegov

otac nalazi na liječenju u Loznici u Republici Srbiji, i da zbog lošeg zdravstvenog stanja već duži vremenski period nije dolazio svojoj kući, te da ne zna kada će liječenje njegovog oca biti završeno.

188. Sud se podneskom od 16.06.2017. godine obratio ... sa zahtjevom za dostavu informacije da li se svjedok SA-5 nalazi na liječenju u ovoj ustanovi. U odgovoru na navedeni podnesak ...⁴⁸ je obavijestila Sud da se svjedok SA-5 ne nalazi u ovoj ustanovi na liječenju, niti ova bolnica posjeduje bilo kakvu evidenciju o njegovom liječenju za period od 01.01.2017. do 28.06.2017. godine.

189. Za nastavak glavnog pretresa zakazanom dana 13.09.2017. godine, ponovo je planirano saslušanje svjedoka SA-5, koji je trebao da bude prinudno doveden, međutim isto dovođenje nije bilo moguće, jer svjedok nije pronađen na prijavljenoj adresi. Postupajući tužilac je na istom ročištu podnio prijedlog za čitanje iskaza ovog svjedoka, navodeći da su se ispunili uslovi iz člana 273. stav 2 ZKP BiH, međutim, Vijeće je ocijenilo da je prerano o tome odlučivati obzirom da još nije bilo sigurno da li je svjedok SA-5 dostupan ili ne.

190. Slijedom navedenog, Sud je na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 14.02.2018. godine, naložio postupajućem tužiocu da prikupi informaciju da li svjedok SA-5 ima prijavljeno boravište ili prebivalište u Loznici.

191. Na ročištu održanom dana 07.03.2018. godine, branilac optuženog Aćimovića je istakao da je takođe preduzeo određene aktivnosti u cilju pronalaska svjedoka SA-5, tačnije da je kontaktirao advokata Miodraga Stojanovića, koga je tražio SA-5 da mu bude pravni savjetnik prilikom saslušanja pred Sudom BiH, te da mu je advokat Stojanović saopštio da ga je snaha od svjedoka SA-5 obavijestila da ovaj svjedok neće ni živ ni mrtav svjedočiti.

192. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 28.03.2018. godine, Tužilaštvo je obavijestilo Sud o radnjama koje je preduzelo u cilju pronalaska svjedoka SA-5. Tako je postupajući tužilac istakao da su 07.03.2018. godine, ovlaštena službena lica Tužilaštva BiH, posjetili kuću svjedoka SA-5 i to na način što su sat vremena vizuelno osmatrali kuću i okolinu kuće, nakon čega su ušli u kuću i obavili razgovor sa snahom

⁴⁸ Podnesak ... od 29.06.2017. godine

svjedoka SA-5, koja je u toku razgovora istakla da nije ni u kakvom kontaktu sa ovim svjedokom, niti joj je poznato da je bilo ko od članova uže porodice sa prebivalištem odnosno boravištem u BiH, s njim u kontaktu.

193. Nadalje tužilac ističe da je izvršenim provjerama kod Granične službe BiH, došao do informacije, da je posljedni evidentirani ulazak svjedoka SA-5 na teritoriju BiH, na graničnom prelazu Šepak bio dana 18.03.2013. godine, a da poslije toga nema podataka da li je svjedok SA-5 izlazio, ili ulazio u BiH. Takođe, ovlaštena službena lica Tužilaštva su izvršili uvid u medicinsku dokumentaciju, odnosno zdravstveni karton svjedoka SA-5, te su utvrdili da je posljednja medicinska usluga izvršena prema svjedoku SA-5 bila 28.04.2017. godine.

194. Na navedene okolnosti Tužilaštvo je uložilo sljedeće materijalne dokaze: Zahtjev za pomoć (saradnju) upućen Tužilaštvu za ratne zločine u Beogradu, Republika Srbija, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 14.02.2018. godine, Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 20.03.2018. godine, Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 27.03.2018. godine, Službena zabilješka Ministarstva sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: I-16-06/1-04-1-811-35/12 od 26.03.2018. godine uz propratni akt o operativnim saznanjima, Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 28.03.2018. godine, Odgovor na zahtjev, JZU Dom zdravlja Zvornik, broj: 398/17 od 27.03.2018. godine i Izvod iz zdravstvenog kartona za svjedoka SA-5.⁴⁹

195. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 24.12.2018. godine, Tužilaštvo je obavjestilo Sud da i dalje preduzimaju korake i mjere u cilju pronalaska svjedoka SA-5, pa da su tako uputili ponovni dopis organima Republike Srbije, dok je na ročištu održanom dana 13.02.2019. godine Tužilaštvo obavjestilo Sud o daljnjim operativnim radnjama u vezi pronalaska svjedoka SA-5. Tako je Tužilaštvo istaklo da je uputilo ponovni dopis organima Republike Srbije, zatim da su ovlaštena službena lica Tužilaštva, obavila razgovor sa članovima porodice svjedoka SA-5 koji su izjavili da ne posjeduju nikakve informacije za ovog svjedoka, odnosno da ne znaju uopće da li je živ. Tužilac je takođe istakao da istražitelji Državne agencije za istrage i zaštitu vrše povremene posjete na prijavljenoj adresi svjedoka SA-5, ali da ga dosad nisu mogli zateći na toj adresi.

⁴⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-119

196. Dana 13.03.2019. godine Tužilaštvo BiH podnijelo je prijedlog da se u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH pročitaju iskazi svjedoka SA-5 dati u Tužilaštvu, te da se u skladu sa članom 3. i 5. Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od MKSJ u postupcima pred Sudovima u BiH, uloži transkript o saslušanju ovog svjedoka u predmetu protiv Vujadina Popovića, uz prijedlog za vještačenje psihičkog stanja svjedoka SA-5 u vrijeme davanja navedenih iskaza i to na osnovu dostavljene medicinske dokumentacije, a da predmetno vještačenje obavi vještak neuropsihijatar Omer Ćemalovića.

197. Izjašnjavajući se na navedeni prijedlog Tužilaštva, odbrana optuženog Aćimovića je na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 03.04.2019. godine, istakla da se protivi vještačenju svjedoka SA-5 obzirom da psihološko vještačenje nije moguće bez neposrednog pregleda svjedoka. Branilac optuženog je takođe istakao da se u slučaju određivanja vještačenja, protivi da se isto provede po vještaku Omeru Ćemaloviću, predlažući da vještačenje obavi tim vještaka. Na istom ročištu Sud je prihvatio prijedlog Tužilaštva da se sasluša sin svjedoka SA-5 na okolnosti nedostupnosti ovog svjedoka. Tako je na ročištu održanom dana 24.04.2019. godine, na sjednici zatvorenoj za javnost, saslušan sin svjedoka SA-5 koji je izjavio da je prije odlaska na liječenje svjedok SA-5 živio s njima u zajedničkom domaćinstvu, da je 15.04.2017. godine otišao da obiđe svog oca u bolnicu, ali da ga tamo nije zatekao te da do današnjeg dana nije vidio svog oca i da ne zna gdje se isti trenutno nalazi, s tim da smatra da je sigurno živ.

198. Tužilaštvo je na navedenom ročištu izjavilo da svjedok SA-5 ima prijavljeno prebivalište u ..., ali da je terenskom provjerom izvršenom od strane policijskih službenika PS ..., utvrđeno je da je svjedok SA-5 fiktivno prijavljen na toj adresi od 2008. godine i da na istoj nikada nije živio, već da ga je stanodavac njegov bivši šurak, prijavio zbog mogućnosti podnošenja zahtjeva za sticanje državljanstva

199. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 29.05.2019. godine Tužilaštvo je uvelo materijalne dokaze na okolnost provjere kretanja svjedoka SA-5, odnosno na okolnost nedostupnosti ovog svjedoka.⁵⁰

200. Imajući u vidu da se svjedok SA-5 uprkos svim pokušajima Suda i Tužilaštva, nije mogao pronaći, Sud je odlučujući o prijedlogu Tužilaštva za vještačenje svjedoka SA-5 od

⁵⁰ Dokazi Tužilaštva broj: T-122-T-131

13.03.2019. godine, te donijelo naredbu za vještačenje po vještaku neuropsihijatru prim.dr. Omeru Ćemaloviću⁵¹ i to na okolnost psihičkog stanja svjedoka SA-5 u vrijeme davanja sljedećih iskaza: Izjava pred pretresnim vijećem u predmetu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (predmet br. IT-05-88-T Vujadin Popović i dr.) od 21.11.2007.godine; Izjava u Tužilaštvu BiH br. T20 0 KTRZ 0011334 15 od 3.2.2017. godine; Izjava u Tužilaštvu BiH br. T20 0 KTRZ 0006030 09 od 24.10.2014. godine; odnosno da utvrdi njegovu sposobnost za davanje istih.⁵²

201. Vještak prim.dr. Omer Ćemalović je o predmetu vještačenja dana 01.07.2019. godine, sačinio nalaz i mišljenje, koji je na nastavku glavnog pretresa održanog dana 17.07.2019. godine i usmeno izložio, nakon čega je navedeni nalaz, slijedom odredaba procesnog zakona, prihvaćen kao dokaz Tužilašta pod brojem T-132.

202. U navedenom nalazu i mišljenju vještaka navedeno je da iz medicinske dokumentacije za svjedoka SA-5, a koja je vještaku dostavljena na uvid, proizlazi da je svjedok SA-5 od 1994. godine počeo ispoljavati simptome i znakove stresom uzrokovanog ..., te da se isti zbog tih tegoba više puta obraćao psihijatriji, kao i da je zdavstveno stanje ovog svjedoka osciliralo, odnosno da su se javljali periodi kada je njegovo psihičko stanje bilo stabilno. Pored toga, vještak je konstatovao da iz medicinske dokumentacije svjedoka SA-5 koju je analizirao prilikom izrade nalaza i mišljenja, ne proizlazi da je ovaj svjedok bilo kada imao psihopatološke simptome psihotičnog karaktera, nije registrovano značajnije propadanje-razgradnja psihičkih funkcija od kliničkog značaja. Prilikom usmenog obrazlaganja svog nalaza i mišljenja na glavnom pretresu, vještak Ćemalović je pojasnio da u medicinskoj dokumentaciji nije pronašao niti jedan podatak da je kod svjedoka SA-5 konstatovano propadanje mentalnih funkcija teškog stepena, odnosno mentalna zaostalost ili teški afektivni poremećaj.

203. Slijedom navedenog vještak Ćemalović je izveo zaključak da je svjedok SA-5 bio sposoban da daje izjave, odnosno bio je svjestan značaja i posljedica davanja svojih iskaza u dane 21.11.2007. godine, 03.02.2017. godine i 24.10.2014. godine.

204. Odbrana je istakla prigovor na uvođenje u spis navedenog nalaza i mišljenja, navodeći da predmetni nalaz nema elemente koje inače treba da ima nalaz, te da vještak

⁵¹ Naredba Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 21.06.2019. godine

⁵² Naredba Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 21.06.2019. godine

nije mogao dati prihvatljiv nalaz i mišljenje bez obavljenog psihijatrijskog pregleda svjedoka SA-5, kao i da vještak nije imao uvid u potpunu medicinsku dokumentaciju ovog svjedoka. Odbrana je takođe navela da je mišljenje vještaka Ćemalovića subjektivno, a ne zasnovano na stručnoj argumentaciji, te da je prilikom sačinjenja nalaza i mišljenja vještak neke činjenice propustio cijeniti. Tako branilac ističe da je u izvještaju specialiste od 18.2.2009. godine označena šifra F43 koju je šifru vještak izostavio, zatim da je zanemario podatak da je u porodici svjedoka SA-5 ujak liječen kao..., te da je vještak konstatovao da nema razgradnje ... svjedoka SA-5, uprkos činjenici da je u medicinskoj dokumentaciji svjedoka SA-5 konstatovano da postoji ... Branilac je takođe naglasio da se u izvještaju od 03.10.2014. godine spominje da je kod svjedoka SA-5 utvrđeno postojanje ..., ali da se to po mišljenju vještaka ne odražava na njegovu sposobnost da daje izjavu u Tužilaštvu BiH dana 24.10.2014. godine. Slijedom navedenog, odbrana je predložila da Sud odredi nadvještačenje po tročlanom timu, a koje će obaviti javna ustanova u Sokocu.

205. Suprotno prigovorima odbrane branioca optuženog Aćimovića, Sud je ocijenio da je vještak Ćemalović u cjelosti postupio po naredbi za vještačenje Suda od 21.06.2019. godine, te da je donio jasan i objektivnan nalaz i mišljenje u skladu sa pravilima struke, kao i da je isti prilikom usmenog obrazloženja svoga nalaza pred Sudom, odgovorio na sva sporna pitanja, iz kojeg razloga je Sud isti u cjelosti prihvatio.

206. Kada je riječ o prijedlogu odbrane za nadvještačenje, Sud isti nije prihvatilo iz razloga što je sva medicinska dokumentacija koja je postojala u vrijeme izdavanja naredbe, data vještaku Ćemaloviću i da je vještak na osnovu te medicinske dokumentacije sačinio nalaz i mišljenje. Sud je pritom naglasio da ukoliko odbrana do kraja ovoga dokaznog postupka dođe do nove relevantne medicinske dokumentacije za svjedoka SA-5, može predložiti novo vještačenje.

207. Branilac optuženog Aćimovića je u završnoj riječi istakao da je Sud odbio da prihvati medicinsku dokumentaciju do koje je odbrana naknadno došla, a koju vještak neuropsihijatar Omer Ćemalović nije imao prilikom vještačenja procesne sposobnosti svjedoka SA-5, iz kojeg razloga je prema stavu odbrane, nepotpuno vještačenje koje je izvršio specijalista neuropsihijatar dr. Omer Ćemalović. Ovakvi navodi branioca su prema ocjeni Vijeća neosnovani, obzirom da je vještak Omer Ćemalović nalaz i mišljenje sačinio na osnovu sve raspoložive medicinske dokumentacije za svjedoka SA-5, koja je do momenta izdavanja naredbe bila uložena u spis kako od strane Tužilaštva, tako i od strane

odbrane optuženog. Medicinska dokumentacija svjedoka SA-5 čije je ulaganje predložila odbrana⁵³, datira iz 2017. i 2018. godine, iz kojeg razloga je Sud ocijenio da ista nije relevantna za vještačenje psihičkog stanja svjedoka SA-5 u vrijeme davanja iskaza, tj. njegove sposobnosti da svjedoči na okolnosti inkriminisanog događaja, obzirom da je svjedok SA-5 te iskaze dao 2007. odnosno 2014. godine.

11. Digresija u izvođenju dokaza

208. U skladu sa odredbom člana 261. ZKP BiH dokazi se izvode određenim redoslijedom, od kojeg se može odstupiti u interesu pravde.

209. Tokom glavnog pretresa, predsjednik Vijeća je u skladu sa ovlastima iz člana 240. ZKP BiH odredio promjenu u redoslijedu izvođenja dokaza. Navedena procesna situacija je u skladu sa citiranom odredbom ZKP-a evidentirana na nastavcima glavnih pretresa održanih dana 14.02.2018. godine, 24.04.2019. godine i 29.05.2019. godine

210. Naime, branilac optuženog je na ročištu održanom dana 14.02.2018. godine predložio Sudu da se započne sa izvođenjem dokaza odbrane, obzirom da je Tužilaštvu preostalo samo saslušanje svjedoka SA-5, koji je nedostupan, a pri čemu Tužilaštvo već određeni period preuzima radnje u cilju lociranja navedenog svjedoka.

211. Vijeće je u cilju ekonomičnosti i efikasnosti postupka, udovoljilo prijedlogu odbrane, te donijelo odluku da će se u nastavku glavnog pretresa započeti sa izvođenjem dokaza odbrane optuženog Srećka Aćimovića.

212. Vijeće je zaključilo da su u navedenom slučaju ispunjeni uslovi iz člana 262. stav 3. ZKP BiH, odnosno ocijenjeno je da je odstupanje učinjeno u interesu pravde, a sa navedenom izmjenom u redoslijedu izvođenja dokaza saglasile su se stranke i branilac.

213. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa, održanom dana 24.04.2019. godine, predsjednik Vijeća je u skladu sa ovlastima iz člana 240. ZKP BiH dozvolio ponovnu promjenu u redoslijedu izvođenja dokaza, odnosno donio je odluku da se nastavi sa

⁵³Vijeće je na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 06.11.2019. godine odbio prijedlog odbrane za uvođenje navedene dokumentacije.

izvođenjem dokaza Tužilaštva, kako bi se saslušao sin svjedoka SA-5 i to na okolnosti nedostupnosti svjedoka SA-5. Sa navedenom izmjenom u redosljed u izvođenja dokaza saglasile su se stranke i branilac.

214. Konačno, Sud je na ročištu održanom dana 29.05.2019. godine u skladu sa ovlastima iz člana 240. ZKP BiH donio odluku o ponovnoj promjeni redosljeda izvođenja dokaza, a kako bi se nastavilo sa izvođenjem dokaza odbrane, sa kojom odlukom su se saglasile stranke i branilac.

12. Objava presude – član 286. stav 1. ZKP BiH (vrijeme i mjesto objavljivanja presude)

215. Članom 286. stav 1. ZKP BiH, propisano je: „Pošto je presuda izrečena, Sud će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložiti će objavljivanje presude najviše za tri dana i odrediti će vrijeme i mjesto objavljivanja presude.“

216. Dana 02.09.2020. godine, održano je ročište na kojem je odbrana optuženog završila sa izlaganjem svojih završnih riječi, a obzirom da Sud nije bio u mogućnosti, zbog obimnosti i složenosti predmeta, istog dana izreći presudu, objavljivanje presude je uz saglasnost stranaka i branilaca odgođeno. Ročište za objavljivanje presude, održano je dana 16.10.2020. godine.

217. Zaključno, ovakvo postupanje Vijeća u odnosu na vrijeme objave presude u skladu je sa praksom Suda u predmetima ratnih zločina.

II. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

218. Članom 4. KZ BiH, propisan je princip vremenskog važenja krivičnog zakona, te isti glasi: (1) Na učinitelja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela. (2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primijenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.

219. Zakon je u članu 4a) KZ BiH ustanovio i izuzetak od primjene članova 3. i 4. KZ BiH, propisujući da: „Članovi 3. i 4. ovog zakona ne sprečavaju suđenje ili kažnjavanje bilo

kcjeg lica za bilo kcje čin, jer, je ili nečin, jer, je kcje je u vr. jeme kada je počinjeno predstavjalo krivično djelo u skladu s općim načelima međunarodnog prava.“

220. Iz navedenih zakonskih odredaba proizilazi da je pravilo da se na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (pravilo *tempus regit actum*).

221. Od ovoga je principa moguće odstupiti jedino u interesu optuženog, odnosno jedino ukoliko se nakon izvršenja djela zakon izmjeni na način da je izmjenjeni zakon blaži za učinitelja.

222. Pitanje koji je zakon blaži za učinitelja rješava se *in concreto*, odnosno upoređivanjem starog i novog (ili novih) zakona u odnosu na svaki konkretni slučaj.

223. Upoređivanje tekstova zakona, međutim, može se dati siguran odgovor samo u slučaju ako je novi zakon dekriminisao nešto što je po starom bilo krivično djelo, jer je tada novi zakon očigledno blaži. U svim drugim slučajevima, kada je krivično djelo kažnjivo po oba zakona, potrebno je utvrditi sve okolnosti koje mogu biti relevantne u izboru blažeg zakona.

224. Te okolnosti se prvenstveno odnose na odredbe o kaznama, njihovom odmjeravanju, odnosno ublažavanju (koji je zakon u tom smislu povoljniji), mjerama upozorenja, eventualnim sporednim kaznama, novim mjerama koje predstavljaju supstitute kazni (npr. rad za opšte dobro na slobodi), mjerama bezbjednosti, pravnim posljedicama osude, kao i na odredbe koje se odnose na krivično gonjenje, da li novi zakon predviđa osnov za isključenje protivpravnosti, krivične odgovornosti ili kažnjivosti, itd.

225. Od principa primjene blažeg zakona, moguće je odstupiti jedino u slučajevima propisanim u članu 4a), odnosno, kada bi primjena blažeg zakona spriječila suđenje ili kažnjavanje za radnje koje predstavljaju krivična djela prema općim načelima međunarodnog prava.

226. Prema tome, odredba iz člana 4a) KZ BiH, omogućava izuzetno odstupanje od principa iz članova 3. i 4. KZ BiH, da bi se obezbjedilo suđenje i kažnjavanje za one postupke koji predstavljaju krivična djela prema međunarodnom pravu, odnosno koja predstavljaju kršenje normi i pravila koja imaju opštu podršku od svih naroda, koja su opšteg značaja, odnosno koja se smatraju ili predstavljaju univerzalne civilizacijske tekovine savremenog

krivičnog prava, u situaciji kada takva postupanja nisu bila predviđena kao krivična djela u nacionalnom, odnosno unutrašnjem krivičnom zakonodavstvu u vrijeme kada su učinjena.

227. U konkretnom slučaju, i zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela, jednako kao i zakon koji je trenutno na snazi, propisuju krivičnopravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim kao krivična djela.

228. Član 141. preuzetog KZ SFRJ glasi: " *Ko u namjeri da potpuno ili djelimično uništi neku nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku grupu naredi da se vrše ubistva ili teške povrede tijela ili narušavanje fizičkog ili duševnog zdravlja članova grupe ili prinudno raseljavanje stanovništva, ili da se grupa stavi u takve životne uslove koji dovode do potpunog ili djelimičnog istrebljenja grupe, ili da se primjene mjere kojima se spječava radanje između pripadnika grupe, ili da se vrši prinudno preseljavanje djece u drugu grupu, ili ko u istoj namjeri izvrši neko od navedenih djela.....* ". Dakle oba zakona propisuju krivično djelo Genocid.

229. Dalja procjena koji je zakon blaži za učinitelja, vrši se upoređivanjem zapriječenih kazni.

230. Za krivično djelo Genocid iz člana 171. KZ BiH, propisana je kazna zatvora u trajanju od najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Za krivično djelo Genocid iz člana 141. KZ SFRJ, propisana je kazna zatvora u trajanju od najmanje pet godina ili smrtna kazna. Prema članu 38. KZ SFRJ, a imajući u vidu da je smrtna kazna derogirana primjenom člana 1. Protokola 6. na Evropsku konvenciju o ljudskim pravima⁵⁴, za krivična djela za koja je propisana smrtna kazna, Sud može izreći i kaznu zatvora od dvadeset godina.

231. Kao što je naprijed već rečeno, procjena blažeg zakona se uvijek vrši *in concreto*, odnosno procjenjujući sve okolnosti konkretnog predmeta. Kada se navedeno uzme u obzir prilikom upoređivanja zapriječenih kazni prema preuzetom KZ SFRJ i KZ BiH, u pogledu zakonom propisanog raspona kazne, proizilazi da KZ BiH, kao zakon vremena suđenja nije blaži, odnosno u konkretnom nije povoljniji za optuženog, jer za navedeno djelo preuzeti KZ SFRJ, propisuje kaznu zatvora od najmanje pet godina (do petnaest, kao opšti zakonski

⁵⁴ Član 1. Protokola 6. o ukidanju smrtne kazne glasi: „Smrtna kazna se ukida. Niko ne smije biti osuđen na takvu kaznu ili pogubljen.“ Ovaj Protokol je zaključio Odbor ministara vijeća Evrope, sastavljen je u Strazburu 28.4.1983. godine, a stupio je na snagu 1.3.1985. godine

maksimum kazne zatvora, odnosno do dvadeset kao supstitut smrtnoj kazni), a KZ BiH, najmanje deset godina (do dvadeset godina kao opšti zakonski maksimum kazne zatvora, odnosno kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od četrdeset i pet godina zatvora).

232. Iz gore navedenih razloga, a na osnovu člana 4. KZ BiH, Vijeće smatra da je, u konkretnom predmetu obavezno primjeniti KZ SFRJ, kao zakon vremena izvršenja krivičnog djela, budući da KZ BiH, koji je donesen nakon učinjenja krivičnog djela, nije zakon koji je u konkretnom slučaju blaži za učinioca.

233. Pitanje retroaktivnosti primjene krivičnog zakona je od izuzetnog pravnog značaja i kao takvo je već bilo predmetom analize i ocjene u nekoliko odluka Ustavnog suda BiH i ESLJP, koje odluke imaju direktne implikacije na postupanje Suda BiH u predmetima ratnih zločina, s obzirom da se radi o relevantnoj domaćoj i međunarodnoj sudskoj praksi.

234. Kako je krivično djelo Genocid iz člana 171. KZ BiH za koje krivično djelo se terete optuženi u konkretnom slučaju, bilo propisano članom 141. KZ SFRJ, to je slijedom navedenog, a u skladu sa odlukama Ustavnog suda BiH u pogledu primjene materijalnog prava nužno primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela i kao zakon koji je prema stavu Ustavnog suda BiH, blaži prema optuženim.

N A L A Z I S U D A

A. OCJENA DOKAZA – STANDARDI DOKAZIVANJA

235. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH, Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i uspostavljenim praksom MKSJ, Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), a koji će u nastavku biti navedeni.

236. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da je svrha sudskog postupka da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

237. U tom smislu, član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Procesna pretpostavka nevinosti je tzv. privremena pretpostavka (*praesumptio iuris tantum*), koja vrijedi dok se suprotno ne dokaže. Zbog usvajanja ove pretpostavke, optuženi je oslobođen tereta dokazivanja svoje nevinosti. Slijedom toga, teret dokazivanja suprotnog od onog što predviđa pretpostavka nevinosti je na tužiocu. Pri tome, pretpostavka nevinosti se odnosi ne samo na krivicu optuženog, već i na sve druge bitne elemente koji stoje u međusobnoj vezi u pojmu krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravost ili kažnjivost).

238. Navedeno potvrđuju i judikati ESLJP, prema kojima presumcija nevinosti ima, između ostalog, sljedeće posljedice:

- (i) optuženi nije dužan dokazivati svoju nevinost i teret dokazivanja leži na suprotnoj strani, dakle tužiocu i
- (ii) sud mora donijeti oslobađajuću presudu, ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog, nego i u situaciji kad o tome postoji razumna sumnja.

239. Jedna od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti je izričita zakonska odredba sadržana u članu 3. stav 2. ZKP BiH, koja propisuje da će sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud riješiti na način koji je povoljniji za optuženog.

240. Konkretno, riječ je o načelu *in dubio pro reo*, ili načelu koje je izraz pogodovanja optuženom. Neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se uvjerio u njezino postojanje koje mora proizlaziti iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu i kad u tom pogledu postupajuće vijeće nema više nikakvih dvojbi. Pri tome, sve činjenice koje su *in peius* (na štetu) optuženog moraju se utvrditi sa apsolutnom sigurnošću. Drugim riječima, moraju se dokazati van razumne sumnje. Ukoliko se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. Sve činjenice koje su *in favorem* (u korist) optužene osobe, uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene samo sa vjerovatnošću. Ako se i nakon savjesne ocjene dokaza „...pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima...“, sumnje ne daju otkloniti, prema normi iz člana 3. stav 2. ZKP BiH, u sumnji sud rješava na način povoljniji za optuženog.

241. Rezultat primjene pravila *in dubio pro reo*, uvijek mora biti izricanje presude u korist optuženog, što u slučaju sumnje oko pravno relevantnih činjenica predviđenih materijalnim krivičnim pravom uključuje, ne samo blažu kaznu kada je krivica utvrđena, nego i oslobađajuću presudu u slučajevima u kojima glavni pretres nije mogao razjasniti sumnju oko pitanja je li optuženi počinio krivično djelo iz optužbe.

242. U ovom smislu je i odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH, prema kojoj će se optuženi osloboditi od optužbe „*ako n.je dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje*“, što znači, ne samo u slučajevima u kojima uopšte nisu izvedeni dokazi za optužbu, nego i u slučaju kada su dokazi izvedeni, ali su isti nedovoljni da Sud, na osnovu njihove ocjene, izvede zaključke o nedvojbenom postojanju činjenica iznesenih u optužbi.

243. U vezi navedenog Vijeće je prilikom ocjene dokaza imalo u vidu i standard dokazivanja „*van razumne sumnje*“, kojeg je ustanovila sudska praksa kao uslov za izricanje osuđujuće presude. Prema opšteprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji najveći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

244. Vijeće je imalo u vidu i odredbu člana 14. stav 2. ZKP BiH, koja propisuje da je sud dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete.

245. Osim toga, Vijeće je razmatralo i cijnilo sve dokaze izvedene na glavnom pretresu, kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, u skladu sa članom 281. ZKP BiH, ali u nastavku presude će navesti samo one dokaze koji su relevantni za donošenje odluke, te obrazlagati i iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku Suda.

246. Vijeće također podsjeća na član 15. ZKP BiH, kojim se rukovalo i u kojem je sadržan jedan od temeljnih principa krivičnog zakonodavstva – princip slobodne ocjene dokaza, koji je ograničen jedino principom zakonitosti dokaza, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

247. Vijeće je imalo u vidu i praksu ESLJP, prema kojoj se sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

248. Isto tako, Vijeće je uzelo u obzir stav žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Kvočka i dr. da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.

249. Član 6. stav 1. EKLJP nameće obavezu svim sudovima da "ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svoju odluku". Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. EKLJP nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.

250. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka, Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, cijeneći pri tome kako sadržinu samog iskaza, tako i držanje i ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza. U tom smislu, Vijeće je cijeno praksu MKSR i stav Žalbenog vijeća zauzet u predmetu protiv *Nahimana i dr.*, u kojem Žalbeno vijeće podsjeća da: *„Pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri kcju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tome, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerenost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.“*⁵⁵

251. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali i da na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome se svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače, same po sebi, da sudsko vijeće koje

⁵⁵ MKSR, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Nahimana i dr.* (ICTR-99-52-A), paragraf 194.

postupa razložno, to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzđano. Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, druge nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme inkriminisanog događaja, ne isključuju automatski mogućnost da se vijeće osloni na takav iskaz. Konkretno, Vijeće je uporedilo činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima, kako bi se utvrdilo da li su njegovi navodi potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

252. Vijeće je prilikom ocjenjivanja dokazne snage iskaza saslušanih svjedoka razmotrilo razlike u iskazima svjedoka datim na glavnom pretresu i u ranijim fazama postupka kao i razlike u izjavama o određenim činjenicama, datim u različito vrijeme i pred različitim organima, kao i pojašnjenja o uzrocima tih razlika datim na glavnom pretresu, analiziralo i cijnilo dokaznu snagu iskaza za svaki pojedini slučaj konkretno, te u njihovoj povezanosti sa drugim dokazima, a zatim odlučilo o njihovoj vjerodostojnosti, o čemu će detaljnije biti obrazloženo u nastavku, prilikom analize dokaza u odnosu na predmetnu tačku optužnice.

253. Takođe, Vijeće je izvršilo uvid u svaki uloženi materijalni dokaz kako bi odlučio o njegovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti, pri čemu se neće podjednako osvrćati na svaki dokaz, nego će obrazložiti samo one zaključke o činjenicama koje su bitne za utvrđivanje odgovornosti optuženog.

B. OBILJEŽJA BIĆA KRIVIČNOG DJELA GENOCID

254. Krivično djelo Genocid predstavlja zločin kako po domaćem, tako i po međunarodnom pravu.

255. Konvencija o genocidu, definiše ovo krivično djelo u članu 2. na sljedeći način:

“U smislu ove konvencije pod genocidom se podrazumijeva bilo koje od sljedećih djela, počinjenih s namjerom da se potpuno ili djelimično uništi jedna nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa:

- a. ubijanje pripadnika grupe ljudi;

- b. nanošenje teške tjelesne ozljede ili duševne povrede pripadnicima grupe ljudi;
- c. smišljeno nametanje grupi ljudi ili zajednici takvih životnih uslova koji dovode do njenog potpunog ili djelimičnog istrebljenja;
- d. uvođenje mjera kojima je cilj spriječavanje rađanja unutar grupe ljudi;
- e. prisilno preseljenje djece iz te u drugu grupu.“

256. Genocid, definisan na navedeni način, postao je i djelom međunarodnog običajnog prava. Naime, Međunarodni sud pravde je još 1951. godine utvrdio da će:

„principe koji se nalaze u osnovi Konvencije, civilizovane nacije priznati kao obavezujuće za države čak i bez formalnog prihvatanja obaveza iz konvencije“.

257. Takođe, iz izvještaja generalnog sekretara Savjeta Bezbjednosti, sačinjenog u skladu sa tačkom 2. Rezolucije Savjeta bezbjednosti 808 (iz 1993. godine), jednoglasno odobrenog Rezolucijom savjeta bezbjednosti 827, proizilazi:

„Dio konvencijskog međunarodnog humanitarnog prava koji je nesumnjivo postao dio međunarodnog običajnog prava jesu propisi koji se primjenjuju na oružani sukob sadržani u: [...] Konvenciji o spriječavanju i kažnjavanju zločina genocida od 09.decembra 1948. godine“.

258. U konačnici, formulacija iz člana 2. Konvencije o genocidu, sadržana je i u članu 4. Statuta MKSJ-a i članu 2. Statuta MKSR-a, što nesumnjivo potvrđuje da međunarodno običajno pravo prihvata definiciju Genocida sadržanu u Konvenciji o genocidu, što je i sam MKSJ konstatovao u presudi pretresnog vijeća u predmetu protiv Jelisića, gdje se navodi :

„U članu 4. Statuta od riječi do riječi su preuzete odredbe [Konvencije o genocidu]...Konvencija je postala jedan od najprihvaćenijih međunarodnih instrumenata koji se odnose na ljudska prava. Nesumnjivo je da odredbe Konvencije potpadaju pod međunarodno običajno pravo...“

259. Krivično djelo Genocid, u domaćem zakonodavstvu, propisivao je kako KZ SFRJ, a na gotovo istovjetan način ga propisuje i KZ BiH, a koje definicije sadržajno odgovaraju definiciji iz člana 2. Konvencije o genocidu. Uvođenje predmetnog krivičnog djela u domaće

zakonodavstvo kroz član 171. KZ BiH, odnosno član 141. KZ BiH, izvršeno je između ostalog i kako bi država ispunila svoje obaveze iz Konvencije o genocidu, a koja u članu V propisuje:

„Ugovorne strane se obavezuju da će poduzeti potrebne zakonske mjere shodno svojim ustavima, kako bi obezbijedile primjenu odredaba ove konvencije i naročito, da će predvidjeti efikasne krivične kazne za lica kriva za genocid...”

260. SFRJ je aktivno učestvovala u izradi Konvencije o genocidu i istu ratifikovala 1950. godine, te su unošenjem u domaće zakonodavstvo krivičnog djela Genocida, definisanog saglasno odredbi člana 2. Konvencije o genocidu, zapravo u domaće zakonodavstvo inkorporirane međunarodne odredbe i praksa, koje na taj način postaju dio domaćeg zakonodavstva.

261. Kako je to već istaknuto, u preuzetom KZ SFRJ krivično djelo genocid regulisano je odredbom člana 141. koja glasi:

„Ko u namjeri da potpuno ili djelimično uništi neku nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku grupu naredi da se vrše ubistva ili teške povrede tijela ili teško narušavanje fizičkog ili duševnog zdravlja članova grupe ili prinudno raseljavanje stanovništva, ili da se grupa stavi u takve životne uslove koji dovode do potpunog ili djelimičnog istrebljenja grupe, ili da se primjene mjere kojima se sprječava rađanje između pripadnika grupe, ili da se vrši prinudno preseljavanje djece u drugu grupu, ili ko u istoj namjeri izvrši neko od navedenih djela, kazniće se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.”

262. Predmetnom optužnicom se kod navođenja pravne kvalifikacije krivičnog djela, optuženom Srećku Aćimoviću stavilo na teret da je krivično djelo Genocid počinio kao podstrekač (član 30. KZ BiH). Navedena zakonska odredba glasi:

1) Ko drugog s umišljajem podstrekava da učini krivično djelo kazniće se kao da ga je sam učinio.

(2) Ko drugog s umišljajem podstrekava na učinjenje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, a krivično djelo ne bude ni pokušano, kazniće se kao za pokušaj krivičnog djela.

(3) Kao podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela smatra se naročito: upućivanje molbe, utjeđivanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od učinjenja krivičnog djela, davanje ili obećavanje poklona, zloupotreba odnosa podređenosti ili zavisnosti, dovođenje ili održavanje lica u stanju stvarne ili pravne zablude.

263. Međutim, iz samog činjeničnog kao i pravnog opisa predmetne optužnice očigledno proizlazi da se optuženi Srećko Aćimović tereti da je predmetno krivično djelo počinio kao pomagač (član 31. KZ BiH), iz kojeg razloga Vijeće smatra da se u konkretnom slučaju radi o nehотиčnoj grešci u pisanju, „*lapsus calami*“ pravne kvalifikacije kojom prilikom je pogrešno navedena odredba člana 30. KZ BiH, umjesto člana 31. istog zakona (pomaganje).

264. Pomaganje je definisano odredbom člana 24. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, koja glasi:

„Ko drugom s umišljajem pomogne u učinjenju krivičnog djela kaznit će se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.

265. Stavom 2. navedene zakonske odredbe propisano je:

„Kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se učini krivično djelo, stvaranje učiniocu na raspolaganje sredstava za učinjenje krivičnog djela, otklanjanje prepreka za učinjenje krivičnog djela, kao i unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je izvršeno krivično djelo, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.“

266. Definisan na navedeni način, genocid sadrži dvije vrste elemenata i to: *chapeau* - opšte elemente, uključujući genocidnu namjeru, tačnije genocidni *mens rea*, kao i *actus reus* elemente krivičnih djela u osnovi, tačnije osnovnih radnji.

267. Suština i specifičnost krivičnog djela genocid jeste to što zločin genocida zahtjeva dokazivanje dvije posebne zločinačke namjere i to namjeru osnovne radnje i genocidnu namjeru. Međutim, razlika između krivičnog djela genocida u smislu njegovog izvršilaštva i genocida u pomaganju, za koje je optuženi Aćimović terećen i oglašen krivim, jeste upravo

u pogledu te genocidne namjere. Naime, dok se za dokazivanje krivičnog djela genocid zahtijeva dokazivanje genocidne namjere kod izvršioca, kada je riječ o pomaganju u genocidu, počinilac ne mora, niti smije (jer bi u tom slučaju bio izvršilac genocida) posjedovati genocidnu namjeru, ali mora biti svjestan postojanja te genocidne namjere kod drugih.

268. U konkretnom predmetu, optuženi Srećko Aćimović oglašen je krivim da je radnjama obuhvaćenim izrekom presude, učinio djelo kvalifikovano naprijed citiranom odredbom člana 141. KZ SFRJ, i to sve znajući za namjeru glavnih izvršilaca da se potpuno ili djelimično istrijebi zaštićena grupa ljudi, u konkretnom slučaju, Bosanskih muslimana enklave Srebrenica koji su u njoj živjeli do jula 1995. godine.

269. Obzirom da je optuženi oglašen krivim za pomaganje u genocidu, koji, prevashodno zahtijeva da genocid bude i izvršen, pretresno vijeće je, najprije, utvrdilo da li je nakon pada enklave Srebrenica u julu 1995. godine počinjen genocid, kako to optužnicom tvrdi Tužilaštvo. Pretresno vijeće napominje da je ovom presudom optuženi oglašen krivim za pomaganje u genocidu, te da ni „krivična odgovornost za pomaganje (i podržavanje) ne može postojati ukoliko krivično djelo za koje se optuženi tereti kao pomagač (ili podržavalac) zapravo nije izvršeno”.⁵⁶

270. Shodno navedenom, pretresno vijeće se najprije bavilo činjeničnim utvrđenjima vezanim za opšti kontekst događaja u Srebrenici u julu 1995. godine i elementima bića krivičnog djela Genocid.

271. Obzirom da mjesto izvršenja radnji za koje je optuženi oglašen krivim, nije na području tadašnje Srebreničke enklave već na području opštine Zvornik, Vijeće neće detaljno obrazlagati širi kontekst događaja, već samo u mjeri koliko je to nužno potrebno za događaje obuhvaćene ovim predmetom, odnosno za izvođenje zaključka o tome da li su ostvarena bitna obilježja bića krivičnog djela Genocid, a sve u skladu sa obimom dokaza provedenih tokom glavnog pretresa.

⁵⁶ Presuda žalbenog vijeća u predmetu Aleksovski, paragraf 165.

C. OPŠTI KONTEKST DOGAĐAJA U ZAŠTIĆENOJ ZONI UN SREBRENICA

1. Status zaštićene zone

272. Događaji u Srebrenici u julu 1995. godine bili su predmet brojnih sudskih postupaka međunarodnog i domaćeg krivičnog pravosuđa. Kao što je to obrazloženo u dijelu presude koji se bavi procesnim odlukama, pretresno vijeće je, na prijedlog Tužilaštva, prihvatilo utvrđenim pojedine činjenice koje su utvrđene u postupcima od strane pretresnih vijeća MKSJ. Činjenična utvrđenja u ovom dijelu presude, u najvećoj mjeri će se bazirati na ovim prihvaćenim i nekim opštepoznatim činjenicama, zatim na izvještaju Richarda Butlera (dokaz broj T-89) te ostalim provedenim subjektivnim i materijalnim dokazima na ove okolnosti a koje je Sud prihvatio kao objektivne i relevantne.

273. Vojska Republike Srpske je dana 02.11.1992. godine formirala Drinski korpus kao posljedni od šest korpusnih formacija VRS-a.⁵⁷ On je formiran kao odgovor na narastajuću sigurnosnu prijetnju VRS-u koju su u područjima zapadno od Drine predstavljala uporišta vojske Armije BiH u planinskim područjima Cerske, Srebrenice, Žepe, Goražda i udaljenijem području Višegrada.⁵⁸

274. Mjesec dana nakon formiranja Drinskog korpusa, snage Armije RBiH su djelovanjem iz Srebrenice započele vojnu operaciju u dvije faze. Prvi cilj je bio povezivanje sa grupom u Cerskoj, izolirajući time snage VRS u Bratuncu i Skelanima, a drugi cilje je bio zauzimanje grada Bratunca.⁵⁹

275. Do januara 1993. godine Armija RBiH je uspjela izolovati područje Bratunca od ostatka Drinskog korpusa.⁶⁰

276. Nasuprot tome, a kako se to u izvještaju Richarda Butlera navodi, vojno i političko rukovodstvo VRS-a je 19.11.1992. godine, izdalo Direktivu operativni broj 4, kojom je Drinski korpus dobio uputstvo između ostalog: „Na širem području Podrinja iznurivati neprijatelja. Nanositi mu što veće gubitke i prisiliti ga da sa muslimanskim stanovništvom napusti prostore Birača, Žepe i Goražda.“⁶¹

⁵⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.0

⁵⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.0

⁵⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.22

⁶⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.24

⁶¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.22

277. Glavni štab VRS-a i Drinski korpus su krajem januara 1993. godine započeli kontra ofanzivu kako bi eliminisali uporišta Armije RBiH u području Cerske i Srebrenice. Snage VRS-a su nastavile da napadaju navedena područja tokom proljeća, i do početka aprila iste godine, snage VRS-a su bile na manje od dva kilometra od Srebrenice.⁶²

278. Rezultat napada VRS-a na to područje, odnosno područje istočne Bosne je doveo do zabrinutosti Savjeta bezbjednosti UN-a zbog obrasca djelovanja neprijateljstava „paravojskih jedinica bosanskih Srba“ usmjerenih protiv gradova i sela na ovom području, ističući da je svako oduzimanje teritorije prijetnjom ili upotrebom sile, uključujući i putem prakse „etničkog čišćenja“ nezakonito, odnosno neprihvatljivo.⁶³

279. Savjet bezbjednosti je izrazio naročitu zabrinutost informacijom koju je generalni sekretar uputio, a tiče se ubrzanog pogoršanja situacije u Srebrenici i okolnim područjima, usljed stalnih, namjernih oružanih napada i granatiranja nedužnog civilnog stanovništva od strane „paravojskih formacija bosanskih Srba“.⁶⁴

280. Vijeće sigurnosti je 16.04.1993. godine donijelo Rezoluciju 819⁶⁵, kojom je proglasilo da „sve strane i drugi tretiraju Srebrenicu i okolna područja kao „zaštićenu zonu“ koja mora biti pošteđena svakog oružanog napada ili bilo kojeg neprijateljskog čina.“ Srebrenicu „zaštićenom zonom“, koja kao takva „mora biti pošteđena svakog oružanog napada ili bilo kojeg neprijateljskog čina...“. Navedenom rezolucijom nadalje, zahtijevano je da „se odmah obustave svi oružani napadi od strane paravojskih jedinica bosanskih Srba na Srebrenicu i njihovo trenutno povlačenje iz područja oko Srebrenice“, te je između ostalog ponovo potvrđeno „da je svako zauzimanje odnosno oduzimanje teritorije prijetnjom ili upotrebom sile, uključujući i provedbu etničkog čišćenja nezakonito i neprihvatljivo“, dok su osuđene i odbačene „namjerne akcije poduzete od strane bosanskih Srba, s ciljem primoravanja na evakuaciju civilnog stanovništva iz Srebrenice i okolnih područja...“, te je između ostalog zahtijevano „neometano dostavljanje humanitarne pomoći u sve djelove Republike Bosne i Hercegovine, posebno civilnom stanovništvu Srebrenice...“. Drugom rezolucijom Vijeća bezbjednosti broj 824 Žepa i Goražde su takođe proglašeni zaštićenim zonama.⁶⁶

⁶² Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.25

⁶³ Dokaz Tužilaštva broj: T-31, Rezolucija Savjeta bezbjednosti UN od 21.02.1992. godine

⁶⁴ IBID

⁶⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-32

⁶⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-34, Rezolucija 824 Vijeće sigurnosti UN od 06.05.1993. godine

281. Uspostavljanjem „zaštićene zone“ Srebrenica, koja je bila u zoni vojne odgovornosti „Drinskog korpusa“, linije vojnih sukoba oko Srebrenice su se stabilizovale⁶⁷, međutim ne i potpuno smirile. Od sredine 1993. godine do sredine 1995. godine na granici enklave stalno je dolazilo do sukoba slabijeg intenziteta. S jedne strane nastavljene su aktivnosti jedinica 28. divizije Armije RBiH iz enklave, a što je sa druge strane primoravalo snage VRS da održavaju odbrambenu liniju nasuprot granice enklave.⁶⁸ U cilju očuvanja mira, na području zaštićene zone, bile su raspoređene i mirovne snage UN⁶⁹.

282. Kako to dalje proizilazi iz Butlerovog izvještaja, početkom 1995. godine rukovodstvo Republike Srpske, preduzelo je aktivnosti s cijem da „istočne enklave“, uključujući Srebrenicu, učini neodrživima, u kom cilju se prvo preduzimaju aktivnosti kao što su ograničavanje goriva i namirnica, da bi u maju i junu 1995. godine, duž južne granice „zaštićene zone“, došlo do manjih vojnih operacija Drinskog korpusa.⁷⁰

283. Sve to je predstavljalo pripremu terena, za vojnu operaciju šifrovanog naziva „Krivaja 95“, tačnije do kulminacije dolazi u julu 1995. godine kroz događaje koji će u daljem tekstu biti opisani.

2. Napad na Srebrenicu

284. Dana 08.03.1995. godine, Radovan Karadžić izdao je „Direktivu 7“, kojom je Drinskom korpusu naloženo sljedeće:

„demonstrativnim i aktivnim borbenim dejstvima....što pre izvršiti potpuno fizičko odvajanje Srebrenice od Žepe, čime sprečiti i pojedinačno komuniciranje između ovih enklava. Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi.“⁷¹

⁶⁷ Vidjeti „Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija)- operacija Krivaja 95“, Richarda Butlera- u daljem tekstu Butlerov izvještaj, dokaz Tužilaštva broj: T-89

⁶⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.27

⁶⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-32

⁷⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 4.

⁷¹ Dokaz T-44, Direktiva za dalja dejstva op.br 7 (u daljem tekstu Direktiva 7) brpk 2/2-11 od 08.03.1995. godine, Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 29.

285. Dalje se, u jednom dijelu Direktive navodi sljedeće:

„Preko nadležnih državnih i vojnih organa, zaduženih za rad sa UNPROFOR-om i humanitarnim organizacijama, planskim i nenametljivim restriktivnim odobravanjem zahteva, smanjiti i ograničiti logističku podršku snaga UNPROFOR-a u enklavama i dotur materijalnih sredstava muslimanskom življu, i učiniti ih ovisnim od naše dobre volje, a istovremeno izbeći osudu međunarodne zajednice i svetskog javnog mnjenja.“⁷²

286. Glavni štab VRS-a izdao je 31.03.1995. godine Direktivu 7.1. koju je potpisao general Mladić. Direktiva 7.1. izdata je na osnovu Direktive broj 7 i upućivala je Drinski korpus da između ostalog sprovodi aktivna borbena dejstva oko enklava⁷³.

287. Početna vojna dejstva protiv srebreničke „zaštićene zone“ započela su 31.05.1995. godine. Snage Drinskog korpusa VRS su pokrenule operaciju „Jadar -95“.⁷⁴ Nakon pokretanja ove operacije pripadnici holandskog bataljona UNPROFOR-a su bili primorani da napuste osmatračnicu „Echo“, što je bilo od strateške važnosti za VRS u smislu planiranja operacije zauzimanja Srebrenice.⁷⁵ Kao odgovor na zauzimanje osmatračkog mjesta „Echo“ od strane bosanskih Srba 31.05.1995. godine, a koja se osmatračnica nalazila na jugoistočnom uglu enklave, jedna grupa Bošnjaka izvršila je rano izjutra 26.06.1995. godine iznenadni napad na obližnje srpsko selo Višnjica.⁷⁶

288. Napuštanje osmatračnice „Echo“ je dovelo do pada sela Zeleni Jadar, ključnog raskršća koje je bilo potrebno VRS-u kao odskočna daska za buduće operacije. Do 05.06.1995. godine ostvareni su početni ciljevi „Jadra - 95“ i VRS je prekinuo ofanzivna dejstva uz cestu kroz Zeleni Jadar. Holandske snage UN-a su na brzinu uspostavile dvije nove osmatračnice „Sierra“ i „Tango“, kako bi nadgledali južni prilaz „zaštićenoj zoni“.⁷⁷

289. Dana 16.06.1995. godine, predsjednik Republike Srpske Radovan Karadžić je izdao naredbu u cilju „konačnog slamanja i poraza neprijatelja“ kojom su uspostavljene posebne

⁷² ibid.

⁷³ Dokaz Tužilaštva broj: T-45, Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 25.

⁷⁴ Dokaz Tužilaštva broj: 89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.38

⁷⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.38

⁷⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 26.

⁷⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.38

mjere borbene gotovosti za sve oružane snage, sve državne organe i organizacije, sva preduzeća i ustanove i cjelokupno stanovništvo.⁷⁸

290. Izvršene su vojne pripreme za „Krivaju 95“, borbeni plan sa ciljem smanjenja srebreničke „zaštićene zone“ UN-a.⁷⁹

291. Kako to dalje proizilazi iz prihvaćenih utvrđenih činjenica „...tadašnji komandant Drinskog korpusa, general-major Milenko Živanović, potpisao je 02.07.1995. godine dvije zapovijedi, u kojima se iznosi plan za napad na enklavu i raznim jedinicama Drinskog korpusa izdaje naređenje da pređu u stanje borbene gotovosti. Operacija je dobila šifrovani naziv „Krivaja 95“.⁸⁰ U naređenju „Krivaja 95“ planiran je i definisan napad koji su izvršili VRS i MUP⁸¹ te je ta operacija predstavljala plan VRS-a da se smanji površina srebreničke enklave i da se ona izoluje od obližnje muslimanske enklave Žepe⁸².

292. Dakle iz svega navedenog proizilazi da je planski i sistematično od strane Glavnog štaba VRS, uz korištenje Drinskog korpusa kao operativnog elementa, organizovan napad na zaštićenu enklavu UN Srebrenicu, a prema ciljevima koji su uspostavljeni izdatim direktivama 7 i 7.1.; napad je imao za cilj etničko čišćenje Srebrenice, prije svega uskraćivanjem stanovništvu osnovnih životnih potrepština, otežavanjem osnovnih uslova za život, uskraćivanjem hrane i pomoći⁸³, a potom i iseljavanjem stanovništva⁸⁴, te nanošenjem štete i velikog broja žrtava kroz vojne operacije.

293. O stanju u Srebrenici prije napada svjedočio je svjedok Joseph Kingori⁸⁵ UN posmatrač, koji je izjavio da je po njegovom dolasku u Srebrenicu, situacija bila zabrinjavajuća po pitanju hrane i zdravstvenih usluga za stanovništvo, te da je VRS stalno stezala obruč oko enklave tako što je postepeno ograničavala ionako ograničen dotok humanitarne pomoći u srebreničku „zaštićenu zonu“.

⁷⁸ Dokaz Tužilaštva broj: 48, Naredba predsjednika Republike Srpske, Radovana Karadžića broj: 01-1118/95 od 16.06.1995. godine

⁷⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 1.38

⁸⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 28.

⁸¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj 3.

⁸² Dokaz T-89, Butlerov izvještaj

⁸³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 30: Tačno kao što je i bilo predviđeno tom direktivom, sredinom 1995. humanitarna situacija za bosansko muslimanske civile i vojno osoblje u enklavi postala je katastrofalna.

⁸⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 8, 35; dokaz Tužilaštva broj: T-52, dokaz T-89- Butlerov izvještaj.

⁸⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-107, Transkript svjedočenja Josefa Kingorija u predmetu Krstić od 31.03.2000., 03.04.2000., broj KT-RZ-143/07, X-KR 06/180-2

294. Ofanziva VRS na Srebrenicu započela je 06.07.1995. godine,⁸⁶ čime je počela operacija „Krivaja 95“, a u kome se trenutku u enklavi nalazilo oko 40.000 stanovnika.⁸⁷ U Butlerovom izvještaju se navodi da je napad na Srebrenicu započeo u rano jutro navedenog dana. U 04.30 h je bila otvorena vatra na položaje na kojima su bili pripadnici 28. pješadijske divizije.

295. Pukovnik Kingori, vojni posmatrač UN-a u Potočarima, je prilikom saslušanja pred MKSJ, u predmetu Krstić, izjavio da je napad na enklavu počeo granatiranjem rano ujutro 06.07.1995. godine, da se napad to jutro koncentrisao na mjesto Srebrenica i Potočari, u kojem području nije bilo vojnih ciljeva, a da su gađane ceste u blizini bolnice i kuće. Napad je imao veliki intenzitet; „ponekad smo mogli izbrojati da je više od stotinu granata palo na isto mjesto.“⁸⁸ Svjedok Joseph Kingori je posvjedočio da je do 18 h na područje u i oko Srebrenice palo oko 250 granata. U gradu je bilo poginulih i ranjenih ljudi koji su odvoženi u bolnicu.⁸⁹

296. Svjedok Lendert Van Duijn⁹⁰ je izjavio: „Vidjeli smo kako se odvija granatiranje grada Srebrenica...mijenjalo se svakih 30-45 minuta. Nastala bi tišina pet do deset minuta, a onda bi počelo granatiranje naše vlastite lokacije...zatim bi nastalo granatiranje u istom trajanju, a zatim bi se promijenilo da bi granatirali grad. Ja sam to mogao vidjeti sa moje lokacije, granatiranje, gađanje kuća i eksplozije kuća, i poslije toga, detonacije i dim iz kuća nastao od tih detonacija i granatiranja.“

297. U narednim danima pet osmatračkih punktova UNPROFOR-a u južnom dijelu enklave padaju jedan za drugim uslijed napredovanja snaga bosanskih Srba.⁹¹ O padu osmatračnica UNPROFOR-a govori i Butler u svom izvještaju. Neki od holandskih vojnika povukli su se u enklavu nakon što su njihovi položaji bili napadnuti, dok su se posade drugih posmatračkih punktova predale bosanskim Srbima, dok su se istovremeno odbrambene snage Armije RBiH našle pod teškom vatom i bile su potisnute natrag prema gradu.⁹²

⁸⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 31.

⁸⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 4.

⁸⁸ T -107 Iskaz svjedoka Joseph Kingorri Transkript u predmetu Krstic od 31.3. i 3.4. 2000. godine

⁸⁹ IBID

⁹⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-111, Transkript svjedočenja Lenderta Van Duijna u predmetu broj: IT-05-88-T, od 27.09.2006., 28.09.2006., i 29.09.2006.godine

⁹¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 32.

⁹² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 33. 34.

298. Kingori navodi da su vojni posmatrači UN-a stekli utisak na osnovu ciljeva koji su gađani da je napad VRS bio usmjeren na postizanje maksimalnih žrtava među civilima koji su stanovali na području srebreničke enklave.⁹³

299. Prema navodima Joseph Kingoria⁹⁴, u hotelu „Fontana“ održan je sastanak sa predstavnicima bosanskih Srba, na kojem je sastanku i on pristustvovao, sastanak je održan kako bi se razgovaralo o ljudima u enklavi te je na navedenom sastanku pukovnik Vuković rekao: *„da oni tu ne pripadaju i da treba svi da odu iz enklave...ukoliko Muslimani ne odu on će ih sve pobiti“*⁹⁵. Kako je dalje Kingori istakao, niko od ostalih predstavnika bosanskih Srba koji su bili tu prisutni, nije se na takvu izjavu pobunio, nego je, po riječima Kingoria *„izgledalo kao da su oni već razgovarali o tome što je on rekao, izgledalo je kao da nam on samo prenosi ono što su ranije razgovarali“*⁹⁶. Pukovnik Kingori je svjedočio da bosanski Muslimani nisu imali izbora da odu ili da ostanu u Srebrenici te da im je nakon pada enklave samo rečeno: *„Obezbjedit ćemo prevoz da vas odveze“ i to je bilo to. Kingori je također zaključio da su general Krstić i drugi visoki oficiri VRS „sigurno radili zajedno, za istu stvar upravo da osiguraju da svi Muslimani napuste to mjesto, da se svi ukrcaju u te autobuse i odu iz enklave.“*⁹⁷

300. Dejstva VRS-a su nastavljena i 09.07.1995. godine. Do večeri tog dana, Drinski korpus VRS-a prodro je četiri kilometra u dubinu enklave, zaustavši se samo jedan kilometar ispred grada Srebrenice⁹⁸.

301. Kasno, 09.07.1995. godine, ohrabren tim vojnim uspjehom i iznenađujućim izostankom otpora bosanskih Muslimana, kao i nepostojanjem nikakve značajne reakcije međunarodne zajednice, predsjednik Karadžić izdao je novo naređenje, kojim je Drinskom korpusu VRS-a dao zeleno svjetlo da zauzme grad Srebrenicu.⁹⁹

⁹³ Dokaz T-107 transkript svjedočenja Joseph-a Kingorija iz predmeta Krstić od 31.03.2000. godine

⁹⁴ Dokaz T-107 transkript svjedočenja Joseph-a Kingorija iz predmeta Krstić od 31.03.2000. godine

⁹⁵ Ibid str.14

⁹⁶ Ibid str.15

⁹⁷ Dokaz Tužilaštva broj: 107, Transkript svjedočenja Josefa Kingorija u predmetu Krstić od 31.03.2000., 03.04.2000., broj KT-RZ-143/07, X-KR 06/180-2

⁹⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 36.

⁹⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 37.

302. Komandant Vidoje Blagojević, tadašnji načelnik štaba Bratunačke lake pješadijske brigade, je 10.07.1995. godine izdao naredbu za potpunu mobilizaciju svih vojnih obveznika iz radne obaveze, koja je imala biti realizovana do 18:00 h navedenog dana.¹⁰⁰

303. Do ranih jutarnjih sati 10.07.1995. godine, bitka za enklavu ušla je u novu fazu, posljednja značajnija jedinica UN-a (četa Bravo) između Srebrenice i nadirućih srpskih snaga rasporedila se na zaprečnim položajima južno i zapadno od grada, sa naređenjem da uzvati vatru ako na nju bude direktno pucano. Na strani VRS-a, general Mladić, generalmajor Živanović i generalmajor Krstić bili su na isturenom komandnom mjestu u Pribićevcu i rukovodili su dejstvima napadajućih snaga. Kako je dan proticao, snage VRS-a su nastavile napredovanje prema holandskim zaprečnim položajima, pa su snage UN-a zatražile blisku vazдушnu pomoć.¹⁰¹ Nadalje, se u Butlerovom izvještaju navodi kako su tog dana snage VRS-a potiskivale snage holandskog bataljona prema samom gradu.

304. Kako je počela padati južna odbrambena linija, oko 4.000 stanovnika bosanskih Muslimana, koji su živjeli u obližnjem švedskom izbjegličkom naselju, pobjeglo je na svjever, u grad Srebrenicu. Vojnici Dutchbata izvijestili su da nadiruće snage bosanskih Srba „čiste“ kuće u južnom dijelu enklave.¹⁰²

305. Tokom cijelog popodneva i večeri 10.07.1995. godine, nekoliko hiljada civila iz južnih dijelova enklave izbjeglo je u Srebrenicu, a znatan broj se smjestio u bazu čete "Bravo" u Srebrenici. Kasno te večeri, komandant Holandskog bataljona potpukovnik Karremans obavijestio je muslimanskog gradonačelnika Srebrenice o planovima za velike vazdušne napade NATO-a sljedećeg jutra.¹⁰³

306. Kako se situacija u Srebrenici zaoštravala i dosegla krizu, uveče 10.07.1995. godine, među bosanskim Muslimanima se proširila vijest da vojno sposobni muškarci treba da krenu u šumu, formiraju kolonu sa pripadnicima 28. Divizije Armije RBiH i pokušaju da se probiju prema teritoriji pod kontrolom bosanskih Muslimana sjeverno od srebreničke enklave. Dana 11.07.1995. godine oko 22:00 sati, "komanda divizije", zajedno sa opštinskim vlastima bosanskih Muslimana u Srebrenici, odlučila je da formira kolonu.¹⁰⁴

¹⁰⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-51, Naredba za mobilizaciju w/o iz radne obaveze, Komanda 1. Bratunačke Ipbr, Str.pov.br.04/254-58 od 10.07.1995. godine

¹⁰¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf, 3.14.

¹⁰² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 35.

¹⁰³ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf, 3.16.

¹⁰⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 84.

307. Mlađi muškarci bojali su se da će ih ubiti ako padnu u ruke bosanskih Srba u Potočarima i vjerovali su da su im šanse veće ako kroz šume pokušaju pobjeći do Tuzle.¹⁰⁵

308. Muškarci su već od noći 10.07.1995. godine zajedno sa dijelom 28. Divizije Armije RBiH počeli sakupljanje na području sela Šušnjari i Jagličići. Između 10.000 i 15.000 kako muškaraca civila tako i vojske formirali su kolonu u cilju da dođu do teritorije pod kontrolom Armije RBiH.¹⁰⁶

309. Oko ponoći 11.07.1995. godine kolona se počela kretati duž poteza Konjević Polje-Bratunac.¹⁰⁷ Ta grupa bosanskih Muslimana sastojala se uglavnom od mladića i muškaraca od 16 do 65 godina, ali je među njima bilo i nekoliko žena, djece, starih ljudi. Iako je bar nekolicina muškaraca bila u uniformi i naoružana, većina muškaraca su bili civili.¹⁰⁸ Otprilike trećinu kolone bosanskih Muslimana su činili vojnici 28. Divizije, a oko dvije trećine su bili muškarci civili, bosanski Muslimani iz Srebrenice.¹⁰⁹ Čelo kolone su činile jedinice 28. Divizije, nakon njih su išli civili pomiješani sa vojnicima, a na začelju kolone nalazio se Samostalni bataljon 28. Divizije.¹¹⁰

310. 11.07.1995. godine VRS je nastavio napad na Srebrenicu. Već u 11 h srpske udarne snage ponovo su napredovale prema gradu. Do podneva su posljednje muslimanske odstupnice napustile svoje položaje, a snage UN-a su se povukle u svoju bazu u sjevernom dijelu grada, koja je još uvijek bila puna muslimanskih izbjeglica. U 14.30 h istog dana, NATO je bombardovao tenkove VRS-a koji su napredovali prema gradu. Međutim, od svih daljnjih aktivnosti NATO je odustao nakon što je VRS zaprijetila da će ubiti holandske trupe koje su bile u zarobljeništvu i granatirati bazu UN u Potočarima.¹¹¹ Do 16 h Holanđani su počeli evakuisati preostalih 4000 do 5000 muslimanskih civila iz baze čete "Bravo" u Srebrenici, a njihovo odredište je bila glavna baza UN-a u Potočarima.

311. Kada su snage VRS ušle u Srebrenicu, grad je bio gotovo napušten.¹¹²

¹⁰⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 85.

¹⁰⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf, 3.21. i 3.22.; rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 86.

¹⁰⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 87.

¹⁰⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 88.

¹⁰⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine utvrđena činjenica 89.

¹¹⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 91.

¹¹¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 3.17. i 3.18.

¹¹² Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 3.19.

312. Do večeri 11.07.1995. godine u Potočarima se okupilo oko 20.000 do 25.000 izbjeglica bosanskih Muslimana. Suočeni sa činjenicom da je Srebrenica pala pod kontrolu snaga bosanskih Srba, na hiljade bosanskih Muslimana stanovnika Srebrenice je pobjeglo u Potočare, kako bi potražili zaštitu u bazi UN-a.¹¹³ Njih nekoliko hiljada nahrupilo je u samu bazu UN-a, dok su se drugi smjestili po obližnjim fabrikama i poljima.¹¹⁴ Iako su tamo velikom većinom bili okupljeni žene, djeca, starci i invalidi, svjedoci su procijenili da se u samoj bazi UN-a nalazilo najmanje 300 muškaraca, dok ih je u masi izvan baze bilo između 600 i 900.¹¹⁵

313. O padu Srebrenice 11. jula 1995. godine, govori i činjenica da je tadašnji predsjednik RS-a izdao tog dana dvije direktive vezane za Srebrenicu i to direktivu kojom je Miroslava Deronjića imenovao za civilnog komesara opštine Srpska Srebrenica, te druga kojom se formira SJB u Srpskoj Srebrenici. Obje izdate direktive sadrže naređenje „*građane kcji su učestvovali u borbama...tretirati kao ratne zarobljenike...a ostalim omogućiti slobodan izbor mjesta života i prese.ler.ja.*“¹¹⁶

314. Dana, 12.07.1995. godine, kako to proizilazi iz provedenih dokaza, karakterišu dvije bitne činjenice: toga dana, započinje masovno iseljavanje stanovništva, pretežno žena, djece i staraca okupljenih navedenog i prethodnih dana oko baze UN u Potočarima, čemu prethodi i odvajanje vojnosposobnih muškaraca iz te grupe, ali tog dana, tačnije do zore 12.07.1992. godne, u različite štabove VRS, počele su pristizati informacije da se okupila velika kolona Muslimana i da se iz područja Jaglića namjeravaju izvući iz bivše enklave¹¹⁷.

315. Iako je stanovništvu Srebrenice, od strane predstavnika srpskih vojnih vlasti, a što je bio dio diskusije na drugom i trećem sastanku u hotelu Fontana, nuđena kao jedna od alternativa da ostanu da tu žive, ili ako im to ne odgovara da idu gdje žele, uz obećanje da će se poštovati želje svakog pojedinačnog stanovnika, ali pod uslovom da predaju oružje¹¹⁸, od samog početka jasno je bilo da muslimanskom stanovništvu nije ostavljena nikakva mogućnost izbora.

¹¹³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 42.

¹¹⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 43.

¹¹⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 44.

¹¹⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj paragraf 4.1. i 4.2.

¹¹⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj str. 39

¹¹⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj, citat transkripta sa 3.sastanka u hotelu Fontana, str. 40

316. Izbjeglice bosanski Muslimani koji su se sklonili u bazu ili oko nje bili su 12. i 13. jula 1995., po dolasku srpskih snaga u Potočare, izvrgnuti kampanji terora koja se sastojala od prijetnji, vrijeđanja, pljačkanja i spaljivanja obližnjih kuća, batinanja, silovanja i ubistava.¹¹⁹ Raspoloženje među izbjeglicama u Potočarima tokom večeri i noći 12 jula bilo je „strašno“; „to je bila noć strave“.¹²⁰ Izjutra 13 jula neke izbjeglice, koje su tražile vodu, naišle su na hrpu tijela kod obližnjeg potoka.¹²¹ To što su pronašli tijela na tako vidljivom mjestu pojačalo je njihovu odlučnost da pobjegnu što je prije moguće.¹²²

317. I pored obećanja davanim bosanskim Muslimanima, na sastanku u hotelu „Fontana“ 12.07.1995. godine general Mladić je kazao da će među svim vojno sposobnim muškarcima iz mase u Potočarima biti izvršena provjera da bi se ustanovilo ima li među njima ratnih zločinaca.¹²³

318. Dana 12.07.1995. godine, general major Milenko Živanović izdao je naredbu¹²⁴ da se svi raspoloživi autobusi i minibusi, u vlasništvu jedinica VRS, stave na raspolaganje komandi Drinskog korpusa, te da najkasnije do 16:30 dana 12.07.1995. godine, budu upućeni u Bratunac-sportski stadion. Iz istog dokumenta proizilazi da je već upućen i zahtjev Ministarstvu odbrane RS da se mobilišu i svi raspoloživi autobusi državnih i privatnih imalaca i stave na raspolaganje Drinskom korpusu do navedenog vremena.

319. Istovremeno civilne vlasti VRS-a, intenzivno mobilišu autobuse iz različitih opština u Republici Srpskoj¹²⁵.

320. Međutim, napuštanje zaštićene zone nije bila mogućnost za sve civile okupljene oko baze UN u Potočarima. Kako je već istaknuto, na trećem sastanku u hotelu „Fontana“, prethodne večeri, general Mladić obznanio je namjeru da odvoji muškarce starosti od 16 do 60 godina, „radi provjere da li su ratni zločinci“.

321. Pripadnici VRS-a i MUP-a su, idući između izbjeglica bosanskih Muslimana, odvajali sve bosanske Muslimane od 16 do otprilike 60 ili 70 godina od njihovih porodica.¹²⁶

¹¹⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 50.

¹²⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 51.

¹²¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 52.

¹²² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 53.

¹²³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 69.

¹²⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-52

¹²⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj, str. 43

¹²⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 61.

Odvajanje muškaraca se nastavilo 12. i 13. jula,¹²⁷ te su izdvojeni muškarci držani na zasebnim mjestima, ali su većinu slali u „bijelu kuću“ pored štaba UNPROFOR-a. Iz „bijele kuće“ se čula vika, a ponekad i pucnjevi. Muškarci bosanski Muslimani su morali ostaviti pasoše i lične karte ispred „bijele kuće“.¹²⁸

322. U vrijeme kada su se bosansko-muslimanske izbjeglice počele ukrcavati u autobuse, vojnici bosanski Srbi sistematski su izdvajali vojno sposobne muškarce koji su se u gužvi pokušali ukrcati, a uopšte, odvajanje muškaraca od ostalih izbjeglica u Potočarima odvijalo se od jutra, 12. jula 1995., nastavljeno je i 13. jula, te su ti izdvojeni muškarci ukrcavani u zasebne autobuse, a ne one u kojima su bili žene i djeca i starci.¹²⁹

323. Snage bosanskih Srba odvojile su vojno sposobne muškarce u Potočarima, te su isti potom prebačeni u Bratunac, gdje su kasnije dovedeni i muškarci bosanski Muslimani koji su bez obzira na njihov vojni ili civilni status zarobljeni u koloni koja se kretala ka Tuzli.¹³⁰

324. Dana 12.07.1995. godine, general Mladić obavio je više posjeta Potočarima. Svjedok Kingori u svom iskazu je istakao da je 12.07.1995. godine vidio generala Mladića, kako zajedno sa drugim visokim oficirima i vojnicima, okupljenim Muslimanima pored baze UN-a dijeli bezalkoholna pića i bombone, a što je snimala kamera. Svjedok je odmah, kako je istakao, pomislio da se radi o propagandi, „*da hoće da pokažu svjetu kako oni ipak nešto rade za ove jude*“, a da je u pravu, da je zaista riječ samo o propagandi kako je prvobitno i pomislio, zaključio je po tome što čim bi se kamera okrenula na drugu stranu, vojnici bi uzimali bombone od onih kojima su ih upravo bili dali¹³¹.

325. Drugi događaj, vezan za 12.07.1995. godine, tiče se saznanja o koloni muslimanskih izbjeglica koja je formirana u području Jagliča. Naime, na sastancima u hotelju „Fontana“ 11. i 12.07.1995. godine general Mladić je pokušao ishoditi predaju snaga Armije RBiH na području bivše enklave. Međutim, u tome nije uspio tako da su narednih dana jedinice VRS-a uključujući i jedinice Drinskog korpusa koje nisu bile angažovane u pohodu na Žepu, raspoređene na zadatak da blokiraju kolonu.¹³²

¹²⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 62.

¹²⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 63., 64.

¹²⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđene činjenice 65.-66.

¹³⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 41., 67.

¹³¹ Dokaz T-107, Transkript svjedočenja Joseph-a Kingorija u predmetu Krstić, 31.03.2000. godine, str.29

¹³² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 90.

326. Niz prisluškivanih razgovora, registrovanih tokom 12. i 13.07.1995. godine, otkrivaju da su Drinski korpus i VRS uopšte sticali sve više saznanja o koloni.¹³³ Jedinice vojske i policije RS, koje su djelovale pod vojnom kontrolom, pokušale su spriječiti kolonu u bijegu, te dolazi do sukoba tih jedinica sa kolonom¹³⁴.

327. U periodu od 12. do 18.07.1995. godine, brigade Drinskog korpusa, a posebno Bratunačka i Zvornička brigada, bile su angažovane u borbenim dejstvima protiv kolone bosanskih Muslimana koja se nastojala probiti na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana.¹³⁵

328. Osim jedinica Drinskog korpusa, u akciji blokiranja kolone dejstvovala su i jedinice van sastava Drinskog korpusa, uključujući jedinice specijalne brigade policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP-a), elementi bataljona vojne policije 65. Zaštitničkog puka, a kasnije i elementi opštinske policije.¹³⁶

329. Cijeli dan i noć ostatak kolone je bio izložen jakoj vatri i granatiranju.¹³⁷ Kasnije tog dana, 12.07.1995. godine na kolonu je otvorena žestoka vatra. Oružane snage bosanskih Srba, među kojima je bilo mnogo jedinica MUP-a koje su patrolirale putem između Kravice i Konjević-Polja i putem između Konjević-Polja i Nove Kasabe, otvorile su vatru na kolonu uz primjenu artiljerijskog oružja, mitraljeza i ručnih bombi.¹³⁸

330. Tokom poslijepodneva 12.07.1995. godine, ili najkasnije u ranim večernjim satima, snage bosanskih Srba počele su zarobljavati veliki broj ljudi sa začelja kolone.¹³⁹

331. Napravljen je usaglašeni napor da se zarobe svi vojno sposobni muškarci Muslimani. Među zarobljenima našli su se, u stvari, mnogi dječaci znatno mlađi od te dobi i muškarci koji su bili nekoliko godina stariji, a koji su ostali u enklavi nakon zauzimanja Srebrenice.¹⁴⁰ Ti su se muškarci i dječaci našli na udaru, bez obzira na to da li su odlučili da pobjegnu u Potočare ili da se pridruže koloni bosanskih Muslimana.¹⁴¹

¹³³Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 93.

¹³⁴Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj

¹³⁵Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 105.

¹³⁶Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 92.

¹³⁷Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 94.

¹³⁸Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 95.

¹³⁹Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 98.

¹⁴⁰Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 39.

¹⁴¹Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 40.

332. U periodu od 12. do 17.07.1995. godine, pripadnici Drinskog korpusa i njemu potčinjenih brigada pretraživali su područje kako bi zarobili muškarce iz kolone.¹⁴²

333. Na nekim mjestima su postavljene zasjede, a na drugima su bosanski Srbi pozivali ljude iz šume, nagovarajući ih da se predaju i obećavajući da će se pridržavati Ženevskih konvencija.¹⁴³ Snage bosanskih Srba su muškarcima bosanskim Muslimanima oduzimale ličnu imovinu, a neke od njih bi na licu mjesta likvidirali.¹⁴⁴

334. Sa nekih položaja su snage bosanskih Srba pucale u šumu iz protivavionskog naoružanja i drugog oružja ili su koristile ukradenu opremu UN-a ne bi li muškarci bosanski Muslimani pomislili da to predstavnici UN-a ili Crvenog krsta nadgledaju kako se sa njima postupa nakon zarobljavanja.¹⁴⁵

335. Osim toga, komanda Drinskog korpusa je bila obaviještena o politici Glavnog štaba da se blokiraju i zarobe muškarci bosanski Muslimani iz kolone, a Glavni štab je izdao direktivu da jedinice Drinskog korpusa postave zasjede koloni.¹⁴⁶

336. Grupa od otprilike 2.000 do 3.000 ljudi iz kolone stigla je na područje između Konjević-Polja i Nove Kasabe do jutra 13. jula. Nisu mogli preći put jer su ga blokirale jedinice bosanskih Srba. Oko 13:00 sati snage bosanskih Srba su opkolile tu veliku grupu. Veliku grupu su tada prisilili da krene asfaltnim putem.¹⁴⁷

337. Međutim, situacija koja se dešavala nakon predaje ili zarobljavanja, ili pak odvajanja od žena i djece u Potočarima (oduzimanje ličnih dokumenata¹⁴⁸, uskraćivanje hrane, vode i lijekova¹⁴⁹, ubijanje¹⁵⁰), upućivala je na zaključak da je tim ljudima namijenjena drugačija sudbina, a ne samo ispitivanje i potom evakuisanje.

338. To potvrđuje i iskaz svjedoka Deronjića¹⁵¹ koji je istakao da je 13.07.1995. u jutarnjim časovima, u razgovoru koji je između njega i Beare vođen u njegovoj kancelariji, pukovnik

¹⁴² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 96.

¹⁴³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 99.

¹⁴⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 101.

¹⁴⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 100.

¹⁴⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 102.

¹⁴⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 107.

¹⁴⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-107, Iskaz svjedoka Kingorija, Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 72., 82.

¹⁴⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 46., 121.

¹⁵⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 50., 109., 131.

¹⁵¹ Dokaz Tužilaštva broj: T109, Iskaz Deronjića iz predmeta Nikolić, 28.10.2003. godine, str. 1559 transkripta

Beara rekao da „muslimanske zarobljenike treba pobiti, da je dobio naređenje za to“, a protiv čega je, kako je istakao, on bio.

339. Transport muškaraca bosanskih Muslimana iz Potočara počeo je popodne 12.07.1995. godine¹⁵². Izdvojeni muškarci iz Potočara autobusima odvođeni na mjesta zatočenja u Bratuncu, pri čemu su korišćeni autobusi prvobitno namijenjeni za prevoz žena, djece i staraca, koji je nadgledao Drinski korpus.¹⁵³ Većina muškaraca bosanskih Muslimana izdvojenih u Potočarima i uhvaćenih u šumama, držana je u Bratuncu jedan do tri dana, a zatim odvedena na druga mjesta zatočenja i na mjesta pogubljenja¹⁵⁴.

340. Žene, djeca i starci potrpáni su 12. i 13.07.1995. godine u autobuse pod kontrolom snaga VRS-a i dovedeni iz Potočara na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana u blizini Kladnja¹⁵⁵. Kako to proizilazi iz utvrđene činjenice 123, do 19:00 ili 20:00 sati, (12.jula), Potočare je autobusima i kamionima napustilo ukupno oko 9.000 do 10.000 muškaraca, žena, djece i starih ljudi bosanskih Muslimana¹⁵⁶. Odvoženje bosansko-muslimanskog stanovništva iz Potočara dovršeno je 13.07.1995. godine do 20:00 sati¹⁵⁷. Međutim, htijenje da se pohvataju svi bosansko-muslimanski muškarci, bilo je tako jako, da su bosansko-srpske snage kod Tišće, sistematski zaustavljale autobuse koji su prevozili žene, djecu i starije i provjeravali da li se u njima kriju muškarci¹⁵⁸.

341. Napuštanje područja nekadašnje enklave od strane bosansko-muslimanskih civila iz Srebrenice, koji su autobusima 12 i 13 jula 1995. odvezeni iz Potočara, nije rezultat njihovog slobodnog izbora.¹⁵⁹

342. U roku od nekoliko dana snage bosanskih Srba protjerale su otprilike 25.000 bosanskih Muslimana, većinom žena, djece i staraca koji su živjeli na tom području, i u atmosferi terora ih ukrcali u pretrpane autobuse, da bi ih potom prebacili preko linija sukoba na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana¹⁶⁰.

¹⁵² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 122.

¹⁵³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 73.

¹⁵⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 83.

¹⁵⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 55.

¹⁵⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 123.

¹⁵⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 56.

¹⁵⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 130.

¹⁵⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 58.

¹⁶⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 42., 79., 97.

343. Prisilno premještanje moglo je biti još jedan način da se obezbijedi fizičko uništenje zajednice bosanskih Muslimana iz Srebrenice. Tim premještanjem definitivno su iz Srebrenice uklonjeni svi bosanski Muslimani, čime je eliminirana i najmanja mogućnost obnavljanja muslimanske zajednice.¹⁶¹

344. Oslanjanjem na provedene dokaze, te navedene utvrđene činjenice, Vijeće je utvrdilo da je preseljenje Srebreničkih muslimana u julu 1995. godine, izvedeno uz odsustvo stvarnog izbora preseljenih, budući da civili nisu ni imali stvarnog izbora osim odlaska.

345. Jasno je iz navedenog da su se stanovnici zaštićene zone – Srebrenica de facto našli u "bezizlaznoj situaciji", čime je isključena svaka dobrovoljnost njihovog odlaska i čime je njihovo preseljenje obilježeno prisilom. Na suprotan zaključak ne utiče ni činjenica da su tražeći izlaz i spas i sami izrazili spremnost i potrebu da izađu iz Srebrenice u kojoj su bili izloženi velikoj opasnosti, bez bilo kakve mogućnosti odbrane i zaštite osim skrivanja po okolnim šumama.

346. Razumljivo je da su u situaciji u kojoj su se našli nakon što je zaštićena zona zauzeta i nakon što su uvidjeli da im niko, pa ni međunarodna zajednica odnosno snage UNPROFOR-a, ne mogu garantovati sigurnost, bosanski muslimani iz Srebrenice (žene, djeca, stariji) na koncu napustili grad i otišli. Međutim, takva odluka u datim okolnostima nikako nije stvar slobodnog izbora i odlučivanja. Prije njih i umjesto njih, odluku da će morati napustiti svoje domove, i da će biti iseljeni trajno sa tog područja donijelo je civilno i vojno rukovodstvo snaga bosanskih Srba, a što je očigledno iz brojne dokumentacije kojom su nalagane pripreme napada na zaštićenu zonu.¹⁶²

347. Naime, u toku postupka nije dokazano da je za tako nešto bilo imperativnih vojnih razloga, niti su civili premješteni privremeno unutar područja pod kontrolom snaga koje su izvršile premještanje. Evakuacija iz humanitarnih razloga ne smije uključivati prebacivanje zaštićenih osoba na mjesta izvan okupirane teritorije, osim ako je fizički neizvodivo učiniti drugačije. Međutim, bosanski muslimani, koji su 12. i 13. jula 1995. godine, autobusima odvezeni iz Potočara, kojom prilikom je izvršeno i razdvajanje vojnosposobnih muškaraca

¹⁶¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 02020 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 8.

¹⁶² Dokaz Tužilaštva BiH broj:T-44, Direktiva vrhovne komande OS Republike Srpske broj: 2/2-11 od 08.03.1995. godine, u potpisu vrhovni komadant dr. Radovan Karadžić; dokaz Tužilaštva broj: T-45, Direktiva za dalja dejstva 7.1 br. 02/2-15- od 31.03.1995. godine, Glavni štab Vojske Republike Srpske, general-pukovnik Ratko Mladić; rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 58.

pa čak i dječaka koji nisu napunili ni 16 godina, premješteni su na područje na teritoriji Bosne i Hercegovine koje u tom momentu nije bilo pod kontrolom srpskih vojnih i civilnih snaga.

348. Nadalje, kada se radi o stvarnoj evakuaciji, postoji obaveza vraćanja stanovništva po okončanju neprijateljstava, što u konkretnoj situaciji nije slučaj. Atmosfera terora i iseljenja bosanskih muslimana iz Zaštićene UN zone-Srebrenica, u kojoj je i došlo do organizovanog odlaska, ukazuje, naprotiv, da je premještanje izvršeno u skladu sa dobro organizovanom politikom, čiji je cilj bio protjerati bosansko-muslimansko stanovništvo sa područja ove opštine, a u cilju stvaranja etnički čiste teritorije naseljene srpskim stanovništvom.

349. O zabrinutosti “zbog tekućeg prisilnog premještanja desetina hiljada civila iz zaštićene zone Srebrenica na područje Tuzle od strane bosanskih Srba” izvjestio je i predsjednik Vijeća sigurnosti UN-a, potvrdivši da takvo prisilno premještanje predstavlja jasno kršenje ljudskih prava civilnog stanovništva.¹⁶³

350. Izuzeci koji preseljavanje čine dopuštenim po međunarodnom pravu su “razlozi bezbjednosti civilnog stanovništva ili imperativni vojni razlozi koji to zahtijevaju”, i u tim slučajevima koristi se termin “evakuacija” (odredbe člana 49(2) Ženevske konvencije IV i član 17(1) Dopunskog protokola II), a evakuisana lica moraju biti vraćena svojim kućama čim neprijateljstva na određenom području prestanu, te se strana koja vrši evakuaciju mora postarati da se članovi iste porodice ne razdvajaju, i da se stanovništvo na odgovarajući način zbrine u smislu smještaja, zaštite, higijene, zdravlja i prehrane. Uzimajući u obzir sve što se u Srebrenici dešavalo u julu 1995. godine, ne može se reći da se radilo o evakuaciji iz humanitarnih razloga, već je namjera počinioca bila upravo da se žrtve trajno premjeste i da za tako nešto nije bilo osnova u međunarodnom pravu.

351. Stoga, plan da se glavnina civilnog Bošnjačkog stanovništva iz Potočara nakon što su vojnosposobni muškarci odvojeni od ostatka stanovništva, prisilno preseli iz Zaštićene zone, odnosno da se izvrši prisilna migracija civilnog stanovništva poznatija kao etničko čišćenje, ostvaren je. Generalna skupština Ujedinjenih nacija je 1992. godine etničko čišćenje, okvalifikovala kao oblik genocida.¹⁶⁴

352. Zaključak je Vijeća da se, u konkretnom, nije radilo o pravno dopuštenoj evakuaciji stanovništva, te da, civili bosanski Muslimani iz Srebrenice, koji su autobusima 12. i 13. jula

¹⁶³ Dokaz Tužilaštva broj: T-36, Izjava predsjednika Vijeća sigurnosti UN -a od 14.07.1995. godine

¹⁶⁴ UN Doc. AG/Res./47/121, od 18. decembra 1992.

1995. godine, bili prebačeni iz Potočara na teritoriju općine Tuzla, nisu imali slobodan izbor da li da napuste područje bivše enklave ili da ostanu na svojim ognjištima.

353. Muškarci bosanski Muslimani, koji su u Potočarima odvojeni od žena, djece i staraca (čiji broj je iznosio otprilike 1000) prebačeni su u Bratunac, gdje su kasnije dovedeni muškarci bosanski Muslimani zarobljeni u koloni¹⁶⁵.

354. Iz Butlerovog izvještaja proizilazi da je 13. jula 1995. godine MUP RS dobio zadatak od VRS-a da dovrši premještanje ostatka civilnog muslimanskog stanovništva iz Potočara i da se „pozabavi“ Muslimanima na području južno od ceste Bratunac-Konjević Polje. Načelnik CJB Zvornik Vasić poslao je izvještaj da je general Mladić obavijestio MUP da je VRS preusmjerila svoju vojnu operaciju prema Žepi i da sav ostali posao prepušta MUP-u, uključujući evakuaciju ostatka civilnog stanovništva (oko 15.000 ljudi) iz Srebrenice. Osim toga, zadatak uklanjanja prijetnje koju predstavlja 8.000 muslimanskih vojnika blokiranih u šumi oko Konjević Polja, takođe je trebao da uradi MUP¹⁶⁶.

355. Dana 13.07.1995. godine Glavni štab izdaje naređenje, upućeno komandi Drinskog korpusa, broj 03/4-1638, kojim se zabranjuje odavanje tajnih vojnih podataka u zoni izvođenja borbenih dejstava, ali isto tako nalaže zatvaranje dijela puta Konjević polje-Kravica- Bratunac i Rogatica-Borike-Višegrad, uz šta je posebno naglašeno da se nikakve informacije ne smiju odavati.¹⁶⁷ Sve to dodatno upućuje na činjenicu da se započelo sa sprovođenjem plana masovne egzekucije.

356. Vijeće cijeni da je postojalo više mjesta na kojima su držani bosanski Muslimani, muškarci, bilo oni koji su se predali ili su bili zarobljeni iz kolone, bilo oni koji su odvojeni od žena i djece u Potočarima, ili izdvojeni naknadno iz autobusa koji su te žene, djecu i starce odvozili na teritoriju pod kontrolom AR BiH. Kako to proizilazi iz utvrđenih činjenica, ali i Butlerovog izvještaja, 13.07.1995. godine, zarobljeni muškarci držani su na livadi u Sandićima, zatočeni u kamionima i autobusima u Bratuncu, u Novoj Kasabi, staroj školi iza škole „Vuk Karadžić“ u Bratuncu, u Orahovcu i školi u Grbavcima i sl. Sa svih tih mjesta zarobljeni muškarci, Muslimani, tog ili narednih dana, odvođeni su na mjesta masovnih stratišta, a što Butler opisuje u svom izvještaju¹⁶⁸.

¹⁶⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 67.

¹⁶⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Butlerov izvještaj, paragraf 12.7

¹⁶⁷ Butlerov izvještaj paragraf 12.10

¹⁶⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89

357. Između 1.000 i 4.000 zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone držano je 13. jula na livadi u Sandićima, koja se nalazi na putu Konjević polje-Bratunac. Većina muškaraca bili su civili. Vojnici su muškarce koje su čuvali prisilili da bace svoje stvari na velike gomile i predaju sve svoje dragocijenosti¹⁶⁹.

358. U Bratuncu je u noći 13. jula bilo parkirano između 80 i 120 autobusa i kamiona, a procjenjuje se da je u njima bilo zatočeno oko 3.500 do 4.500 muškaraca bosanskih Muslimana¹⁷⁰.

359. Muškarci bosanski Muslimani iz Potočara, kao i iz Sandića i Nove Kasabe, koji su noć 13.07.1995. godine, proveli u Bratuncu odvezeni su sljedeći dan u dugačkoj koloni autobusa u razne privremene zatočeničke objekte i na stratišta u opštinama Bratunac i Zvornik.¹⁷¹ Pilica (vojna ekonomija Branjevo) i Kozluk su poznata stratišta. Orahovac je mjesto zatočenja i stratište, kao što je i Dom kulture u Pilice. Ročević je jedan seoski kompleks sa školom, koji se nalazi oko četiri kilometra od Pilice i vojne ekonomije Branjevo. Utvrđeno je da je Ročević bilo mjesto zatočenja muškaraca Muslimana, kao i Pilička škola (Kula), dok je mjesto Kravica bilo poznato mjesto na kojem su držani zarobljenici i stratište u zoni Bratunačke brigade.¹⁷²

360. Prema izvještaju Richarda Butlera, do sredine popodneva 14.07.1995. godine, nekoliko hiljada muškaraca muslimana već je bilo zatočeno u Grbavačkoj školi u Orahovcu, Novoj školi u Petkovcima, Piličkoj školi u Kuli, Domu kulture u Pilici i možda u školi u Ročeviću.¹⁷³

361. Od 12. jula, otprilike 2.000 ili 3.000 muškaraca bilo je zatočeno u školi "Vuk Karadžić" u Bratuncu i objektima oko nje, kao što je sportska dvorana, hangar i obližnja srednja tehnička škola koja se zvala "Sloboda, ime ti je Tito."¹⁷⁴

362. Školu "Vuk Karadžić" i razne okolne objekte čuvali su pripadnici više jedinica Oružanih snaga Republike Srpske, među kojima i pripadnici voda Vojne policije Bratunačke

¹⁶⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 108.

¹⁷⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 124.

¹⁷¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 138.

¹⁷² Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a,

¹⁷³ Dokaz Tužilaštva broj: T-89.

¹⁷⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 133.

brigade, specijalne policije, civilne policije MUP-a, kao i pripadnici "Vukova sa Drine" i paravojnih formacija.¹⁷⁵

363. Zatvorenici zatočeni u zgradi škole "Vuk Karadžić" bili su u stanju šoka i u strahu. Nisu dobili dovoljno vode ni ljekarsku pomoć.¹⁷⁶ Utvrđeno je da je u periodu od 13 do 15 jula više muškaraca izvedeno iz škole „Vuk Karadžić“ i ubijeno.¹⁷⁷ Svjedoci iz grada Bratunca potvrdili su da su slušali strašne jauke, za kojima bi uslijedila prvo pucnjava, a zatim tišina.¹⁷⁸

364. Dakle, u danima koji su uslijedili nakon 13.07.1995. godine, kada su izvršena prva pogubljenja zarobljenih muškaraca Muslimana iz Srebrenice, takva pogubljenja su nastavljena na različitim lokacijama. Određen broj muškaraca koji u zoni Bratunačke brigade nije pogubljen, u danima koji su uslijedili nakon 13. jula, prevežen je na različita mjesta u zoni odgovornosti Zvorničke brigade, sjevernije, gdje su pogubljenja nastavljena, a za prevoz korišteni su autobusi koje je nabavio Drinski korpus.¹⁷⁹

365. Dana 14. jula, zarobljenici koji su bili držani na raznim lokacijama oko Bratunca primorani su da se ukrcaju u autobuse a pratili su ih, pored ostalih, pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade i civilne policije iz Zvornika. Bilo je više autobusa koji su činili konvoj. U autobusima je bilo pretrpano i izuzetno vruće — zarobljenici su padali u nesvijest, neki su umirali, a drugi su poginuli dok su pokušavali da pobjegnu.¹⁸⁰

366. Iz utvrđene činjenice broj 145 proizlazi da je velika grupa zatvorenika konvojem od 30 autobusa odvežena u školu u Grbavcima kod Orahovca.¹⁸¹ Rečeno im je da ih voze u Kladanj gdje će ih razmijeniti kao ratne zarobljenike. Umjesto toga, konvoj je prvo otišao do Zvornika, i dalje do Karakaja, gdje je skrenuo udesno prema Orahovcu.... Umjesto toga, odvezli su ih u školu u Grbavcima u Orahovcu, u opštini Zvornik, i tamo pritvorili.¹⁸²

367. Svjedok Milorad Bričaković, koji je u inkriminisanom periodu bio vozač u Zvorničkoj brigadi, izjavio je na glavnom pretresu kako je u julu 1995. godine dovezao Dragu Nikolića u komandu Zvorničke brigade u Karakaju, gdje je isti odražao sastanak sa Bearom i

¹⁷⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 134.

¹⁷⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 135.

¹⁷⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 137.

¹⁷⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 136.

¹⁷⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 139.

¹⁸⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 139.

¹⁸¹ Rješenje Suda Broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2020. godine

¹⁸² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 146.

Popovićem. Dalje svjedok navodi kako mu je Nikolić nakon završenog sastanka naložio da ga vozi do hotela Vidikovac, koji se nalazio u mjestu Divič, oko 3 km udaljen od Zvornika. Na navedenoj lokaciji je svjedok vidio da se zaustavilo oko 5-6 autobusa u kojima su bili zarobljenici, civili Muslimani iz Srebrenice. Svjedok je naglasio da su pored vozača autobusa i civila, u pratnji navedenih autobusa bili vojnici, u svakom autobusu 1-3 vojnika, obučeni u maskirne uniforme: „čini mi se da su bili ovaj plave uniforme“¹⁸³. Svjedok dalje navodi kako je vidio da Drago Nikolić razgovara sa vozačem jednog od tih autobusa nakon čega naređuje svjedoku da uđe u jedan od autobusa. Dva do tri autobusa, uključujući i onaj u kojem je bio svjedok, odlaze u Orahovac, dok svjedoku nije bilo poznato gdje odlaze ostali autobusi. Zarobljenici su po dolasku u Orahovac smješteni u školu, gdje ubrzo dolazi i vojna policija Zvorničke brigade koja ih je obezbjeđivala među kojima je bio prisutan i komandir vojne policije Momir Jasikovac, a u jednom trenutku sa vozilom marke „Opel Rekord“ koje je vozilo dužio svjedok, došao je i Drago Nikolić.

368. Otprilike od podneva 14.07.1995. godine od 1.000 do 2.500 muškaraca bosanskih Muslimana bilo je zatočeno u školi u Grbavcima¹⁸⁴, koja je škola služila kao privremeni zatočenički centar za muškarce koji su kasnije pogubljeni na obližnjem polju.¹⁸⁵

369. Svjedok Milorad Birčaković je prilikom svog saslušanja na glavnom pretresu nadalje izjavio kako su zarobljenici iz škole u Orahovcu sa kamionima odveženi prema Križevićima. Opisujući odvoženje zarobljenika iz škole, svjedok navodi: „Ja...pa ništa, doš'o bi ovaj kamion bi doš'o tu ovaj u rikverc i oni bi ulazili tu u kamion i odlazili.“¹⁸⁶ Svjedok je istakao da su zarobljenicima bile zavezane ruke. Svjedok je naveo kako je on, po nalogu Momira Jasikovca, jednom ili dva puta išao sa svojim vozilom marke „Opel Rekord“ u pratnji kamiona koji su prevozili zarobljenike iz škole u Orahovcu.

370. Kada su aktivnosti u vezi sa pogubljenjima prestale u Orahovcu (zona 4. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade), počele su iste aktivnosti u Petkovcima, šest kilometara (zračnom linijom) sjeverno (zona 6. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade).¹⁸⁷

371. Takođe, iz činjenica utvrđenih u presudi MKSJ u predmetu protiv Blagojevića i Jokića, proizlazi da su dana 14.07.1995. godine, autobusima prebacili zatvorene bosanske

¹⁸³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 01.06.2016. godine, str. 7.

¹⁸⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 156.

¹⁸⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 147.

¹⁸⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 01.06.2016. godine, str. 12.

¹⁸⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraph 7.67.; 10.16; 10.17.

Muslimane iz Bratunca, preko Zvornika, u Pilicu, gdje su ih zatočili u sportsku dvoranu škole u Pilici.¹⁸⁸

372. Dana 16. jula, zatvoreniciima je rečeno da svi mogu otići u Tuzlu. Zavezali su im ruke na leđima i uveli ih u autobuse. Zatvorenici su odvedeni na Vojnu ekonomiju Branjevo, koja se nalazi u Mjesnoj zajednici Pilica. Autobuse su pratili pripadnici bataljona Vojne policije Drinskog korpusa.¹⁸⁹ Navedeni zarobljenici bosanski Muslimani su pogubljeni na Vojnoj ekonomiji Branjevo.¹⁹⁰ Zatvorenike su u grupama iskrcavali iz autobusa i odvodili na jednu livadu. Postrojeni vojnici su tim ljudima rekli da im okrenu leđa i otvorili na zatvorenike vatru iz automatskih pušaka i mitraljeza. Zatim bi vojnici pitali ima li živih. Oni koji bi se javili su ubijeni.¹⁹¹ Pogubljenje je počelo oko 10:00 sati i završilo se oko 15:00 ili 16:00 sati.¹⁹²

373. Kako to proizilazi iz utvrđenih činjenica u presudama MKSJ-a, nakon zauzimanja Srebrenice u julu 1995. godine, snage bosanskih Srba pogubile su nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. Ukupan broj pogubljenih kreće se vjerovatno između 7000 i 8000 muškaraca.¹⁹³

374. Tijela pogubljenih muškaraca bila su odmah sahranjivana, bilo na samom stratištu ili negdje u blizini stratišta. Stratište kod Vojne ekonomije Branjevo je bilo prekriveno sa oko hiljadu mrtvih ljudi kada je došla teška mehanizacija da ih na tom mjestu pokopa.¹⁹⁴ Nadalje, iz utvrđene činjenice 174. proizilazi da su nakon izvršenog masovnog pogubljenja u skladištu u Kravici 15.07.1995. godine, u operaciji pokopavanja u Glogovi, učestvovali pripadnici Inženjerijske čete Zvorničke brigade.¹⁹⁵ Takođe, pripadnici Inženjerijske čete Zvorničke brigade su učestvovali u pokopavanju muškaraca bosanskih Muslimana ubijenih u Orahovcu.¹⁹⁶

¹⁸⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 166.

¹⁸⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 171.

¹⁹⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 168.

¹⁹¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 172.

¹⁹² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 173.

¹⁹³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 38.

¹⁹⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 173.

¹⁹⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 174.

¹⁹⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 180.

375. Forenzički dokazi su pokazali da postoje dva tipa masovnih grobnica: "primarne grobnice", u koje su osobe stavljene neposredno nakon smrti, i "sekundarne grobnice", u koje su te iste osobe ponovno pokopane kasnije.¹⁹⁷

376. Operacija ponovnog pokopavanja izvršena je negdje u septembru i oktobru 1995. po naređenju Glavnog štaba VRS-a.¹⁹⁸ Otvaranje masovnih grobnica i ponovno pokopavanje žrtava na drugim lokacijama bio je pokušaj da se sakriju dokazi o masovnom ubijanju.¹⁹⁹

377. Operacijom ponovnog pokopavanja su rukovodili pukovnik Beara, načelnik bezbjednosti Glavnog štaba i potpukovnik Popović, pomoćnik komandanta Drinskog korpusa za bezbjednost. Operaciju su na terenu izvršile Bratunačka i Zvornička brigada,²⁰⁰ s tim što je u Zvorničkoj brigadi, za tu operaciju bio zadužen pomoćnik komandanta za bezbjednost poručnik Nikolić.²⁰¹ U periodu kada je izvršena operacija ponovnog pokopavanja, Dragan Obrenović nije bio u Zvorničkoj brigadi, te je isti po povratku saznao za izvršena ponovna pokopavanja, kao i da su organizatori te operacije bili potpukovnik Popović i pukovnik Beara. Obrenović je, osim toga, saznao da su poručnik Nikolić i Vojna policija Zvorničke brigade vršili obezbjeđenje saobraćaja tokom te operacije.²⁰²

378. Pripadnici Inženjerske čete Zvorničke brigade ekshumirali su tijela iz primarnih grobnica i prevezli ih u nove grobnice, služeći se opremom Zvorničke brigade.²⁰³ Iz utvrđene činjenice 191. proizilazi da je Glavni štab VRS-a snabdio Zvorničku brigadu gorivom za operaciju ponovnog pokopavanja, a zadatak vođenja evidencije o raspodjeli goriva povjerio kapetanu Miloradu Trbiću, oficiru za bezbjednost Zvorničke brigade.²⁰⁴

379. Na osnovu gore navedenih činjenica i dokaza, koje je Sud prihvatio, s obzirom da se međusobno slažu i dopunjuju, nesporno proizilazi da je ubijanje svih zarobljenih Bošnjaka nesumnjivo bila dobro smišljena i organizovana operacija koja se odigravala na različitim lokalitetima. Jednostavno rečeno, oni koji nisu ubijeni (ili nastradali) u samoj borbi, ubijeni su kasnije, u seriji masovnih pogubljenja sa ciljem da se ubije „do zadnjeg” svaki bosanski muškarac musliman iz enklave Srebrenica, uključujući i mali broj pojedinaca koji je uspio

¹⁹⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 186.

¹⁹⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 188.

¹⁹⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 187.

²⁰⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 189.

²⁰¹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 190.

²⁰² Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 192.

²⁰³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 193.

²⁰⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 191.

pobjeći sa mjesta pokolja pa ponovo zarobljen da bi bio ubijen. Zanimljivo je broj zarobljenih muškaraca iz Srebrenice koji su preživjeli tako što su nakon zarobljavanja razmijenjeni.

380. Takav zaključak proizilazi i na osnovu svjedočenja svjedoka Dragana Obrenovića, koji je potvrdio da ga je 13.7. nakon 19,00 sati uveče, dok je bio u svojoj kancelariji (u kancelariji načelnika štaba Zvorničke brigade), sa IKM-a pozvao poručnik Drago Nikolić i rekao mu da ga je upravo zvao potpukovnik Popović, koji mu je kazao da se u oblasti Zvornika očekuje dovođenje velikog broja zarobljenika iz Srebrenice odnosno iz Bratunca i da je on morao izvršiti pripreme da preuzme te ljude. Svjedok Obrenović ističe da je pitao Dragu Nikolića zašto se zarobljenici vode u Zvornik, zašto ih nisu odveli u Batković, u pravcu Bijeljine gdje se nalazio logor, na šta mu je Nikolić odgovorio da ne misle poslati zarobljenike u logor Batković pošto o logoru Batković zna svako, i Crveni krst i UNPROFOR, a naređenje je da se zarobljenici uzmu i da se likvidiraju u Zvorniku. Svjedok Obrenović navodi da je tada rekao da ne može prihvatiti obavezu bilo koje vrste bez znanja komandanta i bez slanja izvještaja Višoj komandi i bez njihovog znanja, na šta mu je Nikolić odgovorio da je naređenje došlo lično od generala Mladića i da svako zna o tome uključujući pukovnika Vinka Pandurevića i da će to lično izvršiti Ljubiša Beara i potpukovnik Vujadin Popović, i da su oni tražili da on (Obrenović) bude uključen u to.²⁰⁵

381. Sve naprijed navedeno, prema ocjeni Vijeća van razumne sumnje ukazuje na zaključak da je u navedenom vremenskom periodu postojao širok i sistematičan napad na područje zaštićene zone Srebrenica, usmjeren na pripadnike bošnjačkog naroda, koji je realizovan kroz aktivnosti granatiranja, trajnog i prisilnog preseljenja cjelokupnog bošnjačkog stanovništva, hvatanja, zarobljavanja a potom i ubijanja vojnosposobnog muškog stanovništva enklave, a koji je provoden u sadejstvu snaga VRS i MUP RS., te je Vijeće kroz utvrđene činjenice i na osnovu iznijetih subjektivnih i materijalnih dokaza, utvrdilo jedinstven obrazac u pogledu zarobljavanja muškaraca, ali s druge strane i jedinstven obrazac i u pogledu pogubljenja vojno sposobnih muškaraca Bošnjaka i dječaka iz srebreničke enklave, te njihovog ukopa, iskopa, te ponovnog ukopa na drugim lokacijama u cilju skrivanja dokaza, na koji način je djelimično istrijebljenja skupina bošnjačkog naroda iz srebreničke enklave, pri čemu je cjelokupno bošnjačko stanovništvo, do 40.000 Bošnjaka

²⁰⁵ Dokaz Tužilaštva T-108, transkript Obrenović Dragana pred MKSJ od 2.10.2003. godine, str. 2468-2469.

uklonjeno iz srebreničke enklave a više od 7.000 muškaraca i dječaka ubijeno, zakopano, otkopano i premješteno na druge lokacije pa ponovo zakopano.

382. Provedenim dokazima, Vijeće je nesporno utvrdilo da je jedna od lokacija na koju su zarobljenici iz Bratunca prebačeni i zatvoreni bila i Osnovna škola u mjestu Roćevići u opštini Zvornik, odakle su zatočeni muškarci bosanski Muslimani odveženi na šljunkaru u mjesto Kozluk, gdje su isti ubijeni. Nadalje, Vijeće cijeni da ubistvo velikog broja muškaraca Bošnjaka iz Srebrenice na području mjesta Kozluk, a koji su prethodno zatvoreni u prostorije OŠ Roćević (u konkretnom slučaju je utvrđeno da se radi oko 818 ubijenih)²⁰⁶, predstavlja značajan dio od ukupnog broja ubijenih bošnjačkih muškaraca i dječaka, pri čemu će događaje koji su se dešavali na pomenutim lokacijama, Sud detaljnije obrazložiti u narednim poglavljima presude.

DJELA U OSNOVI ZLOČINA GENOCIDA

(a) Radnja genocida-actus reus

383. Optuženom Srećku Aćimoviću je optužnicom Tužilaštva stavljeno na teret da je počinio krivično djelo Genocid iz člana 171. tačke a) i b) KZ BiH, pomaganjem.

384. Imajući u vidu zakonsku definiciju krivičnog djela, relevantnu za konkretan predmet, proizilazi da *actus reus*, dakle radnja izvršenja ili krivično djelo u osnovi zločina, stavljeno optuženom Srećku Aćimoviću na teret, podrazumijeva pomaganje da se *ubiju pripadnici skupine ljudi, tačka (a) i da se nanesu teške tjelesne ozljede i duševne povrede skupini Bošnjaka, tačka (b)*. Budući da je u konkretnom slučaju došlo do ubistva svih zarobljenih muškaraca koji su dovedeni na stratište na obalu rijeke Drine u Kozluku, a da optuženi Aćimović nije oglašen krivim za uslove boravka u školi, kao i za nasilje nad zarobljenicima ispred škole, niti je utvrđeno da je izdavao upustva vojnicima 2. bataljona da stave poveze

²⁰⁶ T-87, nalaz vještaka Kešetovića i popratna dokumentacija.

na oči i zavežu ruke zarobljnicima, to će se Vijeće u obrazloženju presude jedino osvrnuti na ubijanje kao *actus reus* krivičnog djela Genocid.

385. Ovdje je potrebno naglasiti da Vijeće zbog nedostatka dokaza nije prihvatilo pravnu kvalifikaciju iz optužnice kojom se optuženom stavlja na teret da je pomogao izvršenje djela Genocida nanešenjem teške tjelesne ozljede ili duševne povrede skupini Bošnjaka.

386.

(i) Ubijanje pripadnika skupine ljudi, kao *actus reus* genocida

387. Ubijanje pripadnika skupine ljudi, u najmanju ruku uključuje krivično djelo ubistva, posebno definisano i našim zakonom, a čija bitna obilježja jesu a) lišavanje druge osobe života i b) postojanje svijesti i volje- htijenje ili pristajanje da se osoba liši života. Ono što razlikuje krivično djelo genocid u ovom obliku od ubistva jeste da se kod ovog krivičnog djela vrši ubijanje pripadnika skupine ljudi, uz postojanje subjektivnog elementa koji se manifestuje u namjeri da se skupina ljudi potpuno ili djelimično istrijebi.

388. Kako je rečeno, sva krivična djela u osnovi genocida imaju kako svoj *actus reus*, tako i *mens rea*. Kada je riječ o krivičnom djelu ubistva, elementi tog krivičnog djela su:

lišavanje života

direktna namjera da se liši života jer je počinitelj bio svjestan svog čina i želio je da se čin izvrši

389. Iako je za pojam genocida neophodno da je riječ o ubijanju pripadnika grupe, takvo definisanje ne znači nužno da genocid iziskuje veliki broj žrtava. Naprotiv, ubistvom samo jedne žrtve, može se ispuniti *actus reus* krivičnog djela genocida.²⁰⁷ Ipak, da bi jedno ubistvo ispunjavalo obilježja genocida, nužno je dokazati da su ubijene osobe bile pripadnici nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe, koju je počinitelj htio da djelimično ili u potpunosti istrijebi.²⁰⁸

²⁰⁷ Pretresno vijeće MKSR-a u predmetu Ndindabahizi utvrdilo je da se ubistvom jedne osobe može ispuniti *actus reus* genocida. Tužilac protiv Ndindabahizi, ICTR-2001-71-I, presuda od 15.07.2004. god., tačka 471.

²⁰⁸ Tužilac protiv Brđanina, IT-99-36-T, presuda od 01.09.2004. god., tačka 688.

390. Optuženi Srećko Aćimović oglašen je krivim da je preduzimanjem radnji: pripremanje municije, obezbjeđenje kamiona za prevoz zarobljenika iz škole u Roćeviću te izdavanje naredbe vozačima kamiona iz II Bataljona da prevoze zarobljenike na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku, gdje su isti ubijeni, pomogao u izvršenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata da se ubiju muški pripadnici skupine Bošnjaka koji su kao Bošnjaci Istočne Bosne, činili značajni dio etničke skupine Bošnjaka, na koji način je pomogao da se ista djelimično istrijebi kao nacionalna, vjerska i etnička skupina.

391. Smrt zarobljenika iz škole u Roćeviću dokazana je van razumne sumnje. Navedeno su potvrdili kako svjedoci Tužilaštva tako i svjedoci odbrane optuženog.

392. Vijeće je iz iskaza saslušanih svjedoka, nalaza i mišljenja vještaka sudke medicine dr. Kešetovića te uložene materijalne dokumentacije, a o čemu će Sud detaljnije govoriti u nastavku presude, nespornim utvrdilo da je smrt zarobljenika nastupila nasilnim putem i to kao posljedica djelovanja vatrenim oružjem pripadnika VRS-a među kojima je najmanje jedan bio pripadnik II Bataljona, kojim bataljonom je komandovao optuženi Srećko Aćimović.

393. Takođe, Sud je na osnovu provedenih dokaza nesporno utvrdio da su ubistva muškaraca zarobljenika iz OŠ u Roćeviću, učinjena u okviru plana članova udruženog zločinačkog poduhvata da se bošnjačko stanovništvo trajno ukloni iz Srebrenice, te da se uhvate, zatvore, i po prijekom postupku ubiju i zakopaju vojno sposobni muškarci i mladići bošnjačke nacionalnosti iz Zaštićene zone UN-a Srebrenica, a prisilno premjeste žene, djeca i straci, te tako istrijebi grupa bošnjačkog naroda.

394. U odnosu na pogubljenja muškaraca iz Srebrenice, Vijeće nalazi da utvrđene činjenice u drugim postupcima, kao i dokazi provedeni u ovom postupku pružaju dovoljno osnova za zaključak da su ubijanja vršena u masovnim razmjerama, da su izvršena u kratkom vremenskom periodu od svega nekoliko dana, te da su počinjena planski i na organizovan način.

(b) **Genocidna namjera-mens rea**

395. Krivično djelo genocida od drugih krivičnih djela iz iste grupe, razlikuje se prvenstveno po toj specifičnoj genocidnoj namjeri, *mens rea*, čiji elementi su prethodno opisani. Dakle, počinitelj genocida, mora posjedovati namjeru da se potpuno ili djelimično uništi neka nacionalna, etnička, vjerska ili rasna grupa, te s navedenom namjerom mora počiniti neko od krivičnih djela u osnovi zločina.²⁰⁹

396. Pri tome, Vijeće ukazuje na saglasan stav da u nedostatku preciznih odrednica, broj istrebljenih pripadnika grupe mora biti dovoljno značajan da ima uticaja na grupu u cjelini.²¹⁰

397. Kao što je ovo vijeće već istaklo u prethodnom dijelu obrazloženja presude, razlika između krivičnog djela genocida i pomaganja u genocidu jeste upravo u pogledu *mens rea* elementa, tj. genocidne namjere, u odnosu na koju se, kada je riječ o pomaganju u genocidu, za pomagača zahtijeva ne da posjeduje tu genocidnu namjeru, nego da bude svjestan genocidne namjere drugih.

398. Tu genocidnu namjeru, koje počinitelj mora biti svjestan, zakon definiše kao:

- a. cilj
- b. da se istrijebi
- c. potpuno ili djelimično
- d. nacionalna, etnička, rasna ili vjerska skupina ljudi.

399. U presudama ovog suda, pretresna vijeća su detaljno razmatrala svaki pojedinačni element koji čini *mens rea*-u genocida, te utvrdila šta koji element podrazumijeva. Kako za optuženog Srećka Aćimovića, terećenog i oglašenog krivim kao pomagača u genocidu, ta genocidna namjera nije ni dokazivana, to će se i ovo vijeće samo ukratko osvrnuti na navedene elemente.

Cilj (namjera)

²⁰⁹ *Stupar i dr.*, X-KR-05/24, prvostepena presuda, od 29.07.2008., str. 61; Tužilac protiv Krstića, IT-98-33-A, presuda Apelacionog vijeća, stav 12; Tužilac protiv Ignace Bagilishema, MKSR-95-1A-T, presuda Pretresnog vijeća, 7. juni 2001. godine, stav 64

²¹⁰ Tužilac protiv Krstića, IT-98-33-T, Presuda Apelacionog vijeća, paragraf 8-11; Tužilac protiv Stakića, IT-97-24-T, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 522; Tužilac protiv Semanza, MKSR-97-20-T, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 316; Primjena Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida (Bosna i Hercegovina protiv Srbije i Crne Gore), presuda, Međunarodni sud pravde, 26. februar 2007. godine, paragraf 198

400. Kako je to definisano članom 2. Konvencije o genocidu, pod „ciljem“ se podrazumjeva namjera da se uništi grupa kao takva, dakle potrebno je dokazati da su počinjena djela izvršena zbog pripadnosti žrtava zaštićenoj grupi, iako ne nužno isključivo zbog te pripadnosti²¹¹.

Da se istrijebi

401. Za element “istrebljenja”, kako je to zaključeno kroz praksu međunarodnih sudova, neophodno je dokazati da je počinitelj htio da postigne fizičko ili biološko uništenje grupe ili njenog materijalnog postojanja²¹². Dakle, za dokazivanje elementa istrebljenja, nije dovoljno dokazati da je počinitelj imao namjeru da protjera određenu grupu ljudi, uskrati joj određena prava, nego je nužno dokazati da je djelovao s namjerom uništavanja fizičke i biološke egzistencije grupe.

402. Po Konvenciji o genocidu, postoje različiti načini na koje se može izvršiti fizičko uništenje grupe, te iako je najneposredniji način svakako ubijanje, to postoji, prema Konvenciji o genocidu i niz drugih metoda koje, pojedinačno ili u kombinaciji, mogu rezultirati fizičkim uništenjem grupe.

Potpuno ili djelimično

403. Kada je riječ o ovom elementu genocidne namjere, izvršilac genocida ne mora imati namjeru da u potpunosti uništi određenu nacionalnu, etničku ili vjersku grupu „u cijelom svijetu“, nego je dovoljna namjera za uništenjem dijela grupe označene kao zaštićena grupa. Tako, kako je to zaključilo i vijeće MKSJ-a u predmetu Krstić, namjera da se jedna grupa istrijebi sa nekog ograničenog geografskog područja, kao što je teritorija neke države, ili čak i opštine, može biti okvalifikovana kao genocid, jer je namjera počinioca genocida da uništi uvijek ograničena prilikama koje mu se pružaju.²¹³

²¹¹ *Tužilac protiv Niyitegeka-e*, ICTR-96-14-A, presuda, 9.7.2004. godine, (“Niyitegeka Drugostepena presuda”) paragraf 53. (tekst naglašen u originalu).

²¹² *Vidi npr, Tužilac protiv Krstića*, IT-98-33-A, 19.4.2004. godine, paragraf 25; prvostepenu presudu u predmetu *Krstić*, paragraf 580; *Tužilac protiv Semanza-e*, ICTR-97-20-T, presuda, 15.5.2003. godine, paragraf 315.

²¹³ Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*, paragraf 13.

404. Ipak, genocidna namjera kao takva podrazumjeva namjeru da se uništi „znatan dio te grupe“²¹⁴. Takvim definisanjem postavlja se pitanje šta se to ima smatrati „znatnim“ dijelom grupe, te u tom smislu vijeće prihvata da to iziskuje analizu većeg broja faktora kao što su brojnost, relativna većina datog dijela u odnosu na ukupnu veličinu grupe; značaj u okviru grupe; da li dati dio grupe simbolizuje cijelu grupu; te da li je taj dio grupe od suštinskog značaja za opstanak grupe, međutim, kao jedan od faktora se svakako mora uzeti u obzir i percepcija počinioca o navedenom pojmu.

405. U konačnoj analizi, međutim, vijeće mora biti uvjereneno da taj dio, koji je predmetom napada, objektivno predstavlja „znatan dio grupe“.

406. S tim u vezi, ovo Vijeće nalazi da je bošnjačka populacija iz enklave Srebrenice, u Istočnoj Bosni, brojala oko 40.000 lica, a da izvještaji o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice ukazuju na to da je ova populacija u toku jula 1995. godine, predstavljala značajan dio grupe bošnjačkog naroda.²¹⁵

Nacionalna, etnička ili vjerska skupina ljudi

407. Krivično djelo Genocid, kako to proizilazi iz zakonske definicije, kao zaštitni objekt ima „nacionalnu, etničku ili vjersku skupinu ljudi“. Svaki od navedenih pojmova definisan je kroz Statut MKSJ-a i međunarodnu pravnu praksu, a koje definicije prihvata i ovo vijeće.

408. Pojam „nacionalna“ grupa, podrazumijeva ‘skupinu ljudi kod koje je uočena zajednička zakonska veza zasnovana na istom državljanstvu, uz reciprocitet prava i dužnosti.

²¹⁴ Presuda pretresnog vijeća u predmetu X-KR-05/24-1 Mitrović, pozivanje na Žalbena presuda u predmetu Krstić, paragraf 8; Izvještaj KMP iz 1996. godine, str. 45. („Ipak, zločin genocida po samoj svojoj prirodi zahtijeva namjeru da se uništi barem znatan dio neke određene grupe.“). *Vidi takođe*, prvostepenu presudu u predmetu *Jelisić*, paragraf 82; *Tužilac protiv Sikirice*, IT-95-8-T, presuda o prijedlogu odbrane za donošenje oslobađajuće presude, 3.9.2001. godine, paragraf 65; *Tužilac protiv Kayishema-e i Ruzindana-e*, ICTR-95-1-T, presuda, 21.5.1999. godine, paragraf 97; *Tužilac protiv Bagilishema-e*, ICTR-95-1A-T, presuda, 7.6.2001. godine, paragraf 64; prvostepena presuda u predmetu Semanza, paragraf 316. *Vidi takođe*, Benjamin Whitaker, Revidirani i ažurirani izvještaj o pitanju prevencije i kažnjavanja zločina genocida, U.N. Doc. E/CN.4/Sub.2/1985/6, paragraf 29. („Čini se da izraz „djelimično“ podrazumijeva relativno značajan broj u odnosu na grupu u cjelini, ili značajan dio neke grupe, na primjer njeno rukovodstvo.“).

²¹⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 02020 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 4; dokaz Tužilaštva broj: T-91, T-92, T-92a) iT-92b)

409. Etnička grupa se definira kao “grupa čiji članovi dijele zajednički jezik ili kulturu”.²¹⁶

410. „Rasna” grupa se “zasniva na nasljednim fizičkim osobinama koje se često poistovjećuju s geografskim područjem, bez obzira na jezične, kulturološke, nacionalne ili vjerske faktore”.²¹⁷

411. „Vjerska” grupa je “takva grupa čiji članovi imaju zajedničku religiju, vjeroispovijest ili vid bogoštovlja”.²¹⁸

412. Analizom provedenih dokaza, nesporno proizilazi da su muškarci koji su doveženi u Ročević i onda sprovedeni u fiskulturnu salu Osnovne škole Ročević, te potom ubijeni na lokalitetu šljunkare u Kozluku, pripadali bosanskim Muslimanima iz Srebrenice. Ovo su u svojim iskazima saglasno naveli svi svjedoci koji su svjedočili na tu okolnost. Bosanski Muslimani predstavljaju nacionalnu, etničku i vjersku grupu, i kao takvi zaštićenu kategoriju u smislu člana 141. KZ SFRJ.

413. Branilac je u svojoj završnoj riječi istakao da je predmetna optužnica konfuzna i nejasna obzirom da se u uvodnom dijelu govori o bošnjačkom stanovništvu srebreničke

²¹⁶ Prvostepena presuda u predmetu *Akayesu*, pasus 513. vidi također pasus 720 iste presude, gdje pretresno vijeće utvrđuje da Tutsiji čine “etničku” grupu u smislu zabrane genocida. Stav pretresnog vijeća u predmetu *Kayishema i Ruzindana* je da je “etnička” grupa takva grupa “čiji članovi imaju zajednički jezik i kulturu; odnosno, grupa koja se kao takva izdvaja (samoidentifikacija); odnosno, grupa koju kao takvu identificiraju drugi, među njima i počinitelji zločina (identifikacija od strane drugih)” (prvostepena presuda u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, pasus 98). Ovo pretresno vijeće je zaključilo da Tutsiji čine “etničku” grupu u smislu definiranja opsega zaštićenih grupa (prvostepena presuda u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, pasus 523). Definicija “etničke grupe” u smislu genocida, koju daju ova različita vijeća je u najmanju ruku iznimno neodređena. Činjenica da pojedinci imaju zajednički jezik (kao što je na primjer slučaj kod većine Nigerijaca i Australaca) ili zajedničku kulturu (kao što je u mnogim aspektima slučaj kod bosanskih Srba i bosanskih Muslimana), jedva je dovoljna da sugerira da se samo na osnovu toga može reći da oni čine zajedničku “etničku” grupu u smislu Konvencije o genocidu. Pojam “etniciteta” je bez sumnje ambivalentan i od velikog političkog značaja. Krivično pravo (uključujući i pravo genocida) zahtijeva preciznost, pa bi Tribunali, shodno tome, trebali pokušati zakonu dati veću određenost po tom pitanju iako je sasvim prihvatljivo, u svjetlu same svrhe zabrane genocida, da ovaj pojam ima relativno široku definiciju.

²¹⁷ Prvostepena presuda u predmetu *Akayesu*, pasus 514. U predmetu *Krstić*, pretresno vijeće je navelo da Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije definira rasnu diskriminaciju kao “svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva, koji se zasnivaju na rasi, boji, precima, nacionalnom ili etničkom porijeklu” (prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, pasus 555). Vidi također prvostepenu presudu u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, pasus 98.

²¹⁸ Prvostepena presuda u predmetu *Akayesu*, pasus 515. Ova definicija religije se napadno vrti u krug budući da je svojstvo grupe (kao “vjerske” grupe) definirano prakticanjem onih obilježja koja tu grupu čine određenom vjerskom grupom (na primjer, njen vid bogoštovlja). U većini slučajeva, istina, razlike u religiji između dvije ili više grupa pojedinaca će biti očigledne, kao na primjer između bosanskih Muslimana i bosanskih (pravoslavnih) Srba. Međutim, ponekad to može biti u manjoj mjeri. Šta je na primjer sa dvije usko povezane sekte unutar iste vjeroispovijesti? Šta je sa različitim stepenima predanosti sličnoj religiji (na primjer, muslimani koji ne prakticiraju vjeru u odnosu na fundamentaliste)? Šta je sa religijama ili kvazi-religijskim praksama koje nisu službeno priznate kao religije (npr. Scijentološka crkva ili Falun Gong)? Međutim, nijedan Tribunal ne mora utvrđivati te stvari, jer su u oba slučaja (Ruanda i bivša Jugoslavija), vjerske granice između različitih grupa bile prilično jasno povučene.

enklave, a u pravnom opisu se navode Bošnjaci iz Istočne Bosne kao relevantna grupa. Suprotno navodima branioca, Sud cijeni da se ne radi o dva različita demografska pojma, obzirom da se srebrenička enklava nalazi u Istočnoj Bosni.

414. Vijeće nadalje zaključuje da su svi ubijeni muškarci iz Srebrenice, njih više od 7.000²¹⁹, među kojima su i zarobljenici iz Roćevića koji su ubijeni na lokalitetu šljunkare u Kozluku, njih oko 818, ubijeni u okviru istog plana koji je poduzet nakon zauzimanja Srebrenice pri čemu je nesporno da je njihovo stradanje, samo za sebe, a tako i u korelaciji sa preseljenjem ostatka srebreničkih Muslimana, imalo značajan učinak na grupu bosanskih Muslimana u cjelini.

415. Cijeneći da su glavni izvršioc i imali saznanja da se radi o Muslimanima iz Srebrenice i da je kompletno stanovništvo protjerano i iseljeno sa teritorije Srebrenice, uz saznanje da se i na drugim lokacijama vrši ili da je već izvršeno masovno pogubljenje muškarca, a kako je to obrazloženo u prethodnom dijelu presude²²⁰, Vijeće zaključuje da su Mladić, Popović, Beara, Nikolić, kao i ostali dužnosnici iz vojnih i policijskih jedinica RS, koji su u istom planu uzeli učešće, i koji su bili mahom najviši dužnosnici VRS-a, morali znati da će masovno ubijanje muškaraca iz Srebrenice, pa tako i zarobljenika iz osnovne škole u Roćeviću, imati značajnog učinka, kako na Muslimane Srebrenice tako i na bosanske muslimane u cjelini, a koji su svakako, prema ocjeni Vijeća, ujedno predstavljali i bitan dio grupe.²²¹

416. Vijeće je na osnovu provedenih dokaza van razumne sumnje utvrdilo da je, između ostalih, i radnjama opisanim u izreci predmetne presude u julu 1995. godine u odnosu na Muslimane iz Srebrenice počinjen genocid. Tačan broj stradalih zarobljenika iz škole u Roćeviću nije moguće utvrditi, a radi se oko 818 muškaraca iz Srebrenice.²²²

417. Obzirom da je Srećko Aćimović, optužnicom terećen da je preduzetim radnjama svjesno pružio pomoć članovima udruženog zločinačkog poduhvata u izvršenju plana da se bosanski Muslimani djelimično istrijebe kao nacionalna, vjerska i etnička skupina, tj. isti je

²¹⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 38.

²²⁰ Odjel C. Opšti kontekst događaja

²²¹ Jelisić, (Pretresno vijeće), 14.12.1999. para. 82.: „Široko je prihvaćeno da namjera da se uništi mora biti usmjerena baren na bitan dio grupe.

²²² Dokaz Tužilaštva broj: T-87, Nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, Kešetović dr.med.sci. Rifat, od 06.06.2017. godine

terećen kao pomagač u genocidu, to je za utvrđivanje njegove krivice bilo nužno dokazati da je on bio svjestan genocidne namjere drugih, glavnih izvršilaca. Radnje optuženog, koje će biti na detaljan način obrazložene u nastavku presude, uz njegovu svijest o postojanju genocidne namjere drugih, predstavljaju njegov značajan doprinos u izvršenju tog krivičnog djela, zbog čega ga je ovo vijeće i oglasilo krivim kao pomagača u genocidu.

3. PREGLED I STRUKTURA DRINSKOG KORPUSA I ZVORNIČKE BRIGADE

418. Drinski korpus, jedna od šest korpusnih jedinica u sastavu VRS-a, oformljen je 1992. godine, a Glavni štab mu je formiran u Vlasenici, 28,5 km sjeverozapadno od Srebrenice. Komanda korpusa i njenih osam podređenih brigada, preuzeli su strukturu i procedure direktno iz operativne metodologije bivše JNA.²²³ dana 13.07.1995. godine, generalmajor Radislav Krstić je preuzeo komandu nad Drinskim korpusom VRS-a.²²⁴ Tokom relevantnog perioda, Vujadin Popović je bio načelnik za bezbjednost Drinskog korpusa VRS-a i imao je čin potpukovnika.²²⁵ kada je general-major Krstić preuzeo komandu nad Drinskim korpusom, Predsjednik RS-a je imenovao pukovnika Svetozara Andrića za novog načelnika štaba Drinskog korpusa. Pored načelnika štaba, Drinski korpus je imao tri pomoćnika komandanta koji su bili odgovorni za vođenje aktivnosti specijalizovanih organa za rodove štaba korpusa u ime komandanta. Oni su direktno bili odgovorni za bezbjednost, moral, pravna i vjerska pitanja i pozadinske službe. Potpukovnik Vujadin Popović je bio pomoćnik komandanta za bezbjednost, pukovnik Slobodan Cerović je bio pomoćnik komandanta za moral, pravne i vjerske poslove, a pukovnik Lazar Aćamović je bio pomoćnik komandanta za pozadinu.²²⁶

419. Organizacija Drinskog korpusa VRS-a u julu 1995. godine je bila sljedeća:

- 1. zvornička pješadijska brigada
- 1. vlasenička laka pješadijska brigada

²²³ Dokaz Tužilaštva broj:T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine

²²⁴ Dokaz Tužilaštva broj:T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine

²²⁵ Presuda pretresnog vijeća Popović i dr. br. IT-05-88-T od 10.6.2010. godine

²²⁶ Dokaz Tužilaštva broj:T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a,

- 1. šekovička pješadijska brigada
- 1. milička laka pješadijska brigada
- 1. bratunačka laka pješadijska brigada
- 2. romanijska motorizovana brigada
- 1. podrinjska laka pješadijska brigada
- 5. podrinjska laka pješadijska brigada
- 5. mješoviti artiljerijski puk
- 5. bataljon vojne policije
- 5. inžinerijski bataljon
- 5. bataljon veze
- 1. samostalni pješadijski bataljon Skelani.²²⁷

420. Drinski Korpus je pripremio planove da pošalje borbene jedinice da osiguraju brzo zauzimanje muslimanske enklave i UN-ove "zaštićene zone" Žepe, te je ovaj plan uključivao i angažovanje dijelova Zvorničke brigade.²²⁸ Zvornička pješadijska brigada i Bratunačka laka pješadijska brigade su bile dvije značajnije jedinice koje su odigrale svoju ulogu prilikom zauzimanja Srebrenice od strane VRS-a 1995. godine.²²⁹

421. Na osnovu brojnih materijalnih dokaza (izvještaji, naredbe i dr), u koje je izvršilo uvid, Vijeće je zaključilo da su Zvornička brigada i Bratunačka brigada vodile organizovane i udružene ofanzivne i borbene operacije. U to vrijeme, Zvornička brigada je bila najbolje opremljena brigada u Korpusu, a sastojala se od približno 4.300 - 4.700 ljudi.²³⁰ Naređenja su prosljeđivana i o njihovom izvršavanju je izvještavano u skladu sa odavno uspostavljenim propisima koji su preuzeti iz JNA. Brigade su koristile sredstva veze kojima je svaka jedinica na terenu bila povezana sa centralnom komandom. U tako uspostavljenoj vojnoj hijerarhiji,

²²⁷ Dokaz Tužilaštva broj:T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a,

²²⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 7.61.

²²⁹ Dokaz Tužilaštva broj:T-89, Izvještaj Richard-a Buttler-a

²³⁰ IBID

komandant brigade, ili u njegovom odsustvu načelnik štaba, imali su nadležnost nad svim jedinicama unutar brigade, uključujući inženjersku jedinicu, organ bezbjednosti i svaki borbeni bataljon.²³¹

422. Iz nalaza i mišljenja vještaka vojne struke Mladena Marinkovića²³² proizlazi da je Zvornička brigade bila pješadijska jedinica VRS u sastavu Drinskog korpusa. Osnovana je 02.06.1992. godine u srpskoj opštini Zvornik i njen sastav su činili osam pješadijskih bataljona, oklopno-mehanizovana četa, mješoviti artiljerijski divizion, pozadinska četa, četa vojne policije, inženjerska četa, vod veze i izviđačka četa.

423. Zona odgovornosti Zvorničke brigade protezala se zapadnom obalom rijeke Drine, od Pillice na sjeveru do ušća pritoke Drinjače na jugu. U julu 1995. godine, Vinko Pandurević je bio komandant Zvorničke brigade, Dragan Obrenović je bio načelnik štaba, a Drago Nikolić je bio načelnik bezbjednosti. Štab Zvorničke brigade, poznat kao kasarna u preduzeću "Standard", nalazio se u Karakaju, duž puta Konjević Polje-Zvornik-Bijeljina, koji je slijedio rijeku Drinu. Kasarna u preduzeću "Standard" predstavljala je kompleks koji se sastojao od nekoliko zgrada, iza kapije sa obezbjeđenjem. U njoj su bili smješteni, između ostalog, Komanda brigade, Inženjerska četa i četa Vojne policije.²³³

424. Značajni dijelovi Zvorničke brigade učestvovali su u zatočenju, pogubljenju i masovnom pokopavanju muškaraca Muslimana od 14.-18.07.1995. godine.²³⁴

4. Struktura 2. Bataljona Zvorničke brigade i svojstvo optuženog Srećka Aćimovića

425. Drugi pješadijski bataljon Zvorničke brigade bio je lociran u selu Malešić 14 do 15 km udaljeno od sela Roćević. U njegovom sastavu su bile tri čete, Pozadinski vod, Vod minobacača, Protivoklopna četa, Odjeljenje veze i Interventi vod.²³⁵ Komandant 2. bataljona u inkriminisanom periodu je bio optuženi Srećko Aćimović.

²³¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-49, Zapovest Drinskom korpusu za aktivna borbena dejstva, br. 04/156-2 od 02.07.1995. godine, potpisao general-major Milenko Živanović; T-60, Dokument Drinskog korpusa br. 03/156-11 od 13.07.1995. godine

²³² Dokaz odbrane optuženog Aćimovića broj: O-30

²³³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 141.

²³⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera, paragraf 7.59.

²³⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-29, Formacijski položaj sa prikazom tabela za drugi pješadijski bataljon.

426. Svjedok odbrane Vinko Pandurević, koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost komandanta Zvorničke brigade, prilikom svog saslušanja na glavnom pretresu²³⁶ izjavio je da je početkom 1993. godine, optuženog Srećka Aćimovića, lično naredbom postavio za komandanta bataljona čije je sjedište bilo u selu Kiseljak, opština Zvornik. Prema navodima ovog svjedoka, u toku 1995. godine došlo je do posljednje preformacija i reorganizacija Zvorničke brigade, kojom prilikom je bataljon iz Kiseljaka, kojim je komandovao optuženi Srećko Aćimović dobio brojni naziv 2. pješadijski bataljon sa sedištem u selu Malešić. U sastavu 2. Bataljona su prema navodima svjedoka Pandurevića, bili uglavnom vojnici sa prostora Roćevića, Pađina, Malešića, djelimično Kiseljaka, Jesenice. Svjedok je pojasnio: „Sve su jedinice manje više bile popunjene teritorijalno sa prostora gde su živeli manje više su te prostore i branili i njihovi rejon odbrana_su bili u nesporednoj blizini sela i mesta u kojima su živeli_sa određenim izuzecima nekih ljudi koji su bili izbegli i proterani u toku rata ili nekih specifičnih vesova vojnih odnosno zanimanja da su bili sa nekih drugih prostora.“²³⁷

427. Svjedok Pandurević je izjavio kako je rejon odbrane ovog bataljona obuhvatao područje sela Malešići, Pećina, ispred sela Jusići i po dubini Visoka Glavica. Svjedok je takođe pojasnio da je rejon odbrane bataljona bio određen shodno pravilima bataljona, shodno objektima koje je branio, težištu odbrane brigade i zadatku koji je imao.²³⁸

428. Svjedok Mitar Lazarević, koji je u inkriminisanom periodu bio angažovan u 2. bataljonu, kao referent opštih poslova, izjavio je da je od 1994. godine bio u sastavu bataljona čiji je komandant bio optuženi Srećko Aćimović²³⁹ a koji bataljon je 1995. godine nosio naziv 2. pješadijski bataljon²⁴⁰. Svjedok je istakao da je u navedenom bataljonu bio na dužnosti referenta za opšte poslove, te da je u opisu njegovog posla bilo vođenje evidencija prisustva i odsustva pripadnika bataljona, dijeljenje plate i sl.

429. Prema navodima svjedoka Lazarevića, sjedište komande 2. bataljona je bilo u jednoj kafani u privatnoj kući, koja je bila udaljena oko 200-300 metara od Doma u Malešićima. Svjedok Milorad Šakotić je izjavio da je komanda bataljona bila smještena kod Doma kulture u Malešićima, u kući Marjana Filipovića. Svjedok Lazarević navodi da je zamjenik optuženog

²³⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.12.2018. godine, str. 6.

²³⁷ IBID, str. 26. i 27.

²³⁸ IBID, str. 7.

²³⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-13, Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Mitar, Tužilaštvo BiH broj: 16-04/2-6-04-2-111/14 od 05.03.2014. godine.

²⁴⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.09.2016. godine, str. 5

Aćimovića bio Stevo Savić, sve dok isti nije bio demobilisan prije događaja u Srebrenici, a bezbjednjak je bio Milorad Šakotić, koji je u inkriminisanom periodu bio na sarajevskom ratištu, dok su u komandi bataljona bili Mile Đukanović, Slavko Šakotić, Živan Pisić kao pomoćnik komandanta za pozadinu, Vladislav Aćimović zadužen za tehničku službu, Zoran Jović, Vujo Lazarević.

5. DOVOĐENJE ZAROBLJENIKA NA PODRUČJE OPŠTINE ZVORNIK I SMJEŠTAJ ZAROBLJENIKA U OSNOVNU ŠKOLU U ROĆEVIĆE

430. Provedenim dokazima kako optužbe tako i odbrane, Vijeće je nesporno utvrdilo da je jednu od lokacija na koju su zarobljenici dalje iz Bratunca prebačeni i zatvoreni predstavljala i Osnovna škola u mjestu Roćevići u opštini Zvornik, odakle su zatočeni muškarci bosanski Muslimani odveženi na šljunkaru u mjesto Kozluk, gdje su isti ubijeni. U nastavku obrazloženja presude, Sud će se osvrnuti na dokaze iz kojih van razumne sumnje proizlazi da su zarobljenici, bosanski Muslimani iz Srebrenice doveženi na područje opštine Zvornik, tačnije u Roćević, gdje su smješteni u fiskulturnu salu Osnovne škole. Na navedenu okolnost saslušani su i pripadnici vojne policije Bratunačke brigade koji su saglasno izjavili da su bili u pratnji autobusa koji su zarobljenike prevezli iz Bratunca na područje opštine Zvornik, zatim pripadnici vojne policije Zvorničke brigade i drugi svjedoci koji su se u kritičnom periodu našli pred školom u Roćeviću.

431. Tako je svjedok Mile Janjić, koji je u inkriminisanom periodu bio pripadnik vojne policije Bratunačke brigade izjavio kako je 12.07.1995. godine od Momira Nikolića dobio zadatak da sa drugim vojnim policajcima ide u Potočare, gdje treba da dođe veliki broj autobusa i kamiona koji će muslimansko stanovništvo iz Srebrenice, a koje se skupilo u Potočarima, prevesti u Kladanj. Dalje svjedok navodi da je Momir Nikolić rekao da je zadatak vojnih policajaca da pomognu održavanju reda na licu mjesta, da ne dođe do nekih incidenata prilikom transporta, a svjedok je konkretno dobio zadatak da vodi evidenciju stanovnika koji napuste područje Potočara. Svjedok je istakao kako mu je komandir vojne policije Janković naredio da brojanje mora biti precizno i da će on te sačinjene spiskove predati generalu Ratku Mladiću. Svjedok je posvjedočio da je te prilike u Potočarima vidio ogromnu masu naroda, djece, žena i staraca, da potom u Potočare dolaze autobusi i

kamioni nakon čega dolazi do razdvajanja muškaraca od žena, djece i staraca. Žene, djeca i starci se ukrcavaju u autobuse i odlaze za Kladanj, a izdvojeni muškarci, prema navodima svjedoka Janjića, istog dana, u poslijepodnevnim satima, odlaze u istom pravcu. Svjedok Janjić je istakao da je vidio kako tog dana iz Potočara odlazi oko 7-10 autobusa sa muškarcima iz Srebrenice. Svjedok je takođe istakao da je 12.07.1995. godine, evidentirao oko 9.000 ljudi koji su napustili Potočare. Prema navodima ovog svjedoka, brojanje, izdavanje muškaraca u Potočarima i odvoženje nastavilo se i 13.07.1995. godine, ali je svjedok primjetio da su se autobusi tog dana vraćali puno brže nego što je to bilo prethodni dan. Isti svjedok navodi kako je od lica koja su išla u pratnji navedenih autobusa, saznao da autobusi sa muškarcima, bosanskim Muslimanima iz Srebrenice, ne odlaze u Kladanj, nego u Bratunac. Svjedok Milovan Đokić je također potvrdio da je vidio kako se iz Potočara autobusima prevoze civili do Bratunca.

432. Iz međusobno saglasnih iskaza svjedoka Radenka Zarića, Milovana Đokića i Boška Lazića, proizlazi da su zarobljeni muškarci Muslimani iz Bratunca dalje prevoženi na područje opštine Zvornik.

433. Svjedok Radenko Zarić opisao je kako se odvijalo prevoženje civila Bošnjaka ispred škole Vuk Karadžić u Bratuncu. Naime, ovaj svjedok je izjavio kako je pred školom vidio 10-15 autobusa sa muškarcima zarobljenicima iz Srebrenice, i da su svi pretežno bili u civilnoj odjeći, te da je naredba komandira vojne policije Mirka Jankovića glasila da u svakom autobusu koji će te zarobljenike voziti prema Konjević Polju, mora biti prisutan jedan ili dvojica vojnih policajaca. Svjedok navodi da je on bio u jednom od autobusa te dalje opisuje kako je kolona autobusa krenula, predvođena vojnim vozilom „150-kom“.

434. Prema navodima Zarića vojno vozilo koje je predvodilo kolonu zaustavilo se u Kravici, dok su autobusi nastavili put do Konjević Polja, gdje se kolona razdvaja, pojedini autobusi idu prema Vlasenici, dok 5-6 autobusa, uključujući i onaj u kojem je bio svjedok Zarić odlaze prema Zvorniku. Na upit tužitelja ko je izdao instrukciju koji će autobusi krenuti prema Zvorniku, a koji prema Vlasenici, svjedok je odgovorio: „Pa stajali su u ovim uniformama. I onda samo...ovaj rukom kaže govori samo lijevo ili desno.“²⁴¹

435. Iz iskaza svjedok Radenka Zarića datog na glavnom pretresu proizlazi da se 2-3 autobusa po dolasku na područje opštine Zvornik prvo zaustavljaju kod komande Zvorničke

²⁴¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 06.04.2016. godine, str. 11.

brigade u Karakaju, gdje su se zadržali oko pola sata, nakon čega nastavljaju put do Roćevića, predvođeni vojnim vozilom Pincgauerom.

436. Navedeno je saglasno i iskazu svjedoka Milovana Đokića, koji je bio u pratnji u jednom od autobusa koji su prevozili zarobljenike, muškarce Muslimane, na područje opštine Zvornik. Da bude u pratnji jednom od autobusa svjedoku je rekao zamjenik komandira vojne policije Mirka Jankovića, Slobodan Mijatović. Svjedok je izjavio je on imao informaciju da autobusi trebaju da idu za Kladanj, ali da se kolona autobusa zaustavila u Roćeviću gdje su neki ostali dok su drugi produžili put za Pilicu. Svjedok Milovan Đokić je opisao kako su se zaustavili na cesti u Roćeviću i da je on tu nakratko izašao ispred autobusa gdje je vidio nekog vojnika i istog pitao hoće li ići dalje, te zašto nisu išli za Kladanj a taj vojnik mu je rekao: "ne može doći sad do razmjene, moramo čekat, neće ovi nešto, nisu se dogovorili, pa moramo čekati kaže."²⁴²

437. Svjedok Đokić pojašnjava kako se nisu dugo zadržali na cesti u Roćeviću, da je ubrzo kolona autobusa krenula i otišla za Pilicu, uključujući i autobus u kojem je on bio. Svjedok je istakao da mu je 2-3 dana poslije toga rekao kolega Radenko Zarić da je i on bio u Roćeviću.

438. Takođe, i svjedok Boško Lazić je potvrdio da su zarobljenici sa autobusima doveženi iz Bratunca u Roćeviće i da je i on bio angažovan kao pratnja u jednom od tih autobusa. Kada je riječ o broju autobusa koji su došli u Roćević, svjedok Lazić je na glavnom pretresu izjavio da je bilo ukupno tri autobusa, dok je prilikom saslušanja u istrazi²⁴³ izjavio da je u Roćević kritičnog dana stiglo 6 autobusa. Kada je svjedoku predočena navedena razlika u iskazima, isti je pojasnio da je poslije, po povratku u Bratunac čuo da je došlo 6 autobusa, ali da se on ne sjeća tačnog broja.

439. Na okolnost dolaska zarobljenika, muškaraca iz Srebrenice na područje Zvorničke opštine, svjedočili su između ostalih i svjedoci Stjepan Mitrović i Milorad Birčaković te svjedok Dragan Obrenović, čiji je iskaz dat pred MKSJ-om, shodno odredbi člana 5. Zakona o ustupanju, uveden kao dokaz Tužilaštva.

²⁴² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 30.03.2016. godine, str. 15.

²⁴³ Dokaz Tužilaštva broj: T-10, Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazić Boška, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-684/06 od 28.11.2006. godine sa fotografijom

440. Tako iz iskaza Dragana Obrenovića proizilazi da je isti iz razgovora sa poručnikom Dragom Nikolićem, dana 13.07.1995. godine, saznao da je Dragu tog dana zvao potpukovnik Popović, koji mu je rekao da se u oblasti Zvornika očekuje da bude doveden veliki broj zarobljenika iz Srebrenice i da Drago Nikolić mora izvršiti pripreme da preuzme te ljude. Pri tome mu je Drago Nikolić rekao da ne misli poslati zarobljenike u logor Batković pošto o logoru Batković zna svako - Crveni krsti i UNPROFOR, već je naređenje da se zarobljenici likvidiraju u Zvorniku koje naređenje je došlo lično od Mladića, a da će to naređenje lično izvršiti Beara i potpukovnik Popović.²⁴⁴

441. Prvu informaciju o dolasku zarobljenika svjedok Stjepan Mitrović je dobio u kasarni Zvorničke brigade u Standardu. Ovaj svjedok je izjavio kako je jedne večeri, iz priča između vojnika, podoficira i oficira saznao da će veća grupa zarobljenih ljudi iz Srebrenice doći i da je potrebno da se obezbijedi smeštaj za iste. Isti svjedok je izjavio da su zarobljenici po dolasku smješteni u osnovnu školu Orahovac, Pilica, i neka druga mjesta. Svjedok Stjepan Mitrović je izjavio kako je čuo da su zarobljenici između ostalog smješteni i u osnovnu školu u Ročeviću

442. Svjedok Milorad Birčaković izjavio je da je 14.07.1995. godine po naređenju Drage Nikolića pratio autobus do Orahovca. Svjedok opisuje kako su civili smješteni u fiskulturnu salu osnovne škole u Orahovcu, gdje potom dolaze vojni policajci Zvorničke brigade i njihov komandir Momir Jasikovac. U nastavku svog svjedočenja, svjedok Birčaković navodi kako je vidio da su zarobljenici, osim škole u Orahovcu, smješteni i na drugim lokacijama na području opštine Zvornik, te kako je lično vidio zarobljenike u Ročeviću. Naime, isti svjedok ističe da je nakon događaja u Orahovcu, vozio komandira vojne policije Zvorničke brigade Momira Jasikovca u obilazak drugih bataljona, te da je tom prilikom vidio da su zarobljenici-Muslimani iz Srebrenice, smješteni i u školi u Ročeviću. Birčaković navodi da se pred školom u Ročeviću zadržao samo 10-ak minuta, da je tu vidio nepoznate vojnike u SMB uniformama koji su obezbjeđivali školu, te da je vidio kako Jasikovac razgovara sa jednim od tu prisutnih vojnika.

443. Kada je riječ o dovoženju zarobljenika u Ročević, iz iskaza svjedoka Radenka Zarića, vojnog policajca Bratunačke brigade, proizilazi da su autobusi pred školu stigli u poslijepodnevnim satima. Svjedok Zarić prilikom svog svjedočenja na glavnom pretresu

²⁴⁴ Dokaz Tužilaštva T-108, transkript Obrenović Dragana pred MKSJ od 2.10.2003. godine, str. 2468-2469.

navodi kako je pred školom vidio okupljene mještane te 5-6 vojnika koji su bili u vozilu „Pinc Gauer“ koji je predvodio autobuse od komande Zvorničke brigade pa sve do škole. Opisujući te vojnike svjedok Zarić navodi da su bili obučeni u SMB uniformu i da su bili naoružani. Dalje svjedok navodi kako su zarobljeni civili ostali u autobusima oko 15-20 min, nakon čega njima vojnim policajcima iz Bratunačke brigade, prilaze vojnici iz Pinc Gauera i govore da puste zarobljenike da iz autobusa uđu u sportsku dvoranu.

444. Svjedok Radenko Zarić je dalje naveo da je ostao pred školom, zajedno sa drugim vojnim policajcima iz Bratunačke brigade koji su došli kao pratnja autobusima iz Bratunca, te da je njihov zadatak bio da obezbjeđuju objekat gdje su smješteni zarobljenici sve dok se ne riješi šta će biti sa njima, odnosno hoće li ići u razmjenu. Isti svjedok je dodao da je pred školu u Roćeviću u toku dana došao još jedan autobus sa zarobljenicima iz Bratunca, ali da je fiskulturna sala bila puna, tako da nije bilo mjesta da se smjeste i ti zarobljenici, zbog čega se autobus, okrenuo i otišao, ali svjedoku nije poznato gdje su zarobljenici iz tog autobusa u konačnici odveženi.

445. Svjedok Boško Lazić, takođe vojni policajac Bratunačke brigade je potvrdio da su zarobljenici koji su sa autobusima doveženi u Roćević, smješteni u fiskulturnu salu škole. Po dolasku pred školu, svjedok Lazić zatiče komandira vojne policije Bratunačke brigade Mirka Jankovića, koji je prema navodima ovog svjedoka prije njih došao sa bijelim transporterom UNPROFOR-a. Navedeno je potvrdio i svjedok Mile Janjić.

446. Iz saglasnih izjava svjedoka Radenka Zarića, Boška Lazića i Mileta Janjića, proizlazi da su kritičnog dana, pred školom u Roćeviću, pored pripadnika vojne policije Bratunačke brigade, bili prisutni i drugi vojnici VRS. Tako je svjedok Lazić izjavio da misli da su ti vojnici bili iz Zvorničke brigade, dok je svjedok Radenko Zarić prilikom saslušanja u istrazi²⁴⁵ izjavio da su to bili lokalni vojnici.

447. Svjedok Boško Lazić dalje navodi kako se pred školom u jednom trenutku pojavio neki oficir, koji je vodio razgovor sa komandrom Jankovićem, nakon kojeg razgovora im Janković saopštava: „Da mu je taj oficir rek'o da nema nema ljudi, moramo mi ostati, dok ne dođu njegovi ljudi moramo mi ostati dok ne dođu njegovi ljudi...da moramo ostati sa tim Bošnjacima da ih obezbijedimo, da trebaju ići za Tuzlu.“²⁴⁶ Da je pred školom u Roćeviću,

²⁴⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-3

²⁴⁶ Transkript broj: S 1 1 K 020200 16 Kri od 13.07.2020. godine, str. 23. i 24.

14.7.1995. godine bio prisutan neki „oficir“ potvrdio je takođe i svjedok Radenko Zarić. Prema iskazu svjedoka Zarića datog u istrazi, a što je potvrdio i na glavnom pretresu, proizlazi da se navedeni starješina obraćao lokalnim vojnicima, da im je dao neka upustva nakon čega su oni sklonili civile iz kruga škole i lokalnu djecu koja se nalazila u školskom dvorištu.

448. Svjedok Radenko Zarić je prilikom saslušanja u istrazi²⁴⁷ izjavio da nakon što su se zarobljenici smjestili u fiskulturnu salu, pred školu dolaze vojni policajci Zvorničke brigade. Ove navode je svjedok potvrdio i na glavnom pretresu.

449. Iz provedenih dokaza proizlazi da su jedni od vojnih policajaca Zvorničke brigade koji su kritične prilike bili prisutni pred školom u Roćeвиću bili i svjedoci PW-142, PW-143 i PW-165. Naime, ovi svjedoci su svjedočili pred MKSJ-om te su njihovi iskazi uvedeni u spis kao dokazi optužbe, u skladu sa članom 5. Zakona o ustupanju.²⁴⁸ Ovi svjedoci su u inkriminisanom periodu bili pripadnici vojne policije Zvorničke brigade, te su isti prilikom svog svjedočenja pred MKSJ-om, iznijeli svoja saznanja koja imaju o dešavanjima u Roćeвиću. Tako je svjedok PW-165²⁴⁹ izjavio da je nedugo nakon pada Srebrenice putem telefona od strane komandira Momira Jasikovca dobio naređenje da uspostavi kontrolni punkt kod škole u Roćeвиću, na seoskom putu, i da je njegov zadatak bio da drži pod kontrolom masu bijesnih civila koji su se okupili kod škole u Roćeвиću, te da ih spriječi da dođu do Muslimana koji su bili zatočeni u školi, a drugi zadatak mu je bio provjera legitimacija civila i osoblja VRS koji su prolazili punkt.

450. Isti svjedok dalje opisuje kako je po dolasku pred školu u Roćeвиću zatekao i druge pripadnike vojne policije Zvorničke brigade. Svjedok je naglasio da nije ulazio u školu, nego da je sa jednim vojnim policajcem Zvorničke brigade, čijeg imena se ne sjeća, otišao da stražari na kontrolni punkt. Na kontrolnom punktu ostaje do 18 h, a taj dan su kroz kontrolni punkt, iz pravca Zvornika, prošli Drago Nikolić i Trbić Milorad koji su otišli prema školi kako bi provjerili šta se tamo dešava.

²⁴⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-3

²⁴⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-116: Transkript svjedoka PW-142 u predmetu broj IT-05-88-T od 29.01.2007. godine; dokaz broj: T-117: Transkript svjedoka PW-143 u predmetu broj IT-05-88-T od 30.01.2007. godine i dokaz Tužilaštva broj: T-118: Izjava svjedoka PW-165 MKSJ od dana 26.11.2005. godine

²⁴⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-118, Izjava svjedoka PW-165 MKSJ od dana 26.11.2005.

451. Nadalje, svjedoci PW-142 i PW-143²⁵⁰ su izjavili kako su u inkriminisanom periodu bili raspoređeni da kao vojni policajci Zvorničke brigade vrše obezbjeđenje škole u Ročeviću gdje su bili smješteni zarobljeni Bošnjaci iz Srebrenice. Svjedok PW-142 je izjavio da su zarobljenike u školi u Ročeviću obezbijevali njih dvojica ili trojica vojnih policajaca, dok su ostali bili vojnici iz Zvorničke brigade.

452. Imajući u vidu naprijed navedene iskaze svjedoka, a kojima je Sud u tom dijelu poklonio vjeru, s obzirom da su međusobno saglasni kao i da nisu u suprotnosti sa drugim provedenim dokazima, materijalne i subjektivne prirode, Sud je van razumne sumnje utvrdio da se transport muškaraca bosanskih Muslimana iz Potočara u Bratunac odvijao 12. i 13.07.1995. godine, da su potom 14.07.1995. godine prebačeni na teritorij opštine Zvornik, gdje su isti smješteni u razne zatočenike objekte uključujući i osnovnu školu u Ročeviću.

ROČEVIĆ-TERITORIJ POD KONTROLOM 2. PJEŠADIJSKOG BATALJONA ZVORNIČKE BRIGADE

453. Mjesto inkriminacije je područje sela Ročević u opštini Zvornik, odnosno Osnovna škola u Ročeviću gdje su protivzakonito zatvoreni muškarci Bošnjaci iz Zaštićene zone UN Srebrenica, iz koje škole su potom prevezeni na šljunkaru na obali rijeke Drine u mjestu Kozluk, gdje su i ubijeni.

454. Odbrana optuženog Aćimovića je tokom postupka provela brojne dokaze, kojima su osporavali da se Osnovna škola u Ročeviću gdje su bili zatvoreni zarobljeni muškarci bošnjačke nacionalnosti, nalazila na teritoriji pod kontrolom 2. bataljona Zvorničke brigade, tvrdeći da je 2. bataljon u julu 1995. godine kontrolisao teritoriju u rejonu odbrane koji je od Ročevića udaljen 14 km a od Kozluka 7 km.

455. Tako je po prijedlogu odbrane optuženog provedeno vještačenje po vještaku vojne struke Mladenu Marinkoviću. Zadatak vještaka je bio da između ostalog, na osnovu relevantnih vojnih propisa koji su važili i koji su primjenjivani u VRS, izloži osnovne vojne taktičke i organizacione principe vezano za teritorijalnu odgovornost bataljona, brigade i

²⁵⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-116 i T-117

korpusa; da pojasni status komandanta bataljona u situaciji kada se nalazi van rejona odbrane, te da prikaže rejon odbrane 2. bataljona u sklopu Zvorničke brigade.

456. Vještak Mladen Marinković je o predmetu vještačenja dana 25.09.2019. godine, sačinio nalaz i mišljenje, koji je na nastavku glavnog pretresa održanog dana 16.10.2019. godine i usmeno izložio, nakon čega je navedeni nalaz, slijedom odredaba procesnog zakona, prihvaćen kao dokaz odbrane optuženog Srećka Aćimovića pod brojem O-30. Tužilaštvo nije istaklo prigovor na uvođenje navedenog materijalnog dokaza.

457. Vještak Mladen Marinković je u svom nalazu i mišljenju naveo da svaki bataljon dobije svoj rejon odbrane koji po dubini zahvata jedan odbrambeni položaj više jedinica te da se istom za izvršenje zadatka određuje rejon ili pravac, odnosno objekat dejstva, a da dodijeljeni rejon borbenih dejstava bataljon ne smije napustiti bez odobrenja pretpostavljenog, ističući da pješadijski bataljon nema nikakvu nadležnost ili odgovornost za teritoriju i mjesta koja se nalaze izvan rejona odbrane.²⁵¹ Nakon analize materijalnih dokaza, izvršenog snimanja i mjerenja stvarnog rasporeda u zoni odbrane Zvorničke brigade, vještak je zaključio da je rejon odbrane 2. pješadijskog bataljona u inkriminisanoj periodu obuhvatao teritoriju: desno Petrovića hrastik, lijevo Androvićka rijeka, po dubini Visoka glavica, ističući da je osnovna škola u Roćeviću izvan rejona odbrane 2. Bataljona, odnosno da je od istog 14 km udaljena.

458. Prilikom usmenog obrazlaganja svog nalaza i mišljenja na glavnom pretresu, vještak je pojasnio način na koji je utvrdio rejon odbrane 2. bataljona u julu 1995. godine. Naime, vještak je istakao da se prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja koristio načelnom šemom rasporeda bataljona u odbrani, koja je utvrđena u vojnim propisima (Pravilo bataljona), zatim kartu sa označenim rejonima odbrane bataljona u sklopu Zvorničke brigade, te kartu na kojoj je prikazan odnos rejona odbrane 2. Bataljona Zvorničke brigade i mjesta zatočenja i pogubljenja ratnih zarobljenika, a koje je karte sačinio operativni organ zvorničke brigade Miodrag Dragutinović. Vještak je istakao da je navedene karte koristio jer je iste ocijenio kao vjerodostojne, obzirom da je ista saglasna sa zapovjesti komandanta Zvorničke brigade, u koju je takođe imao uvid prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja, te imajući u vidu da su se karte podudarile sa njegovim zapažanjima prilikom izviđanja terena u Roćeviću: „ ...pošto sam izviđao na zemljištu, ja sam to sravnio i onda sam prihvatio ono što se, što mi se

²⁵¹ Pravilo bataljon-1988. godina, tačka 1., 4., 10. i 14.

podudarilo sa topografskom kartom i sa stvarnom protezanjem, ovaj rejon odbrane, to sam uzeo kao sa više dokaza koje sam imao i na ličnom uvidu, onda sam te šeme, ja nisam slučajno te šeme stavio u nalaz, nego znači zaista, potkrepite sa stvarnošću.“²⁵²

459. Shodno navedenom, zaključak je vještaka da komandant 2. bataljona Srećko Aćimović na osnovu važećih propisa i pravila, nije imao nikakvu nadležnost niti odgovornost za mjesta Roćević i Kozluk, obzirom da su se ta mjesta nalazila izvan rejona odbrane njegovog bataljona.

460. Karte koje je vještak Marinković koristio prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja uvedene su u spis kao dokazi odbrane broj: O-6 i O-6a, te je na okolnost njihovog sačinjavanja saslušan i svjedok odbrane Miodrag Dragutinović.

461. Svjedok Miodraga Dragutinović, koji je u inkriminisanom periodu bio pomoćnik načelnika štaba za operativno nastavne poslove Zvorničke brigade, izjavio je kako je njegov zadatak bio izrada svih dokumenata vezanih za Zvorničku brigadu, odnosno komandu Zvorničke brigade kako u pisanom, tako i u grafičkom obliku.

462. Svjedok je pojasnio da je karte zone odgovornosti Zvorničke brigade i rejone odbrane bataljona, sačinio za potrebe pripreme svog svjedočenja pred MKSJ u predmetu Popović i dr. te da je iste sačinio na osnovu svoje pisane dokumentacije, ratnih dnevnika i sl., ali da prilikom izrade karti nije imao na raspolaganju nikakve naredbe komandanta Zvorničke brigade, već da je karte sačinjavao po sjećanju. Svjedok je naglasio da su navedene karte, korištene isključivo za pripremu njegovog svjedočanje pred MKSJ-om, a da je prilikom samog svjedočenja korištena dokumentacija i postojeće karte koje su bile u posjedu Tužilaštva.

463. Svjedok Dragutinović je pojasnio da se karta rejona odbrane sačinjava tako što komandant brigade donese naredbu u kojoj su decidno dati rejoni odbrane za svaki bataljon, koje onda on potom na topografskoj karti 1:50 unosi, pri čemu je svjedok naglasio da takvu naredbu nije imao prilikom sačinjavanja predmetnih karti, tj. dokaza odbrane broj O-6 i O-6a.

464. Pored navedenog, Sud je takođe cijenio i navode svjedoka Dragutinovića da je komanda Zvorničke brigade mijenjala rejone odbrane, odnosno donosila je naredbe u kojoj

²⁵² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 16.10.2019. godine, str. 7.

su decidno navedeni rejon odbrane bataljona, nakon što bi bila izvršena preformacija određenih bataljona. S tim u vezi Sud je cijenio i iskaz svjedoka odbrane komadanta Zvorničke brigade, Vinka Panuderivca²⁵³ iz kojeg proizlazi da je posljednja preformacija i reorganizacija Zvorničke brigade izvršena u julu 1995. godine, kada je bataljon kojim je komandovao optuženi, dobio naziv 2. bataljon. Vijeće konstatuje da u spis nisu uvedene karte sa označenim rejonima odbrane koje su sačinjene prilikom te posljednje preformacije.

465. Kod naprijed utvrđenog stanja stvari, Vijeće nije prihvatilo zaključak vještaka vojne struke Mladena Marinkovića da mjesto Roćević u inkriminisanom periodu u julu 1995. godine nije bilo pod kontrolom 2. bataljona. Naime, vještak je svoj zaključak, prije svega bazirao na kartama koje su sačinjene 2007. godine od strane svjedoka Miodraga Dragutinovića, a ne na osnovu karti koje datiraju iz inkriminisanog perioda i koje su trebale biti sačinjenje po naredbi komandanta Zvorničke brigade.

466. Vijeće cijeni da Naredba komandanta Zvorničke brigade od 21.03.1994. godine²⁵⁴ i Odluka o rejonima odbrane bataljona Zvorničke brigade od 12.08.1995. godine²⁵⁵, suprotno navodima odbrane, ne predstavljaju validan dokaz da mjesto Roćević nije bilo pod kontrolom 2. bataljona kritičnih dana u julu 1995. godine. Navedeno, prije svega iz razloga što ovi dokumenti ne datiraju iz inkriminisanog perioda, tj. iz jula mjeseca 1995. godine, nego iz marta 1994. godine i augusta 1995. godine.

467. Sa druge strane Vijeće smatra da provedeni dokazi, kako materijalni tako i subjektivni, van razumne sumnje ukazuju da se Osnovna škola u Roćeviću nalazila na teritoriji koja je u inkriminisanom periodu, tj. u vrijeme držanja zarobljenih muškaraca Bošnjaka iz srebreničke enklave u fiskulturnoj sali Osnovne škole u mjestu Roćević i njihovog odvoženja iz škole do šljunkare na obali rijeke Drine u mjestu Kozluku, bila pod kontrolom 2. Bataljona, čiji je komadant bio optuženi Srećko Aćimović.

468. Naime, na osnovu evidencije pripadnika 2. pješadijskog bataljona, koje su uložene kao materijelni dokazi optužbe²⁵⁶, te na osnovu saglasnih iskaza svjedoka Vinka Pandurevića, Stanoja Birčakovića i Mitra Lazarevića, proizlazi da je u sastavu 2. bataljona

²⁵³ Transkript broj: S 1 1 K 020200 16 Kri od 24.12.2018. godine, str. 7.

²⁵⁴ Dokaz odbrane broj: O-36

²⁵⁵ Dokaz odbrane broj: O-37

²⁵⁶ Dokazi Tužilaštva broj: T-134, T-34a i T-134b

bilo najviše vojnika iz mjesta Roćević gdje je ujedno živio i komandant ovog bataljona, optuženi Srećko Aćimović.

469. Na osnovu iskaza svjedoka odbrane Vinka Pandurevića, komandanta Zvorničke brigade, rejon odbrana pojedinih jedinica bili su u neposrednoj blizini sela i mjesta u kojima su živjeli pripadnici tih jedinica.

470. Pored toga, Vijeće je imalo u vidu navode iz nalaza i mišljenje vještaka vojne struke Mladena Marinkovića kao i navode svjedoka odbrane Vinka Pandurevića, iz kojih proizlazi da se rejon odbrane bataljona određuje shodno objektu dejstva i dodijeljenom zadatku,²⁵⁷ a iz brojnih provedenih dokaza van razumne sumnje proizilazi da je u konkretnom slučaju upravo 2. bataljonu iz komande Zvorničke brigade kritičnog dana dodijeljen zadatak koji se odnosio na zarobljenike smještene u objektu koji se nalazio na teritoriji mjesta Roćević, tačnije u Osnovnoj školi u Roćeviću.

471. Naime, na osnovu provedenih dokaza kako optužbe tako i odbrane, a koju činjenicu nije sporila ni odbrana optuženog, proizlazi da je dana 14.07.1995. u kasnim večernjim časovima, iz komande Zvorničke brigade upućen telegram komandi 2. bataljona koji je sadržavao naredbu da se odredi jedan vod vojnika iz 2. bataljona, koji će strijeljati zarobljene muškarce bošnjačke nacionalnosti koji su bili zatvoreni u školi u Roćeviću. Vijeće cijeni da je posebno indikativna činjenica da se zadaci i instrukcije u vezi sa postupanjem sa zarobljenicima iz škole u Roćeviću, izdaju upravo 2. bataljonu na čijem je čelu bio optuženi Aćimović, a ne nekom drugom bataljonu Zvorničke brigade. Vijeće je navedeno dovelo i u vezu sa navodima iz izvještaja Richarda Buttlera da je škola u Roćeviću bila u zoni pozadine Zvorničke brigade, odnosno zoni 2. bataljona, dok su ostali bataljoni Zvorničke brigade bili angažovani na drugim lokacijama, tj. u drugim zatočeničkim objektima i stratištima.²⁵⁸ Tako iz ovog izvještaja proizlazi da je škola u Orahovcu bila u zoni 4. bataljona, škola u Petkovicima u zoni 6. bataljona, škola i dom u Pilici u zoni 1. bataljona.

472. S tim u vezi, Vijeće je takođe cijenilo i iskaz svjedoka odbrane Vladana Matića koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost komandanta 5. bataljona Zvorničke brigade. Naime, ovaj svjedok je izjavio da su zarobljeni Muslimani iz Srebrenice trebali biti smješteni i u dom kulture MZ Jasenica, koji se objekat nalazio u rejonu odbrane 5. bataljona i da je

²⁵⁷ Dokaz odbrane broj: O-30 Nalaz i mišljenje vještaka Mladena Marinkovića str. 7; Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.12.2018. godine, str. 7.

²⁵⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, paragraf 10.69.

povodom toga dobio poziv iz komande Zvorničke brigade da ih smjesti, ali da je on rekao da nema raspoloživog ljudstva niti adekvatnog objekta gdje bi se ti zarobljenici smjestili, zbog čega su zarobljenici odvedeni na drugu lokaciju: „ja sam slagao njih da nemam uslove tu da nema dva zida...i ovaj poslije toga...pretpostavljam da su oni otišli za Roćeviće.“²⁵⁹

473. Takođe, iz provedenih dokaza proizlazi ne samo da su mještani Roćevića smatrali 2. bataljon kao svoj bataljon, kod kojih je optuženi Aćimović kao komandant tog bataljona, uživao određeni ugled i autoritet, nego su i pripadnici ovog bataljona smatrali mjesto Roćević „svojim rejonom“.

474. Tako iz provedenih dokaza proizilazi da su se kritične prilike ugledni mještani sela Roćević, obraćali upravo optuženom Aćimoviću, komadantu 2. bataljona, vezano za dovođenje zarobljenih muškaraca bošnjačke nacionalnosti u školu u Roćeviću. U tom smislu, svjedok optužbe Stanišić Teodor, koji je bio mjesni pop u Roćeviću je prilikom saslušanja na glavnom pretresu izjavio da je nakon što je na igralištu škole u Roćeviću vidio nepoznate vojnike i parkirane autobuse, odlučio je da zajedno sa predsjednikom MZ iz Roćevića, Milanom Nikolićem, ode kod optuženog Srećka Aćimovića kako bi od njega dobili tačnije informacije o dešavanjima pred školom. Na upit tužioca jesu li pomislili da odu kod nekog drugog osim optuženog, svjedok je odgovorio: „Pa nismo imali...mog'o sam pitati samo predsjednika MZ i mog'o sam možda ići sutra u opštinu...“

475. Svjedok Mitar Lazarević, referent za opšte poslove u komandi 2. bataljona, je prilikom saslušanja na glavnom pretresu kao svjedok optužbe²⁶⁰ na pitanje tužioca u čijoj zoni odgovornosti je bilo mjesto Roćević, izjavio da mu nije poznato kome je Roćević pripadao. Međutim, prilikom saslušanja u istrazi²⁶¹ isti svjedok je izjavio: „Roćević je bila naša zona odgovornosti.“ Nakon što mu je ukazana navedena razlika u iskazima, svjedok je istakao kako se on ne razumije u te vojne termine.²⁶² Premda termin „zona odgovornosti“ se ne može odnositi na bataljon, očito proizilazi da je i ovaj svjedok smatrao da je mjesto Roćević bilo pod kontrolom njegove jedinice, a što je saglasno i sa iskazom svjedoka Vuja

²⁵⁹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 04.07.2018. godine, str. 6.

²⁶⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.09.2016. godine, str. 15.-16.

²⁶¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-13, Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Mitar, Tužilaštvo BiH broj: 16-04/2-6-04-2-111/14 od 05.03.2014. godine.

²⁶² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.9.2016. godine, str. 15.

Lazarevića, pomoćnika komandanta 2. bataljona za moral, koji je izjavio da je komadant Aćimović bio ljut i nervozan što su zarobljenici došli „na naš dio“.

476. Svjedok Stjepan Mitrović je na pitanje tužioca koji je to bataljon kojim je komandovao optuženi Srećko Aćimović, odgovorio: „Pa to je bataljon do do mene, do mjesta gdje ja živim, znači Roćevići, Kiseljak, Jesenica.“²⁶³, dok je svjedok Boro Lakić izjavio da je u Roćeviću bio neki bataljon kojim je komandovao Srećko Aćimović.²⁶⁴

477. Nadalje, da je mjesto Roćević u inkriminisanom periodu bilo pod kontrolom 2. bataljona, prema ocjeni Vijeća proizlazi iz samog ponašanja i postupanja optuženog Aćimovića nakon što je isti dobio saznanje da su u školi u Roćeviću smješteni zarobljeni muškarci bošnjačke nacionalnosti. Naime, iz iskaza svjedoka Teodora Stanišića optuženi Aćimović odmah odlazi do škole u Roćeviću da vidi šta se dešava. Navedeno su saglasno potvrdili svjedoci Mitar Lazarević, Mile Đukanović, Dragan Stjepanović i Zoran Jović, čijim iskazima je Vijeće u tom dijelu poklonilo vjeru, ocijenivši iste vjerodostojnim i objektivnim. Naime, ovi svjedoci su izjavili da je optuženi Aćimović nakon povratka u komandu 2. bataljona, obavijestio komandu Zvorničke brigade o dešavanjima kod škole u Roćeviću, pri čemu Vijeće cijeni da iz iskaza i drugih brojnih svjedoka kako optužbe tako i odbrane proizilazi da je optuženi i sutradan ujutro, a nakon što je prethodnu noć dobio telegram vezano za strijeljanje dovedenih zarobljenika, ponovo došao pred OŠ u Roćeviću, gdje se zadržao izvjesno vrijeme.

478. Svjedok Mitar Lazarević u odnosu na postupanje optuženog nakon dolaska iz Roćevića je izjavio: „Komandant ostaje tu i zvao je brigadu da se riješi da se sklone zarobljenici jer je gro vojske koja je bila u našem bataljonu iz Roćevića“²⁶⁵. Svjedoku Lazareviću je to poznato jer je bio u istoj prostoriji odakle je komandant zvao brigadu. Da je kritične prilike optuženi Aćimović zvao brigadu i razgovarao sa nekim starješinom iz komande Zvorničke brigade, potvrdili su i svjedoci Mile Đukanović i Zoran Jović.

479. Svjedok Dragan Stjepanović je izjavio kako je optuženi Aćimović na sastanku u komandi bataljona održanog povodom zaprimljenog telegrama izjavio: „Pa da se bori da te ljude izmjesti odatle.“²⁶⁶ Da pokuša da te ljude spasi, da ih odatle evakuiše od, od razjarenih

²⁶³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 11.05.2016. godine, st. 14.

²⁶⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.06.2016. godine, str. 19.

²⁶⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.09.2016. godine, str. 13.

²⁶⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. godine, str. 29.

tih ljudi koji su bili tu... ali da nije da su čak na njega potezali oružje i da nije mogao ništa da učini on sam kao jedinka i zato je tražio od nas podršku i zato se i plašio.²⁶⁷

480. Na ovom mjestu, Sud ukazuje na navode vještaka Marinkovića sa glavnog pretresa da je komandant bataljona, u situaciji kada sazna da su zarobljenici dovedeni na teritorij u sklopu rejona odbrane njegovog bataljona, obavezan da o tome obavijesti komandanta brigade, odnosno svog pretpostavljenog starješinu.²⁶⁸ Vijeće cijeni da je optuženi Aćimović u konkretnom slučaju upravo tako i postupio.

481. Shodno naprijed navedenom, Vijeće je nakon detaljne ocjene svih izvedenih dokaza na ovu okolnost, van razumne sumnje utvrdilo da je u inkriminisanom periodu teritorija mjesta Roćević bila pod kontrolom 2. bataljona Zvorničke brigade, čiji komandant je bio optuženi Srećko Aćimović.

**14.07.1995. GODINE, SPOZNAJA OPTUŽENOG DA SU ZAROBLJENICI IZ
SREBRENICE SMJEŠTENI U ŠKOLI U ROĆEVIĆU I PRVE RADNJE KOJE JE ISTI
PREDUZEO POVODOM TOG SAZNAJJA**

482. Vijeće cijeni da je Tužilaštvo BiH tokom postupka dokazalo da su muškarci bošnjačke nacionalnosti iz Srebreničke enklave, dana 14.07.1995. godine autobusima doveženi na teritorij opštine Zvornik, te da su isti između ostalih objekata i lokacija na prostoru zvorničke opštine, zatvoreni i u školu u mjestu Roćević, a kako je to obrazloženo u prethodnom dijelu presude.²⁶⁹

483. Nadalje, Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da je optuženi Srećko Aćimović imao saznanje da su zarobljenici iz srebreničke enklave doveženi i zatvoreni u fiskulturnu salu škole u Roćeviću, zatim da je bio svjestan sudbine tih zarobljenika, odnosno znao je da će isti biti pogubljeni, i da je svjesno preduzeo radnje koje predstavljaju znatan doprinos i pružanje pomoći glavnim izvršiocima djela da provedu svoj

²⁶⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. godine, str. 34.

²⁶⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 16.10.2019. godine, str. 46.

²⁶⁹ Poglavlje 5. Dovođenje zarobljenika na područje opštine Zvornik

plan pogubljenja vojno sposobnih muškaraca bošnjačke nacionalnosti i da ih na taj način unište kao grupu.

484. Da je optuženi Aćimović bio upoznat sa činjenicom da su u školi u Roćeвиću zatvoreni civili, muškarci iz srebreničke enklave, nesporno proizlazi iz provedenih dokaza kako optužbe tako i odbrane.

485. Tako je svjedok Teodor Stanišić, mjesni sveštenik, izjavio da je jednog dana, prolazeći kroz selo, u poslijepodnevnim satima, u dvorištu škole u Roćeвиću vidio nekoliko autobusa, oko 30-ak njemu nepoznatih vojnika te jedno vojno auto, vojni džip Pincgauer. Svjedoku nije bilo poznato šta se dešava pred školom, zbog čega isti zajedno sa predsjednikom MZ Roćeвиć Milanom Nikolićem odlazi do kuće optuženog Srećka Aćimovića kako bi vidjeli da li on ima neke informacije.²⁷⁰

486. Iz iskaza svjedoka Stanišića proizlazi da optuženi Aćimović nije bio upoznat sa činjenicom da se zarobljenici nalaze u školi u Roćeвиću te da je prva saznanja o tome dobio upravo od njega (svjedoka Teodora Stanišića) i Milana Nikolića, iz kojeg razloga se sva trojica upućuju prema školi u Roćeвиću.

487. Iskaz svjedoka Stanišića potvrdili su svjedoci Mitar Lazarević, Mile Đukanović i Zoran Jović, kojim iskazima je Sud u tom dijelu poklonio vjeru, ocijenivši iste uvjerljivim i međusobno saglasnim.

488. Naime, ovi svjedoci su saglasno potvrdili da su boraveći u komandi 2. bataljona 14.07.1995. godine, u predvečernjim satima, od komandanta bataljona, optuženog Srećka Aćimovića upoznati sa činjenicom da su u školi u Roćeвиću smješteni zarobljeni Bošnjaci iz Srebrenice, da su ga o dolasku zarobljenika informisali sveštenik Teodor Stanišić i predsjednik MZ Milan Nikolić, a u šta se i sam uvjerio odlaskom pred školu.

489. Svjedok Mitar Lazarević je prilikom saslušanja na glavnom pretresu izjavio da je optuženi Aćimović prisutnima u komandi bataljona rekao da je vidio zarobljenike u školi, da je vidio par ubijenih, negdje iza wc-a kod škole i da je jedna žena ranjena kao i da je: „organizov'o sa sveštenikom i predsjednikom MZ-a hranu, vodu i kante za fiziološke potrebe. To nam je ispričao.“²⁷¹

²⁷⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 01.06.2016. godine, str. 37.

²⁷¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.09.2016. godine, str. 17. i 19.

490. Da je prilikom svog prvog odlaska pred školu u Roćević, optuženi Aćimović vidio tijela ubijenih lica, potvrdio je i svjedok Mile Đukanović te svjedok SA-1. Svjedok PW-142²⁷² je takođe potvrdio da je dolaskom pred školu u Roćeviću, kritičnog dana, kada su zarobljenici već bili smješteni u sali škole, vidio nekoliko leševa. Isti svjedok je izjavio da su to bili leševi Muslimana i da su bili pretežno u civilnoj odjeći.

491. Nakon što je komandu bataljona obavijestio o zarobljenicima u Roćeviću, optuženi Aćimović, prema navodima svjedoka Mitra Lazarevića, izvještava i komandu Zvorničke brigade: „Komandant ostaje tu i zvao je brigadu da se riješi da se sklone zarobljenici jer je gro vojske koja je bila u našem bataljonu iz Roćevića“. Da je Aćimović te prilike zvao komandu Zvorničke brigade potvrdio je i svjedok Zoran Jović: „Komandant (Srećko Aćimović) je rekao da stupio ovaj u kontakt sa brigadom i ovaj da je ovaj vezano za te zarobljenike i da je ovaj, tom prilikom dobio informaciju od brigade, da će ti zarobljenici narednog dana ići u razmjenu.“²⁷³

492. Nadalje, iz saglasnih iskaza svjedoka Mitra Lazarevića, Mileta Đukanovića, Dragana Stjepanovića i Zorana Jovića, koji su kritičnog dana, 14.07.1995. godine, bili prisutni u komandi 2. bataljona u Malešiću, nesporno proizlazi da je u bataljon istog dana u kasnim večernjim satima primljen telegram iz Zvorničke brigade, koji je sadržavao naredbu vezanu za zarobljenike u Roćeviću. Ovi svjedoci su saglasno potvrdili da je povodom zaprimljenog telegrama, komandant 2. bataljona, optuženi Srećko Aćimović održao sastanak u komandi, a na kojem su prisustvovali komandiri četa.

493. Svjedok Mile Đukanović je izjavio da je telegram bio šifriran te da je on isti dešifrovao zajedno sa Mitrom Lazarevićem, koji je te noći bio dežurni u komandi bataljona. Prema iskazu svjedoka Đukanovića, telegram je poslao pomoćnik komandanta za bezbjednost Zvorničke brigade, Drago Nikolić, čije je ime bilo u potpisu telegrama u kojem je pisalo: „Naređuje se komandantu 2. pješadijskog bataljona da za sutra do 10 sati obezbijedi vod ljudi za streljanje zarobljenika.“²⁷⁴ Navedeni sadržaj telegrama je potvrdio i svjedok Mitar Lazarević, s tim da se isti ne sjeća ko je bio u potpisu telegrama.

494. Prema navodima svjedoka Đukanovića, stav komandanta Aćimovića te svih tada prisutnih u komandi je bio da neće postupiti po navedenoj naredbi, iz kojeg razloga šalju

²⁷² Dokaz Tužilaštva broj: 116

²⁷³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 30.01.2019. godine, str. 10.

²⁷⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 06.11.2019. godine, str. 23.

telegram u komandu Zvorničke brigade da nisu u mogućnosti izdvojiti ljudstvo (iz 2. bataljona) koje će postupiti po naredbi. Svjedok Đukanović dalje navodi kako su potom zaprimili još jedan telegram iz Zvorničke brigade, ponovo u potpisu Drago Nikolić, ali da ovaj put telegram nije bio šifrovan, nego da je bio otvorenog sadržaja: „izričito traži od komande da postupimo po naređenju iz prethodnog telegrama i da smo dužni da o sadržaju istog obavestimo sve komandire četa.“²⁷⁵

495. U komandi bataljona potom je održan sastanak na kojem su prisustvovali komandiri četa. Svjedok Dragan Stjepanović, koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost komandira 1.čete 2. bataljona, izjavio je da mu je na navedenom sastanku optuženi Aćimović rekao da je zaprimio jedan telegram, ali da je oklijevao, da je rekao da nema ljudi, a da je potom uslijedio drugi telegram u kojem je traženo da se obavijeste komandiri četa.²⁷⁶

496. Prema iskazima svjedoka Mitra Lazarevića, Mileta Đukanovića, Dragana Stjepanovića i Zorana Jovića, optuženi Aćimović i ostali prisutni u komandi bataljona su zauzeli saglasan stav da neće postupiti po naredbi iz Zvorničke brigade, odnosno da se neće obezbjediti vod vojnika iz 2. bataljona koji će strijeljati zarobljenike iz Roćevića.

497. Nakon održanog sastanka, optuženi Aćimović je prema navodima svjedoka Đukanovića obavio telefonski razgovor sa Dragom Nikolićem, pomoćnikom komandanta Zvorničke brigade za bezbjednost, a koji je od Aćimovića tražio da ujutro (15.07.1995. godine) dođe pred školu u Roćević. Navedeno je saglasno iskazu svjedoka odbrane Zorana Jovića koji je takođe izjavio mu je optuženi Aćimović rekao da su ga u jutarnjim satima zvali da ide u Roćević pred školu, što je optuženi i uradio prema navodima ovog svjedoka.²⁷⁷

498. Svjedok Mitar Lazarević je u svom iskazu takođe potvrdio da je optuženi Aćimović, nakon zaprimljenog telegrama vodio telefonski razgovor, ali isti svjedok ističe da je razgovarao sa Vujadinom Popovićem, a ne sa Dragom Nikolićem, kako je to izjavio svjedok Mile Đukanović.

499. Vijeće cijeni da postoje određene nepodudarnosti u iskazima pomenutih svjedoka koji su svjedočili na okolnost dešavanja u komandi 2. bataljona u noći između 14. i 15.07.1995. godine, ali da te nepodudarnosti nisu takvog značaja da bi dovele u sumnju

²⁷⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 06.11.2019. godine, str. 26.

²⁷⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. godine, str. 27.

²⁷⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 30.01.2019. godine, str. 18.

činjenicu da je optuženi kao komandant 2. bataljona u kasnim večernjim satima primio telegram upućen iz komande Zvorničke brigade sa naredbom da se zarobljenici u Roćeviću strijeljaju. Vijeće ističe da se iz provedenih dokaza nije moglo van razumne sumnje utvrditi ko je bio u potpisu tog telegrama, ali je nesporno utvrđeno da je telegram upućen iz komande Zvorničke brigade i da je isti sadržavao naredbu da se iz 2. bataljona izdvoje ljudi koji će izvršiti ubijanje zarobljenika Bošnjaka, koji su prethodnog dana doveženi i zatvoreni u fiskulturnu salu škole u Roćeviću.

500. Vijeće cijeni da iz iskaza svjedoka Slavka Perića²⁷⁸, Raja Babića²⁷⁹, te izvještaja Richarda Buttlera²⁸⁰ proizlazi da je sličan obrazac korišten za obezbjeđenje ljudstva i iz drugih bataljona Zvorničke brigade za izvršenje zadataka u vezi sa zarobljenicima iz srebreničke enklave.

501. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Vijeće nalazi da je van razumne sumnje dokazano da je optuženi Srećko Aćimović dana 14.07.1995. godine imao saznanja da su zarobljenici muškarci bošnjačke nacionalnosti iz srebreničke enklave protivzakonito zatvoreni u fiskulturnu salu škole u Roćević, da se u to lično uvjerio odlaskom pred školu kojom prilikom je vidio da se prema istima vrši nasilje i pojedinačna ubistva, te da je istog dana u kasnim večernjim satima dobio naredbu upućenu iz komande Zvorničke brigade da se zarobljenici strijeljaju, na koji način je postao svjestan sudbine koja čeka ove zarobljenike, odnosno da isti neće biti razmjenjeni nego da će biti strijeljani.

502. Odbrana optuženog Aćimovića tokom cijelog postupka je sporila da je optuženi postupio po navedenoj naredbi, odnosno odbrana je stava da u inkriminisano vrijeme isti nije preduzeo niti jednu radnju koja mu je predmetnom optužnicom stavljena na teret. Međutim, Sud nije prihvatio ovakvu tvrdnju odbrane optuženog Srećka Aćimovića, obzirom da je nakon svestrane i detaljne analize provedenih dokaza kako optužbe tako i odbrane, Sud našao dokazanim, van razumne sumnje, da je optuženi Aćimović, dana 15.07.1995. godine, došao pred školu u Roćeviću i da je tada preduzeo radnje kojima je svjesno pružio praktičnu pomoć u sprovođenju genocidnog plana, odnosno u počinjenju krivičnog djela Genocid, a što će biti detaljnije obrazloženo u nastavku presude.

²⁷⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 21.12.2016. godine

²⁷⁹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.04.2016. godine

²⁸⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-89

RADNJE KOJE JE OPTUŽENI PREDUZEIO DANA 15.07.1995. GODINE

503. Iz iskaza svjedoka Mileta Đukanovića proizlazi da je rok za postupanje po naredbi upućenoj 2. bataljonu iz Zvorničke brigade, bio 15.07.1995. godine, najkasnije do 10 h prije podne. Vijeće cijeni da je upravo u prijepodnevnim časovima optuženi Srećko Aćimović viđen u dvorištu Osnovne škole u Roćeviću.

504. Svjedoci Mitar Lazarević, Mile Đukanović i Zoran Jović su saglasno izjavili da se optuženi Aćimović dana 15.07.1995. godine u jutarnjim satima iz komande bataljona u Malešiću, uputio prema školi u Roćeviću, dok su svjedoci SA-1, SA-2, SA-5 i Slavko Perić potvrdili da su tog kritičnog dana, u prijepodnevnim satima vidjeli optuženog Srećka Aćimovića u dvorištu škole u Roćeviću. Navedeno takođe proizlazi i iz iskaza svjedoka Radeta Jekića, koji je izjavio da je kritičnog dana oko 10.30 h vidio Srećka Aćimovića na putu ispod škole u Roćeviću.

505. Kada je riječ o pojedinačnim radnjama koje je optuženi preduzeo kritične prilike, a kojima je ostvaren značajan doprinos u ostvarenju genocidnog plana, Vijeće cijeni da je nakon ocjene svih provedenih dokaza kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj vezi, van razumne sumnje dokazano da je optuženi Srećko Aćimović kritičnog dana **obezbijedio kamione te izdao naredbu vozačima kamiona iz 2. bataljona da prevoze zarobljenike iz škole u Roćeviću** na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku, gdje su isti potom ubijeni pucanjem iz automatskog naoružanja od strane pripadnika VRS-a, kao i da je isti **pripremio municiju** koja je za tu svrhu korištena.

506. S druge strane Vijeće nalazi da Tužilaštvo nije dokazalo da je upravo optuženi Aćimović izabrao lokaciju na kojoj će biti ubijeni zarobljenici iz škole u Roćeviću, zatim da nije dokazalo da je optuženi organizovao, nadzirao i izdavao uputstva vojnicima 2. bataljona da zarobljenicima stave poveze na oči i istima zavežu ruke, da ih izvedu iz škole, ukrcaju na kamione, niti da je isti naredio pripadnicima 2. bataljona da te kamione prate do Kozluka, zbog čega je Vijeće u tom dijelu izmijenilo činjenični opis optužnice, na način da je u

dispozitivu presude izostavilo ove inkriminirajuće radnje koje su bile stavljene na teret optuženom.²⁸¹

(a) **PRIPREMA MUNICIJE**

507. Da je optuženi Srećko Aćimović kritične prilike, tj. dana 15.07.1995. godine, pripremio municiju koja će biti korištena za strijeljanje zarobljenih muškaraca bošnjačke nacionalnosti, smještenih u školi u Ročeviću, Tužilaštvo je dokazivalo prije svega putem svjedoka SA-1. Vijeće cijeni da je svjedok SA-1 na ove okolnosti dao uvjerljiv iskaz na glavnom pretresu, koji je bio konzistentan njegovom iskazu datom prilikom saslušanja u istražnom postupku, te koji je Sud u tom dijelu prihvatio kao istinit i vjerodostojan.

508. Naime, svjedok SA-1 je u inkriminisanom periodu bio pripadnik 2. bataljona Zvorničke brigade, gdje se u evidencijama vodio kao vozač te je između ostalog dužio teretno vozilo marke „Mercedes“, koje se vozilo zvanično vodilo u sastavu 2. bataljona. Svjedok SA-1 je u svom iskazu na glavnom pretresu naveo da mu je jedne prilike pred kuću došla policija i naredila mu da ide kod Sreće u Malešić, jer im je trebao vozač. Kad je došao kod Srećka isti mu je rekao: „Imaš 170-tku mercedesa original njemac, imaš tamića, kad nema posla veliki auto, ti ćeš voziti mali auto, tama dvotonca, znači taj i da održajem i da sam zadužen za oba kao profesionalac, a ovo sve što je bilo to nisu bili profesonalci, to su bili šta ja znam...bilo ih je bez dozvola vozali.“²⁸² Da je svjedok SA-1 u inkriminisano vrijeme bio vozač u 2. bataljonu i da je vozio teretno vozilo marke „Mercedes“ nesporno proizlazi i iz uložene materijalne dokumentacije²⁸³, a tu činjenicu su saglasno potvrdili i svjedoci Mitar Lazarević, Zoran Jović, Mile Đukanović, SO-3 kao i svjedok SA-5, čiji je iskaz pročitao na glavnom pretresu.²⁸⁴

509. Svjedok SA-1 dalje navodi kako je prije nego što su se desila ubistva zarobljenih muškaraca bošnjačke nacionalnosti na Kozluk, ukupno tri dana boravio u krugu kasarne Zvorničke brigade u Karakaju, te da je tu poslat iz 2. bataljona sa zadatkom da sa kamionom

²⁸¹ Poglavlje: Izmjene u činjeničnom opisu

²⁸² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 17.

²⁸³ Dokazi Tužilaštva broj: T-134, T-134a i T-134b, dokaz odbrane broj: O-11

²⁸⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-133, T-133a i T-133b

koji je dužio u 2. bataljonu opskrbljuje municijom, hranom i vodom Interventni vod koji je bio smješten na lokalitetu Zlatnih voda.

510. Ovaj svjedok je pojasnio da je to bio interventni vod bataljona iz Malešića, da je komandant istog bio izvjesni „mali Josić“ iz Malešića, te da je interventni vod bio angažovan na Zlatnim vodama sa zadatkom da spriječi prolazak kolone Srebreničana, koja se kretala prema Tuzli. Svjedok SA-1 navodi da je išao na lokalitet Zlatnih voda, odakle se nakon izvršene isporuke vraćao u krug kasarne Zvorničke brigade.

511. Da je takav interventni vod u inkriminisanom periodu postojao, potvrdio je i svjedok Dragan Stjepanović, koji je prilikom saslušanja na glavnom pretresu izjavio: „Srećo je nas zvao i rekao da treba da, da, da oformimo jednu, jedan vod taj, pošto je se ovaj nesalomivi rasp'o, da napravimo jedan vod koji će da bude u okviru našeg bataljona i u slučaju, ako negdje zatreba isto kao što su i bili nesalomivi.“²⁸⁵ Prema iskazu svjedoka Stjepanovića, taj vod je formiran prije dolaska srebreničana, smješteni su bili u jednoj kući u Malešiću te su išli na zadatak obezbjeđenja koridora srebreničana.

512. Dalje, svjedok SA-1 navodi kako mu se po povratku sa Zlatnih voda, na kapiji kasarne Zvorničke brigade u Karakaju, obratio Pantić koji je vodio vozni park u kasarni sa riječima: „'De si, što si se zadrž'o. Ja sam rek'o evo stigao sam , malo sam zadrž'o, ali nema veze. Kaže, javio ti je Srećo preko njega, zvao te Srećo, ja sam mu odgovorio da ideš u Roćević, da uzmeš tri sanduka municije a dole su bili zamrzivači sa visoke glavice u školi i da još nešto natovariš i ideš u Malešić, više ovdje nisi potreban“ Nakon toga, svjedok SA-1 ističe da odlazi do magacina gdje je na kamion, koji je dužio, natovario 3 sanduka municije, koja su bila metalna, aluminijumska, blindirana, u svakom sanduku po 1000 metaka i istu municiju potom dovozi pred školu u Roćević. Svjedok je istakao da prilikom preuzimanja municije iz magacina nije potpisivao nikakav dokument.

513. Iz iskaza ovog svjedoka proizlazi da je naredbu da se vrati u Roćević i da poveze tri sanduka municije primio posredno, odnosno da mu je tu naredbu prenio Panto, tj. Radislav Pantić, referent saobraćajne službe Zvorničke brigade. Naime, svjedok SA-1 je tokom svog saslušanja na glavnom pretresu, u više navrata istakao da kritične prilike nije razgovarao lično sa optuženim Aćimovićem, odnosno da mu optuženi Aćimović nije lično naredio da dođe i doveze municiju u Roćević, nego da je Panto (Radislav Pantić) prethodno o tome

²⁸⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. godine, str. 15.

razgovarao sa optuženim: „Meni je Panto rek'o zove te...rek'o je Srećo da ideš da povežeš 3 sanduka municije...“²⁸⁶

514. Prilikom saslušanja u istrazi²⁸⁷ svjedok SA-1 je takođe izjavio: „Na kapiji ovaj Pantić rekao gdje si do sada, zvao je komandant Srećo i rekao da odmah ideš sa kamionom u Roćević u školu da natovariš 3 sanduka municije, ...i neke stvari, a onda ideš u Malešić jer ovdje više nisi potreban.“ Imajući u vidu navedeno, Vijeće cijeni da je kazivanje svjedoka SA-1 sa glavnog pretresa dana 05.04.2017. godine, konzistentno njegovom iskazu iz istrage iz 2014. godine.

515. Svjedok SA-1 je na glavnom pretresu izjavio da je dan prije odvoženja municiju u Roćević, pred kasarnom u Standardu u Karakaju vidio 3 autobusa u kojima su bili zarobljenici iz srebreničke enklave, koji su potom odveženi u Roćević. Navedeno je saglasno sa navodima svjedoka Radenka Zarića, koji je takođe izjavio da su se 2-3 autobusa koja su prevozila muškarce bošnjačke nacionalnosti iz Bratunca, zaustavila pred komandom u Karakaju, gdje su se zadržali oko pola sata, nakon čega su produžili do Roćevića, gdje su zarobljenici smješteni u fiskulturnu salu škole. Iz iskaza svjedoka SA-1 proizilazi da je sutradan, po dolasku u školu u Roćeviću prepoznao neke od zatvorenika koje je prethodni dan vidio kod komande u Karakaju, pošto im je tada donosio vodu.

516. Vijeće cijeni da navodi svjedoka SA-1 da mu se kritične prilike po povratku sa Zlatnih voda obratio Radislav Pantić i da mu je prenio naredbu od njegovog komandanta optuženog Aćimovića, nalaze potvrdu i u iskazu Radislava Pantića. Naime, svjedok Pantić je na upit tužioca šta se dešava u situaciji kada se javi hitna potreba za angažovanjem vozača i kamiona, odgovorio: „...kažu mi na primjer...pošalji vozača u Pilicu da se javi komandantu bataljona u Pilici...“²⁸⁸, „Ja gospodine ovaj tužioče ja sam naprimjer znao da mi kažu pošalji vozača, je li me razumete? Pošalji vozača neka se javi pretpostavljamo u Pilicu radi određenih zadataka, ali na primjer...“²⁸⁹ Dakle i svjedok Pantić je potvrdio da je on kao referent saobraćajne službe u Zvorničkoj brigadi, bio osoba koja je po zahtjevu starješina slala vozače kamiona radi izvršenja određenih zadataka.

²⁸⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 91.

²⁸⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-18, Zapisnik o saslušanju svjedoka SA-1 od 08.10.2014. godine

²⁸⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 06.06.2018. godine, str. 17.

²⁸⁹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 06.06.2018. godine, str. 16.

517. S druge strane, Vijeće nije poklonilo vjeru navodima svjedoka Radislava Pantića da on uopšte ne poznaje svjedoka SA-1, ocijenivši da su isti dati isključivo u cilju ublažavanja odnosno izbjegavanja odgovornosti optuženog Aćimovića. Vijeće takođe cijeni da je svjedok Pantić potpuno negirajući poznanstvo sa svjedokom SA-1, pokušao da isključi postojanje bilo kakve mogućnosti vlastite involviranosti u predmetne inkriminacije. Naime, svjedok Pantić je u inkriminisanom periodu obavljajući dužnost referenta saobraćajne službe u krugu kasarne Zvorničke brigade, bio zadužen za organizaciju prevoza hrane i MTS-a, kao i za izdavanje goriva, popravke vozila, odnosno isti je bio zadužen za vozila kojima su se prevozila MTS-a. Imajući u vidu navedeno, Vijeće cijeni da svjedoku Pantiću nije mogao biti nepoznat svjedok SA-1, pogotovo iz razloga što je isti kao vozač 2 bataljona Zvorničke brigade sa kamionom, nesumnjivo boravio u krugu kasarne Zvorničke brigade u inkriminisano vrijeme, i to upravo sa zadatkom prevoženja MTS-a, a koju činjenicu nije sporila ni odbrana optuženog.

518. Nadalje svjedok SA-1, u svom iskazu na glavnom pretresu navodi da nakon utovara tri sanduka municije sa svojim kamionom dolazi pred Osnovnu školu u Ročević u periodu od pola 11 do 12 h. Isti svjedok ističe pred školom vidi svog komadanta, optuženog Srećka Aćimovića, kao i svjedoka SA-5, te okupljene mještane, učitelje koji su stanovali u blizini škole, među kojima je prepoznao učitelja Boru, nepoznate vojnike u šarenim uniformama, sa fantomkama, vojne policajce, dok u školi vidi smještenje zarobljenike Muslimane iz Srebrenice.

519. Svjedok SA-5 koji je u inkriminisanom periodu takođe bio pripadnik 2. bataljona Zvorničke brigade, što proizlazi iz dokaza T-135, O-12, te iskaza svjedoka Zorana Jovića, Dragana Stjepanovića, Vuje Lazarevića i Gorana Radića, potvrdio je da je kritičnog dana pred školom u Ročeviću, u vrijeme dok su u školi bili smješteni zarobljenici, vidio svjedoka SA-1 sa kamionom, „bataljonski Mercedes“, koji je SA-1 dužio, te da je u tom periodu pred školom u Ročeviću bio prisutan i optuženi Srećko Aćimović²⁹⁰.

520. Svjedok SO-3 je takođe potvrdio da je kritičnog dana, oko podnevnih časova, pred školom u Ročeviću vidio svjedoka SA-1 sa kamionom koji je u to vrijeme dužio, kao i svjedoka SA-5, te da je u razgovoru sa istima saznao da je tu prethodno bio prisutan i Srećko Aćimović.

²⁹⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-133 i T-133a

521. Pristupstvo svjedoka SA-1 tog dana pred školom u Roćeviću, takođe je potvrdio i svjedok SO-2, koji je izjavio da je dolaskom pred školu oko podne, tu zatekao i svjedoka SA-1 sa kamionom.

522. Da je optuženi Srećko Aćimović 15.07.1995. godine, u prijedpodnevnim satima, bio prisutan pred školom u Roćeviću, nije sporila ni odbrana optuženog, a da je optuženi bio prisutan i u momentu dolaska svjedoka SA-1 sa kamionom pred školu, proizilazi i iz unakrsnih pitanja koje je optuženi Aćimović postavio svjedoku SA-1:

Optuženi: „Kad smo pričamo o 15.07. kad ste Vi došli, kad ste upućeni iz Zvorničke brigade u školu u Roćević, da li se slažete sa mnom da smo se mi vidjeli negdje približno između 11 i 15 i pola 12?“²⁹¹

523. Na ovom mjestu, Vijeće će se posebno osvrnuti na dešavanja koja su uslijedila odmah nakon dolaska svjedoka SA-1 pred školu u Roćeviće dana 15.07.1995. godine. Prema navodima svjedoka SA-1, optuženi Aćimović je stajao pored dvokrilnih vrata škole, i njemu komanduje da ide na rikverc i da parkira kamion tako da zadnja stranica kamiona bude do samih stepenica, nakon čega mu je rekao da otvori zadnju stranicu kamiona. Dakle, optuženi Aćimović odmah po dolasku svjedoka SA-1 sa kamionom pred školu u Roćeviće izdaje istom jasne naredbe kako i gdje da se parkira, kao i gdje da istovari doveženu municiju.

524. Pri tome, Vijeće primjećuje da optuženi Srećko Aćimović, nakon što je svjedok SA-1 došao kamionom pred školu nije naredio istom da se udalji od škole ili da kamion parkira van kruga dvorišta, nego svjedoku SA-1 naređuje upravo suprotno, da kamion parkira do samog ulaza u školu: „kada mi je komandant naredio i pokazao rukom da se na rikverc, to jest zadnjim dijelom kamiona parkiram tako da zadnja strana kamiona bude do vrata škole.“²⁹²

525. Takođe, iz iskaza svjedoka SA-1 proizilazi da je tom prilikom, optuženi Aćimović naredio svjedoku SA-1 da doveženu municiju istovari odmah kod škole. Naime, svjedok

²⁹¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 90.

²⁹² Dokaz Tužilaštva broj: T-18, Zapisnik Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRNZ 0006030 09 od 08.10.2014. godine o saslušanju svjedoka SA-1

je u svom iskazu detaljno i uvjerljivo naveo da mu je optuženi Aćimović rekao da municiju „ostavi ovdje“ a na upit svjedoku SA-1 da se preciznije isjasni ko mu je rekao da tu municiju ostavi na tom mjestu, svjedok je odgovorio: „Srećo...Ja, ja..sanduke da istovarim tu.“²⁹³ Navedeno, prema ocjeni Vijeća nesporno ukazuje da je optuženi Aćimović, sobzirom da je prethodnu noć primio telegram u kojem se iz njegovog bataljona tražilo ljudstvo za strijeljanje zarobljenika u Roćeviću, znao u koje svrhe će ta municija biti upotrijebljena, te da je i pored tog znanja tražio da se ista istovari pred školom.

526. Da je optuženi Aćimović kritične prilike lično tražio da svjedok SA-1 kao vozač 2. bataljona dođe iz Zvornika u Roćevice proizilazi i iz navoda svjedoka SA-1 u dijelu gdje ističe da je optuženi Aćimović, jedne prilike, a nakon što je svjedok svjedočio pred MKSJ-om, došao njegovoj kući, izvinuo mu se i rekao mu: „...žao mi je što sam tebe jer si više puta bio u svim bolnicama, ali nisam im'o drugog vozača, izvini...“²⁹⁴ Ovu činjenicu da je optuženi vodio razgovor sa svjedokom SA-1 nakon dolaska iz Haga potvrdio je i sam optuženi prilikom unakrsnog ispitivanja ovog svjedoka.

527. Optuženi Aćimović je na glavnom pretresu, a u cilju negiranja da je zvao svjedoka SA-1 da dođe iz komande Zvorničke brigade pred školom u Roćević, postavio svjedoku pitanje da li mu je rekao kad su se vidjeli pred školom: „...odakle vi tu. Vi ste meni odgovorili na ovaj način....mene je poslao Panto iz brigade“, što je svjedok u svom odgovoru potvrdio izjavivši: „Jeste, meni je Panto rek'o zove terek'o je Srećo da ideš, da povežeš 3 sanduka municije, ja s tobom nisam razgovar'o....ja tebe ne teretim uopšte...“²⁹⁵. Sve navedeno prema ocjeni Vijeća ne ukazuje na tvrdnju odbrane da optuženi Aćimović kritične prilike nije tražio da vozač njegovog bataljona, svjedok SA-1 dođe u Roćević i da doveze municiju pred školom u Roćeviću, posebno ako se ima u vidu da je svjedok SA-1 tokom svjedočenja na glavnom pretresu u više navrata isticao da mu je „Panto“ rekao: „zove te Srećo“, i da je na ove okolnosti bio konzistentan kako u svojoj izjavi na glavnom pretresu tako i prilikom saslušanja u toku istražnog postupka.

528. Da je municija koju je svjedok SA-1 sa kamionom 2. bataljona dovezao pred školom u Roćeviću bila namijenjena za strijeljanje zarobljenika iz škole na lokaciji Kozluka, proizilazi iz iskaza svjedoka SA-1 koji je istakao da je municiju koju je po naredbi optuženog

²⁹³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 20.

²⁹⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 29.

²⁹⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 91.

istovario pred školom u Roćeveću, istog dana ponovo vidio na šljunkari u Kozluku, gdje su strijeljani zarobljenici. Svjedok SA-1 je pojasnio: „Ja kad sam doš'o 'ustavio sam kamion, vidio sam njih jedno 7, 8, ona vrba rakita znaš sa velikim hladnjakom...i ... Municija je bila tu vjerovatno je došla putničkim autom, pošto je svaka dva auta bilo putničko auto koje prati da ne bi ko iskočio.“²⁹⁶

529. Navedeno je u svom iskazu naveo i svjedok SA-5, koji je takođe izjavio da je kritičnog dana dolaskom na šljunkaru u Kozluku, vidio sanduke municije, a koji iskaz je Sud u odnosu na navedenu okolnost ocijenio vjerodostojnim i objektivnim, s obzirom da je svjedok SA-5 bio očevidac inkriminisanog događaja i da se nalazio na mjestu pogubljenja zarobljenih Bošnjaka, a njegov iskaz u tom dijelu je saglasan sa iskazom svjedoka SA-1. Uostalom nema sumnje da je za strijeljanje više stotina lica u kratkom vremenskom periodu bila potrebna veća količina municije, a iz saglasnih iskaza svjedoka SA-1, SA-5, SA-2, SA-4, SO-2 i Predraga Ristića kao i nalaza i mišljenja vještaka sudske medicine Rifata Kešetovića, nesporno proizilazi da su zarobljenici pogubljeni pucanjem iz vatrenog oružja, tačnije iz automatskih pušaka.

530. Odbrana je tokom postupka tvrdila da je svjedok SA-1 kritičnog dana, kada mu je Panto rekao da vozi municiju u Roćeveć, bio odsutan iz 2. bataljona, te da samim tim nije bio u nadležnosti komandata 2. bataljona, nego u nadležnosti Zvorničke brigade, obzirom da je tog dana kao i prethodnih dana boravio u krugu kasarne Zvorničke brigade u Standardu u Karakaju, te da je u tom periodu primao naređenja iz brigade. Svoju tezu odbrana je potkrijepila nalazom i mišljenjem vještaka vojne struke Mladena Marinkovića.

531. Naime, ovaj vještak je u svom nalazu i mišljenju istakao da svjedok SA-1 nije bio u liniji komandovanja komandatna 2. bataljona, jer se isti nalazio u otkomandi, naglašavajući da optuženi Srećko Aćimović kao komandant 2. bataljona nije imao ovlaštenja komandovanja vojnicima koji se nalaze u otkomandi te da nije bio odgovoran za postupanja tih vojnika, jer su za njih nadležni komandiri ili komandanti jedinice kojoj su pridodati.

532. Prilikom obrazlaganja svog nalaza i mišljenja na glavnom pretresu, vještak Marinković je pojasnio da je do navedenog podataka došao i na osnovu uvida u iskaz svjedoka SA-1 datog u istrazi.²⁹⁷ Na pitanje branioca ko je bio nadležan za odobrenje

²⁹⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 26.

²⁹⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 16.10.2019. godine, str. 41.

upotrebe kamiona SA-1 u vrijeme kada je isti bio u otkomandi u brigadi, vještak je odgovorio: „Načelnik saobraćajne službe i starješina iz komande brigade, kome je to vozilo i vozač na raspolaganju.“²⁹⁸

533. Vijeće je prihvatilo nalaz i mišljenje vještaka Marinkovića u dijelu u kojem je isti sa aspekta relevantnih vojnih propisa o rukovođenju i komandovanju u VRS, precizirao da li komandant pješadijskog bataljona može izdavati naređenja vojnoj strukturi, jedinici ili vojnicima koji nisu vojno formacijski pripadnici tog bataljona, ocijenivši da je isti u tom dijelu stručan, objektivan i sačinjen u skladu sa pravilima struke. S druge strane, Sud nije prihvatio zaključak vještaka da je svjedok SA-1 bio u otkomandi, nalazeći da nalaz i mišljenje vještaka u tom dijelu nije saglasan provedenim dokazima, a posebno ne iskazom svjedoka SA-1, a na čijem je iskazu vještak temeljio svoj zaključak.

534. Naime, svjedok SA-1 je prilikom saslušanja na glavnom pretresu, na pitanje branioca da li je prije spornih događaja bio upućen u Zvorničku brigadu, odgovorio: „Nije u bri...3 dana sam samo bio dole u Standardu...ništa više...oni govore šta ću đe ću da idem, šta ću da vučem i kome da vučem i kad završim to idem u Malešić²⁹⁹...ništa ja drugo nisam imao sa komandom ni ni ulazio u kancelarije.³⁰⁰ Na pitanje ko mu to govori svjedok je odgovorio „Panto“.

535. Dalje je svjedok SA-1 pojasnio da je u Standard otišao po naredbi iz komande u Malešiću³⁰¹. sa kamionom koji je dužio iz 2. bataljona, da je tri dana boravio u krugu kasarne u Karakaju, da nije čak ni spavao u kasarni, nego u svom kamionu, i da je poslat sa zadatkom da snadbijeva interventni vod 2. bataljona sa hranom, vodom i municijom. Dakle, u konkretnom slučaju se ne radi o klasičnoj otkomandi, već je njegov boravak u krugu kasarne Zvorničke brigade, prema ocjeni Vijeća, bio zbog logističke potrebe da snadbijeva Interventni vod, obzirom da se magacin sa MTS-om, nalazio upravo u Standardu u Karakaju. Činjenica da je za to vrijeme primao naredbe od referenta za saobraćajnu službu Pante ne znači da njegov straješina nije bio optuženi, a to posebno proizilazi iz već obrazložene činjenice da je Pantić nakon što ga je zvao komadant 2.

²⁹⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 16.10.2019. godine, str. 43.

²⁹⁹ Transkript broj: S 1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 54. i 55.

³⁰⁰ IBID, str. 59.

³⁰¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 57.

bataljona, optuženi Aćimović, odmah postupio po njegovoj naredbi da se svjedok SA-1 vrati u Roćević i donese municiju.

536. Vijeće konstatuje da u spis Suda nije uveden niti jedan materijalni dokaz koji bi ukazivao da je svjedok SA-1 ta tri dana bio u otkomandi, odnosno da je bio u sastavu neke druge jedinice Zvorničke brigade, a ni sam vještak svoje mišljenje nije zasnovao ni na jednom materijalnom dokazu takvog sadržaja. Svjedok SA-1 je na glavnom pretresu u više navrata istakao da mu je „Panto“ kritičnog dana prenio da ga zove komadant Srećo i da treba da ide u Roćeviće. U tom smislu svjedok SA-1 je naveo da mu je Panto rekao: ...javio ti je Srećo.... zvao te Srećo...da ideš u Roćević“, što jasno ukazuje da je i za svjedoka Pantić Radislava, koga SA-1 zove „Panto“, a koji je bio referent za saobraćajnu službu u Zvorničkoj brigadi, poziv optuženog Aćimovića, kao komandanta 2. bataljona bio dovoljan da po istom postupi. Svjedok Pantić je naveo da je njemu naredbe izdavao komandant pozadinskog bataljona, a na upit ko je u inkriminisano vrijeme bio taj komadant isti svjedok nije mogao dati precizan odgovor. Takođe, ni sam svjedok SA-1 nije u svom iskazu uopšte spominjao da je za vrijeme boravka u krugu kasarne u Standardu kontaktirao bilo kojeg starješinu iz pozadinskog bataljona, osim referenta „Pante“, niti da je od nekog straješine pozadinskog bataljona, ili drugih starješina primao bilo kakva naređenja.

537. Odbrana optuženog Srećka Aćimovića je u toku predmetnog krivičnog postupka osporavala navode svjedoka SA-1, ističući da u periodu 13. do 17.07.1995. godine nije bilo trebovanja municije 2. bataljona prema komandi Zvorničke brigade. U svom završnom izlaganju odbrana je istakla da navedeno proizlazi iz bilježnice dežurnog operativnog u brigadi (dokaz Tužilaštva broj: T-101), interne dostavne knjige (dokaz odbrane broj: O-5), iskaza svjedoka Novice Đerića, Radivoja Pantića i Mileta Đukanovića, te iz nalaza i mišljenja vještaka vojne struke Mladena Marinkovića.

538. Vještak Mladen Marinković je u svom nalazu prikazao način upotrebe MTS-a brigade, odnosno pojasnio je cjelokupni postupak od trebovanja do izdavanja MTS-a brigade prema potčinjenim jedinicima. Tako je vještak pojasnio da putem trebovanja - zahtjeva koji upute potčinjene jedinice brigade, organi pozadine razmatraju i preko pomoćnika za pozadinu predlažu količine MTS-a za funkcionalno izvršenje namjenskih zadataka potčinjenih jedinica, a da potom komandant brigade izdaje odobrenje. Vještak je naglasio da se svako

izdavanje MTS-a mora propisno pravdati, da se vodi propisna evidencija putem LIV-a i drugih materijalnih listi, te da je za sve odgovoran komandant brigade.

539. Vijeće je prihvatilo nalaz i mišljenje vještaka u ovom dijelu, ocijenivši isti objektivnim, stručnim i saglasnim sa navodima svjedoka Novice Đerića, Radivoja Pantića i Milovana Đukića, koji su svjedočili na okolnost načina trebovanja i izdavanja MTS-a u okviru Zvorničke brigade.

540. S druge strane, Vijeće nije prihvatilo zaključak vještaka da u periodu od 13. do 17.07.1995. godine, tačnije u dane 14. i 15.07.1995. godine, komandant 2. bataljona, Srećko Aćimović nije trebovao od pozadinskog organa Zvorničke brigade bilo kakvu municiju za potrebe 2. bataljona, niti da je bilo kakva municija bila isporučena tom bataljonu, obzirom da iz provedenih dokaza proizilazi da se u tom periodu uopšte nije ni evidentiralo trebovanje niti izdavanje municije, zbog čega takav zaključak na osnovu uvida u navedene materijalne dokaze nije mogao ni donijeti.

541. Odsustvo pisane evidencije o trebovanju i izdavanju municije koja će biti upotrijebljena za strijeljanje bošnjačkih zarobljenika smještenih u školi u Roćeviću, prema ocjeni Vijeća, ne dovodi u pitanje navode svjedoka SA-1 u vezi utovara i odvoženja tri sanduka municije u Roćević. Naime, Vijeće je posebno imalo u vidu da se u inkriminisanom periodu vodilo računa o stepenu tajnosti operacije vezano za zarobljenike iz srebreničke enklave, a na šta jasno ukazuje Naredba Komande drinskog korpusa str.pov.br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine, kojom je svim potčinjenim jedinicima naređeno: „Podatke o zarobljenim i blokiranim grupama prenositi sigurnim sredstvima veze. Sve nepotrebne i suvišne razgovore koji mogu dovesti do oticanja povjerljivih podataka i ukazivati na naše namjere i aktivnosti energično sprečavati.“³⁰²

542. Nadalje, Vijeće cijeni da u materijalnim dokazima T-101 i O-5, ne samo da nije evidentirano izdavanje 3 sanduka municije na dan 15.07.1995 godine, nego u navedenim dokumentima uopće nije evidentirano izdavanje bilo kakve municije u dane 14. i 15.07.1995. godine za potrebe bilo kojeg bataljona Zvorničke brigade, a što je na glavnom pretresu izjavio i vještak vojne struke Mladen Marinković. Takođe, Vijeće cijeni da u

³⁰² Dokaz Tužilaštva broj: T-60, Naredba Komande drinskog korpusa, Str.pov.br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine, Komadant, general-major Milenko Živanović

navedenim dokumentima nije evidentirana ni isporuka municije za potrebe interventnog voda na lokalitetu Zlatnih voda, premda je svjedok SA-1 u više navrata istakao kako je u krugu Zvorničke brigade u Standardu bio upravo iz razloga da bi vozio hranu, vodu i municiju, što je i činio.

543. Navedeno, kada se posmatra u vezi sa činjenicom da je u kritičnom periodu borbena gotovost svih jedinica Zvorničke brigade bila podignuta na najviši mogući nivo, a što proizlazi kako iz dokaza Tužilaštva tako i iz dokaza odbrane, te obzirom da je Zvornička brigada učestvovala u žestokim borbama sa muslimanskom kolonom iz srebreničke enklave koja je krenula prema Tuzli³⁰³, prema ocjeni Vijeća, ukazuje da pisana evidencija o trebovanju i izdavanju municije u inkriminisanom periodu nije vođena, odnosno da ista ne predstavljala odraz faktičkog stanja stvari. Pored toga, Vijeće ističe da je prema navodima svjedoka Novice Đerića, naredba za izdavanje municije mogla biti izdata i usmeno, dok je i sam svjedok SA-1 izjavio da prilikom preuzimanja municije iz magacina u krugu kasarne Zvorničke brigade, nije potpisao ni LIP niti neki drugi dokument.

544. Kada je riječ o navodima svjedoka odbrane Radislava Pantića, Novice Đerića i Mileta Đukanovića, u dijelu u kojem su isti negirali da su kritične prilike izdata 3 sanduka municije, Vijeće istima nije poklonilo vjeru, nalazeći da su isti dati isključivo u cilju ublažavanja odnosno izbjegavanja krivične odgovornosti optuženog Aćimovića, koji je ujedno i njihov bivši saborac, a svjedoku Miletu Đukanoviću i direktno nadređeni u inkriminisanom periodu. Pri tome svjedok SA-1 u svom iskazu uopšte i ne spominje svjedoka Novicu Đerića u vezi izdavanja predmetne municije, bez obzira što je isti bio formalno zadužen za tu vrstu poslova.

545. Naime, gore pomenuti svjedoci su samo istakli da u kritičnom periodu nije bilo evidentirano trebovanje municije prema jedinicama u sastavu Zvorničke brigade, odnosno da u pozadinskom bataljonu Zvorničke brigade nije bilo evidentirano izdavanje municije za potrebe 2. bataljona. Međutim, mimo toga, ovi svjedoci nisu pružili uvjerljivu argumentaciju koja bi ukazala da kritične prilike nije isporučena municija u Roćević, posebno imajući u vidu činjenicu da isti nisu bili prisutni kritičnog dana pred školom u Roćeviću, gdje je prema navodima svjedoka SA-1, a po naredbi optuženog istovarena municija koju je isti svjedok prethodno utovario i dovezao u Roćević.

³⁰³ Dokaz Tužilaštva broj: T-89, Izvještaj Richarda Butlera

546. S druge strane, Vijeće je u cjelosti poklonilo vjeru iskazu svjedoka SA-1, nalazeći da je isti na glavnom pretresu uvjerljivo, objektivno i nepristrasno opisao predmetni događaj. Prema ocjeni Vijeća, kazivanje svjedoka SA-1 je bilo vjerodostojno, obzirom da je obilovalo detaljima, koji su mogli biti poznati jedino licu koje se kritične prilike nalazilo na mjestu predmetnih dešavanja. Takođe, Vijeće nalazi da je iskaz svjedoka SA-1 u bitnim dijelovima saglasan i dopunjujući sa iskazom svjedoka SA-5, koji je kritične prilike takođe bio pred školom u Roćeviću, te na mjestu pogubljenja u Kozluku i koji je svjedočio na okolnosti predmetnih inkriminacija, kao i sa drugim provedenim dokazima iz kojih nesumnjivo proizilazi da je kritičnog dana svjedok SA-1 sa kamionom došao i boravio u Roćeviću. Uostalom, izdata i dovežena municija je imajući u vidu vrijeme i mjesto gdje je optuženi naredio njen istovar očito bila namijenjena za potrebe strijeljanja zarobljenika iz škole u Roćeviću a ne za redovne potrebe četa iz sastava 2. bataljona Zvorničke brigade.

547. Vijeće cijeni da ne samo da je svjedok SA-1 u odnosu na predmetne činjenice bio konzistentan tokom cijelog saslušanja na glavnom pretresu nego je njegov iskaz o bitnim činjenicama vezanim za municiju konzistentan i sa ranije datom izjavom iz istrage. Takođe, Vijeće cijeni da se iz iskaza svjedoka SA-1 može uočiti njegova volja da iznese sva saznanja koja ima o predmetnim inkriminacijama, uz odsustvo bilo kakvog motiva da neosnovano optuži svog bivšeg komandanta. Vijeće cijeni da je svjedok SA-1 samo želio da prilikom saslušanja na glavnom pretresu iznese svoja lična saznanja o kritičnom događaju, da opiše događaj na način na koji se desio, bez ikakve želje da lažno tereti optuženog. Tako je svjedok izjavio: „...trudim se 100% da Vam kažem istinu i nećete imati boljega svjedoka i dokaza od mene.“³⁰⁴ Ovaj svjedok je takođe, u više navrata naglasio da on kritične prilike dok je boravio u krugu komande Zvorničke brigade nije razgovarao sa optuženim, nego da mu je Panto prenio poruku od Srećka Aćimovića, pa je svjedok SA-1 prilikom ispitivanja od strane optuženog izjavio: „Ja s tobom nisam razgovar'o, ja znam Pantu, ja tebe ne teretim uopšte da si ti da si ti razgovar'o ja bi rek'o rek'o si mi to i to, nego Panto mi rek'o.“³⁰⁵ Pritom, svjedok SA-1, prema ocjeni Vijeća, nije pokazao nikakav animozitet prema optuženom, nego je naprotiv, tokom cijelog svog svjedočenja na glavnom pretresu, bio prijateljski naklonjen prema optuženom Aćimoviću, govoreći mu da od njega nije imao boljeg u 2. bataljonu, te da misli kako za optuženog nije ništa loše rekao „pod milijem Bogom“.

³⁰⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 72.

³⁰⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 91.

548. Branilac optuženog Srećka Aćimovića je u svojoj završnoj riječi istakao da svjedočenje svjedoka SA-1 predstavlja nezakonit dokaz, obzirom da je istom dodijeljen imunitet u suprotnosti sa Zakona o izmjenama i dopunama ZKP BiH, koji je stupio na snagu 29.09.2018. godine. Međutim, Vijeće je ovakve navode branioca ocijenilo neosnovanim, obzirom da je odluka Tužilaštva kojom je svjedoku SA-1 dodijeljen imunitet, donesena prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZKP BiH.³⁰⁶

549. Slijedom naprijed navedenog, Vijeće nalazi van razumne sumnje dokazanim da je optuženi Srećko Aćimović kritične prilike preduzeo radnju pripremanja municije koja je korištena za ubijanje zarobljenika bošnjačke nacionalnosti iz škole u Roćeviću. Naime, ocjenom svih provedenih dokaza, kako pojedinačno tako i dovođenjem istih u međusobnu vezu, Vijeće je našlo utvrđenim van razumne sumnje da je kritične prilike SA-1, kao vozač 2. bataljona, postupajući po naredbi svog nadređenog, komandanta bataljona, optuženog Srećka Aćimovića, na kamion koji se zvanično vodio u sastavu 2. bataljona, natovario 3 sanduka municije i istu dovezao do škole u Roćeviću, koja se nalazila na teritoriji pod kontrolom 2. bataljona i da je konačno tu municiju po naredbi optuženog istovario odmah kod stepenica škole, a sve to prije odvoženja zarobljenih muškaraca Bošnjaka iz škole na strijeljanje. Takođe, Vijeće cijeni da je optuženi Srećko Aćimović, momentu izdavanja naređenja da se istovari municija bio potpuno svjestan svrhe u koju će ista municija biti upotrijebljena, odnosno da će biti korištena za strijeljanje zarobljenih muškaraca bošnjačke nacionalnosti, smještenih u školi u Roćeviću.

550. Vijeće zaključuje da je optuženi ovom radnjom pripremanja municije, znajući svrhu u koju će ista biti upotrijebljena, značajno doprinio glavnim izvršiocima u ubijanju zarobljenika, i da je ovakva njegova radnja bila radnja pomaganja.

(b) OBEZBJEĐENJE KAMIONA ZA PREVOZ ZAROBLJENIKA IZ ŠKOLE U ROĆEVIĆU DO KOZLUKA TE IZDAVANJE NAREDBE VOZAČIMA KAMIONA

³⁰⁶ Odluka o imunitetu od krivičnog gonjenja broj: A-84/17 od 02.03.2017. godine, dokaz Tužilaštva broj: T-20

551. Predmetnom optužnicom optuženom Srećku Aćimoviću između ostalog stavljeno je na teret da je dana 15.07.1995. godine obezbijedio kamione koji će biti korišteni za prevoz zarobljenika iz škole u Roćeović na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku, na kojoj su lokaciju ti zarobljenici ubijeni, te da je vozačima tih kamiona izdao naredbu za prevoženje zarobljenika.

552. Na ove okolnosti saslušani su svjedoci: SA-1, SA-2, Predrag Ristić, Mitar Lazarević, Dragan Stjepanović, Boško Lazić, Rade Jekić, Zoran Jović, Milivoje Lazarević i dr., te su u smislu člana 273. stav 2. ZKP BiH pročitani iskazi svjedoka SA-5 i uvedeni transkripti o saslušanju svjedoka SA-5, PW-142 i PW-143.

553. Svjedok SA-1 je svjedočeci na glavnom pretresu na okolnost prevoženja zarobljenika iz škole u Roćeoviću na lokalitet obale rijeke Drine u Kozluku, gdje su isti ubijeni, iznio svoja neposredna saznanja o dešavanjima kritičnog dana. Svjedok SA-1 je uvjerljivo i objektivno svjedočio o onome što je vidio i doživio kritičnog dana u Roćeoviću i u Kozluku, pri čemu je njegov iskaz u pogledu odlučnih činjenica saglasan sa drugim provedenim dokazima, iz kojeg razloga mu je Sud poklonio vjeru.

554. Da je svjedok SA-1 u inkriminisanom periodu bio vozač 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade čiji je komandant bio optuženi Srećko Aćimović, te da je isti vozio teretno vozilo marke „Mercedes“ koje se zvanično vodilo kao vozilo u sastavu 2. bataljona, te da je svjedok SA-1 sa tim vozilom kritične prilike došao pred školu u Roćeović, Vijeće je utvrdilo i obrazložilo u prethodnom dijelu presude.³⁰⁷

555. Odbrana je osporavala da je svjedok SA-1 kritičnog dana pozvan od strane optuženog Srećka Aćimovića da sa kamionom dođe pred školu Roćeović, ističući da isti tog dana nije bio u nadležnosti optuženog Aćimovića, nego u nadležnosti Zvorničke brigade.

556. Međutim, Vijeće cijeni da iz dokaza provedenih u ovom krivičnom postupku, van razumne sumnje proizlazi da je upravo optuženi Aćimović naložio da svjedok SA-1 sa

³⁰⁷ Pripremanje municije

kamionom dođe pred školu u Roćeović dana 15.07.1995. godine, a kako je to takođe obrazloženo u prethodnom dijelu presude.³⁰⁸

557. Iz iskaza svjedoka SA-1 proizlazi da je isti dan, tj. 15.07.1995. godine pred školu u Roćeović stigao između 11-12 h prije podne, gdje zatiče veći broj okupljenih mještana, žene, djece i ostalih. Svjedok je istakao da je pred školom vidio optuženog Srećka Aćimovića i svjedoka SA-5.

558. Da se svjedok SA-1 kritične prilike sa kamionom koji je dužio nalazio pred školom u Roćeoviću potvrdio je svjedok SO-3 koji je izjavio da je kritičnog dana vidio svjedoka SA-1 sa kamionom, a isto je potvrdio i svjedok SO-2. Svjedok Milivoje Lazarević je prilikom saslušanja u istrazi, takođe izjavio da mu je SA-1 pričao da je on vozio zarobljenike na mjesto strijeljanja.

559. Dalje svjedok SA-1 je u svom iskazu na glavnom pretresu detaljno opisao kako je optuženi Aćimović nakon njegovog dolaska sa kamionom pred školu u Roćeoviću, stajao kod dvokrilnih vrata škole te mu je rekao „ovo se mora odraditi“, „morate voditi na moju šljunkaru“, te rukom pokazao da parkira kamion na rikverc i to „tako da zadnja strana kamiona bude do vrata škole“³⁰⁹, nakon čega mu je naredio da otvori zadnju stranu kamiona i da odšnjira ceradu.

560. Svjedok SA-1 je nadalje izjavio da je tom prilikom po izlasku iz svog kamiona čuo galamu i jauke unutar škole, ali da nije ulazio u školu, nego da je samo sa vrata vidio da su u školi bili smješteni zarobljeni muškarci Muslimani iz Srebrenice: „... kad su otvorili vrata, oni su sjedili svi jedan uz drugog, k'o šibicu kad napakuješ a samo se vidiš glave...samo vidiš glave, nije mog'o kud izaći“³¹⁰ te da je vidio kako su zarobljenici iz škole utovareni na njegov kamion.

561. Svjedok SA-1 je naglasio da je među zarobljenicima u školi bilo i mlađih i starijih mušakaraca, ali mu je posebno ostao u sjećanju jedan dječak od 13-14 godina koji je bio tu zatvoren zajedno sa svojim djedom. Svjedok je opisujući zarobljenike smještene u školi

³⁰⁸ IBID

³⁰⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-18

³¹⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 26.

izjavio da su svi bili loše obučeni, da su loše izgledali, da nisu imali uslove ni da 'iziđu radi svoje potrebe.

562. U nastavku svog svjedočenja na glavnom pretresu svjedok SA-1 je opisao kako je tekao postupak utovara zarobljenika iz škole u njegov kamion: „oni su donijeli dvije fosne i metli na karoseriju i na stepenice, da ti nesrećnici idu u auto...oni su prvo vezanih ruku i vezanih očiju...oni ne vide, padali, oni su ih dizali i ubacivali,³¹¹ međutim, svjedok nije znao ko su osobe koje su donijeli fosne. Navedeno je saglasno iskazu svjedoka Predraga Ristića koji je izjavio: „Ja vidim samo da izvode, ali kako ulaze, nemam pojma. Dal' ih ubacuju, jel' se penju uz one daske... Ja nisam vidio ko ih je ubacivao, znači, al' vidio sam samo da izlaze, jedan po jedan.“³¹²

563. Ovako opisan utovar zarobljenika iz škole u Ročeviću na kamione kojima su isti preveženi do mjesta strijeljanja, naveo je u svom svjedočenju i svjedok SA-2, koji se kritične prilike takođe nalazio na sportskom dvorištu Osnovne škole u Ročeviću. Naime, ovaj je svjedok potvrdio da je po dolasku pred školom vidio jedan kamion koji se parkirao unazad prema sali, nakon čega je uslijedio utovar zarobljenika iz škole. Takođe, svjedok SO-2 je potvrdio da je je kritične prilike pred školom u Ročeviću vidio svjedoka SA-1 kako stoji pored jednog kamiona, te da je čuo kako neko svjedoku SA-1 komanduje da parkira kamion na rikverc.

564. Svjedok PW-142, čiji je transkript saslušanja pred MKSJ-om uložen u spis, izjavio je da je postupak utovara zarobljenika iz škole u Ročeviću bio isti kao u Orahovcu. Opisujući utovar zarobljenika i njihovo odvoženje iz škole u Orahovcu, svjedok PW-142 je izjavio da se kamion parkirao do ulaza u fiskulturnu salu škole gdje su bili smješteni zarobljenici, da su zarobljenici ulazili u kamion vezanih ruku nakon čega je kamion odlazio u pravcu Tuzle, prema odbrambenim linijama VRS. Svjedok je dalje opisao da se isti kamion ubrzo vratio pred školu, da bi se potom ponovio isti postupak utovara zarobljenika i njihovog odvoženja u istom pravcu i pucnjava, sve dok se fiskulturna sala u potpunosti nije ispraznila.

³¹¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 20. i 22.

³¹² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.10.2016. godine, str. 24.

565. Da je sa zarobljenicima u Roćeviću postupljeno po istom obrascu kao i sa zarobljenicima iz Orahovca proizlazi i iz iskaza svjedoka Predraga Ristića i Milorada Birčakovića. Svjedok Predraga Ristić koji je u inkriminisanom periodu obavljajući dužnost vojnoj policajca Zvorničke brigade, bio na zadatku obezbjeđenja škole u Orahovcu, izjavio je da su zarobljenici koji su bili smješteni u sportsku salu škole, odvoženi u grupama sa kamionom prema selu Križevci, a da se potom čula rafalna pucnjava. Svjedok Ristić je dalje opisao da se isti kamion vraćao i odvezio zarobljenike, sve dok sportska sala nije bila ispražnjena. Opisujući odvoženje zarobljenika iz škole u Orahovcu svjedok Milorad Birčaković navodi: „Sa kamionima ovaj odvođeni su prema Križevićima... Doš'o bi ovaj kamion bi doš'o tu ovaj u rikverc i oni bi ulazili tu u kamion i odlazili.“³¹³

566. Dalje, svjedok SA-1 navodi kako je njegov komandant, optuženi Srećko Aćimović, koji je bio tu prisutan pred školom, rekao: „Ovo se mora odraditi...morate voditi na moju šljunkaru...“ja ovo ne mogu gledati...“³¹⁴.

567. Takođe, svjedok SA-1 je izjavio kako je kritičnog dana čuo da je optuženi Aćimović pred školom u Roćeviću naredio i svjedoku SA-5 da prevozi zarobljenike. Svjedok SA-1 je u tom smislu naveo da je optuženi Aćimović rekao svjedoku SA-5 : „ti si zadužen da voziš“ Prema navodima ovog svjedoka, optuženi Aćimović se nije dugo zadržao pred školom, oko 20 minuta, nakon čega je otišao dok je on zajedno sa drugim vozačima prevezio zarobljenike do lokacije u Kozluku gdje su isti ubijeni.

568. Navodi svjedoka SA-1 na okolnost dešavanja pred školom u Roćeviću, odnosno na okolnosti da je optuženi obezbijedio kamione koji će biti korišteni za prevoz zarobljenika iz škole u Roćević na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku, na kojoj su lokaciju ti zarobljenici ubijeni, te da je vozačima tih kamiona izdao naredbu za prevoženje zarobljenika, potvrdio je svjedok SA-5, koji je na navedene okolnosti svjedočio pred MKSJ u predmetu protiv Vujadina Popovića i dr., kao i prilikom saslušanja u istražnom postupku u Tužilaštvu BiH, a koji su iskazi pročitani na glavnom pretresu.

569. Naime, svjedok SA-5 je izjavio da je u julu 1995. godine bio pripadnik 2. bataljona, čiji je komandant bio optuženi Srećko Aćimović. Svjedok je pojasnio da je bio angažovan

³¹³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 01.06.2016. godine, str. 11. i 12.

³¹⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 21. i 22.

na poziciji vozača komandanta bataljona, ali da je vozio i sve drugo ako mu to naredi komandant Aćimović. Svjedok SA-5 je istakao da je obavljajući dužnost vozača u 2. bataljonu koristio vlastito putničko vozilo marke „Mercedes“ te da je sam obezbjeđivao gorivo i troškove održavanja a da je zauzvrat bio oslobođen obaveze odlaska na liniju, dodavši: „Na taj način me Srećo i primio u komandu da bi to radio.“³¹⁵

570. Odbrana je osporavala vjerodostojnost navoda svjedoka SA-5 ističući da je vozač optuženog bio Goran Radić, koji je optuženog Aćimovića vozio sa putničkim vozilom marke „Zastava 128“ crvene boje, a što su u svom iskazu naveli svjedoci Goran Radić, Mitar Lazarević, Mileta Đukanović, Cvjetko Glibić, Risto Milošević, Zoran Jović, Dragan Tejić i Vladan Matić.

571. Međutim, Vijeće cijeni da su navodi svjedoka SA-5 da je bio vozač u 2. bataljonu Zvorničke brigade, potvrđeni uloženom materijalnom dokumentacijom i to dokazom Tužilaštva broj: T-135 iz kojeg proizlazi da se isti u julu 1995. godine u zvaničnim evidencijama vodio da je pri komandi 2. bataljona, dok iz dokaza odbrane broj: O-12 proizlazi da je svjedok SA-5 u julu 1995. godine između ostalog dužio traktor „Univerzal“ zajedno sa Vukašinom Perićem.

572. Svjedok Zoran Jović koji je u inkriminisanom periodu pomagao referentu za opšte poslove - Mitru Lazareviću na poslovima vođenja evidencija pripadnika 2. pješadijskog bataljona, prilikom unakrsnog ispitivanja od strane tužioca potvrdio je da je svjedok SA-5 obavljao poslove vozača u sklopu ovog bataljona: „Bio je vozač, e sad ne znam dal' je bio vozač kamiona ili vozač traktora il' nečega.“³¹⁶

573. Prilikom ponovnog saslušanja u svojstvu svjedoka duplike svjedok Zoran Jović je izjavio da je SA-5 u inkriminisanom periodu bio jedan od sponzora u 2. bataljonu, a što je značilo da se vodio u zvaničnim evidencijama, ali da fizički nije bio prisutan u bataljonu. Nakon što je ovom svjedoku od strane branioca optuženog predložen dokaz T-135 (evidencija prisustva ljudstva komande 2. bataljona u julu 1995. godine), isti je potvrdio da se u navedenoj evidenciji nalazi i svjedok SA-5, ali je naglasio da isti u tom periodu nije bio prisutan u komandi bataljona, s obzirom da je SA-5 u tom periodu imao ozbiljnih

³¹⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

³¹⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 30.01.2019. godine
144

zdravstvenih problema. I svjedok Mitar Lazarević izjavio je da se SA-5 u inkriminisanom periodu vodio kao „sponzor“ u 2. bataljonu, iz kojeg razloga nije tačan unos za ovo lice u dokazu T-135. Vijeće cijeni da sponzorski status svjedoka SA-5 unutar 2. bataljona, ne dovodi u pitanje njegovo pripadništvo ovom bataljonu u inkriminisanom periodu, posebno imajući u vidu da je i sam svjedok SA-5 objasnio pod kojim uslovima je angažovan u 2. bataljonu. Naime, svjedok SA-5 je izjavio da je angažovan kao vozač u 2. bataljon ali da je koristio svoje vozilo, da je sam obezbjeđivao gorivo i snosio troškove održavanja za to vozilo, ali da je zauzvrat od komandanta 2. bataljona-optuženog Aćimovića, bio oslobođen od obaveze odlaska na liniju. Nadalje, da je svjedok SA-5 u julu 1995. godine bio pripadnik 2. bataljona, ne proizlazi samo iz evidencije prisutnosti koja je uvedena kao dokaz Tužilaštva broj: T-135, nego i iz dokaza odbrane O-12.

574. Da je svjedok SA-5 bio pripadnik 2. bataljona na poslovima vozača potvrdio je i svjedok Dragan Stjepanović koji je izjavio: „Pa radio, išao, vozio hranu po liniji, obezbjeđiv'o, drva sjek'o, tako te stvari. Koliko ja znam. Dole je bio u, u bataljonu“.³¹⁷ Navode svjedoka SA-5 da je bio angažovan kao vozač komandanta 2. bataljona potvrdio je i svjedok Vujo Lazarević, koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost pomoćnika komandanta bataljona za moral i vjerska pitanja. Naime svjedok Lazarević je izjavio da je optuženog Aćimovića jedno vrijeme vozio SA-5, a navedeno proizlazi i iz iskaza svjedoka odbrane Gorana Radića, koji je izjavio da je prije njegovog dolaska u bataljon, SA-5 bio angažovan kao vozač komandanta Srećka Aćimovića, nakon čega je raspoređen da vozi traktor.

575. Imajući u vidu navedeno, Vijeće nije prihvatilo tvrdnju odbrane da SA-5 nije uopšte bio angažovan kao vozač, odnosno da je dužnost vozača optuženog obavljao isključivo svjedok Goran Radić. Vijeće je posebno cijenilo činjenicu da ni svjedok SA-5 kao ni svjedok Goran Radić u zvaničnoj evidenciji nisu vođeni kao vozači komandanta. Naime, svjedok SA-5 je u julu 1995. godine evidentiran kao kurir u sastavu komande bataljona³¹⁸, a svjedok Goran Radić kao član sanitetskog odjeljenja bataljona.³¹⁹ Da su SA-5 odnosno Goran Radić vozili komandanta 2. bataljona, isključivo proizlazi iz iskaza naprijed navedenih svjedoka, dok na tu okolnost nije uložena nikakva materijalna dokumentacija.

³¹⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.04.2016. godine, str. 31.

³¹⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-135, Evidencija prisustva ljudstva Komanda 2. pješadijskog bataljona u julu 1995. godine

³¹⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-28, Evidencija prisustva ljudstva sanitetskog odjeljenja za juli '95, ovjeren. IIaški broj od 00743554 do00743559.

576. Pritom Vijeće cijeni da je za odlučivanje o predmetnoj krivičnopravnoj stvari bitna činjenica da je svjedok SA-5 u inkriminisanom periodu bio pripadnik 2. bataljona na čijem čelu je bio optuženi Srećko Aćimović, te da je isti u tom svojstvu, kritičnog dana preduzimao radnje po naredbi svog komandanta, optuženog Srećka Aćimovića, a što van razumne sumnje proizlazi iz provedenih dokaza.

577. Saglasno iskazu svjedoka SA-1 i svjedok SA-5 je potvrdio da su kritičnog dana u školi u Roćeviću bili smješteni zarobljeni muškarci Muslimani iz Srebrenice, te da se u prijedpodnevnim satima nalazio pred školom zajedno sa optuženim Srećkom Aćimovićem. Naime, Vijeće je na osnovu iskaza svjedoka SA-1 a što je potvrdio u svom iskazu i svjedok SA-5 van razumne sumnje utvrdilo da je SA-5 bio prisutan pred školom kritične prilike zajedno sa optuženim Srećkom Aćimovićem i to neposredno pred započinjanje odvoženja zarobljenika iz škole, kao i da se na istom mjestu i u isto vrijeme nalazio i svjedok SA-1, te da je upravo optuženi Aćimović naredio svjedoku SA-5, kao i svjedoku SA-1 da sa kamionima prevoze zarobljenike do Kozluka, znajući da će isti biti ubijeni.

578. Da je svjedok SA-5 kritične prilike bio pred školom u Roćeviću potvrdili su svjedoci SA-1, SA-2 i SO-3, dok je svjedok SA-5 prilikom saslušanja pred MKSJ te prilikom saslušanja u istrazi u Tužilaštvu BiH, izjavio da je te prilike pred školom u Roćeviću zajedno sa njim bio i optuženi Srećko Aćimović, a što je naveo u svom iskazu i svjedok SA-1.

579. Opisujući stanje koje je kritične prilike vladalo pred školom, svjedok SA-5 je izjavio: „Pred školom je vladala situacija puna neorganizovanosti, nervoze, sam je bio tu komandant koji sve to organizira.“³²⁰

580. Svjedok SA-5 je izjavio da mu je njegov komandant optuženi Aćimović pred školom u Roćeviću saopštio: „Strijeljanje se mora izvršiti“ te da je njemu i svjedoku SA-1 naredio da zarobljenike sa kamionima voze do šljunkare na obali rijeke Drine u Kozluku, na kojoj su lokaciji ti zarobljenici potom ubijeni, a da je za tu svrhu upotrijebljen kamion marke „Mercedes“ koji je vozio SA-1 te kamion marke „Zastava“ vlasnika Miće Stanojevića, koji kamion je po naredbi optuženog Aćimovića vozio svjedok SA-5.

³²⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-133a

581. Svjedoč SA-5 je također potvrdio navode svjedoka SA-1 da je tom prilikom prvo natovaren kamion marke „Mercedes“ koji je vozio SA-1, stim što za razliku od svjedoka SA-1 ističe da mu je tada optuženi Aćimović naredio da svjedoku SA-1 pokaže gdje se nalazi lokacija u Kozluku na koju trebaju da voze zarobljenike.

582. Svjedok SA-5 je opisao kako je postupajući po naredbi optuženog Srećka Aćimovića, sjeo u kabinu kamiona od SA-1 i zajedno sa njim, u pratnji nekoliko vojnih policajaca, odvezao prvu turu zarobljenika na šljunkaru u Kozluku. Svjedok je naglasio: „Moje je bilo da sa SA-1 odem da mu pokažem to...“³²¹, a nakon što su zarobljenici istovareni, zajedno su se vratili sa kamionom pred školu u Roćević. Da svjedok SA-1 nije poznao lokaciju gdje treba voziti zarobljenike, proizlazi iz iskaza ovog svjedoka, u dijelu kada isti opisuje kako mu je objašnjena ruta do navedene lokacije: „Pa rečeno je kod kod ove veterinarske stanice lijevo prema Drini i ima jedna kaže košarica, ozidana od blokova i mali potočić, 'tuda ima put, samo pređete potočić tu je vađen šljunak“.³²² Međutim, svjedok SA-1 u svom iskazu nije precizno izjavio ko mu je navedenu rutu objasnio, niti da mu je SA-5 pokazao lokaciju u Kozluku tako što se zajedno sa njim vozio u njegovom kamionu do navedene lokacije. Naime, svjedok SA-1 je naveo da su on i svjedok SA-5 u isto vrijeme sa svojim kamionima odvezli prvu turu zatvorenika do šljunkare, a da su potom obojica vozili još nekoliko tura. Vijeće cijeni, bez obzira na pomenutu razliku u iskazima, da iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da su SA-1 i SA-5 kritičnog dana vozili zarobljenike kamionima iz Roćevića u Kozluk po naredbi optuženog Aćimovića. U situaciji košmara koji je vladao pred školom, kao i psihičkog pritiska kojeg su imali svjedoci SA-1 i SA-5 obavljajući prevoz zatvorenika na strijeljanje, a što proizilazi iz njihovih izjava, sasvim je očekivano i razumljivo da se njihovi iskazi o pojedinim detaljima predmetnog događaja razlikuju. Međutim prilikom analize i ocjene iskaza ovih svjedoka Sud je utvrdio da su isti u odnosu na odlučujuće činjenice a koje se tiču obezbjeđenja kamiona i izdavanja naredbi od strane optuženog Aćimovića da kao vozači tih kamiona vrše prevoz zarobljenika iz škole u Roćeviću u Kozluk, saglasni.

³²¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

³²² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 25.

583. Tako, saglasno iskazu svjedoka SA-1 i svjedok SA-5 je prilikom saslušanja u istrazi izjavio da je optuženi Srećko Aćimović i njemu naredio da sa kamionom prevozi zarobljenike u Kozluk.

584. Svjedok SA-5 je naveo da je kritične prilike zarobljenike prevezio sa kamionom koji je bio u vlasništvu Miće Stanojevića, ističući da mu je optuženi Aćimović prvo naredio da ode do kuće Miće Stanojevića u Roćević, kako bi od njega uzeo kamion koji je u inkriminisanom periodu korišten za potrebe 2. bataljona. Iz provedenih dokaza, prije svega iskaza svjedoka Dragana Stjepanovića i Milivoja Lazarevića, koji su u inkriminisanom periodu bili pripadnici 2. bataljona, nesporno proizlazi da je Mićo Stanojević u tom periodu bio angažovan kao vozač kamiona u 2. bataljonu, kao i da je njegov kamion marke „Zastava“ korišten za potrebe 2. bataljona.

585. Svjedok SA-5, ističe da Mićo Stanojević tom prilikom nije bio kod svoje kuće, već samo njegova supruga i majka, koje svjedoku SA-5 nisu dale ključeve od Mićinog kamiona. Svjedok SA-5 dalje ističe da se bez kamiona vratio pred školu u Roćević, da bi potom zajedno sa optuženim Aćimovićem otišao ponovo do kuće Miće Stanojevića, gdje je optuženi Aćimović prema navodima ovog svjedoka „naredio Mićinoj majki da mu da ključeve od kamiona“³²³, a svjedoku SA-5 naredio da vozi taj kamion, odnosno da sa tim kamionom vozi zarobljenike u Kozluk.

586. Svjedok SA-5 je takođe izjavio kako se sa Mićinim kamionom vratio do škole u Roćeviću, gdje je potom uslijedio utovar zarobljenika, koje je on po naredbi Aćimovića vozio na mjesto strijeljanja u Kozluku.

587. Navedeno je potvrdio svjedok Dragan Stjepanović koji je izjavio da mu je Mićo Stanojević lično pričao kako su svjedok SA-5 i optuženi Srećko Aćimović kritične prilike došli njegovoj kući i tražili njegov kamion, ali da on nije bio kući, već samo njegova supruga i majka, te da je tom prilikom SA-5 odvezao Mićin kamion.³²⁴

³²³ Dokaz Tužilaštva broj: T-133a

³²⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. godine, str. 31.

588. Takođe, i svjedok SA-2 je u svom iskazu potvrdio da je na šljunkari u Kozluku vidio kamion od Miće Stanojevića marke „Zastava“, za koji je čuo da ga je SA-5 uzeo kad Mićo nije bio kod kuće, te da je SA-5 sa tim kamionom došao u Kozluk.

589. Saglasno navodima svjedoka SA-2 i svjedok SO-2 je u svom iskazu potvrdio da je na Kozluku vidio svjedoka SA-5.

590. Svjedok SA-1 je istakao da nisu samo on i svjedok SA-5 prevozili zarobljenike iz škole do Kozluka, nego da je tu bilo i drugih vozača: „niko ne prizna samo da smo nas dva, mi to nismo mogli u tom vremenu nikako tol'ku masu prevesti nas dva. Znači da su vozili i drugi.“³²⁵

591. Da je kritične prilike više kamiona i vozača učestvovalo u prevozu zarobljenika iz škole u Roćeвиću do lokaliteta šljunkare u Kozluku, u svojim iskazima su naveli svjedoci SA-2 i svjedok Predrag Ristić. Naime, svjedok SA-2 je izjavio da je u Kozluk došao sa kamionom Milivoja Lazarevića, dok je prilikom unakrsnog ispitivanja naveo da postoji mogućnost da je na šljunkaru došao sa kamionom koji je vozio SA-1³²⁶, a da je SA-5 u Kozluk dovezao kamion Miće Stanojevića. Iz iskaza svjedoka Predraga Ristića, proizlazi da je u prevozu zarobljenika iz Roćeвиća, učestvovalo najmanje tri kamiona: „...men's' čini, da su bila tri kamiona u pitanju... je jedan ostao dole, jedan mi pratili, jedan našli na licu mjesta dole“³²⁷. Svjedok Dragan Stjepanović, koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost komandira 1. čete 2. pješadijskog bataljona, izjavio je kako je čuo priče da su vozači iz 2. bataljona i to: Milivoje Lazarević, Lazo Milošević, Mićo Stanojević, bili angažovani za prevoz zarobljenika smještenih u školi u Roćeвиću. Svjedok PW-142 je izjavio da ne zna tačan broj kamiona koji su odvozili zarobljenike, ali isti tvrdi da nije bio mali broj kamiona.

592. Takođe, svjedok Boško Lazić je prilikom saslušanja na glavnom pretresu izjavio kako je kritičnog dana oko 11 h, pred školu u Roćeвиću došao jedan oficir sa kamionom marke „TAM“ u pratnji četiri vojna policajca te da je tom prilikom dovežen još jedan kamion marke „Zastava“. Vijeće cijeni da navodi ovog svjedoka potvrđuju nespornu činjenicu da je kritične

³²⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 24.

³²⁶ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 13.10.2017. godine, str. 30.

³²⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.10.2016. godine, str. 34.

prilike za prevoz zarobljenika angažovano više kamiona i vozača, pri čemu Vijeće nije moglo sa sigurnošću utvrditi identitet navedenog oficira, niti identitet vozača ovih kamiona.

593. I prema iskazu svjedoka SA-5 za prevoz zarobljenika iz škole u Roćeviću do stratišta u Kozluku, pored kamiona koje je vozio on i kamiona koji je vozio SA-1, upotrijebljeni su i drugi kamioni.

594. Svjedok Milivoje Lazarević je prilikom svjedočenja na glavnom pretresu izjavio da je u inkriminisanom periodu bio angažovan kao vozač u 2. bataljonu te da je bio zadužen za prevoz vojnika na borbene linije. Svjedok je naglasio da kritičnog dana nije bio na dužnosti vozača 2. bataljona, iz razloga što je pomagao svom komšiji Milivoju Mičiću u pripremanju porodičnog slavlja, te da je nakon nekoliko dana od vojnika koje je prevezio na liniju čuo da su tražili njegov kamion za prevoz zarobljenika iz Roćevića. Isti svjedok je prilikom saslušanja u istrazi izjavio da mu je neko od tih vojnika pričao da ga je tražio optuženi Srećko Aćimović kako bi sa svojim kamionom pomogao transport zarobljenika iz škole u Roćeviću, ali pošto je optuženi saznao da je svjedok na pripremi slavlja, on je taj transport organizovao na neki drugi način, s tim da je odmah u nastavku istog iskaza izjavio drugačije: „Ni tada, ni poslije sve do danas ja nisam čuo ni od koga da je mene Srećko Aćimović tražio da dođem sa kamionom da vozim zarobljenike.“³²⁸

595. Nakon što je svjedoku Milivoju Lazareviću na glavnom pretresu predodčen dio iskaza iz istrage gdje je spomenuo optuženog Aćimovića, isti je izjavio: „Jesam ja tako rekao...Vi ste rekli da ja dopunim, da to bude kao što sam ja dav'o u Kozluku izjavu. Šta ste Vi dopunili...kako je to, šta je bilo...“³²⁹ dok je prilikom unakrsnog ispitavanja ponovo potvrdio da je samo čuo priče da je kritične prilike tražen njegov kamion, ali da nije čuo priče da ga je tražio upravo Srećko Aćimović.

596. Cijeneći iskaz svjedoka Milivoja Lazarevića, a u nedostatku drugih potkrepljujućih dokaza, Vijeće nije moglo van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Aćimović tražio da se i on sa svojim kamionom angažuje za prevoz zarobljenika, međutim i ovaj svjedok je istakao kako je čuo da je SA-1 vozio zarobljenike na strijeljane.

³²⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-17

³²⁹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 15.03.2017. godine, str. 22.

597. Prema navodima svjedoka SA-1 bilo je najmanje 5-6 kamiona i vozača koji su kritičnog dana prevozili zarobljenike, tovarila se po dva kamiona koji bi potom vozili zarobljenike do Kozluka, u čijoj pratnji je bilo jedno civilno auto u kojem su pored vozača bila dva naoružana lica, a da su na zadnjoj stranici svakog kamiona bila dvojica ili trojica naoružanih lica koji su imali zadatak da spriječe da zarobljenici iskoče iz kamiona.³³⁰ Vijeće cijeni da su ovakvi navodi svjedoka SA-1 saglasni iskazima svjedoka SO-2 i SA-2. Svjedok SA-2 je izjavio da se kritične prilike popeo na zadnju stranu jednog kamiona koji je prevezio zarobljenike do Kozluka te da je zajedno sa Vukašinom Draškovićem i Milanom Tomićem bio u pratnji tom kamionu. Svjedok SA-2, je pojasnio da je u inkriminisanom događaju imao svega 15 godina te da je kritične prilike na sebi nosio majicu i šorc i japanke, da nije bio naoružan, dok su Vukašin Drašković i Milan Tomić bili naoružani automatskim puškama. Da je u kamionima kao pratnja, bilo nekoliko vojnih policajaca, potvrdio je i svjedok SA-5. Svjedok SO-2 je izjavio da je kritične prilike svojim civilnim vozilom marke „Fićo“, a po naredbi komandira vojne policije Zvorničke Brigade Momira Jasikovca, zajedno sa dva naoružana vojna policajca u dva navrata pratio kamion koji je prevezio zarobljene muškarce iz škole u Ročeviću do Kozluka, a koji je kamion te prilike vozio SA-1.

598. Takođe, svjedok Predrag Ristić, koji je u inkriminisanom periodu bio pripadnik vojne policije Zvorničke brigade, izjavio je kako je kritične prilike po naređenju komandira Momira Jasikovca bio u pratnji kamiona koji je vozio zarobljenike na šljunkaru.

599. Svjedok SA-1 je takođe istakao da je njegov kamion prvi natovaren i da je on prevezao ukupno 5 tura. Na pitanje predsjedavajućeg Vijeća ko mu govori da preveze i ostale ture, svjedok odgovara: „Pa kako mora...kad vidim kol'ko je...mora to da se obavi...Srećo je rek'o da se mora da se obavi...“³³¹ Prevoz zarobljenika do Kozluka je prema navodima svjedoka SA-1 započeo oko 12-12.30 h kritičnog dana, a posljednu „turu“ je odvezao u večernjim satima. Vijeće cijeni da su navodi svjedoka SA-1 da je prvi natovario zarobljenike potvrđeni iskazom svjedoka SA-5, iz čijeg iskaza takođe proizlazi da je prvo natovaren kamion svjedoka SA-1.. Prema navodima svjedoka SA-5, posljednja „tura“ koju je on prevezao je bila oko 18 h, kada je Mićo Stanojević preuzeo kamion od njega, a što je potvrdio i svjedok Dragan Stjepanović koji je izjavio da mu je Mićo Stanojević pričao kako je

³³⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 70.

³³¹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 40.

svoj kamion, natovaren sa zarobljenicima našao u Roćeviću i da je: „on (Miće Stanojević) valjda tu zadnju turu odvezao“³³² .

600. Da se prevoz zarobljenika obavljao u dužem vremenskom periodu, sve do početka večeri, potvrdio je i takođ svjedok PW-142. koji je izjavio da je postupak prevoženja zarobljenika iz škole u Roćeviću završen predveče, kada je sala škole bila ispražnjena.

601. Nakon sveobuhvatne ocjene svih provedenih dokaza, pojedinačno i u međusobnoj vezi, proizlazi da je kritičnog dana, više kamiona učestvovalo u prevozu zarobljenika iz škole u Roćeviću do stratišta u Kozluku, međutim, ono što je van razumne sumnje utvrđeno jeste da je optuženi Srećko Aćimović obavljajući dužnost komandanta 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade kritičnog dana angažovao najmanje dva kamiona, odnosno dva vozača i to svjedoke SA-1 i SA-5 koji su postupajući po njegovoj naredbi prevozili zarobljenike iz škole u Roćević do šljunkare na obali rijeke Drine u Kozluku, gdje su isti ubijeni.

602. Prema tome, Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da je optuženi Aćimović obezbijedio najmanje dva kamiona koji su upotrijebljeni za prevoz zarobljenih Bošnjaka iz škole u Roćeviću do lokacije u Kozluku i to kamion marke „Mercedes“ koji je dužio svjedok SA-1 i kamion marke „Zastava“ vlasništvo Miće Stanojevića, a koja su oba kamiona u inkriminisanom periodu korištena za potrebe 2. bataljona, na čijem se čelu nalazio optuženi. Takođe, iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da je optuženi Srećko Aćimović dana 15.07.1995. godine svjedoku SA-1 i SA-5 koji su u inkriminisanom periodu bili pripadnici 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade izdao naredbu da sa navedenim kamionima vrše prevoz zarobljenika do šljunkare u Kozluku.

603. Svjedoci SA-1 i SA-5 ne samo da su prilikom svjedočenja saglasno izjavili da su kritične prilike preduzimali radnje prevoza zarobljenika, i to svjedok SA-1 sa kamionom marke „Mercedes“, ukupno u pet navrata, a svjedok SA-5 sa kamionom marke „Zastava“ vlasništva Miće Stanojevića u dva ili tri navrata, nego su isti takođe saglasno izjavili da su te radnje preduzeli po naredbi njihovog nadređenog, komandanta 2. bataljona -optuženog Srećka Aćimovića.

³³² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 24.08.2016. str. 32.

604. Vijeće posebno ističe da su svjedoci SA-1 i SA-5, prilikom svjedočenja na skoro identičan način naveli kako im je optuženi Aćimović naredio da voze zarobljenike iz škole na šljunkaru. Tako je svjedok SA-1 izjavio da mu je optuženi Aćimović rekao: „Ovo se mora odraditi“, a svjedok SA-5 je to potvrdio izjavivši da je optuženi rekao: „to mora, to mora to je naređenje takvo, naređenje se mora izvršiti i ništa drugo.“ Iz iskaza svjedoka SA-1 a što potvrđuje i svjedok SA-5, prema ocjeni Vijeća van razumne sumnje proizlazi da im je upravo optuženi izdao naredbu da vrše prevoz zarobljenika do Kozluka, pri čemu Vijeće cijeni da drugi svjedoci koji su svjedočili na okolnost odvoženja zarobljenika iz škole u Roćević do lokacije gdje su isti ubijeni, nisu imali konkretna i neposredna saznanja o tome ko je obezbijedio kamione i naredio takvo postupanje. Takođe, niko od svjedoka koji su potvrdili da su kritične prilike vidjeli da su SA-1 i SA-5 sa kamionima prevozili zarobljenike, nisu izjavili da su isti to činili po nečijoj drugoj naredbi.

605. Dakle, jedini svjedoci koji su svjedočili na okolnost obezbjeđenje vozila i izdavanja naredbe za prevoženje zarobljenika do šljunkare na obali rijeke Drine u Kozluku, a na kojoj su lokaciji ubijeni zarobljenici iz Roćevića, su bili vozači iz 2. bataljona, koji su kritične prilike vršili prevoz tih zarobljenika sa kamionima koji su u inkriminisanom periodu korišteni za potrebe 2. bataljona, a to su upravo bili svjedoci SA-1 i SA-5.

606. Branilac optuženog Srećka Aćimovića je u svojoj završnoj riječi istakao da su svjedoci Dragan Stjepanović i Risto Milošević, a koji su u inkriminisanom periodu imali neposrednu komandu nadležnost nad vozačima 2. bataljona, izjavili da optuženi Srećko Aćimović nije izdao naredbu za upotrebu ovih kamiona. Međutim, Vijeće cijeni na osnovu provedenih dokaza, da svjedoci Stjepanović i Milošević kritične prilike nisu bili prisutni pred školom u Roćeviću kada je svjedocima SA-1 i SA-5 izdata naredba da sa kamionima prevoze zarobljenike do Roćevića, iz kojeg razloga navodi ovih svjedoka ne ukazuju da tu naredbu nije izdao optuženi Srećko Aćimović.

607. Branilac optuženog Aćimovića u svojoj završnoj riječi pozvao se na presudu MKSJ u predmetu Popović i dr. od 10.06.2010. godine, gdje je navedeno da je Vujadin Popović zvao kasarnu u Standard i tražio da se u Roćević pošalju kamioni, te da je bio ljut kada je stigao samo jedan kamion.

608. Prije svega, Vijeće ističe da presuda na koju se poziva branilac u završnoj riječi, ne predstavlja dokaz da optuženi Aćimović nije preduzeo krivičnopravne radnje za koje se tereti, odnosno da isti nije kritične prilike obezbjedio kamione koji su korišteni za prevoz zarobljenika iz škole u Roćeveću do mjesta pogubljenja, obzirom da Sud donosi odluku na osnovu ocjene svih dokaza provedenih na glavnom pretresu, a u konkretnom slučaju ne radi se o činjenicama iz presude MKSJ-u koje je Sud shodno odredbi 4. člana Zakona o ustupanju, prihvatio kao dokazane.

609. Nadalje, kada je riječ o navodima svjedoka SA-2 na okolnost učešća Vujadina Popovića u inkriminacijama za koje se tereti optuženi Aćimović, Vijeće istima nije poklonio vjeru, prije svega, jer svjedok SA-2 o tome nema nikakva neposredna saznanja. Naime, svjedok je samo čuo priče da je svjedok SA-5 zajedno sa Vujadinom Popovićem išao da angažuje dobrovoljce koji će da izvrše strijeljanje zatvorenika u Kozluku, međutim, isti svjedok prilikom saslušanja u istrazi, niti na glavnom pretresu nije izjavio da je po dolasku pred školu u Roćeveću, niti u bilo kom drugom trenutku vidio Vujadina Popovića, a što nisu izjavili ni drugi saslušani svjedoci kao ni svjedoci SA-1 i SA-5. Uostalom svjedoku SA-5 neposredni starješina, odnosno komadant 2. bataljona kome je pripadao je bio upravo optuženi Aćimović, dok je Vujadin Popović u to vrijeme bio načelnik bezbjednosti Drinskog korpusa i sa svjedokom SA-5 nije imao direktnu formacijsku niti naredbodavnu vezu.

610. Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka SA-1, optuženi Srećko Aćimović je istom postavio pitanje: „Da li se slažete sa mnom da je tom operacijom očigledno rukovodio i komandov'o ko je bio na izuzetno visokom nivou“, svjedok je odgovorio: „Ja ga nisam vidio“.³³³

611. Svjedok SA-2 je na glavnom pretresu izjavio: „SA-5, tu mi je izgledalo kao da je neki da organizuje sve to, tako mi je izgledalo“, međutim, ni ovim navodima svjedoka SA-2 Sud nije poklonio vjeru, obzirom da se radi o zaključivanju koje nije bazirano na neposrednim saznanjima ovog svjedoka, posebno imajući u vidu činjenicu da je svjedok SA-2 kritične prilike imao svega 15 godina. Takođe, ne postoji nikakva logička ni zdravorazumska osnova da pripadnik 2. bataljona koji obavlja poslove vozača, između ostalog i vozača traktora, u vrijeme kada se ispred škole u Roćeveću zajedno sa njim nalazi najviši straješina 2. bataljona, a to je bio optuženi Aćimović, organizuje „sve to“ a kako zaključuje svjedok SA-

³³³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 94.

2.

612. Nasuprot tome, Vijeće je poklonilo vjeru svjedocima SA-1 i SA-5, koji su iscrpno i detaljno i konzistentno svjedočili na okolnosti obezbjeđenja vozila i angažovanja njih dvojice kao vozača od strane njihovog komadanta, optuženog Aćimovića.

613. Vijeće nije našlo osnovanim navode odbrane da je na svjedoke SA-1 i SA-5 vršen uticaj od strane tima odbrane Vujadina Popovića i Drage Nikolića kako bi isti lažno teretili optuženog Srećka Aćimovića. Vijeće cijeni da su ovi svjedoci slobodno i nepristrasno iznijeli svoja saznanja koja imaju o predmetnim inkriminacijama, opisujući šta su kritičnog dana vidjeli i čuli, te opisujući radnje koje su sami preuzeli te ulogu optuženog Aćimovića u svemu tome. Pritom iz iskaza navedenih svjedoka ne proizlazi da je na njih vršen bilo kakav uticaj od strane tima odbrane Vujadina Popovića i Drage Nikolića, odnosno da je sadržaj njihovog svjedočenja na okolnosti inkriminisanog događaja, rezultat tog uticaja.

614. Tako je svjedok SA-1 prilikom saslušanja na glavnom pretresu, na pitanje branioca optuženog da li je imao kontakt sa određenim advokatima koji su branili oficire u Hagu, odgovorio: „Nijednoga ja advokata nikad nisam ni ni ni pit'o ni sreo nit' me interesovalo“³³⁴, a na pitanje branioca da li poznaje Jelenu Nikolić iz Novog Sada i da li mu je ona sugerisala da nešto protiv Srećka Aćimovića, svjedok je odgovorio: „Eh, ona je došla kad je počelo kad dok još nisam ja 'ošo u bolnicu, drugi treći dan i Rubež i pitali me reko' ja sam bolestan, ne znam ništa da Vam kažem, ako kad 'budnem ozdravio nikad više se niko nije pojavio... Ništa nije rekla pod 'milijem Bogom, nego je upi...rekli su mi 'vako...nemoj nigdje da ideš da daješ izjave dok nas dvoje ne obavijestiš. Ja sam rek'o ovako, ja što 'budnem dao, ko me pozove ja ću dati sigurno, ko prije dođe sa nalogom da je doš'o zbog toga, ja ću 'kažiti što znam, što ne znam ne znam, nikad više nije nijedno došlo.“³³⁵

615. Nadalje, u iskazu svjedoka SA-5 datog Tužilaštvu BiH broj: T20 0 KTNRZ 0006030 09 od 24.10.2014. godine konstatovano je da je svjedok izjavu Tužilaštvu dao dobrovoljno, bez datih obećanja i garancija. Takođe, Sud je cijenio navode svjedoka SA-5 da je zbog njegovog svjedočenja pred Haškim tribunalom, njegov sin zaprimio prijetnje, kao i da je optuženi Aćimović tražio da se sa njim sastane prije svjedočenja, a što je svjedok odbio.

³³⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 72.

³³⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 73.

Navedene činjenice prema ocjeni Suda ukazuje na zaključak da je svjedok SA-5 svoj iskaz u pogledu inkriminiranih događaja dao slobodno, iskreno, nepristrasno i objektivno.

616. Prilikom ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka SA-1 i SA-5 Vijeće je imalo u vidu da su njihovi iskazi u pogledu odlučnih činjenica saglasni kako međusobno, tako i sa drugim provedenim materijalnim i subjektivnim dokazima.

617. Odbrana optuženog Srećka Aćimovića je u svom završnom izlaganju ukazala na određene nepodudarnosti u iskazima svjedoka SA-1 i SA-5 te istakla pojedine navode ovih svjedoka koji nisu potvrđeni drugim provedenim dokazima, a što sve prema stavu odbrane, dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka SA-1 i SA-5.

618. S tim u vezi Vijeće ističe da su određene razlike u iskazima svjedoka koji su svjedočili na iste okolnosti prihvatljive i očekivane, obzirom da kazivanje svjedoka zavisi od njegove percepcije, njegovog sjećanja i načina/sposobnosti izražavanja prilikom svjedočenja. Pritom, razlike iskaza svjedoka SA-1 i SA-5 u odnosu na druge provedene dokaze, a na kojima insistira odbrana u svojoj završnoj riječi, prema ocjeni Vijeća se odnose na činjenice koje nisu odlučne za utvrđivanje krivično-pravne odgovornosti optuženog te ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka SA-1 i SA-5, obzirom da su isti u pogledu odlučnih činjenica, a posebno u odnosu na činjenice koje se odnose na obezbjeđenje vozila i angažovanja njih dvojice kao vozača od strane optuženog Aćimovića, saglasni kako međusobno tako i sa drugim provedenim dokazima, slijedom čega je Sud u tom dijelu poklonio vjeru iskazima svjedoka SA-1 i SA-5. Na ovom mjestu, Vijeće ukazuje i na stav Suda BiH zauzet u predmetu protiv Aleksandra Cvetkovića³³⁶ gdje Sud nije u cjelosti odbacio svjedočenja pojedinih svjedoka, uprkos činjenici da ti svjedoci nisu bili saglasni u nekim dijelovima svojih iskaza, naglašavajući da to ne bi bilo u interesu pravde niti u skladu sa obavezom slobodne ocjene dokaza.

619. Uprkos razlikama u iskazima na koje je ukazivala odbrana, Vijeće cijeni da su iskazi svjedoka SA-1 i SA-5 u odnosu na ove odlučne činjenice vjerodostojni i da svjedoci SA-1 i SA-5 nisu imali zajednični interes niti motiv da lažno terete optuženog Srećka Aćimovića.

³³⁶ Presuda broj: S1 1 K 0013789 13 od 02.07.2015. godine, paragraf 84.

Odsustvo kod svjedoka SA-1 motiva da lažno tereti optuženog, Vijeće je već obrazložilo u prethodnom dijelu presude.³³⁷

620. Vijeće nije prihvatilo tvrdnju odbrane optuženog, istaknutu u završnom izlaganju, da je svjedok SA-5 zbog vlastite involviranosti u izvršenju ratnog zločina koji je predmet optužnice, te zbog netrpeljivosti prema optuženom Srećku Aćimoviću, imao motiv da istog lažno tereti.

621. Navodi svjedoka SA-5 kojima on inkriminiše optuženog Aćimovića, ujedno potvrđuju da je i on sam kritične prilike preduzeo određenje radnje koje u konačnici imaju vezu sa prevoženjem zarobljenih civila Bošnjačke nacionalnosti, koji su prethodno dovedeni u školu u Roćevec. Slijedom navedenog, Vijeće cijeni da svjedokova involviranost u radnje koje se odnose na inkriminirani događaj, suprotno tvrdnji odbrane, ne predstavlja motiv da lažno tereti optuženog, posebno ako se ima u vidu da svjedok SA-5 nije nikada ni bio za predmetni događaj osumnjičen, niti se protiv njega vodio krivični postupak, tako da nije imao razlog da svoju eventualnu krivicu prebacuje na drugoga. Uostalom svjedok SA-5 je u inkriminirano vrijeme imao iznad sebe i druge starješine, kako iz 2. bataljona tako i iz Zvorničke brigade, ali je isti u svom iskazu jedino naveo optuženog Aćimovića kao strajesinu sa kojim je bio u kontaktu.

622. Na ovom mjestu Vijeće posebno ističe da svjedok SA-5 prilikom iznošenja svojih saznanja za postupanje optuženog kritične prilike, u više navrata je naglasio da optuženi nije svojevrijem postupao, nego da je samo izvršavao naređenja njemu pretpostavljenih: „...vjerujem da Srećo Aćimović nikada ništa nije na svoju ruku radio, samo je komandu slušao...i on je vjerovatno bio izgubljen, ali je imao naređenje, sigurno je imao naređenje.“³³⁸ Takođe svjedok SA-5 je prilikom svjedočenja pred MKSJ, na pitanje odbrane Drage Nikolića da li je Aćimović izabrao lokaciju na kojoj će biti ubijeni zarobljenici, naveo: „On je rekao da se pogubljenje vrši u Kozluk, a da li mu je neko naredio, ili je to on sam odlučio tu lokaciju, to ne mogu da dušu griješim“.³³⁹

³³⁷ Pripremanje municije

³³⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-133, Transkript o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5 u predmetu broj: IT-05-88-T od 21.11.2007. godine

³³⁹ IBID

623. Vijeće takođe nije prihvatilo tvrdnju odbrane da je netrpeljivost svjedoka SA-5 prema optuženom Aćimoviću istog motivisala da ga lažno tereti. Ovakvu tvrdnju odbrana je temeljila na iskazima svjedoka Mitra Lazarevića, Zorana Jovića, Mileta Đukanovića, Milorada Šakotića, Vladana Matica, koji su izjavili da je SA-5 bio u stalnom sukobu sa optuženim iz razloga što je neopravdano izostajao iz bataljona, zbog čega ga je optuženi jedno vrijeme rasporedio da hrani svinje, kako je to izjavio svjedok Risto Milošević. Sud nije poklonio vjeru iskazima navedenih svjedoka da su njihovi odnosi bili potpuno narušeni ocijenivši iste iskaze pristrasnim i usmjernim isključivo na umanjenje kredibilitnosti svjedoka SA-5, kao i umanjenju krivične odgovornosti njihovog saborca i bivšeg komandanta, optuženog Srećka Aćimovića. Pritom Vijeće konstatuje da su navodi o neopravdanom odsustvu svjedoka SA-5 iz 2. bataljona i njegovo prinudno dovođenje, kontradiktorni navodima svjedoka Zorana Jovića i Mitra Lazarevića koji su izjavili da SA-5 kao sponzor nije imao obavezu da stalno prisustvuje u bataljonu, a da su se sponzori u evidencijama bataljona vodili kao da su prisutni.³⁴⁰

624. Konačno, kada je riječ o navodima odbrane optuženog Aćimovića istaknutim u završnom izlaganju, a kojima se ukazuje na psihičko oboljenje svjedoka SA-5, zbog kojeg su prema stavu odbrane, nezakoniti njegovi iskazi dati pred MKSJ-om i Tužilaštvom BiH, Vijeće je iste ocijenilo neosnovanim, obzirom da iz nalaza i mišljenja vještaka neurospihijatra prim. dr. Omera Čemalovića, nesporno proizilazi da je svjedok SA-5 prilikom davanja iskaza pred MKSJ dana 21.11.2007. godine, te saslušanja u Tužilaštvu BiH dana 24.10.2014. godine i 03.02.2017. godine bio sposoban da daje izjave, odnosno bio svjestan značaja i posljedica davanja svojih iskaza. Vijeće je u cjelosti poklonilo vjeru nalazu i mišljenju ovog vještaka, ocijenivši da je isti objektivan te sačinjen u skladu sa pravilima struke, a kako je to Sud obrazložio u prethodnom dijelu presude.³⁴¹

625. Cijeneći sve provedene dokaze kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj vezi, a nakon date analize u prethodnim paragrafima, Vijeće je našlo van razumne sumnje dokazanim da je upravo optuženi Srećko Aćimović, kao komandant 2. bataljona obezbijedio kamione i izdao naredbu vozačima iz svog bataljona da prevoze zarobljenike iz škole u Roćeviću do lokacije njihovog strijeljanja na šljunkari u Kozluku, odnosno van razumne je sumnje je dokazano da su kritične prilike zarobljenike iz škole u Roćevića po naredbi

³⁴⁰ Svjedoci Mitar Lazarević i Zoran Jović

³⁴¹ Vidi odjel presude: 9.Vještačenje svjedoka SA-5

optuženog prevozili između ostalih i svjedoci SA-1 i SA-5, kao pripadnici 2. pješadijskog bataljona.

626. Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza proizlazi da optuženi Srećko Aćimović, ne samo da se kritične prilike nalazio pred školom u Roćeviću u vrijeme kada su zarobljenici bili u školi, nego da je isti tom prilikom preduzimaio inkriminisane radnje, odnosno izdao naredbu vozačima kamiona SA-1 i SA-5, da sa kamionima koji su bili angažovani za potrebe 2. bataljona, voze zarobljenike na šljunkaru u Kozluk, a koja je lokacija bila određena za pogubljenje tih zarobljenika.

(c) LIKVIDACIJA ZAROBLJENIKA NA LOKALITETU ŠLJUNKARE U MJESTU KOZLUK

627. Da su na lokaciju na šljunkari u Kozluku zarobljenici Bošnjaci doveženi u više navrata sa kamionima iz 2. bataljona, koje su tom prilikom vozili svjedoci SA-1 i SA-5, te da su na tom mjestu zarobljeni civili pogubljeni po kratkom postupku pucanjem iz automatskog oružja od strane pripadnika VRS-a proizlazi iz iskaza saslušanih svjedoka, očevidaca navedenih ubistava, između ostalih svjedoka: SA-1, SA-2, SO-2, SA-4, SA-6, Predraga Ristića, kao i svjedoka SA-5 i Slavka Radića čiji su iskazi iskazi uloženi u spis shodno odredbi člana 273. stav 2. ZKP BiH odnosno člana 5. Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ-a.

628. Svjedok SA-1 izjavio je kako je po dolasku na Kozluk vidio vojnike za koje je tvrdio: „...nikad ih vid'o nisam...a uglavnom su to tvrdim iz Roćevića, Pađina i Jezera. Sve Srećine komšije, on ih je angažov'o sigurno,³⁴² međutim, svjedok je naglasio da nikoga od tih vojnika nije prepoznao obzirom da su nosili fantomke. Svjedok SA-1 je potom opisao sam čin ubijanja zarobljenika na šljunkari: „A šta ću da radim, vidim vidim da je da da izlaze k'o ovce, da nijedan ne moli ni za šta, nego kao da ide kao da ide na svadbu i na kamaru vidi dole da se još vrte...staje najednom ga i on pada...“³⁴³

³⁴²Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 25.

³⁴³ IBID str. 40.

629. Prilikom saslušanja na glavnom pretresu svjedok SA-1 je izjavio da je na šljunkari u Kozluku bio očevidac između ostalog i ubistva četrnaestogodišnjeg dječaka, kojeg je prethodno vidio pred školom u Roćeviću, ističući da je navedeno ubistvo za njega predstavljalo traumatično iskustvo zbog kojeg je kasnije i hospitaliziran. Tako je svjedok naveo: „on je ost'o zadnji, molio je mene da ga odbranim, ja nisam mog'o...on proviri na zadnju stranicu, proviri i moli, ne plače, a a doveli su iz Vitinke nekoga šta ja znam ko je, ne znam kad fantomke, odijelo...nisam ga nikad vidio... i bacio na kamaru i rafalno opalio i mali je ubijen.“³⁴⁴ Svjedok je opisao kako je na šljunkari vidio tri „kamare“ mrtvih tijela, a što je saglasno iskazu svjedoka SA-6 koji je naknadno, kao pripadnik inženjerske čete Zvorničke brigade učestvovao u pokopavanju tijela ubijenih u Kozluku.

630. Svjedok SA-1 je pojasnio da nije nikoga prepoznao od lica koja su vršila ubijanje zarobljenika, ali da je čuo neka njihova imena kada su se međusobno dozivali, pa je tako izjavio: „...čuo sam da je bio neki Zuzi, neki Bečo, neki Ustaša, sve po...sve nadimci, ja ništa nisam, ne znam njihova imena.“³⁴⁵ Međutim, prilikom saslušanja u istrazi, svjedok SA-1 je naveo puna imena i prezimena lica koja su vršila strijeljanje zarobljenika na šljunkari u Kozluku: „U strijeljanju su učestvovali SO-3, Drašković zv. Zuzi, Ristanović Bečo, Milan Ostojić zv. Ustaša i SA-2.“³⁴⁶ Svjedok SA-1 je na glavnom pretresu, a nakon što mu je predložen njegov ranije dat iskaz, potvrdio da su navedena lica učestvovala u strijeljanju zarobljenika, pojašnjavajući da je u Kozluku samo čuo nadimke, ali da je naknadno saznao za njihova imena i prezimena: „Pa pričalo se u Malešiću, javno bolan...“³⁴⁷

631. Svjedok Predrag Ristić je izjavio da je kritičnog dana bio u pratnji jednom od kamiona koji je prevozio zarobljenike iz škole u Roćeviću do šljunkare u Kozluku gdje je bio očevidac ubistva tih zarobljenika. Ovaj svjedok je dolaskom u Kozluk vidio iskopane rupe na obali rijeke Drine te vidio kako još jedan kamion na rikverc prilazi tim rupama. Svjedok navodi kako na toj lokaciji vidi 10-ak njemu nepoznatih vojnika i saglasno svjedoku SA-1 ističe: „Pa ne vidi se baš lice, zato što imaju kape neke one crne, navučene tako.“³⁴⁸ Svjedok

³⁴⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 27.

³⁴⁵ IBID, str. 31.

³⁴⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-18, zapisnik o saslušanju svjedoka SA-1 broj: T20 0 KTNRZ 0006030 09 od 08.10.2014. godine

³⁴⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 34.

³⁴⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.10.2016. str. 32.

Predrag Ristić potom opisuje kako su tu prisutni vojnici galamili i govorili zarobljenicima da iskaču iz kamiona, nakon čega je uslijedila pucnjava, koja je trajala oko 5 min.

632. Nadalje, svjedok SA-2 je izjavio ne samo da je bio očevidac ubistava na šljunkari u Kozluku, nego da je i sam učestvovao u tome. SA-2 je izjavio kako je po dolasku na šljunkaru vidio jednu iskopanu rupu u kojoj su se nalazila tijela ubijenih Muslimana, zarobljenika, te je opisao kako se kamion sa kojim je on došao u Kozluk parkirao unazad prema toj rupi, nakon čega je sa obje strane tog kamiona uslijedilo pucanje u zarobljenike iz kamiona koji su potom padali u navedenu rupu. Prema navodima svjedoka SA-2 kritične prilike je pucalo više od 15 lica, da je bilo lica u različitim uniformama, najviše u maskirnim uniformama, kao i da je bilo i lica sa bijelim opasačima. Među licima koja su kritične prilike pucali u zarobljenike, svjedok SA-2 je prepoznao: Vukašina Draškovića, Milana Tomića, koji su zajedno sa njim došli u Kozluk, zatim vojnog policajca sa nadimkom Cigo, za kojeg je naknadno saznao da se zove Milomir Simić, Rajka Milića, Milana Stjepanovića zv. Ustaša, Milorada Ristanovića zv. Bećo, SO-3 i SA-5. Svjedok SA-2 je naglasio kako je vidio da navedena lica drže puške u svojim rukama i da iz tih pušaka djeluju i da se i on popeo na kamion i da je pucao iz puške: „Ja sam, opalio sam, nadam se da nisam nikog pogodio.“³⁴⁹ Svjedok je naveo da su Vukašin Drašković i Milan Tomić bili naoružani automatskim puškama, te da misli da su i ostali kritične prilike djelovali iz automatskih pušaka. Svjedok SO-2 je takođe izjavio da je vidio kako su u Kozluku kritične prilike pucali i SA-2 te SA-5.

633. Saglasno svjedoku SA-2 i svjedok SA-4 je izjavio kako je kritične prilike u Kozluku vidio preko 15 vojnika u različitim uniformama, naoružani automatskim puškama, među kojima nije nikoga prepoznao, ali da je čuo da nekoga od njih zovu Ustaša, nekog Kos a jednog da su zvali s nadimkom Zoka. Za lice koje su oslovljavali kao Kos, svjedok tvrdi da je imao manje od 20 godina. Svjedok je opisao kako su pojedini od njih držali puške u rukama, a drugi na podu. Kada se kamion na rikverc približio rupi gdje su ljudi strijeljanji, svjedok je čuo pojedinačne pucnje, naglašavajući da je samo čuo da pucaju, ali da se okrenuo kako ne bi vidio ko puca.

634. Prilikom prvog saslušanja u istrazi dana 11.09.2014. godine³⁵⁰ svjedok Sa-4 je izjavio da je SO-3 kritične prilike učestvovao u strijeljanju zarobljenika, ali da je njegovo ime

³⁴⁹ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 13.10.2017. godine, str. 14.

³⁵⁰ Dokaz Tužilaštva broj: T-16

naknadno saznao, odnosno da je kritične prilike samo znao njegov nadimak. Svjedok SA-4 je prilikom saslušanja u istrazi, na predloženoj fotografiji prepoznao svjedoka SO-3. Prilikom ponovnog saslušanja u istrazi dana 03.09.2015. godine³⁵¹ svjedok je izmijenio svoj iskaz od 11.09.2014. godine, odnosno naveo je drugo prezime lica koje je tad identificirao kao SO-3 ističući: „Ja sam dajući ovu izjavu pogriješio što sam potpisao jednu sliku navodeći da mi je poznata ta osoba, a ustvari ja nisam siguran da je to ta osoba“ te je izjavio da nije tačno da su lica koja je nabrojao u prvom iskazu izvršila strijeljanje, nego da je on samo vidio da su bili prisutni na licu mjesta i da su držali puške. Međutim, prilikom direktnog ispitivanja na glavnom pretresu svjedok je na fotografijama, koje su mu predložene i u istrazi, ponovo prepoznao SO-3 kao lice koje je učestvovalo u strijeljanju i čiji je nadimak čuo kritične prilike u Kozluku, ali je prilikom unakrsnog ispitivanja dodao da nije siguran da je to ta osoba.

635. Svjedok Radić Slavko, čiji je iskaz pročitao na glavnom pretresu u smislu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH³⁵², izjavio je takođe da je bio očevidac strijeljanja zarobljenika u Kozluku na obali Drine, te da je među vojnicima koji su vršili strijeljanje kritične prilike prepoznao Slobodana Radića zv. Bibisi, Milivoja Simića, Dragana Tejića, Milana Gajića, Vladana Matića i Slavka Mijatovića.

636. Vijeće je poklonilo vjeru iskazima naprijed navedenih svjedoka u dijelu u kojem su isti svjedočili na okolnost ubijanja zarobljenih civila Bošnjaka na šljunkari, na obali rijeke Drine u Kozluku kritičnog dana, ocijenivši da su isti kao očevici predmetnih ubistava u Kozluku, objektivno i vjerodostojno iznijeli svoja neposredna saznanja.

637. Vijeće cijeni da iz iskaza navedenih svjedoka nesporno proizlazi da je kritične prilike na šljunkari u Kozluku bilo više lica koja su učestvovala u ubijanju zarobljenika doveženih iz Ročevića. Naime, svjedoci su izjavili da je na licu mjesta bilo vojnika u raznim uniformama, zatim vojnih policajaca kao i neuniformisanih lica koja su pucala u zarobljenike.

638. Nakon što je Vijeće iskaze ovih svjedoka u dijelu u kojem oni imenuju lica koja su učestvovala u ubijanju zarobljenika u Kozluku, dovelo u međusobnu vezu, kao i u vezu sa uloženom materijalnom dokumentacijom koja se odnosi na evidenciju pripadnika 2.

³⁵¹ IBID

³⁵² T-9 Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-371/06 od 27.06.2006.

pješadijskog bataljona³⁵³, Vijeće je van razumne sumnje izvelo zaključak, da je među počinocima ubistava najmanje jedno lice bilo i pripadnik ovog bataljona.

639. Tako iz iskaza svjedoka SA-1, SA-2 i SA-4 van razumne sumnje proizlazi da je kritične prilike na šljunkari u Kozluku u strijeljanju zarobljenika iz Ročevića učestvovao i SO-3.

640. Kada je riječ o SO-3, Vijeće cijeni da iz dokaza T-29, T-134, T-134a, T-134b i O-29, proizlazi da je isti bio pripadnik 2. pješadijskog bataljona, a što je potvrdio i sam SO-3 koji je prilikom saslušanja na glavnom pretresu u svojstvu svjedoka odbrane izjavio da je u toku 1995. godine bio na dužnosti komandira Interventnog voda u sastavu 2. bataljona Zvorničke brigade.

641. Svjedok SO-3 je izjavio kako je kritičnog dana bio pred školom u Ročeviću, a što je potvrdio i svjedok SO-2. Međutim, svjedok SO-3 je naveo da je razlog njegovog dolaska u Ročević, bio isključivo pronalazak prevoza do Loznice, radi odlaska na terapiju, ističući da se pred školom zadržao samo 2-3 min, a da je nakon povratka sa terapije iz Loznice u predvečernjim satima otišao svojoj kući.

642. Vijeće nije poklonilo vjeru ovim navodima svjedoka SO-3, obzirom da su svjedoci SA-1, SA-2 i SA-4 saglasno potvrdili da su istog vidjeli kritičnog dana na šljunkari u Kozluku, na kojoj lokaciji su strijeljani zarobljenici doveženi iz škole u Ročeviću. Svjedoci SA-1 i SA-2 izjavili su da su vidjeli da je SO-3 učestvovao u strijeljanju, odnosno isti su vidjeli kako SO-3 puca u zarobljenike iz automatskog naoružanja. Svjedok SA-4 je izjavio da nije mogao da posmatra sam čin ubijanja u Kozluku, ali je naglasio da je neposredno pred početak pucnjave na šljunkari vidio da lica koja je tamo zatekao, a među njima i svjedok SO-3, drže puške u rukama, iz kojeg razloga je zaključio da su oni i pucali u Muslimane koji su sa kamionima doveženi u Kozluk.

643. Vijeće nije poklonilo vjeru navodima svjedoka SO-3 da u inkriminisanom periodu nije bio aktivni pripadnik 2. bataljona, odnosno da se od dana 11.04.1995. godine, kada je u toku akcije iznad sela Kiseljak, ranjen u lijevu ruku, pa sve do kraja rata, vodio na bolovanju.

³⁵³ Dokazi Tužilaštva broj: T-25-T-29, T-134, T-134a, T-134b, T-135 i dokaz odbrane broj: O-29

Na okolnost ranjavanja svjedoka SO-3 je kao dokaz odbrane broj: O-23 uložena medicinska dokumentacija za ovog svjedoka, iz koje proizlazi da je svjedok zadobio postrelnu ranu lijeve šake, zbog čega je liječen u periodu od 18.04.1995. godine do 05.05.1995. godine, sa uputom da isti bude pošteđen od rada za vrijeme liječenja. Međutim, navedena dokumentacija prema ocjeni Vijeća ne predstavlja dokaz da je SO-3 bio na liječenju i kritičnog dana, tj. 15.07.1995. godine. Naime, navedena medicinska dokumentacija sadrži uputu da SO-3 bude pošteđen od rada za vrijeme liječenja, a koje je prema ovoj dokumentaciji trajalo do 05.05.1995. godine, pri čemu odbrana nije uložila u spis dokumentaciju koja bi potvrdila da je SO-3 liječen i nakon 05.05.1995. godine, tj. u julu 1995. godine.

644. Kod takvog stanja stvari, evidencija bolovanja pripadnika Interventnog voda 2. bataljona³⁵⁴, prema ocjeni Vijeća ne predstavlja nesumnjiv dokaz alibija svjedoka SO-3, posebno imajući u vidu da ni Mitru Lazareviću, koji je u inkriminisanom periodu bio zadužen za vođenje evidencije prisustva pripadnika 2. bataljona, nije bila poznata informacija da je cjelokupni interventni vod u julu 1995. godine bio na bolovanju, a kako to proizlazi iz njegovog iskaza datog u istrazi³⁵⁵. Naime, svjedok Lazarević je na pitanje istražitelja zašto je u evidencijama navedeno da su svi iz diverzantskog voda u vrijeme akcije na Srebrenicu bili na bolovanju izjavio: „...stvarno ne mogu objasniti šta je to i prvi put čujem za to... Potvrđujem da je u našem bataljonu postojao interventni vod.“

645. Svjedok Mitar Lazarević je prilikom svjedočenja na glavnom pretresu u svojstvu svjedoka odbrane, suprotno iskazu iz istrage, izjavio da je u inkriminisanom periodu većina pripadnika interventnog voda 2. bataljona bila ranjena, te da je zbog nedostatka ljudstva taj vod bio rasformiran, pri čemu isti nije imao razložno objašnjenje zašto je u istrazi drugačije svjedočio.

646. Vijeće je u cjelosti poklonilo vjeru iskazu svjedoka Mitra Lazarevića datom u istrazi, ocijenivši isti vjerodostojnim, objektivnim i nepristrasnim, za razliku od njegovog iskaza sa glavnog pretresa datom u svojstvu svjedoka odbrane, kojem Vijeće u tom dijelu nije

³⁵⁴ Dokaz odbrane broj: O-29

³⁵⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-13, Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Mitar, Tužilaštvo BiH broj: 16-04/2-6-04-2-111/14 od 05.03.2014. godine.

poklonio vjeru, ocijenivši da je isti bio isključivo usmjeren na umanj enje krivične odgovornosti optuženog Aćimovića.

647. Slijedom naprijed iznesene argumentacije, Vijeće nalazi van razumne sumnje dokazanim da je najmanje jedan pripadnik 2. pješadijskog bataljona kritičnog dana na šljunkari u Kozluku učestvovao u ubijanju zarobljenika koji su doveženi iz škole u Roćeviću, s tim da Vijeće nije utvrdilo da je svjedok SO-3 inkriminirajuće radnje ubistva izvršio po naredbi optuženog Aćimovića.

648. U tom smislu Vijeće ističe da iz provedenih dokaza ne proizlazi van razumne sumnje da je optuženi Aćimović odredio vojnike iz sastava svog bataljona koji će izvršiti strijeljanje zarobljenika iz Roćevića. Naime, jedino je svjedok SA-5 izjavio da je optuženi Aćimović kritične prilike tražio dobrovoljce koji će učestvovati u strijeljanju zarobljenika na šljunkari u Kozluku, međutim iskaz svjedoka SA-5 u tom dijelu nije potvrđen drugim provedenim dokazima.

649. Pritom, Vijeće konstatuje da predmetna optužnica nije ni teretila optuženog Aćimovića za obezbjeđenje ljudstva koje će izvršiti strijeljanje zarobljenika iz Roćevića, tj. istog nije teretila da je pripadnicima 2. bataljona naredio da izvrše ubijanje zarobljenika na lokalitetu šljunkare u Kozluku..

650. Činjenicu ubijanju zarobljenika u Kozluku, Vijeće nije posmatralo izolovano, nego u cijelom kontekstu dešavanja, kao kariku u lancu realizacije genocidnog plana članova udruženog zločinačkog poduhvata, a sa kojim je planom odnosno namjerom, optuženi Aćimović zasigurno bio upoznat u vrijeme preduzimanja inkriminiranih radnji.

(d) **PRIKRIVANJE TRAGOVA UBISTVA U KOZLUKU, PRIMARNE I SEKUNDARNE GROBNICE**

651. Iz provedenih dokaza nesporno je utvrđeno da su tijela pogubljenih bošnjačkih zarobljenika zakopana u pješćana udubljenja kao neobilježenu masovnu grobnicu u Kozluku od strane vojnika VRS-a uključujući i vojnike iz Inžinjerijske čete Zvorničke brigade, pri čemu nisu preduzeti nikakvi koraci da se utvrdi identitet ubijenih, tako da je isti identitet utvrđen

tek nakon ekshumacije i identifikacije njihovih posmrtnih ostataka, o čemu je u svom nalazu i mišljenju govorio vještak sudske medicine dr. Rifat Kešetović.

652. Da je mehanizacija i ljudstvo inženjerijske čete Zvorničke brigade angažovano za prikrivanje tragova izvršenih ubistava bošnjačkih muškaraca iz srebreničke enklave, odnosno za pokopavanje tijela ubijenih, proizilazi kako iz činjenica koje su utvrđene u presudi MKSJ u predmetu protiv Blagojevića i Jokića te u predmetu protiv Krstića.³⁵⁶ tako i iz iskaza saslušanih svjedoka.

653. Iz utvrđenih činjenica iz presuda MKSJ proizilazi da su pripadnici inženjerijske čete Zvorničke brigade bili angažovani na zadacima u vezi s ukopom žrtava iz Orahovca u periodu između 14. i 16.07.1995. godine³⁵⁷, zatim da su nakon masovnog pogubljenja u skladištu u Kravici, 15.07.1995. godine učestvovali u operaciji pokopavanja u Glogovi³⁵⁸ te da su dana 17.07.1995. godine, nakon što je približno 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana pogubljeno na Vojnoj ekonomiji Branjevo, učestvovali u kopanju masovnih grobnica.³⁵⁹

654. Navedeno je potvrđeno i iskazom svjedoka SA-6. Ovaj svjedok je na glavnom pretresu izjavio da je u inkriminisanom periodu bio pripadnik inženjerijske čete Zvorničke brigade, te da je u julu 1995. godine sa svojim utovarivačem (koji je korišten za potrebe Zvorničke brigade) ULT-220B na više lokacija u okolini Zvornika kopao jame odnosno zatrpavao leševe, a i između ostalog i na ekonomiji Branjevo, kao i na obali rijeke Drine u Kozluku.

655. Svjedok SA-6 je izjavio da se ne sjeća ko ga je poslao na zadatak pokopavanja tijela ubijenih u Kozluku, da li načelnik inženjerije Zvorničke brigade Dragan Jokić ili Damjan Lazarević za kojeg je svjedok SA-6 izjavio da je bio „neki čato oficir, nešto je bio u vojsci“³⁶⁰ i koji je takođe bio prisutan u Kozluku prilikom pokopavanja tijela ubijenih. Prema navodima svjedoka SA-6 kritične prilike u Kozluku je takođe bio prisutan i njegov kolega iz inženjerijske

³⁵⁶ Presuda protiv Blagojevića i Jokića broj: IT-02-60-T od 17.01.2005. godine i presuda broj: IT-02-60-A od 05.09.2007. godine; presuda protiv krstića broj: IT-98-33-T od 02.08.2001. godine i broj: IT-98-33-A od 19.04.2004. godine

³⁵⁷ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 151., 175. i 180.

³⁵⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 174.

³⁵⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 183.

³⁶⁰ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 20.09.2017. godine, str. 13.

čete Miloš Mitrović sa svojom mašinom Skip Kramer, te nekoliko nepoznatih naoružanih vojnika u SMB uniformama.

656. Da je kritične prilike angažovan i Miloš Mitrović, takođe proizlazi iz dokaza Tužilaštva broj: T-99.³⁶¹

657. Svjedok Sa-6 je opisao kako je na obali rijeke Drine u Kozluku vidio iskopane 3 rupe u kojima su bili leševi: „djelovalo je da su ti leševi iskipani, nakamarani“³⁶² a da je on zajedno sa kolegom Mitrovićem zatrpavao navedene rupe.

658. Vijeće je u cjelosti poklonilo vjeru iskazu svjedoka SA-6, cijenivši da je isti iskaz uvjerljiv i vjerodostojan te da je saglasan sa drugim provedenim dokazima i utvrđenim činjenicama.

659. Na osnovu prihvaćenih utvrđenih činjenica iz presuda MKSJ proizilazi da su postojala dva tipa masovnih grobnica: „primarne grobnice“, u koje su osobe stavljene neposredno nakon smrti, i „sekundarne grobnice“, u koje su te iste osobe ponovno pokopane kasnije.³⁶³

660. Operacija ponovnog pokopavanja izvršena je negdje u septembru i oktobru 1995. po naređenju Glavnog štaba VRS-a.³⁶⁴ Otvaranje masovnih grobnica i ponovno pokopavanje žrtava na drugim lokacijama bio pokušaj da se sakriju dokazi o masovnom ubijanju.³⁶⁵

661. Pripadnici Inžinjerijske čete Zvorničke brigade ekshumirali su tijela iz primarnih grobnica i prevezli ih u nove grobnice, služeći se opremom Zvorničke brigade.³⁶⁶ Navedeno je potvrdio i svjedok Slavko Radić koji je izjavio da je mjesec dana nakon izvršenih strijeljana na obali Drine u Kozluku posmatrao kako se iskopavaju tijela iz te grobnice, pakuju u crne vreće i odvoze kamionima bez cerade u pravcu Zvornika.³⁶⁷

³⁶¹ Putni radni list broj: 22-1090/95 važi od 01.07.-31.07.1995. godine, na ime Ristanović Cvijetin i Mitrović Miloš

³⁶² Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 20.09.2017. godine str. 16.

³⁶³ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 186.

³⁶⁴ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 188.

³⁶⁵ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 187.

³⁶⁶ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 193.

³⁶⁷ T-9 Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-386/06 od 07.06.2006. godine

662. Operacijom ponovnog pokopavanja su rukovodili pukovnik Beara, načelnik bezbjednosti Glavnog štaba i potpukovnik Popović, pomoćnik komandanta Drinskog korpusa za bezbjednost. Operaciju su na terenu izvršile Bratunačka i Zvornička brigade,³⁶⁸ te je u Zvorničkoj brigadi, za tu operaciju bio zadužen pomoćnik komandanta za bezbjednost poručnik Nikolić.³⁶⁹ U periodu kada je izvršena operacija ponovnog pokopavanja, Dragan Obrenović nije bio u Zvorničkoj brigadi, te je isti po povratku saznao za izvršena ponovna pokopavanja, kao i da su organizatori te operacije bili potpukovnik Popović i pukovnik Beara. Obrenović je, osim toga, saznao da su poručnik Nikolić i Vojna policija Zvorničke brigade vršili obezbjeđenje saobraćaja tokom te operacije.³⁷⁰

663. Na okolnost ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka iz primarnih grobnica u Kozluku te sekundarnih grobnica provedeni su forenzički dokazi MKSJ-a te vještačenje po vještaku Rifatu Kešetoviću, specijalisti sudske medicine.

664. Iz Izvještaja Richarda Wrighta od 02.02.2000. godine³⁷¹ proizlazi da su istražitelji MKSJ-a istragom okoline fabrike za flaširanje pića u Kozluku, pronašli dokaze o postojanju tri primarne grobnice, u kojima je još uvijek bilo posmrtnih ostataka i odjeće. Navedene grobnice su se nalazile uz rijeku Drinu blizu Kozluka, na lokalitetu koji je korišten kao smetlište i mjesto za vađenje šljunka.³⁷² U izvještaju Richarda Wrighta od 02.02.2000. godine je konstatovano da su žrtve pronađene u primarnim grobnicama u Kozluku pogubljene na toj lokaciji, kao i da su sve žrtve pronađene u primarnim i sekundarnim grobnicama imale su na sebi civilnu odjeću.

665. Nadalje, iz Izvještaja Richarda Wrighta od 12.05.1999. godine³⁷³ proizlazi da su uz Čančarski put otkrivene dvije sekundarne grobnice, u kojima su nađene razbijene boce i neupotrijebljene naljepnice za boce s imenom fabrike „Vitinka“ za flaširanje pića iz Kozluka,

³⁶⁸ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 189.

³⁶⁹ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 190.

³⁷⁰ Rješenje Suda broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica 192.

³⁷¹ Dokaz Tužilaštva broj: T-95

³⁷² Dokaz Tužilaštva broj: T-94a: Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici – rezime sudsko-medicinskog dokaznog materijala – stratišta i masovne grobnice od 16.05.2000. godine, Dean Manning, istražitelj MKSJ-a

³⁷³ Dokaz Tužilaštva broj: T-96

a da je daljnja istraga potvrdila da tijela u grobnicama uz Čančarski put potiču iz primarnih grobnica u Kozluku.

666. Naime, u rezimeu sudsko-medicinskog dokaznog materijala istražitelja MKSJ-a Dean Manning od 16.05.2000. godine, konstatovano je da je dio smetlišta u Kozluku sadržavao veliku količinu boca od zelenog stakla, komada zelenog stakla i naljepnice za boce sa natpisima „Vitinka“ i „Kozluk“, koje očito potiču iz fabrike za flaširanje bezalkohlnih pića „Vitinka“ a koja se nalazi nedaleko od lokaliteta grobnice.³⁷⁴ Slični komadi stakla i naljepnica su pronađeni i među tijelima koja su ekshumirana 1998. godine iz sekundarne grobnice Čančarski put 3. Grobnica Kozluk iskopana je na jednoj zaravni pored rijeke, a slično kamenje je pronađeno i na lokalitetu Čančarski put. Na temelju tih dokaza i studija koje je proveo stručnjak za ispitivanje polena dr. Tony Brown, smatra se da je grobnica Kozluk primarna grobnica sekundarnoj grobnici Čančarski put 3. Slični komadi zelenog stakla nađeni su i u grobnici Čančarski put 1.³⁷⁵

667. Fotografije snimljene iz zraka pokazuju da je masovna grobnica Kozluk (KK01, KK02 i KK03) iskopana u periodu između 05. i 17.07.1995. godine, te fotografije pokazuju da je došlo do daljnjeg neovlaštenog prekapanja grobnice dana 27.09.1995. godine ili prije toga. Na fotografijama snimljenim iz zraka se takođe vidi da su grobnice Čančarski put 3. i 1. iskopane po prvi put nakon 27.09.1995. godine, te da su potom potrpane prije 02.10.1995. godine.³⁷⁶

668. Vještak Rifat Kešetović, specijalista sudske medicine, je postupajući po naredbi Tužilaštva od 26.04.2017. godine sačinio nalaz i mišljenje na okolnost prikaza podataka o identifikovanim posmrtnim ostacima ekshumiranim iz primarnih masovnih grobnica u Kozluku i povezanih sekundarnih masovnih grobnica za period od 1999. godine do 26.04.2017. godine.³⁷⁷ Vještak je naveo da se može izdvojiti oko 818 imena identifikovanih žrtava vezanih za masovnu grobnicu u Kozluku (KK01, KK02, KK03 i KOZ 04 ZVO) i sa njom povezanih grobnica (CR02, CR03, CR07, CR13 i KAM 14 ZVO) zaključno sa

³⁷⁴ Dokaz Tužilaštva broj: T-94a

³⁷⁵ IBID

³⁷⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-94a

³⁷⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-87

27.04.2017.godine. Vijeće je u cjelosti prihvatilo nalaz i mišljenje vještaka sudske medicine Rifata Kešetovića, ocijenivši isti objektivnim i sačinjenim u skladu sa pravilima struke.

669. Vještak je na glavnom pretresu pojasnio da je prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja koristio dokumentaciju sačinjenu od eksperata MKSJ, između ostalog i Richarda Wrighta koji je bio vođa tima za ekshumaciju primarnih grobnica u Kozluku KK1, KK2, KK3 i sekundarne grobnice CR03 u Čančarima, zatim dokumentaciju koja se odnosi na ekshumacije u kojima je vještak sam učestvovao i to: ekshumacija primarne grobnice u Kozluku KOZ 04 ZVO, ekshumacija grobnice KAM 14 ZVO i CR13 kao i dokumentaciju o ekshumacijama grobnica CR7 i CR2 koje je vodio specijalista sudske medicine Vedo Tuco.

670. Vještak je dalje pojasnio da su se grobnice KK1, KK2, KK3 i KO Z04 ZVO nalazile na istom lokalitetu pored rijeke Drine u Kozluku, te su iste označene kao primarne grobnice. Vještak je istakao da se kod ovih primarnih grobnica ne radi o grobnicama koje su mašinama iskopane u zemlji i u koje su potom smještena tijela, nego da se radi o prirodnim uvalama koje su upotrijebljene kao grobnice. Dalje je vještak naveo da su grobnice sekundarnog tipa sa oznakama CR02, CR03, CR07, CR13 i KAM 14 ZVO, nalazile u mjestu Čančarski put, Zvornička Kamenica. Vještak je pojasnio da se radi se o jednom prostoru dužine otprilike 5 kilometara, gdje je sa jedne i druge strane puta pronađeno ukupno 13 masovnih grobnica, od kojih su navedene 5 grobnice povezane sa primarnim grobnicama u Kozluku, a ostale sa Branjevom odnosno primarnom grobnicom u Pilicama.

671. U svom nalazu i mišljenju te prilikom usmenog obrazlaganja istog na glavnom pretresu, vještak Kešetović je prikazao podatke o ekshumiranim identifikovanim posmrtnim ostacima za svaku pojediničanu primarnu grobnicu kako slijedi.

Iz primarne grobnice u Kozluku označene sa **KK1** na osnovu poslatih uzoraka otvorena su bila **3 slučaja i svi su identifikovani**.

Iz primarne grobnice u Kozluku označene sa **KK2** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je **27 slučaja i svi su identifikovani**.

Iz primarne grobnice u Kozluku označene sa **KK3** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je **311 slučaja i svi su identifikovani**.

Iz primarne grobnice u Kozluku označene sa **KOZ 04 ZVO** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je 15 slučajeva od kojih je **13 identifikovano**.

Iz masovne grobnice na Čančarskom putu označene sa **CR 02** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je 116 slučajeva od kojih je **115 identifikovano**.

Iz masovne grobnice na Čančarskom putu označene sa **CR 03** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je 132 slučajeva od kojih je **131 identifikovano**.

Iz masovne grobnice na Čančarskom putu označene sa **CR 07** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je 109 slučajeva od kojih je **107 identifikovano**.

Iz masovne grobnice u Zvorničkoj Kamenici označene sa **KAM 14 ZVO** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je **52 slučajeva i svi su identifikovani**.

Iz masovne grobnice na Čančarskom putu označene sa **CR 13** na osnovu poslatih uzoraka otvoreno je **59 slučajeva i svi su identifikovani**.

672. Dakle, iz svih ekshumiranih grobnica ukupno je identifikovano 818 osoba, dok za 15 osoba nije došlo do podudaranja sa krvi nestalih.

673. Vještak Kešetović je istakao da su uz pomoć DNK analize uspostavljene veze između primarnih i sekundarnih grobnica i to: veza primarne grobnice KK2 sa sekundarnim grobnicama CR07, CR02, KAM 14 ZVO i CR13 te jedna veza sa primarnom grobnicom KK3; veza primarne grobnice KK3 sa sekundarnim grobnicama CR03, CR13 i KAM 14 ZVO te veza primarne grobnice KOZ 04 ZVO sa sekundarnom grobnicom CR03. Vještak je u svom nalazu i mišljenju prikazao broj pojedinačnih slučajeva gdje su posmrtni ostaci jedne osobe pronađeni u više grobnica. Zaključak je vještaka da je do navedene veze došlo prilikom prebacivanja tijela iz primarnih u sekundarne grobnice: „Logičan zaključak je da se prilikom prenošenja, odnosno prenošenja tijela iz primarne grobnice, u 2 navrata, mašina zahvatila po jedan dio tijela, a jedan je dio tijela ipak ostao u primarnoj grobnici.“³⁷⁸ Na pitanje branioca

³⁷⁸ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 13.12.2017. godine, str. 11.

optuženog da li se u tom slučaju moglo desiti da se evidentira da su ekshumirana tri tijela umjesto jednog, vještak je odgovorio da to nije moguće.

674. Odbrana je osporavala zaključke vještaka Rifata Kešetovića, ističući da je nalaz i mišljenje vještaka Kešetovića o broju lica koja su dana 15.07.1995. godine iz Roćevića prevezena na obalu rijeke Drine u Kozluk i ubijena iz vatrenog oružja, neprihvatljiv. Branilac optuženog prije svega ističe da je vještak prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja izašao izvan okvira struke, obzirom da je i tijela iz sekundarnih grobnica, a za koja nije utvrđena DNK veza sa primarnim grobnicama u Kozluku, doveo u vezu sa primarnim grobnicama.

675. U tom smislu Vijeće ističe da je vještak Kešetović prilikom usmenog obrazlaganja svog nalaza i mišljenja na glavnom pretresu izjavio da u sekundarnim grobnicama postoje identifikovana lica čiji ostaci nisu pronađeni u primarnim grobnicama. Međutim, za Vijeće nije sporno da su i kompletna tijela iz primarnih grobnica pokopana u sekundarne te da postoje i drugi načini utvrđivanja veze između primarnih i sekundarnih grobnica, dakle ne samo putem DNK profila već i putem brojnih artefakta i predmeta koji potiču sa mjesta egzekucije, a pronađeni su zajedno sa pokopanim osobama u sekundarnim grobnicama.

676. Da tijela ekshumirana iz sekundarnih grobnica potiču iz primarnih grobnica u Kozluku, potvrđuje i činjenica da su u sekundarnim grobnicama pronađeni komadi zelenog stakla i naljepnice za boce sa natpisima „Vitinka“ i „Kozluk“, koje očito potiču iz fabrike za flaširanje bezalkoholnih pića „Vitinka“ koja se nalazi nedaleko od lokaliteta primarnih grobnica, kao i da je u sekundarnim grobnicama pronađeno isto slično kamenje koje je pronađeno na lokalitetu primarnih grobnica, tj. na obali rijeke Drine u Kozluku, a kako je to konstatovano u rezimeu sudsko-medicinskog dokaznog materijala istražitelja MKSJ-a Dean Manning od 16.05.2000. godine.³⁷⁹ Takođe, i vještak Rifat Kešetović je na glavnom pretresu izjavio da su prilikom ekshumacije grobnice KOZ 04 ZVO, u kojoj je i on sam učestvovao, u grobnici pronađeni fragmenti zelenog stakla na kojima su počivala tijela, a da su slični fragmenti pronađeni i u sekundarnim grobnicama.

677. Pored toga, branilac je u svojoj završnoj riječi istakao da nalaz i mišljenje vještaka Kešetovića ne predstavlja pouzdan dokaz o broju lica koja su 15.07.1995. godine prevezena

³⁷⁹ Dokaz Tužilaštva broj: T-94a

iz Roćevića u Kozluk i ubijena, iz razloga što je kod značajnog broja lica navedena smrt neutvrđenog uzroka, kao i da je kod nekih označen eksplozivni uzrok smrti, što je u suprotnosti sa izvedenim dokazima o načinu egzekucije zarobljenika u Kozluku, zatim da je kod većeg broja lica mjesto smrti označena Kamenica ili šuma, a datumi stradanja 12. ili 16.07.1995. godine, a koje mjesto i vrijeme nisu obuhvaćeni opužnicom.

678. Vijeće cijeni da su ovi navodi neosnovani. Naime, vještak je prilikom usmenog obrazlaganja svog nalaza i mišljenja pojasnio kad su u pitanju nestale osobe iz proteklog rata, da je veliki problem vezan za utvrđivanje tačnog datuma smrti. Vještak je izjavio da se kao datumi smrti upisuju datumi koji se vode u nekoj od zvaničnih evidencija, u konkretnom slučaju datumi koji se vode u evidencijama Federalne komisije za nestale osobe, odnosno kasnije Instituta za nestale osobe. Isto je obrazloženo i za mjesto smrti, te je vještak istakao da se kao mjesto smrti često navodi mjesto pronalaska leša.

679. Kada je riječ o slučajevima u kojima je kao uzrok smrti navedeno eksplozivno djelovanje, vještak je pojasnio da se tu podrazumijeva eksplozivna povreda u širem smislu, obzirom da specijalista sudske medicine nije bio u mogućnosti da se na osnovu defekta na pronađenim kostima jasno izrazi, da se radi upravo o projektilu iz ručnog vatrenog oruđa, a kada nije mogao da utvrdi koje su povrede na tijelima nastale nakon smrti, navedeno je da je uzrok smrti nepoznat. Vještak je pojasnio da je to čest slučaj kod sekundarnih grobnica, gdje je usljed djelovanja mašina prilikom prekopavanja i prebacivanja tijela nastaju brojne povrede na tijelima.

680. Prihvatajući nalaz i mišljenje vještaka Rifata Kešetovića, a imajući u vidu da iz saglasnih iskaza svjedoka SA-1, SA-5, Mileta Janjića, Mitra Lazarevića te Radenka Zarića proizlazi da je fiskulturna sala Osnovne škole u Roćeviću bila gotovo puna zarobljenih muškaraca, a koji su od oko podne pa nadalje u toku kritičnog dana u više tura i sa više kamiona preveženi na mjesto strijeljanja, koji je prevoz i ubijanje trajalo do početka sumraka, te imajući u vidu da na osnovu činjenica koje su utvrđene u postupku proizlazi da su žrtve pronađene u primarnim grobnicama u Kozluku pogubljene na toj lokaciji, a da tijela ekshumirana iz sekundarnih grobnica potiču iz primarnih grobnica u Kozluku, Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je kritične prilike u Kozluku ubijeno oko 818 lica.

SVIJEST I ODGOVORNOST OPTUŽENOG SREĆKA AĆIMOVIĆA

681. Vijeće je ispitalo radnje optuženog Srećka Aćimovića odnosno *actus reus* pomaganja i podržavanja prema stavu Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Blagojević i Jokić. Tako je navedeno žalbeno vijeće „utvrdilo da se uslovi *actus reus* pomaganja i podržavanja mogu zadovoljiti kada je komandant dozvolio korištenje sredstava pod njegovom kontrolom, uključujući i ljudstvo, kako bi se omogućilo počinjenje krivičnog djela“³⁸⁰. U konkretnom slučaju optuženi ne samo da je dozvolio korištenje sredstava i ljudstva iz 2. bataljona, već je preuzeo i radnje pripremanja municije, kao i obezbjeđivanja i izdavanja naredbi vozačima kamiona iz 2. bataljona da prevezu zarobljenike na šljunkaru na obali rijeke Drine u Kozluku.

682. Sa druge strane *mens rea* za pomaganje i podržavanje jeste znanje da su izvršena djela pomogla počinjenju konkretnog krivičnog djela glavnog počinioca. Optuženi mora znati da su osoba ili osobe u udruženom zločinačkom poduhvatu namjeravale izvršenje krivičnog djela za koje se on tereti kao pomagač. Kada su u pitanju krivična djela koja zahtijevaju posebnu namjeru poput genocida, optuženi mora znati da su osoba ili osobe u udruženom zločinačkom poduhvatu posjedovale genocidnu ili diskriminatornu namjeru.³⁸¹

683. U Drugostepenoj presudi Blaškić, te drugostepenoj presudi Vasiljević se također navodi „za pomaganje i podržavanje se ne traži da pomagač i podržavalac dijeli traženu *mens rea* krivičnog djela; dovoljno je da je pomagač i podržavalac bio svjestan toga da svojim radnjama pomaže počinjenje konkretnog krivičnog djela od strane glavnog počinioca. Pomagač i podržavalac takođe mora biti svjestan „bitnih obilježja“ krivičnog djela koje je počinio glavni počinitelj, uključujući stanje svijesti glavnog počinioca.“

684. Da je postojao plan da se likvidiraju zarobljenici muškarci bošnjačke nacionalnosti iz enklave Srebrenica, Vijeće je prije svega utvrdilo iz iskaza svjedoka Momira Nikolića koji je svjedočeći pred MKSJ izjavio da je 12. jula u jutarnjim satima prije sastanka u hotelu “Fontana” razgovarao sa potpukovnikom Popovićem i potpukovnikom Kosorićem, kada je Popović rekao da će se nakon razdvajanja od vojno sposobnih muškaraca, žene i djeca

³⁸⁰ Isti stav je zastupljen u drugostepenoj presudi Krstić, par. 137, 138 i 144.

³⁸¹ Presuda pretresnog vijeća u predmetu Popović i dr. broj: IT-03-68-T od 10.12.2010. godine, paragraf 1017

evakuirati, svi muškarci privremeno pritvoriti, i da potom *“sve balje treba pobiti”*. Njemu su povjerali koordinaciju operacije razdvajanja, privremenog pritvaranja i ubijanja ljudi.³⁸²

685. Ovaj svjedok je takođe naveo da mu je pukovnik Beara naredio da ide u štab Zvorničke brigade i da Dragi Nikoliću prenese nađenje da će se zarobljenici prebaciti iz Bratunca u Zvornik i da on treba obezbjediti smještaj za njih. Također naređeno mu je da prenese da Nikolić pripremi ljude jer će doći dosta zarobljenika, da će ljudi biti pritvoreni u zgradama i *da će ti ljudi biti ubijeni na teritoriji opštine Zvornik*.³⁸³ Prema iskazu ovog svjedoka, iste večeri je naredbu prenio Dragi Nikoliću.

686. Također iz iskaza svjedoka Dragana Obrenovića datim pred MKSJ proizlazi da ga je 13.7. nakon 19,00 sati uveče, dok je bio u svojoj kancelariji (u kancelariji načelnika štaba Zvorničke brigade), sa IKM-a pozvao poručnik Drago Nikolić koji mu je rekao da ga je upravo zvao potpukovnik Popović, koji mu je rekao da se u oblasti Zvornika očekuje da bude doveden veliki broj zarobljenika iz Srebrenice ili bolje rečeno iz Bratunca i da je on morao izvršiti pripreme da preuzme te ljude. Zatim mu je rekao da Drago Nikolić mora biti oslobođen dužnosti dežurnog oficira IKM-a, da bi mogao učestvovati u tome. Svjedok Obrenović ističe da je pitao Dragu Nikolića zašto se zarobljenici vode u Zvornik, zašto ih nisu odveli u Batković, u pravcu Bijeljine gdje se nalazio logor, na šta mu je Nikolić odgovorio da ne misle poslati zarobljenike u logor Batković pošto o logoru Batković zna svako, i Crveni krst i UNPROFOR, a naređenje je da se zarobljenici uzmu i da se likvidiraju u Zvorniku. Svjedok Obrenović navodi da je tada rekao da ne može prihvatiti obavezu bilo koje vrste bez znanja komandanta i bez slanja izvještaja Višoj komandi i bez njihovog znanja, na šta mu je Nikolić odgovorio da je naređenje došlo lično od generala Mladića i da svako zna o tome uključujući pukovnika Vinka Pandurevića i da će to lično izvršiti Ljubiša Beara i potpukovnik Vujadin Popović, i da su oni tražili da on (Obrenović) bude uključen u to.³⁸⁴

687. Naredbom Drinskog korpusa od 13.17.1995. godine, svim potčinjenim jedinicama naređeno je:

³⁸² T-106-transkript od 22.09.2003.godine u predmetu MKSJ IT-02-60-T;

³⁸³ T-106- transkript od 23.09.2003 u predmetu MKSJ IT-02-60-T;

³⁸⁴ Dokaz Tužilaštva T-108, transkript Obrenović Dragana pred MKSJ od 2.10.2003. godine, str. 2468-2469.

*podatke o zarobljenim i blokiranim grupama prenositi sigurnim sredstvima veze. Sve nepotrebne i suvišne razgovore koji mogu dovesti do otkrivanja povjerljivih podataka i ukazivati na naše namjere i aktivnosti energično spriječavati.*³⁸⁵

688. Iz ove naredbe, očigledno je da se nastojalo spriječiti da informacije o planovima sa zarobljenicima budu dostupni i da dođu do javnosti ili do druge zaraćene strane..

689. Da Nikolić i Popović nisu skrivali od komandi bataljona svoju namjeru, odnosno "namjeru sa vrha" da se ubiju svi zarobljenici iz Srebrenice, očigledno proizilazi iz iskaza Obrenović Dragana i Nikolić Momira datih pred MKSJ. Pri tome je očito da su traženi načini da se ostvari cilj ubijanja odnosno uništenja do zadnjeg, svih srebreničkih zarobljenika, pri čemu su Nikolić i Popović svoje namjere ostvarivali u saradnji, i uz pomoć lokalnih komandi bataljona.

690. Kada se sve ove činjenice i okolnosti sagledaju u cjelini, počevši prije svega od pozicije optuženog (komandant 2. pješadijskog bataljona), zatim izvještajem Richarda Buttlera³⁸⁶ o sistemskom odvajanju, potom odvoženju i egzekuciji muškaraca Bošnjaka, činjenicom da se radilo o „naredbi s vrha“, te da je plan masovne egzekucije muškaraca muslimana iz Srebrenice, slijedom svjedočenja Nikolić Momira, izveden po jedinstvenom obrascu „prebaciti“, „zatvoriti“ i „naknadno pobiti“, te kada se navedeno dovede u vezu sa činjenicom da je optuženi Aćimović noć uoči ubistva svih zarobljenih civila Bošnjaka koji su dovedeni u sportsku salu Osnovne škole u Roćeveći, primio telegram iz Zvorničke brigade u kome se naređuje da odredi vod vojnika iz svog bataljona koji će izvršiti strijeljanje tih civila, Vijeće izvodi zaključak da je optuženi Aćimović bio svjestan genocidne namjere drugih, tačnije da je bio svjestan da najviši rukovodioci u VRS iz GŠ VRS, Drinskog korpusa, Bratunačke i Zvorničke brigade kao i jedinica MUP-a RS imaju namjeru uništiti bošnjački narod Srebrenice.

691. Odbrana optuženog Aćimovića je u svojoj završnoj riječi istakla da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi na poziciji komandanta 2. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade imao saznanje za akciju VRS u Srebrenici.

³⁸⁵ Dokaz Tužilaštva broj: T-60, Naredba Komande drinskog korpusa, Str.pov.br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine, Komadant, general-major Milenko Živanović

³⁸⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-89

692. Vijeće cijeni da su ovi navodi odbrane neosnovani. Prije svega, Vijeće cijeni da obzirom na formacijsku poziciju i funkciju koju je optuženi Aćimović u vrijeme inkriminiranih događaja vršio, istom nije mogao ostati nepoznat napad vojske VRS i MUP-a RS na UN zaštićenu zonu Srebrenica planiran i definisan u naredbenju „Krivaja 95“, kao i događaji koji su uslijedili nakon tog napada, a u kojima su u većem obimu učestvovala jedinice Zvorničke brigade kojoj je on i sam pripadao. Optuženi je nesumnjivo, kao komadant bataljona, imao značajnu poziciju u strukturi Zvorničke brigade, u inkriminirano vrijeme je bio prisutan na prostoru pod kontrolom svoje jedinice, pa je u tom svojstvu znao namjere svojih nadređenih, i iste mu nisu mogle ostati nepoznate tokom svih događaja masovnog karaktera koji su se zbivali hronološki u vrlo kratkom vremenom periodu.

693. Navedeno posebno imajući u vidu da je u inkriminiranom periodu bilo na snazi stanje potpune borbene gotovosti, koja je podignuta na najviši nivo, kao i činjenica da je 2. bataljon bio angažovan u borbenim dejstvima protiv kolone bosanskih Muslimana koja se nastojala probiti na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana, a kako to proizlazi iz provedenih dokaza.

694. Tako je svjedok Mile Đukanović koji je u inkriminiranom periodu bio pripadnik 2. bataljona, izjavio je kako je 11.07.1995. godine, odmah po početku operacije na Srebrenicu, stigla naredba i direktiva da svo ljudstvo bude mobilisano i da se podigne borbena gotovost jedinice na najveći nivo.

695. Svjedok Mitar Lazarević, takođe bivši pripadnik 2. bataljona, izjavio je da je u inkriminiranom periodu bio prisutan u komandi bataljona u Malešiću. Na pitanje tužioca da li je komanda bila upoznata o dešavanjima u Srebrenici i u obližnjim mjestima, svjedok je odgovorio: „Pa ne bih se mog'o svih detalja sjetiti, vjerovatno su dolazili telegrami iz brigade da da postoji ta akcija“³⁸⁷ te je isti izjavio da je optuženi Aćimović kao komandant bataljona, povodom te akcije, održavao sastanke u komandi na kojima je upoznavao pripadnike bataljona da moraju biti pripravnici 100%.

696. Nadalje, svjedok Dragan Stjepanović je izjavio kako je po naredbi optuženog Srećka Aćimovića u okviru 2. bataljona formiran jedan vod, poput voda „Nesalomljivih“ koji je bio angažovan na poslovima obezbjeđenja koridora Srebreničana.

³⁸⁷ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 07.09.2016. godine, str. 10.

697. Navedeno je potvrđeno i iskazom svjedoka SA-1, koji je izjavio da je interventi vod koji je bio u sastavu 2. pješadijskog bataljona, bio angažovan na Zlatnim vodama sa zadatkom da spriječi prolazak kolone Srebreničana, koja se kretala prema Tuzli, a da je on 13.07.1995. godine iz bataljona poslan sa zadatkom da sa kamionom koji je dužio iz 2. bataljona opskrbljuje navedeni interventni vod sa municijom, hranom i vodom.

698. Da je optuženi Srećko Aćimović zasigurno bio upoznat sa potpunim razmjerama operacije koju je provodila VRS, te ulogom koju je u tome odigrala Zvornička brigada, u čijem sastavu se nalazio i njegov bataljon, proizlazi između ostalog i iz iskaza Stjepana Mitrovića, koji je prilikom saslušanja u istrazi³⁸⁸ izjavio da su optuženi Srećko Aćimović i njegov brat bili „veliki igrači“ komandanta Zvorničke brigade Vinka Pandurevića i da je on optuženom Srećku Aćimoviću davao ogromne privilegije. Navedeni iskaz je svjedok potvrdio prilikom saslušanja na glavnom pretresu.

699. Slijedom provedenih dokaza, zaključak je Vijeća da su optuženom biti poznati događaji koji su se odnosili na operaciju vezanu za Srebrenicu, uključujući i dolazak velikog broja zarobljenih lica na teritoriju opštine Zvornik.

700. Da je optuženi Srećko Aćimović bio upoznat sa činjenicom da su u Roćević dana 14.07.1995. godine dovedeni zarobljenici iz srebreničke enklave te da su isti protivpravno zatvoreni u fiskulturnu salu osnovne škole u Roćeviću, van razumne sumnje proizlazi iz dokaza provedenih na glavnom pretresu, a kako je to detaljno obrazloženo u prethodnom dijelu presude.³⁸⁹

701. Naime, iz iskaza svjedoka Teodora Stanišića, Mitra Lazarevića, Mileta Đukanovića i Zorana Jovića, proizlazi da je optuženi Aćimović, odlaskom pred školu u Roćević, dana 14.07.1995. godine, vidio da su u sali škole smješteni zarobljenici, te su svjedoci Mitar Lazarević, Mile Đukanović i SA-1 potvrdili da je optuženi te prilike vidio da se nad tim zarobljenicima vrši nasilje i pojedinačna ubistva od strane pripadnika VRS.

³⁸⁸ Dokaz Tužilaštva broj: T-5-Transkript o saslušanju svjedoka Stjepana Mitrovića broj: KTN-RZ-02/08 od 30.01.2018. godine

³⁸⁹ Odjel 7. presude: 14.07.1995. godine, spoznaja optuženog da su zarobljenici iz srebrenice smješteni u školi u Roćeviću i prve radnje koje je isti preduzeo povodom tog saznanja

702. Ne samo da je optuženi Srećko Aćimović imao saznanje o zarobljenicima u Roćeviću, nego je isti s tim u vezi kontaktirao sa nadređenim iz komande Zvorničke brigade, a kako to proizlazi iz iskaza svjedoka Mitra Lazarevića i Zorana Jovića.

703. Kada je riječ o spoznaji optuženog Srećka Aćimovića da će zarobljenici smješteni u školi u Roćeviću biti pogubljeni, Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da je isti najkasnije u večernjim satima 14.07.1995. godine, prijedom telegrama koji je sadržavao naredbu iz komande Zvorničke brigade vezano za zarobljenike iz Roćevića, postao svjestan sudbine koja čeka te zarobljenike, odnosno da će isti biti ubijeni. Navedeno je takođe detaljno obrazloženo u prethodnom dijelu presude.³⁹⁰

704. Odbrana je tvrdila da je optuženi Aćimović odbio da postupi po navedenoj naredbi te da je zbog toga strahovao od privođenja od strane vojne policije. Vijeće cijeni da u konkretnom slučaju nema dokaza da je optuženi Srećko Aćimović odredio vojnike iz sastava svog bataljona koji će izvršiti strijeljanje zarobljenika iz Roćevića, a što optuženom eksplicitno nije ni stavljeno na teret predmetnom optužnicom. Međutim, Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da optuženi Srećko Aćimović, postupajući po naredbi koja je bila sadržana u telegramu Zvorničke brigade od 14.07.1995. godine, te nakon obavljenog razgovora sa nadležnim u komandi Zvorničke brigade, sljedećeg dana, tj. 15.07.1995. godine prije izvođenja zarobljenika iz škole u Roćeviću i njihovog pogubljenja, odlazi do škole u Roćeviću, i tu preuzima radnje koje predstavljaju znatan doprinos i pružanje pomoći glavnim izvršiocima djela da provedu svoj plan pogubljenja vojno sposobnih muškaraca bošnjačke nacionalnosti i da ih na taj način unište kao grupu.

705. Vijeće cijeni da optuženi Aćimović nije osmislio zločinački plan pogubljenja zarobljenika koji su bili smješteni u Roćeviću, ali isti svjestan da će ti zarobljenici biti ubijeni, znajući za takvu namjeru glavnih izvršilaca, preuzima radnje pripremanja municije koja će biti korištena za ubijanje zarobljenika, obezbjeđuje kamione za prevoz zarobljenika do stratišta te konačno izdaje naredbu vozačima da zarobljenike prevoze iz Roćevića do Kozluka, a koje radnje posmatrane u kontekstu svih događaju nakon pada Srebrenice nesumnjivo čine pružanje praktične pomoći u sprovođenju genocidnog plana, odnosno pomaganje u počinjenju krivičnog djela Genocid.

³⁹⁰ Odjel 7. presude: 14.07.1995. godine, spoznaja optuženog da su zarobljenici iz srebrenice smješteni u školi u Roćeviću i prve radnje koje je isti preduzeo povodom tog saznanja

706. Vijeće zaključuje da optuženi nije mogao spriječiti ubijanja zarobljenih lica iz škole u Roćeviću, ali je mogao spriječiti da resursi i ljudstvo 2. bataljona ne budu korišteni u tu svrhu, što ipak nije učinio, pri čemu je optuženi, kao komandant 2. bataljona u inkriminisanom periodu, bio svjestan genocidne namjere glavnih izvršilaca.

707. Učešće pripadnika 2. bataljona pod komandom i nadzorom optuženog, bilo je karika u lancu sa ciljem realizacije genocidnog plana, a što ukazuje na ulogu optuženog kao pomogača u izvršenju predmetnog krivičnog djela. Iz izvedenih dokaza Vijeće je nedvosmisleno zaključilo da je optuženi bio potpuno svjestan cilja da se bošnjačko stanovništvo istrijebi sa tog područja i imajući tu svijest, poduzeo je aktivno učešće u radnjama koje predstavljaju znatan doprinos realizaciji genocidnog plana.

Nema dokaza da je optuženi i sam dijelio namjeru glavnih izvršilaca

708. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Vijeće ne nalazi spornim da je kod optuženog postojala svijest o genocidnoj namjeri glavnih izvršilaca. Vijeće nalazi da je optuženi morao biti svjestan, imajući u vidu sve prethodno opisane činjenice i okolnosti, a koje se ne mogu posmatrati odvojeno, da su iste preduzimate prema Bošnjacima iz Srebrenice, odnosno istočne Bosne iz jedinog konkretnog razloga- činjenice da pripadaju jednoj nacionalnoj, etničkoj odnosno vjerskoj skupini.

709. Vijeće cijeni da doprinos optuženog nije bio odlučujući ali je bio značajan. On nije bio organizator zločina, ali da nije bilo njegove pomoći, glavni organizatori bi ostali usamljeni u svojoj namjeri i ne bi je mogli realizovati u tim razmjerama. Istovremeno Vijeće cijeni da radnje koje je optuženi preduzeo kritične prilike, u svim okolnostima konkretnog slučaja, nisu takvog intenziteta i značaja da bi nesumnjivo ukazale na namjeru optuženog, kako da ubije sve zarobljenike smještene u školi u Roćeviću, a još manje da istrijebi muslimansko stanovništvo Srebrenice.

710. Ovo vijeće zaključuje da je optuženi postupao sa umišljajem, te iako nije lično posjedovao namjeru djelimičnog istrebljenja Bošnjaka, kao jedne nacionalne, etničke ili vjerske skupine, kroz sve prethodno opisane okolnosti, bio je svjestan takvog cilja i genocidne namjere glavnih izvršilaca. Optuženi je, po ocjeni ovog vijeća, bio svjestan da su

ubistva zarobljenika iz Roćevića, dio realizacije genocidnog plana. Stoga se radnja optuženog u izvršenju krivičnog djela Genocida može podvesti pod definiciju pomaganja.

711. Konačno, Vijeće zaključuje da je optuženi postupajući s umišljajem, svjestan razmjere šireg genocidnog plana kreiranog od glavnih izvršilaca, pristao poslužiti kao sredstvo koje je doprinijelo istrebljenju zaštićene grupe- skupine bošnjačkog naroda opštine Srebrenica, te je svojim radnjama pomogao u realizaciji namjere uništenja Bošnjaka iz enklave Srebrenica, a time i djelimičnog istrebljenja Bošnjačkog naroda Istočne Bosne.

712. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Vijeće cijeni da su se u radnjama optuženog ostvarili svi oni elementi koji čini *actus reus* krivičnog djela Genocid, izvršenog radnjom pomaganja iz člana 141. u vezi sa članom 24. preuzetog KZ SFRJ.

IZMJENE U ČINJENIČNOM OPISU

713. Vijeće naglašava da je u odnosu na optužni akt načinilo određene izmjene u činjeničnom opisu predmetne optužnice ne dirajući u subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude. Naime, Vijeće je činjenično stanje opisano u optužnici prilagodilo dokazima izvedenim na glavnom pretresu i činjeničnom stanju kakvo proizlazi iz analize dokaza.

714. Tako su ispušteni pojedini dijelovi iz činjeničnog opisa predmetne optužnice s obzirom da Tužilaštvo nije dokazalo te činjenice i okolnosti.

715. Pri svemu tome pretresno vijeće posebno je vodilo računa o principu akuzatornosti i neophodnosti da presudom ne dira u identitet optužbe. U presudi se pojedine izmjene odnose na jasnija određenja inkriminisanog događaja, koja pri tome nisu odlučujuća za predmet optuženja, te je Vijeće preciziralo radnje koje je optuženi Aćimović preduzeo kritične prilike, nikako ne povećavajući količinu kriminalne aktivnosti koja mu je stavljena na teret, već naprotiv istu smanjujući. Presudom se nije izašlo van granica opisa događaja kako ga je dala optužba, a sve u okviru dokaza izvedenih na glavnom pretresu. Izvršene korekcije nisu uticale na identitet optužnice i presude kako u obimu tako i u sadržaju. Vijeće se kretalo u okviru djela opisanog u optužnici, rukovodeći se samo pravno relevantnim

činjnicama, čime je u cijelosti sačuvan subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude.

716. Sud je u uvodnom dijelu optužnice, broj ubijenih muškaraca Bošnjaka i dječaka prilagodilo provedenim dokazima, pa je tako umjesto više od 8.000 naveo više od 7.000, obzirom da taj broj proizilazi iz utvrđenih činjenica koje je Sud prihvatio³⁹¹

717. Tužilaštvo je u svojoj završnoj riječi istaklo da je optuženi Srećko Aćimović između ostalog i radnjama obezbjeđenja zarobljenika u školi u Roćeviću, znajući da neće biti razmijenjeni, nego da će biti ubijeni, dao značajan doprinos u realizaciji zajedničkog cilja učesnika udruženog zločinačkog poduhvata. S tim u vezi Sud ističe da predmetna optužnica nije decidno teretila optuženog Aćimovića da je preduzeo bilo kakve radnje u pogledu obezbjeđenja zarobljenika u školi u Roćeviću, pri čemu Sud na osnovu provedenih dokaza nije mogao van razumne sumnje ni utvrditi da su u tom obezbjeđenju učestvovali i pripadnici njegovog bataljona, a kako je to navedeno u činjeničnom opisu optužnice.

718. Naime, iz provedenih dokaza proizilazi da su 14. i 15.07.1995. godine pred školom u Roćeviću bili prisutni vojni policajci Bratunačke brigade i vojni policajci Zvorničke brigade, kao i drugi pripadnici VRS, kao i mnoštvo lokalnog stanovništva koje se okupilo u dvorištu škole, međutim niko od saslušanih svjedoka nije izričito izjavio da su pripadnici 2. pješadijskog bataljona učestvovali u obezbjeđivanju zarobljenika u školi u Roćeviću.

719. Svjedoci Radenko Zarić, Boško Lazić i Mile Janjić su bili jedni od pripadnika vojne policije Bratunačke brigade koji su došli u pratnji autobusa kojima su zarobljenici doveženi u Roćević. Iz iskaza ovih svjedoka proizilazi da su kritičnog dana, pred školom u Roćeviću, pored pripadnika vojne policije Bratunačke brigade, bili prisutni i drugi vojnici VRS, međutim Sud na osnovu njihovih iskaza nije mogao sa sigurnošću utvrditi kojoj jedinici su ti drugi vojnici pripadali, obzirom da su ovi svjedoci u tom dijelu različito svjedočili. Naime, svjedok Lazić je izjavio da misli da su ti vojnici bili iz Zvorničke brigade, a svjedok Mile Janjić je izjavio da pretpostavlja da su vojnici koje je zatekao pred školom u Roćeviću bili pripadnici Bratunačke brigade koji su došli sa područja Zenice, dok je svjedok Radenko Zarić izjavio da su to bili pripadnici lokalne jedinice iz sela Roćević.

³⁹¹ Rješenje o utvrđenim činjnicama broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 27.11.2017. godine, utvrđena činjenica broj: 38.

720. Ni svjedoci Stanoje Bričaković ni Predrag Ristić, koji su u inkriminisanom periodu kao vojni policajci Zvorničke brigade bili angažovani na obezbjeđenju zarobljenika u Roćeviću, nisu izjavili da su u tome učestvovali i pripadnici 2. pješadijskog bataljona. Svjedok Predrag Ristić je izjavio da nije poznavao vojnike koji su bili pred školom u Roćeviću, a svjedok Stanoje Bričaković je izjavio da među njima nije bilo pripadnika 2. bataljona.

721. Takođe, svjedoci SA-1, SA-5 i SO-3, koji su svjedočili na okolnosti dešavanja u Roćeviću, a koji su u inkriminisanom periodu bili pripadnici 2. bataljona, i koji su kritične prilike bili pred školom, nisu izjavili da su pripadnici tog bataljona bili angažovani na poslovima obezbjeđenja zarobljenika u školi u Roćeviću. Svjedok SA-1 je istakao da je po pred školom vidio okupljene mještane, nepoznate vojnike u šarenim uniformama, vojne policajce, dok je SA-5 izjavio da je pred školom vidio 10-15 naoružanih vojnih policajaca koje nije poznavao i za koje je čuo da su iz Bratunačke brigade, a što je saglasno svjedoku SO-3 koji je takođe izjavio da je pred školom vidio vojne policajce sa bijelim opasačima, koje nije poznavao.

722. Dakle, niko od navedenih svjedoka nije izjavio da je kritične prilike, među vojnicima koji su obezbjeđivali zarobljenike u školi u Roćeviću, prepoznao nekog od pripadnika 2. bataljona.

723. Tužilaštvo se u svojoj završnoj riječi pozvalo na iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića dat prilikom saslušanja u Tužilaštvu³⁹² kojom prilikom je isti izjavio: „Bili su određena grupa koja se zvala Nesalomljivi i oni su učestvovali čini mi se u obezbjeđenju zarobljenih ljudi u Roćeviću. Komandant tog voda je bio brat Sreće Aćimovića, zv. Beli... Nesalomljivi su pripadali bataljonu, možda 2 bataljon“.

724. Međutim, svjedok Stjepan Mitrović je prilikom saslušanja u istrazi, kao i na glavnom pretresu pojasnio da nema neposrednih saznanja o angažovanju voda Nesalomljivih u obezbjeđivanju zarobljenika u školi u Roćeviću, nego da je to samo čuo iz priča od svojih komšija u Lokanju, pri čemu Sud cijeni da niko drugi od saslušanih svjedoka nije potvrdio ove navode svjedoka Mitrovića. Prisustvo svjedoka SO-3 pred školom u Roćeviću, prema ocjeni Vijeća, a suprotno navodima Tužilaštva istaknutih u završnim riječima, ne dokazuje van razumne sumnje da su pred školom bili i pripadnici interventnog voda „Nesalomljivi“, a

³⁹² Dokaz Tužilaštva T-5: Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana broj: KTN-RZ-02/08 od 30.01.2008. godine sa transkriptom

koji je bio u sastavu 2. bataljona, niti da su isti učestvovali u obezbjeđivanju zarobljenika smještenih u školi.

725. Slijedom naprijed navedenog, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da su pripadnici Zvorničke brigade, odnosno „lokalci/ mještani u uniformama i pripadnici lokalne jedinice“ koji su kritične prilike učestvovali u obezbjeđivanju zarobljenika smještenih u fiskulturnoj sali škole u Ročeviću, zapravo bili pripadnici 2. pješadijskog bataljona, slijedom čega je u tom dijelu izmijenilo činjenični opis optužnice. Obzirom da su na okolnosti obezbjeđenja zarobljenika u školi u Ročeviću saslušani pojedini svjedoci koji su u tome učestvovali, Sud je iz činjeničnog opisa izbacilo riječ „nepoznati“, te ostavio samo da su obezbjeđenje vršili vojnici VRS.

726. Takođe, Sud je iz činjeničnog opisa ispustio da je optuženi vidio da se zarobljenici u školi drže u nehumanim uslovima, obzirom da nisu provedeni dokazi na okolnosti uslova boravka zarobljenika u školi u Ročeviću, zatim je ispustio da je optuženi vidio da je najmanje dvadeset neidentifikovanih zarobljenih Bošnjaka ubijeno iz vatrenog oružja od strane neidentifikovanih vojnika VRS, obzirom da niko od saslušanih svjedoka nije o tome svjedočio. Naime, svjedoci Mitar Lazarević, Mile Đukanović i Sa-1 su saglasno potvrdili da imaju saznanja da je optuženi Aćimović pred školom u Ročeviću vidio tijela ubijenih Bošnjaka, ali niko od ovih svjedoka nije precizirao da se radilo o najmanje dvadeset tijela, niti su isti izjavili da su ta lica ubijena iz vatrenog oružja.

727. Na osnovu dokaza provedenih na glavnom pretresu Vijeće nije moglo van razumne sumnje utvrditi ni da je optuženi Aćimović kritičnog dana postupao po instrukcijama i zadacima koje je dobio od viših oficira VRS-a Vujadina Popovića i Nikolić Drage koji su bili prisutni u školi. Navedeno iz razloga što niko od saslušanih svjedoka nije izjavio da su kritične prilike pred školom u Ročeviću, a prije nego što je optuženi Aćimović preduzeo krivičnopravne radnje za koje je ovom presudom oglašen krivim, bili prisutni i Vujadin Popović te Drago Nikolić, niti su provedeni dokazi iz kojih proizlazi da je optuženi te radnje preduzeo po njihovim instrukcijama.

728. Naime, iz provedenih dokaza van razumne sumnje proizlazi da je optuženi Aćimović kao komandant 2. bataljona u kasnim večernjim satima 14.07.1995. godine primio telegram iz komande Zvorničke brigade koji je sadržavao naredbu da se iz 2. bataljona izdvoje ljudi koji će izvršiti ubijanje zarobljenika Bošnjaka, koji su prethodnog dana doveženi i zatvoreni

u fiskulturnu sale škole u Roćeviću, kao i da je nakon prijema tog telegrama vodio telefonski razgovor sa nekim u komandi Zvorničke brigade, nakon čega mu je naloženo da ujutro dođe pred školu u Roćević. Sud nije mogao sa sigurnošću utvrditi sa kim je tačno Aćimović te prilike razgovarao, obzirom da je svjedok Mile Đukanović izjavio da je to bio Drago Nikolić, dok je prema navodima svjedoka Mitra Lazarevića to bio Vujadin Popović, niti je mogao utvrditi tačan sadržaj tog razgovora, odnosno da li je optuženi pored instrukcije da ujutro dođe pred školu u Roćeviće, dobio i neke druge instrukcije vezano za zarobljenike iz Roćevića.

729. Nadalje, Sud je iz činjeničnog opisa izostavio da je optuženi organizovao, nadzirao i izdavao uputstva vojnicima 2. bataljona da stave poveze na oči i zavežu ruke zarobljenim Bošnjacima a zatim ih izvedu iz škole, ukrcaju u kamione te prate kamione, a kako je to sve stajalo u činjenično opisu optužnice, obzirom da to ne proizlazi iz provedenih dokaza. Prije svega Sud cijeni da nema dokaza da je optuženi Aćimović takvo postupanje sa zarobljenicima organizovao, nadzirao ni s tim u vezi izdavao uputstva, niti iz provedenih dokaza proizlazi da su navedene radnje preduzeli pripadnici 2. bataljona.

730. Kada je riječ o stavljanju zarobljenicima poveza na ruke i na oči, a koji su povezi pronađeni prilikom ekshumacija tijela ubijenih zarobljenika u primarnim i sekundarnim grobnicama, Vijeće cijeni da niko od saslušanih svjedoka nije svjedočio na te okolnosti. Jedino je svjedok SA- 1 prilikom iznošenja svojih neposrednih saznanja na okolnosti utovara zarobljenika na kamion, izjavio da je vidio da su isti imali poveze na očima te da su im ruke bile vezane. Dakle, niko od saslušanih svjedoka nije izjavio da su zarobljenicima iz škole u Roćeviću poveze na ruke i oči stavljali pripadnici 2. bataljona, niti da je s tim u vezi optuženi Aćimović preduzimao ikakve radnje.

731. Takođe, niko od svjedoka koji su kritične prilike prisustvovali utovaru zarobljenika u kamione nisu prilikom svog saslušanja precizirali ko je naredio da se zarobljenici izvedu iz škole i ukrcaju u kamione, niti ko je tačno utovarao zarobljenike. Svjedok SA-1 je samo izjavio: „Oni su donijeli dvije fosne i metli na karoseriju i na stepenice, da ti nesrećnici idu u auto...oni su prvo vezanih ruku i vezanih očiju...oni ne vide, padali, oni su ih dizali i ubacivali³⁹³“, međutim, svjedok se nije mogao izjasniti ko su bile te osobe koje su donijeli fosne i koje su vršile utovar zarobljenika. Ni svjedok Predrag Ristić nije se mogao precizno

³⁹³ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 20. i 22.

izjasniti ko je vršio utovar zarobljenika niti ko je to naredio, isti je samo izjavio: „Ja vidim samo da izvode, ali kako ulaze, nemam pojma. Dal' ih ubacuju, jel' se penju uz strepne, ne znam tačno... Ja nisam vidio ko ih je ubacivao, znači, al' vidio sam samo da izlaze, jedan po jedan.“³⁹⁴

732. Kada je riječ o pratnji kamiona kojima su zarobljenici prevoženi do mjesta strijeljanja, Vijeće cijeni da iz provedenih dokaza proizlazi su vojni policajci Zvorničke brigade, po naređenju komandira Momira Jasikovca pratili te kamione, ali nema dokaza da su u te svrhe angažovani i pripadnici 2. bataljona od strane njihovog komandanta, optuženog Srećka Aćimovića.

733. Takođe, Vijeće je iz činjeničnog opisa izostavilo da je optuženi Aćimović sam izabrao lokaciju u Kozluku gdje je izvršeno strijeljanje zarobljenika, obzirom da to van razumne sumnje ne proizlazi iz provedenih dokaza. Naime, iz iskaza svjedoka SA-1 proizlazi da je optuženi rekao da se zarobljenici vode na „moju šljunkaru“ a da je svjedok SA-5 rekao kako on zna gdje su vadili šljunak i gdje treba da idu³⁹⁵, dok je svjedok SA-5 prilikom saslušanja pred MKSJ-om izjavio: „On (Aćimović) je rekao da, znači da se pogubljenje vrši u Kozluku, a da li mu je, da li mu je neko naredio ili je to on sam odlučio tu lokaciju, to ne mogu da griješim dušu.“³⁹⁶

734. Pritom, Vijeće cijeni da je u izvještaju Richarda Butlera³⁹⁷ navedeno da postoje informacije koje ukazuju na to da su dijelovi komande Zvorničke brigade bili angažovani na traženju mjesta gdje bi se držali muškarci Muslimani iz Srebrenice, te da iz putnih naloga za vozilo koja je koristila komanda Zvorničke brigade, proizlazi da je to vozilo u inkriminisanoj periodu obilazilo više lokacija za koja se kasnije ispostavilo da su bila mjesta zatočenja i pogubljenja zarobljenika iz Srebrenice. Navedeno takođe proizlazi iz dokaza T-6 i T-98, u kojima je evidentirano da je vozilo Opel Rekord, koje je korišteno za potrebe komande Zvorničke brigade, bilo u Roćeвиću dana 14.07.1995. godine (mjesto smještaja zarobljenika), a dana 15.07.1995. godine i u Roćeвиću i u Kozluku (mjesto pogubljenja zarobljenika).

³⁹⁴ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.10.2016. godine, str. 24.

³⁹⁵ Transkript broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 05.04.2017. godine, str. 21. i 23.

³⁹⁶ Dokaz Tužilaštva broj: T-133

³⁹⁷ Dokaz Tužilaštva broj: T-89

735. Imajući u vidu naprijed navedeno, Vijeće nije moglo van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Srećko Aćimović sam izabrao da će se strijeljanje zarobljenika iz škole u Roćeviću vršiti na lokalitetu šljunkare na obali rijeke Drine u Kozluku, pa je Vijeće izmijenilo činjenični opis u tom dijelu, odnosno Sud je iz činjeničnog opisa ispustilo da je optuženi sam izabrao navedenu lokaciju.

736. Takođe, Sud je načinio izmjenu činjeničnog opisa u dijelu u kojem se navodi da su među učesnicima strijeljanja bili i pripadnici 2. bataljona, pa je naveo da je bio „najmanje jedan pripadnik 2. bataljona“, obzirom da je tako utvrđeno iz provedenih dokaza, a što je Sud obrazložio u prethodnom dijelu presude.³⁹⁸

737. Konačno, Vijeće je broj zarobljenika koji su kritične prilike ubijeni u Kozluku, prilagodilo broju identifikovanih lica ekshumiranih iz primarnih grobnica u Kozluku i sa njima povezanim sekundarnih grobnica, a koji je broj utvrđen u nalazu i mišljenju vještaka specijaliste sudske medicine Rifata Kešetovića.

ODLUKA O KAZNI

738. Prilikom odmjeravanja visine kazne Vijeće je na strani optuženog Aćimovića cijenilo sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća. U tom smislu Vijeće je od olakšavajućih okolnosti cijenilo raniji život optuženog odnosno njegovu neosuđivanost, činjenicu da je porodičan, te da je imao dobro držanje i vladanje pred Sudom.

739. Sa druge strane Vijeće nije našlo da postoje otežavajuće okolnosti koje su van onog što sadrži biće krivičnog djela genocida. Imajući u vidu sve olakšavajuće okolnosti koje se stiču na strani optuženog a u nedostatku otežavajućih okolnosti Vijeće smatra da je izrečena kazna zatvora u trajanju od 9 (devet) godina adekvatna težini počinjenog krivičnog djela, okolnostima pod kojima je djelo počinjeno, činjenici da je optuženi djelo počinio kao pomagač, usljed čega Vijeće nalazi da će se sa ovako izrečenom kaznom ostvariti svrha kažnjavanja, kao i da će ista polučiti rezultate generalne i specijalne prevencije.

³⁹⁸ Odjel presude c) likvidacija zarobljenika na lokalitetu šljunkare u mjestu Kozluk

Odluka o uračunavanju lišenja slobode i pritvora u izrečenu kaznu

740. Optuženom se u skladu sa članom 50. stav 1. KZ SFRJ u izrečenu kaznu zatvora uračunava i vrijeme koje je proveo u pritvoru, počev od momenta lišenja slobode dana 30.11.2015. godine pa do 29.12.2015. godine.

Troškovi postupka

741. U skladu sa odredbom člana 188. stav. 4. ZKP BiH optuženi Srećko Aćimović se oslobađa troškova postupka, s obzirom da bi po ocjeni Suda njihovim plaćanjem, egzistencija optuženog i članova njegove porodice bila ugrožena, posebno ako se ima u vidu dužina zatvorske kazne koja je istom izrečena, kao i imovinske prilike optuženog.

Imovinsko pravni zahtjev

742. U pogledu imovinsko pravnog zahtjeva, oštećeni se u skladu sa članom 198. stav 2. ZKP BiH upućuju na parnicu, jer se u toku postupka nisu izjasnili o visini svog zahtjeva, a podaci prikupljeni tokom ovog postupka nisu Vijeću pružili pouzdan osnov za potpuno ili djelimično dosuđenje imovinsko pravnog zahtjeva, dok je istovremeno ocjenjeno da bi utvrđivanje okolnosti u tom pravcu, nepotrebno odugovlačilo ovaj krivični postupak.

ZAPISNIČAR

Pravni savjetnik-asistent

Samira Kustura Čolić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Staniša Gluhajić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioci mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećeni presudu mogu pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

*Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.

D. ANEX I – UTVRĐENE ČINJENICE

1. ...postojao je oružani sukob između BiH i njenih oružanih snaga s jedne i Republike Srpske i njenih oružanih snaga s druge strane. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 481.)
2. ... od 11. jula do 1. novembra 1995. u istočnoj Bosni je postojao oružani sukob ..“ (<i>Tužilac protiv Blagojevića i Jokića</i> br. IT-02-60 od 17.01.2005. godine paragraf 549.)
3. Napad, koji su izvršili VRS i MUP, planiran je i definisan u naređenju “Krivaja 95”. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 551.)

4.	Napad je nastavljen nakon pada Srebrenice i njime je pogođeno oko 40.000 ljudi koji su u vrijeme napada na Srebrenicu živjeli u toj enklavi. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 551.)
5.	...procijenjeni broj pripadnika ABiH u enklavi i u koloni, koji se kretao od oko 1.000 vojnika do 4.000 vojnika, nije bio toliki da bi uticao na civilni karakter stanovništva, budući da su ogromnu većinu ljudi u samoj enklavi i u koloni činili su civili. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 552.)
6.	...ciljnu grupu su činili bosanski Muslimani iz Srebrenice – znatan dio grupe bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 673.)
7.	... s obzirom na patrijarhalnost zajednice bosanskih Muslimana u Srebrenici, uništenje tako velikog broja muškaraca će „neizbježno“ za posljedicu imati fizički nestanak bosansko-muslimanskog stanovništva u Srebrenici. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-A, paragraf 28.)
8.	...prisilno premještanje moglo je biti još jedan način da se obezbijedi fizičko uništenje zajednice bosanskih Muslimana iz Srebrenice. Tim premještanjem definitivno su iz Srebrenice uklonjeni svi bosanski Muslimani, čime je eliminirana i najmanja mogućnost obnavljanja muslimanske zajednice. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 595.)
9.	...ubijanje su organizovali i nadzirali neki članovi Glavnog štaba VRS-a. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-A, paragraf 35.)
10.	... sistematski su ubijani samo vojno sposobni muškarci, ali je značajno to što su se ti pokolji dogodili u jeku prisilnog premještaja ostataka bosansko-muslimanskog stanovništva. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 595.)
11.	Zvornička brigada je formirana u sklopu Drinskog korpusa 1992. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 62)

12. U julu 1995. Godine njen komandant je bio potpukovnik Vinko Pandurević, a načelnik štaba i zamjenik komandanta brigade bio je major Dragan Obrenović. Neposredno potčinjene komandantu su bile tri službe: služba bezbjednosti, na čijem čelu je bio poručnik Drago Nikolić; pozadinska služba na čijem čelu je bio kapetan Sreten Milošević; i služba za moral, pravne i vjerske poslove, na čijem čelu je bio major Nenad Simić. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 62)

13. Komandantu brigade pomogao je štab, koji se sastojao od organa za operativno-nastavne poslove, obavještajnog organa, organa za personalne poslove, organa za veze, organa inženjerije, organa za protiv-vazдушnu odbranu i artiljerijskog organa. Organom inženjerije rukovodio je načelnik inženjerije, major Dragan Jokić. Načelnik štaba rukovodio je tim organom i organizovao njegov rad. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 63)

14. Zvornička brigada sastojala se od osam pješadijskih bataljona sa po otprilike 450-550 ljudi, jednog pozadinskog bataljona, jednog mješovitog artiljerijskog divizionu i jednog lakog protivvazdušnog raketno-artiljerijskog divizionu. Brigadu je sačinjavala i jedna pješadijska jedinica veličine bataljona zvana „Podrinjski specijalni odred“, poznata pod imenom „Vukovi sa Drine“. „Vukovima sa Drine“ komandovao je kapetan Milan Jolović, s nadimkom Legenda. Dok je ta jedinica funkcionisala u sklopu Zvorničke brigade, djelovala je kao rezerva Drinskog korpusa. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 64)

15. U sklopu Zvorničke brigade postojale su i tri samostalne čete: inženjerijska četa kojom je od 23.juna 1995. godine komandovao kapetan Dragan Jevtić, četa Vojne policije i četa veze. Brigada je imala i dva voda: vod za atomsko-biološko-hemijsku odbranu i izviđački vod. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 65)

16. Štab brigade je bio smješten u fabrici „Standard“ u Karakaju, udaljenom tri kilometra sjeverno od Zvornika uz Drinu. Pripadnici brigade su takođe opsluživali istureno komandno mjesto u Kitovnici, blizu sela Orahovac. Zvornička brigada je obezbjeđivala područje od otprilike 40 kilometara uz rijeku Drinu oko grada Zvornika. U januaru 1995.

Zvornička brigada je navodno brojala 5.248 oficira, podoficira i vojnika. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 66)

17. U julu 1995. godine, za „bezbjednost“ i „obavještajne poslove“ su bili zaduženi dva zasebna organa u Zvorničkoj brigadi. U skladu sa „stručnom“ ili „specijalističkom“ nadležnošću organa bezbjednosti, Drago Nikolić je, kao načelnik bezbjednosti u Zvorničkoj brigadi, bio nadležan za kontraobavještajni rad, tj. sprečavanje neprijatelja da pribavi informacije iz Brigade. I načelnik za bezbjednost i načelnik za obavještajne poslove mogli su ispitivati zarobljenike radi pribavljanja informacija. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 153)

18. Nikoliću je pomogao poručnik Milorad Trbić. Nikolićevi zadaci kao organi bezbjednosti Brigade bili su sljedeći: kao komandni organ Brigade on je bio zadužen za poslove bezbjednosti, specijalistički nadzor nad Vojnom policijom i krivični postupak, do j je njegov drugi djelokrug rada, vezan za njegovu specijalnost, obuhvatao kontraobavještajni rad. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 154)

19. Nikolić je imao dvije linije subordinacije: „specijalističku“ ili „stručnu“ i liniju „subordinacije“. Kada je riječ o stručnim ili kontraobavještajnim aktivnostima, ti bezbjednosno-obavještajni organi su bili pod centralnim nadzorom organa bezbjednosti i obavještajnih poslova Vrhovne komande. To je značilo da je, po stručnoj liniji, Nikolić bio potčinjen Popoviću, kao pomoćniku komandanta za bezbjednost Drinskog korpusa, i potpadao pod njegov nadzor. Po liniji subordinacije u Brigadi, međutim, Nikolić je bio potčinjen komandantu brigade. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 155)

20. U julu 1995. jedinice brigade su bile razmještene i van svog područja. Četvrti pješadijski bataljon i 8. pješadijski bataljon, koji je u julu 1995. nosio naziv 4. bataljon Bratunačke brigade, bili su razmješteni u zoni odgovornosti Bratunačke brigade, južno od zone odgovornosti Zvorničke brigade. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 66)

<p>21. U julu 1995. Zvornička brigada je uvijek imala dežurnog oficira u komandi i na isturenom komandnom mjestu.²¹⁷ Osim toga, brigada je imala dežurnog oficira u kasarni u komandi brigade, koji je bio odgovoran za dužnosti u kasarni, kao što je čuvanje straže i čišćenje kasarne. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 67)</p>
<p>22. U julu 1995. Komandir Inženjerijske čete Zvorničke brigade u relevantnom periodu bio je kapetan Dragan Jevtić. Njegov zamjenik bio je Slavko Bogičević. Inženjerijska četa je imala otprilike 90 pripadnika koji su bili podijeljeni u tri voda: pionirski ili borbena-inženjerijski vod, vod za utvrđivanje ili opšti inženjerijski vod i putni vod. Glavni zadaci pionirskog voda bili su pripremanje karata, te polaganje i demontiranje minskih polja. Od 13. do 17. jula za Inženjerijsku četvu je bio nadležan Slavko Bogičević, jer je njen komandant bio odsutan. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 68 i br. IT-02-60-A, paragraf 156)</p>
<p>23. Štab inženjerijske čete nalazio se u Glinici, otprilike jedan kilometar od štaba Zvorničke brigade. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 68)</p>
<p>24. Inženjerijska četa je raspolagala teškom mehanizacijom i vozilima. U julu 1995. Inženjerijska četa je imala na raspolaganju i koristila sljedeću tešku mehanizaciju sredstva i vozila: dva kamiona, dva utovarivača ULT, utovarivač i dva rovokopača. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 70)</p>
<p>25. Glavni štab VRS-a izdao je 31. marta 1995. direktivu 7.1, koju je potpisao general Mladić. Direktiva 7.1 izdata je "na osnovu direktive br. 7" i upućivala je Drinski korpus da, između ostalog, sprovodi "aktivna borbena dejstva ... oko enklava". (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 29)</p>
<p>26. Snage bosanskih Srba zauzele su 31. maja 1995. osmatračko mjesto Echo, koje se nalazilo u jugoistočnom uglu enklave. Kao odgovor na tu agresiju, jedna grupa Bošnjaka izvršila je rano izjutra 26. juna 1995. iznenadni napad na obližnje srpsko selo Višnjica. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 30)</p>

27. Iako je napad bio relativno malog intenziteta, spaljene su neke kuće i poginulo je nekoliko ljudi. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 30)

28. Nakon toga, tadašnji komandant Drinskog korpusa, general-major Milenko Živanović, potpisao je 2. jula 1995. dvije zapovijedi, u kojima se iznosi plan za napad na enklavu i raznim jedinicama Drinskog korpusa izdaje naređenje da pređu u stanje borbene gotovosti. Operacija je dobila šifrovani naziv "Krivaja 95". (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 30)

29. U martu 1995. Radovan Karadžić, predsjednik Republike Srpske (RS), reagujući na pritisak međunarodne zajednice da se okonča rat i na tekuće napore da se pregovorima postigne mirovni sporazum, izdao je direktivu VRS-u u vezi sa dugoročnom strategijom snaga VRS-a u enklavi. U toj direktivi, poznatoj pod nazivom "Direktiva 7", konkretno se navodi da VRS treba izvršiti potpuno fizičko odvajanje Srebrenice od Žepe, čime sprečiti i pojedinačno komuniciranje između ovih enklava. Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 28)

30. Tačno kao što je i bilo predviđeno tom direktivom, sredinom 1995. humanitarna situacija za bosansko-muslimanske civile i vojno osoblje u enklavi postala je katastrofalna. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 28)

31. Ofanziva VRS-a na Srebrenicu započela je 6.jula 1995. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 31)

32. Tokom idućih dana pet posmatračkih punktova UNPROFOR-a u južnom dijelu enklave padaju jedan za drugim uslijed napredovanja snaga bosanskih Srba. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 31)

<p>33. Neki od holandskih vojnika povukli su se u enklavu nakon što su njihovi položaji bili napadnuti, dok su se posade drugih posmatračkih punktova predale bosanskim Srbima. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 31)</p>
<p>34. Istovremeno su se odbrambene snage ABiH našle pod teškom vatrom i bile potisnute natrag prema gradu. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 31)</p>
<p>35. Kako je počela padati južna odbrambena linija, oko 4.000 stanovnika bosanskih Muslimana, koji su živjeli u obližnjem švedskom izbjegličkom naselju pobjeglo je na sjever, u grad Srebrenicu. Vojnici Dutchbata izvijestili su da nadiruće snage bosanskih Srba „čiste“ kuće u južnom dijelu enklave. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 32)</p>
<p>36. Do večeri 9.jula 1995. Drinski korpus VRS-a prodro je četiri kilometra u dubinu enklave, zaustavivši se samo jedan kilometar ispred grada Srebrenice. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 33)</p>
<p>37. Kasno 9. jula 1995., ohrabren tim vojnim uspjehom i iznenađujućim izostankom otpora bosankih Muslimana, kao i nepostojanjem nikakve značajne reakcije međunarodne zajednice, predsjednik Karadžić izdao je novo naređenje, kojim je Drinskom korpusu VRS-a dao zeleno svjetlo da zauzme grad Srebrenicu. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 33)</p>
<p>38. Nakon zauzimanja Srebrenice u julu 1995., snage bosanskih Srba su pogubile nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. Ukupan broj poginulih kreće se vrlo vjerovatno između 7000 i 8000 muškaraca. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 426)</p>
<p>39. Napravljen je usaglašeni napor da se zarobe svi vojno sposobni muškarci Muslimani. Među zarobljenima našli su se, u stvari, mnogi dječaci znatno mlađi od te dobi i muškarci koji su bili nekoliko godina stariji, a koji su ostali u enklavi nakon zauzimanja Srebrenice. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 85)</p>

40. Ti su se muškarci i dječaci našli na udaru, bez obzira na to da li su odlučili da pobjegnu u Potočare ili da se pridruže koloni bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 85)
41. Snage bosanskih Srba odvojile su vojno sposobne muškarce u Potočarima, te zarobile one koji su bili u koloni koja se kretala ka Tuzli, bez obzira na njihov vojni ili civilni status. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 674.)
42. Do večeri 11. jula 1995. u Potočarima se okupilo oko 20.000 do 25.000 izbjeglica bosanskih Muslimana. Suočeni sa činjenicom da je Srebrenica pala pod kontrolu snaga bosanskih Srba, na hiljade bosanskih Muslimana stanovnika Srebrenice je pobjeglo u Potočare, kako bi potražili zaštitu u bazi UN-a. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 37.)
43. Njih nekoliko hiljada nahrupilo je u samu bazu UN-a, dok su se drugi smjestili po obližnjim fabrikama i poljima. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 37.)
44. Iako su tamo velikom većinom bili okupljeni žene, djeca, starci i invalidi, svjedoci su procijenili da se u samoj bazi UN-a nalazilo najmanje 300 muškaraca, dok ih je u masi izvan baze bilo između 600 i 900. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 37.)
45. Uslovi u Potočarima bili su užasni. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 38.)
46. Bilo je vrlo malo vode i hrane, a julske vrućine su bile nesnosne. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 38.)
47. Od 11. do 13. jula 1995. temperatura je bila veoma visoka i dostizala je 35 stepeni Celzija, a ta mala količina vode nije bila dovoljna za 20.000 do 30.000 izbjeglica okupljenih ispred baze UNPROFOR-a. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 147.)

48. Kako je prolazio dan 12. juli 1995., i ovako teški fizički uslovi postali su još gori zbog aktivne kampanje terora koja je povećala paniku stanovništva, tako da su svi izbezumljeno željeli otići. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 41.)
49. Izbjegllice u bazi vidjele su srpske vojnike kako pale kuće i stogove sijena. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 41.)
50. Izbjegllice bosanski Muslimani koji su se sklonili u bazu ili oko nje bili su 12. i 13. jula 1995., po dolasku srpskih snaga u Potočare, izvrgnuti kampanji terora koja se sastojala od prijetnji, vrijeđanja, pljačkanja i spaljivanja obližnjih kuća, batinanja, silovanja i ubistava. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 150.)
51. Raspoloženje među izbjeglicama u Potočarima tokom večeri i noći 12 jula bilo je „strašno“; „to je bila noć strave“. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 167.)
52. Izjutra 13 jula neke izbjeglice, koje su tražile vodu, naišle su na hrpu tijela kod obližnjeg potoka. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 47.)
53. To što su pronašli tijela na tako vidljivom mjestu pojačalo je njihovu odlučnost da pobjegnu što je prije moguće. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 47.)
54. Oficiri komande Drinskog korpusa i jedinice korpusa su 12. i 13. jula 1995. bile u Potočarima i nadledali odvoženje bosansko-muslimanskih civila sa tog područja. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 432)
55. Žene, djeca i starci potrpani su 12. i 13. jula 1995. u autobuse i pod kontrolom snaga VRS-a odvezeni iz Potočara na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana u blizini Kladnja. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 48.)
56. Odvoženje bosansko-muslimanskog civilnog stanovništva iz Potočara dovršeno je uvečer 13 jula 1995. do 20:00 sati. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 51.)

57. General Krstić se 12. jula 1995. rano poslijepodne zadržao jedan ili dva sata u Potočarima, gdje je s ostalim oficirima VRS-a, uključujući i generala Mladića, nadgledao odvoženje žena, djece i staraca bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 465.)
58. Napuštanje područja nekadašnje enklave od strane bosansko-muslimanskih civila iz Srebrenice, koji su autobusima 12 i 13 jula 1995. odvezeni iz Potočara, nije rezultat njihovog slobodnog izbora. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 433.)
59. Drinski korpus odigrao je značajnu ulogu u obezbjeđivanju autobusa i drugih vozila korišćenih za odvoženje bosanskomuslimanskih žena, djece i staraca iz baze u Potočarima 12. i 13. jula 1995., te u nabavi goriva potrebnog za izvođenje tog zadatka. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 142, i 431.)
60. General Krstić se 12. jula 1995. rano poslijepodne zadržao jedan ili dva sata u Potočarima, gdje je s ostalim oficirima VRS-a, uključujući i generala Mladića, nadgledao odvoženje žena, djece i staraca bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 465)
61. Pripadnici VRS-a i MUP-a su, idući između izbjeglica bosanskih Muslimana, odvajali sve bosanske Muslimane od 16 do otprilike 60 ili 70 godina od njihovih porodica. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 168.)
62. Odvajanje muškaraca se nastavilo 12. i 13 jula. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 168.)
63. Od 12. jula snage bosanskih Srba počele su da izdvajaju muškarce od ostalih izbjeglica u Potočarima i drže ih na zasebnim mjestima. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 53)
64. Muškarce bosanske Muslimane upućivali su na različita mjesta, ali su većinu slali u „bijelu kuću“ pored štaba UNPROFOR-a. Iz „bijeke kuće“ se čula vika, a ponekad i

pucnjevi. Muškarci bosanski Muslimani su morali ostaviti pasoše i lične karte ispred „bijeke kuće“. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 169.)

65. Kada su se bosansko-muslimanske izbjeglice počele ukrcavati u autobuse, vojnici bosanski Srbi sistematski su izdvajali vojno sposobne muškarce koji su se u gužvi pokušavali ukrcati. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 53)

66. Od poslijepodneva 12. jula 1995., pa tokom cijelog 13. jula 1995., muškarci koji su bili zatočeni u “bijeloj kući” ukrcavani su u zasebne autobuse, a ne u one u kojima su bile žene, djeca i starci, i iz baze u Potočarima odvođeni na mjesta zatočenja u Bratuncu.

(*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 59)

67. Muškarci bosanski Muslimani, koji su u Potočarima odvojeni od žena, djece i staraca (čiji broj je iznosio otprilike 1000), prebačeni su u Bratunac, gdje su kasnije dovedeni muškarci bosanski Muslimani zarobljeni u koloni. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 66.)

68. Ti muškarci držani su na raznim mjestima, kao što je jedno napušteno skladište, stara škola, pa čak i u autobusima i kamionima koji su ih do tamo dovezli. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 66.)

69. Na sastanku u hotelu “Fontana” 12. jula 1995. general Mladić je kazao da će se među svim vojno sposobnim muškarcima iz mase u Potočarima biti izvršena provjera da bi se ustanovilo ima li među njima ratnih zločinaca. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 156.)

70. Momir Nikolić je učestvovao u odvajanjima muškaraca od ostalog stanovništva bosanskih Muslimana: on je prihvatio odgovornost za „koordinaciju“ raznih jedinica koje su vršile odvajanja. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 212.)

71. ...muškarci i dječaci su u Potočarima odvojeni od žena, djece i staraca i odvedeni u “bijelu kuću” na ispitivanje. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 157.)

72. Suprotno tvrdnjama generala Mladića i drugih srpskih vojnika da će ti muškarci biti ispitani i na kraju razmijenjeni za ratne zarobljenike bosanske Srbe, kada su odvedeni u „bijelu kuću“, bili su prisiljeni da prije ulaska ostave svoje stvari, uključujući i novčanike i lične dokumente, na velikoj hrpi ispred zgrade. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 157.)
73. ...izdvojeni muškarci iz Potočara autobusima odvođe na mjesta zatočenja u Bratuncu, pri čemu su korišćeni autobusi prvobitno namijenjeni za prevoz žena, djece i staraca, koji je nadgledao Drinski korpus. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 161.)
74. Oficiri Drinskog korpusa bili su 12. i 13. jula 1995. prisutni u Potočarima...12. i 13. jula 1995. u blizini Potočara viđene i jedinice Drinskog korpusa. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 150)
75. U Potočarima se 12. i 13. jula 1995. nalazio i cijeli niz srpskih snaga koje nisu bile dio Drinskog korpusa. Prisutni su bili oficiri iz Glavnog štaba VRS-a, koji su bili podređeni direktno generalu Mladiću. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 151)
76. ...oficiri Drinskog korpusa bili u velikoj mjeri uključeni u organizaciju i nadgledanje odvoženja žena, djece i staraca bosanskih Muslimana iz Potočara. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 155)
77. General Krstić je bio u potpunosti obaviješten o razvoju događaja u vezi sa kretanjem kolone bosanskih Muslimana, te je do 13. jula 1995. uveče saznao da su snage bosanskih Srba unutar njegove zone odgovornosti zarobile hiljade bosanskih Muslimana iz kolone. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 471)
78. elementi Bratunačke brigade učestvovali su u premještanju žena, djece i starih ljudi iz Potočara... Bratunačke brigade dali vozila i gorivo za njihovo premještanje. . (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 216.)

79. General Krstić je naredio da se nabave autobusi za prevoz bosansko-muslimanskog stanovništva iz Potočara 12. i 13. jula 1995. Svojim podređenima je naredio da obezbijede cestu kojom će autobusi ići u Kladanj. On je nadzirao cjelokupni tok operacije prevoza. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 347. i 464.)
80. Oficiri Drinskog korpusa viđeni su i u blizini “bijele kuće” u vrijeme kada su tamo bili zatočeni izdvojeni muškarci. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 158.)
81. Počevši od poslijepodneva 12. jula 1995. i tokom cijelog 13. jula 1995. muškarci zatočeni u “bijeloj kući” odvoženi su autobusima iz baze u Potočarima na mjesta zatočenja u Bratuncu. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 159.)
82. Kasnije, nakon što su svi civili bosanski Muslimani otišli iz Potočara, hrpe ličnih stvari, uključujući i lične karte, oduzete muškarcima bosanskim Muslimanima, spaljene su. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 160.)
83. Većina muškaraca bosanskih Muslimana izdvojenih u Potočarima i uhvaćenih u šumama držana je u Bratuncu jedan do tri dana, a zatim odvedena na druga mjesta zatočenja i na mjesta pogubljenja. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 179)
84. Kako se situacija u Srebrenici zaoštravala i dosegla krizu uveče 10. jula, među bosanskim Muslimanima se proširila vijest da vojno sposobni muškarci treba da krenu u šumu, formiraju kolonu sa pripadnicima 28. divizije Armije BiH i pokušaju se probiti prema teritoriji pod kontrolom bosanskih Muslimana sjeverno od srebreničke enklave. Dana 11. jula oko 22:00 sati, “komanda divizije”, zajedno s opštinskim vlastima bosanskih Muslimana u Srebrenici, odlučila je da formira kolonu. <i>(Tužilac protiv Blagčevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 218.)
85. Mlađi muškarci bojali su se da će ih ubiti ako padnu u ruke bosanskih Srba u Potočarima i vjerovali da su im šanse veće ako kroz šume pokušaju pobjeći do Tuzle. <i>(Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 60.)

86. Do večeri 11. jula, 10.000 do 15.000 izbjeglica bosanskih Muslimana okupilo se blizu sela Jaglići i Šušnjari i krenulo prema sjeveru. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 219.)</i>
87. Oko ponoći 11. jula 1995. kolona se počela kretati duž poteza Konjević Polje-Bratunac. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 62.)</i>
88. Ta grupa bosanskih Muslimana sastojala se uglavnom od mladića i muškaraca od 16 do 65 godina, ali je među njima bilo i nekoliko žena, djece i starih ljudi. <i>Iako je bar nekolicina muškaraca bila u uniformi i naoružana, većina muškaraca su bili civili. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 220.)</i>
89. Otprilike trećinu kolone bosanskih Muslimana činili su vojnici 28. divizije, a oko dvije trećine bili su muškarci civili, bosanski Muslimani iz Srebrenice. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 163.)</i>
90. Na sastancima u hotelu „Fontana“ 11 i 12 jula 1995 godine general Mladić je pokušao ishoditi predaju snaga ABiH-a na području bivše enklave. Međutim, u tome nije uspio tako da su narednih dana jedinice VRS-a, uključujući i jedinice Drinskog korpusa koje nisu bile angažovane u pohodu na Žepu, raspoređene na zadatak da blokiraju kolonu. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162)</i>
91. Čelo kolone činile su jedinice 28. divizije, nakon njih su išli civili pomiješani sa vojnicima, a na začelju kolone nalazio se Samostalni bataljon 28. divizije. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 61.)</i>
92. Osim ovih jedinica Drinskog korpusa, u akciji blokiranja kolone djelovale su i jedinice van sastava Drinskog korpusa, uključujući jedinice specijalne brigade policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP-a), elementi bataljona vojne policije 65. zaštitnog puka, a kasnije i elementi opštinske policije. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162.)</i>

93. Niz prisluškivanih razgovora registrovanih tokom 12. i 13. jula 1995. otkriva da su Drinski korpus i VRS uopšte sticali sve više saznanja o koloni. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162.)</i>
94. Cijeli dan i noć ostatak kolone je bio izložen jakoj vatri i granatiranju. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 62)</i>
95. Kasnije tog dana, 12. Jula, na kolonu je otvorena žestoka vatra. Oružane snage bosanskih Srba, među kojima je bilo mnogo jedinica MUP-a koje su patrolirale putem između Kravice i Konjević-Polja i putem između Konjević-Polja i Nove Kasabe, otvorile su vatru na kolonu uz primjenu artiljerijskog oružja, mitraljeza i ručnih bombi. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 221.)</i>
96. U periodu od 12. do 17. jula, pripadnici Drinskog korpusa i njemu potčinjenih brigada pretraživali su područje kako bi zarobili muškarce iz kolone. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 222.)</i>
97. Manji broj žena, djece i staraca kretao se kroz šume zajedno sa kolonom. Kada su ih kasnije zarobile snage bosanskih Srba, ukrcani su u autobuse koji su tuda prolazili iz Potočara prema Kladnju. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 61.)</i>
98. Tokom poslijepodneva 12. jula 1995., ili najkasnije u ranim večernjim satima, snage bosanskih Srba počele su zarobljavati veliki broj ljudi sa začelja kolone. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 63.)</i>
99. Na nekim mjestima su postavljene zasjede, a na drugima su bosanski Srbi pozivali ljude iz šume, nagovarajući ih da se predaju i obećavajući da će se pridržavati Ženevskih konvencija. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 63.)</i>
100. Sa nekih položaja su snage bosanskih Srba pucale u šumu iz protivavionskog naoružanja i drugog oružja ili su koristile ukradenu opremu UN-a ne bi li muškarci bosanski Muslimani pomislili da to predstavnici UN-a ili Crvenog krsta nadgledaju kako

se sa njima postupa nakon zarobljavanja. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 63.)

101. U stvari, snage bosanskih Srba su muškarcima bosanskim Muslimanima oduzimale ličnu imovinu, a neke od njih bi na licu mjesta likvidirali. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 63.)

102. Osim toga, komanda Drinskog korpusa je bila obaviještena o politici Glavnog štaba da se blokiraju i zarobe muškarci bosanski Muslimani iz kolone, a Glavni štab je izdao direktivu da jedinice Drinskog korpusa postavljaju zasjede koloni. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 437.)

103. Najveće grupe muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone zarobljene su 13. Jula 1995. Njih nekoliko hiljada okupljeno je na livadi kod Sandića ili u njenoj blizini i na fudbalskom terenu u Novoj Kasabi. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 64.)

104. Te su brigade u komandu Drinskog korpusa stalno dostavljale izvještaje o događajima u vezi s kolonom. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 436)

105. U periodu od 12. do 18. jula 1995., brigade Drinskog korpusa, a posebno Bratunačka i Zvornička brigada, bile su angažovane u borbenim dejstvima protiv kolone bosanskih Muslimana koja se nastojala probiti na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 436.)

106. Jaka vatra i granatiranje nastavili su se tokom cijelog dana 12. jula 1995. sve do u noć, i na kraju su ljudi sa čela kolone izgubili svaku nadu. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 65.)

107. Grupa od otprilike 2.000 do 3.000 ljudi iz kolone stigla je na područje između Konjević-Polja i Nove Kasabe do jutra 13. jula. Nisu mogli preći put jer su ga blokirale jedinice bosanskih Srba. Oko 13:00 sati snage bosanskih Srba su opkolile tu veliku grupu. Veliku grupu su tada prisilili da krene asfaltnim putem. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 238.)

108. Između 1.000 i 4.000 zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone držano je 13. jula na livadi u Sandićima, koja se nalazi na putu Konjević-Polje-Bratunac. Većina muškaraca su bili civili. Vojnici su muškarce koje su čuvali prisilili da bace svoje stvari na velike gomile i predaju sve svoje dragocjenosti. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 240.)</i>
109. Tokom dana ranjeni i povrijeđeni su poslani u jednu kuću u blizini livade i kasnije pogubljeni. Postoje dokazi o tome da su zarobljenici dobijali batine cijeli dan, a neki su i ubijeni. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 242.)</i>
110. Dana 13 jula 1995. Nastavili su cestom Kalesija-Zvornik, gdje su isto tako padali u zasjede i gdje su pretrpjeli daljnje žrtve. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 65.)</i>
111. Nakon neuspješnog pokušaja 15. jula 1995. da se domognu linija fronte koje su držali bosanski Muslimani, čelo kolone uspjelo se konačno 16. jula 1995. probiti do teritorije pod nadzorom bosanskih Muslimana. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 65.)</i>
112. Snage ABiH u napadu iz pravca Tuzle pritekale su u pomoć nadolazećoj koloni probivši liniju u širini od oko kilometar i po. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 65.)</i>
113. Većina muškaraca bosanskih Muslimana izdvojenih u Potočarima i uhvaćenih u šumama držana je u Bratuncu jedan do tri dana, a zatim odvedena na druga mjesta zatočenja i na mjesta pogubljenja. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 179)</i>
114. Naselje Bratunac nalazilo se u zoni odgovornosti Bratunačke brigade Drinskog korpusa. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 180.)</i>

115. . . . pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade u noćima 12. i 13. jula učestvovali su u pritvaranju muškaraca bosanskih Muslimana u Bratuncu, i u autobusima i u školi "Vuk Karadžić." (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 492.)
116. . . . u školi "Vuk Karadžić" i oko nje bilo je još pripadnika Bratunačke brigade. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 492.)
117. . . . pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade sproveli autobuse s muškarcima bosanskim Muslimanima, određenim da budu ubijeni, do dvije škole (Orahovac i Pilica) u kojima su ti muškarcu privremeno zatočeni i kasnije pogubljeni. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 499.)
118. Hiljade bosanskih Muslimana je 12. i 13. jula stiglo u Bratunac i tamo je zatočeno od jednog do tri dana. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 264.)
119. Smješteni su u privremene zatočeničke objekte, npr. u školu "Vuk Karadžić" i oko nje, na fudbalski stadion u Bratuncu, kao i u autobuse parkirane po ulicama u Bratuncu. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 264.)
120. Bezbjednosna situacija u gradu je bila veoma napeta i haotična. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 264.)
121. Uslovi zatočenja su bili strašni. Zatočenici nisu dobivali dovoljne količine hrane i vode i mučili su se u pretrpanim zatočeničkim objektima i autobusima u kojima je bilo nepodnošljivo vruće. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 264.) (<i>Tužilac protiv Blagojevića i Jokića</i> br. IT-02-60-A, paragraf 72.)
122. ... transport muškaraca bosanskih Muslimana iz Potočara počeo je popodne 12. jula. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 266.)
123. Te večeri do 19:00 ili 20:00 sati Potočare autobusima i kamionima napustilo ukupno oko 9.000 do 10.000 muškaraca, žena, djece i starih ljudi bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 266.)

124. Bratuncu je u noći 13 jula bilo parkirano između 80 i 120 autobusa i kamiona, a procjenjuje se da je u njima bilo zatočeno od 3.500 do 4.500 muškaraca bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 206.)
125. Dok su autobusi sa ženama, djecom i starim ljudima nastavili iz Bratunca prema Kladnju, autobusi u kojima su bili muškarci bosanski Muslimani zaustavili su se u gradu Bratuncu. Stoga je noć 12. jula velik broj muškaraca proveo zatočen u autobusima parkiranim po ulicama u centru grada. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 266.)
126. Autobuse u Bratuncu čuvali su pripadnici oružanih snaga Republike Srpske, među kojima je bilo nekoliko pripadnika voda Vojne policije Bratunačke brigade, pripadnika civilne policije MUP-a, kao i naoružanih civila-dobrovoljaca. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 268.)
127. Vojna policija Bratunačke brigade je 14. i 15. jula 1995. bila angažovana u sprovođenju tih zarobljenika na lokacije za zatočenje na sjeveru. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 181.)
128. Isprave i lični predmeti oduzeti su kako muškarcima bosanskim Muslimanima u Potočarima, tako i muškarcima zarobljenima iz kolone, stavljeni na gomilu i na kraju spaljeni. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 547.)
129. ...za prevoz zarobljenih bosanskih Muslimana na mjesta zatočenja i pogubljenja su korišćeni autobusi koje je nabavio Drinski korpus. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 184.)
130. Htijenje da se pohvataju svi bosanko-muslimanski muškarci bilo je tako jako da su bosansko-srpske snage kod Tišće sistematski zaustavljale autobuse koji su prevozili žene, djecu i starije i provjeravale da li se u njima kriju i muškarci. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 547.)

131. Muškarce nađene u autobusima iskricali bi i zatim pogubili. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 547.)
132. Jasno je da su nakon povlačenja 28. divizije iz enklave poslije zauzimanja Srebrenice, snage MUP-a bile uključene u "završne" operacije. Jedinice MUP-a bile su prisutne u Potočarima i takođe razmještene duž ceste Bratunac – Konjević Polje gdje su 13. jula 1995. učestvovale u blokiranju kolone i zarobljavanju velikog broja muškaraca bosanskih Muslimana iz nje. <i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 286)
133. Od 12. jula, otprilike 2.000 ili 3.000 muškaraca bilo je zatočeno u školi "Vuk Karadžić" u Bratuncu i objektima oko nje, kao što je sportska dvorana, hangar i obližnja srednja tehnička škola koja se zvala "Sloboda, ime ti je Tito." (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 271)
134. Školu "Vuk Karadžić" i razne okolne objekte čuvali su pripadnici više jedinica Oružanih snaga Republike Srpske, među kojima i pripadnici voda Vojne policije Bratunačke brigade, specijalne policije, civilne policije MUP-a, kao i pripadnici "Vukova sa Drine" i paravojnih formacija. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 272.)
135. Zatvorenici zatočeni u zgradi škole "Vuk Karadžić" bili su u stanju šoka i u strahu. Nisu dobili dovoljno vode ni ljekarsku pomoć. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 273.) (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-A, paragraf 72.)
136. Svjedoci iz grada Bratunca potvrdili su da su slušali strašne jauke, za kojima bi uslijedila prvo pucnjava, a zatim tišina. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-A, paragraf 494)
137. Utvrđeno je da je u periodu od 13 do 15 jula više muškaraca izvedeno iz škole „Vuk Karadžić“ i ubijeno. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-A, paragraf 564)
138. Muškarci bosanski Muslimani iz Potočara, kao i iz Sandića i Nove Kasabe, koji su noć 13 jula proveli u Bratuncu odvezeni su sljedeći dan u dugačkoj koloni autobusa u

razne privremene zatočeničke objekte i na stratišta u opštinama Bratunac i Zvornik. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br.IT-02-60-A, paragraf 285)

139. Autobusi koje je nabavio Drinski korpus korišćeni su za prevoz zarobljenih bosanskih Muslimana na mjesta zatočenja i pogubljenja. (Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 442)

140. Dana 14. jula, zarobljenici koji su bili držani na raznim lokacijama oko Bratunca primorani su da se ukrcaju u autobuse a pratili su ih, pored ostalih, pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade i civilne policije iz Zvornika. Bilo je više autobusa koji su činili konvoj. U autobusima je bilo pretrpano i izuzetno vruće — zarobljenici su padali u nesvijest, neki su umirali, a drugi su pogoneni dok su pokušavali da pobjegnu. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 473)

141. Zona odgovornosti Zvorničke brigade protezala se zapadnom obalom rijeke Drine, od Pilice na sjeveru do ušća pritoke Drinjače na jugu.U julu 1995. godine, Vinko Pandurević je bio komandant, Dragan Obrenović je bio načelnik štaba, a Drago Nikolić je bio načelnik bezbjednosti. Štab Zvorničke brigade, poznat kao kasarna u preduzeću "Standard", nalazio se u Karakaju, duž puta Konjević Polje-Zvornik-Bijeljina, koji je slijedio rijeku Drinu. Kasarna u preduzeću "Standard" predstavljala je kompleks koji se sastojao od nekoliko zgrada, iza kapije sa obezbjerenjem. U njoj su bili smješteni, između ostalog, Komanda brigade, Inžinjerijska četa i četa Vojne policije. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 469)

142. Predveče 13. jula 1995. godine, Drago Nikolić nalazio se na IKM u Kitovnicama. Između 19:00 i 20:00 sati, Drago Nikolić je nazvao Obrenovića i rekao mu da ga je Popović obavijestio da će veliki broj zarobljenika biti doveden iz Bratunca u Zvornik. Popović je takođe rekao Dragi Nikoliću da zarobljenike dovode u Zvornik da ih ubiju. Nikolić je naveo da je Mladić ovo lično naredio, i da su o tome obaviješteni pretpostavljena komanda i Pandurević. Nikolić je takođe rekao da će zarobljenike dovesti Beara i Popović, koji su takođe dobili zadatak da organizuju i sprovedu tu operaciju i da je Popović zatražio od Nikolića da pomogne. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 470)

143. Uveče 13. jula, po Obrenovićevom naređenju, Miomir Jasikovac i njegov vod Vojne policije stavljeni su na raspolaganje da pomognu u tom zadatku. Jasikovac je naredio pripadnicima čete Vojne policije Zvorničke brigade da odu u školu u Grbavcima u Orahovcu kako bi pripremili školu za dolazak zarobljenika. Kada su stigli u školu, pripadnici Vojne policije slijedili su Jasikovčeva naređenja i izvršili neophodne pripreme. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 471)

144. Dana 14. jula oko 08:00 sati, Nikolić, Popović i Beara održali su u kasarni u preduzeću "Standard" sastanak u trajanju od 15 do 20 minuta. Iako nema nikakvih neposrednih dokaza o tome o čemu je razgovarano na tom sastanku, imajući u vidu vrijeme održavanja tog sastanka i položaj tih ljudi, kao što su radili prije i poslije toga, Pretresno vijeće konstatuje da se taj sastanak ticao organizacije i koordinacije operacije ubijanja. (Tužilac protiv Vujadina Popovića i dr. broj: IT-05-88-T, paragraf 472)

145. Velika grupa zatvorenika koje su preko noći držali u Bratuncu, rano ujutro 14. jula 1995. godine odvezena je konvojem od 30 autobusa u školu u Grbavcima kod Orahovca. (Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 220.)

146. Rečeno im je da ih voze u Kladanj gdje će ih razmijeniti kao ratne zarobljenike. Umjesto toga, konvoj je prvo otišao do Zvornika, i dalje uzbrdo do Karakaja, gdje je skrenuo udesno prema Orahovcu.... Umjesto toga, odvezli su ih u školu u Grbavcima u Orahovcu, u opštini Zvornik, i tamo pritvorili. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br.IT-02-60-A, paragraf 316)

147. Škola u Grbavcima poslužila je kao privremeni zatočenički centar za muškarce koji su kasnije pogubljeni na obližnjem polju. (Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br.IT-02-60-A, paragraf 368)

148. Zvornička brigada Drinskog korpusa učestvovala u pogubljenju muškaraca bosanskih Muslimana u Orahovcu 14. jula 1995. godine. Pripadnici čete vojne policije Zvorničke brigade nalazili su se tamo neposredno prije egzekucija, vjerovatno rad, na

<p>primjer, čuvanja zarobljenika, a zatim radi pomaganja pri njihovom transportu na mjesta pogubljenja. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 225.)</p>
<p>149. Putne liste vozila Vojne policije pokazuju da je dio pripadnika Vojne policije 14. jula otputovao u Orahovac. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br.IT-02-60-A, paragraf 326)</p>
<p>150. Ljudstvo 4. bataljona Zvorničke brigade nalazilo se za vrijeme egzekucija u Orahovcu i pomagalo u njihovom počinjenju. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 225.)</p>
<p>151. Mehanizacija i oprema koja je pripadala inženjerijskoj četi Zvorničke brigade bila je angažovana na zadacima u vezi s ukopom žrtava iz Orahovca između 14. i 16. jula 1995. godine. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 225.)</p>
<p>152. Procjenjuje se da je u sportskoj dvorani te škole bilo zatočeno između 1.000 i 2.500 muškaraca bosanskih Muslimana. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br.IT-02-60-A, paragraf 320)</p>
<p>153. U kasnim popodnevnim satima, stigao je general Mladić i otišao do zatvorenika.Nakon njegovog odlaska, zatvorenici je rečeno da će ih odvesti u logor Batković. <i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br.IT-02-60-A, paragraf 320)</p>
<p>154. Nakon što su ih u gimnastičkoj sali držali nekoliko sati, muškarce su toga poslijepodneva u manjim grupama odvodili na stratišta. Na odlasku iz gimnastičke sale, svaki zatvorenik je dobio povez za oči i nešto vode. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 221.)</p>
<p>155. Zatvorenike su zatim kamionima odvozili na stratišta udaljena manje od jednog kilometra. Muškarce bi postrojili i pucali im u leđa. One koji su preživjeli prvu paljbu ubili bi dodatnim hicem. (<i>Tužilac protiv Krstića</i> br. IT-98-33-T, paragraf 222.)</p>
<p>156. otprilike od podneva 14. jula od 1.000 do 2.500 muškaraca bosanskih Muslimana bilo zatočeno u školi u Grbavcima kod Orahovca. Dokazi takođe pokazuju da su kasnije</p>

istog dana zarobljenici odvedeni na obližnju poljanu i pogubljeni. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br.IT-02-60-A, paragraf 763)

157. Dok su se vršile egzekucije, kako su izjavili preživjeli, teška mehanizacija je kopala jame. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 221.)

158. Forenzički dokazi potkrepljuju ključne momente iskaza preživjelih. Fotografije snimljene iz zraka pokazuju da je tlo u Orahovcu bilo prekopavano između 5. i 27. Jula 1995., a zatim ponovo između 7. i 27. septembra 1995. godine. U tom području otkrivene su dvije primarne masovne grobnice koje su istražitelji nazvali "Lažete 1" i "Lažete 2". (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 222.)

159. Grobni lokalitet Lažete 1 Tužilaštvo je ekshumiralo između 13. jula i 3. avgusta 2000. godine. Svi od 130 nađenih pojedinaca za koje se pol mogao utvrditi bili su muškarci. U grobnici je nađeno 138 poveza za oči. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 222.)

160. Tokom ekshumacija na tom lokalitetu je nađen identifikacijski materijal za dvadeset i tri lica registrovana kao nestali nakon pada Srebrenice. Grobni lokalitet Lažete 2 djelomično je ekshumirao zajednički tim Tužilaštva i organizacije Ljekari za ljudska prava, između 19. avgusta i 9. Septembra 1996., a čitava je ekshumacija završena 2000. godine. Sve 243 žrtve iz Lažeta 2 bili su muškarci, a vještaci su ustanovili da je golema većina umrla od povreda nanesenih vatrenim oružjem. Pored toga, nađeno je 147 poveza za oči. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 222.)

161. Noge jedne žrtve su bile povezane platnenim džakom. Tokom prve ekshumacije na lokalitetu Lažete 2 identifikovano je dvadeset i jedno lice: sve su to bili muškarci, bosanski Muslimani, nakon zauzimanja Srebrenice registrovani kao nestali. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 222.)

162. Tokom ekshumacija na tom lokalitetu 2000. godine otkriveni su dokumenti za identifikaciju daljna četiri muškarca koji su nakon pada Srebrenice registrovani kao

nestali. Dana 11. aprila 1996. istražitelji Tužilaštva otkrili su velik broj platnenih traka na "smetlištu" na zemljištu koje pripada školi u Grbavcima, odmah pored gimnastičke sale. Te platnene trake nisu se razlikovale od poveza za oči nađenih tokom ekshumacije na lokalitetu Lažete 2. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 222.)

163. Forenzičke analize uzoraka tla i peluda, poveza za oči, ligatura, čahura i zračnih snimaka iskopanih i naknadno prekopanih grobnica po datumima, pokazale su, nadalje, da su tijela iz grobnica u Lažetama 1 i Lažetama 2 bila uklonjena i ponovo ukopana u sekundarne grobnice na lokalitetima nazvanim Cesta za Hodžiće 3, 4 i 5. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 223.)

164. Zračne snimke pokazuju da su te sekundarne grobnice nastale između 7. septembra i 2. Oktobra 1995. godine, a Tužilaštvo ih je sva ekshumiralo 1998. godine. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 223.)

165. Dosljedno sličnom obrascu zapaženom na drugim lokalitetima grobnica povezanih sa Srebrenicom, za golemu većinu tijela na lokalitetu cesta za Hodžiće 3, 4 i 5 utvrđeno je da su muškog pola i da je smrt nastupila uslijed povreda nanesenih vatrenim oružjem. Iako je ekshumacijama na ta tri lokaliteta nađena samo jedna ligatura, nađeno je ukupno 90 poveza za oči. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 223.)

166. Dana 14. jula, zatvorenike bosanske Muslimane su autobusima prebacili iz Bratunca, preko Zvornika, u Pilicu, gdje su ih zatočili u sportsku dvoranu škole u Pilici. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 347.)

167. Postoje forenzički dokazi dobijeni analizom DNA iz krvi i uzoraka tkiva, te mjesta na zidovima gdje su pronađeni tragovi djelovanja bombi i artiljerijskog oružja koji potvrđuju ubijanja. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 356.)

168. ...zarobljenici su iz škole 16. jula autobusima odvezeni na obližnju Vojnu ekonomiju Branjevo, gdje su pogubljeni. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-A, paragraf 766)

169. Dana 16. jula pripadnici VRS-a pogubili su približno 500 muškaraca bosanskih Muslimana u Domu kulture u Pilici. Ti muškarci su nagurani u glavnu prostoriju. S druge strane puta čula se pucnjava i detonacija bombi, što je trajalo oko 20 minuta. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br.IT-02-60-A, paragraf 355)
170. Sljedećeg dana, 17 jula, mrtva tijela su utovarena u kamion i pokopana u Vojnoj ekonomiji Branjevo, koja se nalazi oko tri kilometra od Doma kulture u Pilici. Koliko je poznato, niko nije preživio taj masakr. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br.IT-02-60-A, paragraf 355)
171. Dana 16. jula, zatvorenici je rečeno da svi mogu otići u Tuzlu. Zavezali su im ruke na leđima i odveli ih u autobuse. Zatvorenici su odvedeni na Vojnu ekonomiju Branjevo, koja se nalazi u Mjesnoj zajednici Pilica. Autobuse su pratili pripadnici bataljona Vojne policije Drinskog korpusa. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 349.)
172. Zatvorenike su u grupama iskrcavali iz autobusa i odvodili na jednu livadu. Postrojeni vojnici su tim ljudima rekli da im okrenu leđa i otvorili na zatvorenike vatru iz automatskih pušaka i mitraljeza. Zatim bi vojnici pitali ima li živih. Oni koji bi se javili su ubijeni. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 349.)
173. pogubljenje je počelo oko 10:00 sati i završilo se oko 15:00 ili 16:00 sati. Stratište je bilo prekriveno sa oko hiljadu mrtvih tijela kada je došla teška mehanizacija da ih na tom mjestu i pokopa. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 349.)
174. pripadnici Inžinjerijske čete Zvorničke brigade, nakon masovnog pogubljenja u skladištu u Kravici, 15. jula učestvovali u operaciji pokopavanja u Glogovi. (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 371.)
175. pripadnici Zvorničke brigade učestvovali su u zatočenju, pogubljenju i pokopavanju muškaraca bosanskih Muslimana u školi u Grbavcima i obližnjem polju u Orahovcu. . (<i>Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića</i> br. IT-02-60-T, paragraf 372.)

176. Zvornička brigada Drinskog korpusa učestvovala je u pogubljenju muškaraca bosanskih Muslimana u Orahovcu 14. jula 1995. godine. Pripadnici čete vojne policije Zvorničke brigade nalazili su se tamo neposredno prije egzekucija, vjerovatno da bi čuvali zarobljenike, a zatim pomogli pri njihovom transportu na mjesta pogubljenja. <i>(Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 449.)</i>
177. pripadnici Vojne policije Zvorničke brigade pomagali su u zatočenju zatvorenika, i to uz saglasnost Dragana Obrenovića, zamjenika komandanta Zvorničke brigade, koji je, u trenutku kad je pripadnicima Vojne policije dozvolio da pomognu Dragi Nikoliću, znao za operaciju ubijanja. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 372.)</i>
178. vojnici iz komande Zvorničke brigade i 4. bataljona Zvorničke brigade pomagali su u čuvanju zatvorenika u školi u Grbavcima u selu Orahovac. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 372.)</i>
179. Elementi Zvorničke brigade učestvovali su u operaciji pogubljenja u Orahovcu. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 373.)</i>
180. pripadnici Zvorničke brigade konkretno, pripadnici Inženjerijske, učestvovali u pokopavanju muškaraca bosanskih Muslimana ubijenih u Orahovcu. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 374.)</i>
181. pripadnici Zvorničke brigade bili su u blizini škole u Petkovcima i brane kod Petkovaca u vrijeme zatočenja i kasnijeg pogubljenja zatvorenika na brani kod Petkovaca. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 375.)</i>
182. elementi Zvorničke brigade znali da su muškarci bosanski Muslimani zatočeni u školi u Pilici. <i>(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 376.)</i>
183. dana 17. jula, nakon što je približno 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana pogubljeno na Vojnoj ekonomiji Branjevo, pripadnici Inženjerijske čete Zvorničke brigade

učestvovali u kopanju masovnih grobnica. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 377.)

184. jedinice pod komandom Zvorničke brigade su učestvovala u egzekucijama manjeg obima u Nezuku 19. jula 1995. godine. (*Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 256.)

185. Približno 17. ili 18. jula, kada je dio preživjelih muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone došao u Tuzlu, stigle su i prve vijesti o pogubljenjima i zatočeničkim centrima. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 380.)

186. Forenzički dokazi su pokazali da postoje dva tipa masovnih grobnica: "primarne grobnice", u koje su osobe stavljene neposredno nakon smrti, i "sekundarne grobnice", u koje su te iste osobe ponovno pokopane kasnije. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 381.)

187. ...da je otvaranje masovnih grobnica i ponovno pokopavanje žrtava na drugim lokacijama bio pokušaj da se sakriju dokazi o masovnom ubijanju. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 382.)

188. operacija ponovnog pokopavanja izvršena je negdje u septembru i oktobru 1995. po naređenju Glavnog štaba VRS-a. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 383.)

189. operacijom su rukovodili pukovnik Beara, načelnik bezbjednosti Glavnog štaba i potpukovnik Popović, pomoćnik komandanta Drinskog korpusa za bezbjednost. Operaciju su na terenu izvršile Bratunačka i Zvornička brigada. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 383.)

190. u Zvorničkog brigadi, za operaciju je bio zadužen pomoćnik komandanta za bezbjednost poručnik Drago Nikolić. (*Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 383.)

191. Glavni štab VRS-a je snabdio Zvorničku brigadu gorivom za operaciju ponovnog pokopavanja, a zadatak vođenja evidencije o raspodjeli goriva povjerio kapetanu Miloradu Trbiću, oficiru za bezbjednost Zvorničke brigade. *(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 387.)*

192. Operacija ponovnog pokopavanja izvršena je negdje između kraja septembra i kraja oktobra, kada Dragana Obrenovića nije bilo u Zvorničkoj brigadi.1430 Kada se vratio, Obrenović je saznao za izvršena ponovna pokopavanja, kao i da su organizatori te operacije bili potpukovnik Popović i pukovnik Beara.1431 Obrenović je, osim toga, saznao da su poručnik Drago Nikolić i Vojna policija Zvorničke brigade vršili obezbjeđenje saobraćaja tokom te operacije. *(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 388.)*

193. Pripadnici Inženjerijske čete Zvorničke brigade ekshumirali tijela iz primarnih grobnica i prevezli ih u nove grobnice, služeći se opremom Zvorničke brigade. *(Tužilac protiv Blagcjevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 389.)*

E. ANEX II – DOKAZI

DOKAZI TUŽILAŠTVA

SPISAK SVJEDOKA

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Janjić Mile	23.03.2016. godine
2.	Đokić Milovan	30.03.2016. godine
3.	Zarić Radenko	06.04.2016. godine
4.	Babić Rajko	27.04.2016. godine
5.	Mitrović Stjepan	11.05.2016. godine
6.	Birčaković Milorad	01.06.2016. godine
7.	Stanišić Todor	01.06.2016. godine
8.	Lakić Boro	27.06.2016. godine
9.	Lazić Boško	13.07.2016. godine

10.	Stjepanović Dragan	24.08.2016. godine
11.	Stevanović Dragan	31.08.2016. godine
12.	Lazarević Mitar	07.09.2016. godine
13.	Ristić Predrag	05.10.2016. godine
14.	Milošević Risto	12.10.2016. godine
15.	Lazarević Vujo	26.10.2016. godine
16.	Perić Slavko	21.12.2016. godine
17.	Trbić Milorad	21.12.2016., 18.01.2017. godine
18.	Cvjetinović Milisav	25.01.2017. godine
19.	SA-4	01.02.2017. godine
20.	Lazarević Milivoje	15.03.2017. godine
21.	SA-1	05.04.2017. godine
22.	Lakić Radivoje	19.04.2017. godine
23.	SA-6	20.09.2017. godine
24.	SA-2	13.10.2017. godine
25.	I.J. ³⁹⁹	24.04.2019. godine

SPISAK VJEŠTAKA

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Rifat Kešetović	29.11.2017. i 13.12.2017. godine
2.	Prim.dr.Omer Ćemalović	17.07.2019. godine

MATERIJALNI DOKAZI

T-1	Zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu o saslušanju svjedoka Đokić	Uveden dana 06.04.2016. godine
------------	--	--------------------------------

³⁹⁹ Svjedok tražio da se u presudi ne objavljuje njegovo puno ime i prezime, već inicijali.

	Milovana broj: 17-15/3-1-04-188 od 26.09.2006. godine.	
T-2	Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Đokić Milovana broj: KT-RZ-132/06 od 28.11.2006. godine, Transkripti saslušanja svjedoka Đokić Milovana broj: KT-RZ-132/06 od 19.02.2007. godine (I, II, III i IV dio).	Uveden dana 06.04.2016. godine
T-3	Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Zarić Radenko broj: T20 0 KTNRZ 0006030 09 od 30.11.2015. godine.	Uveden dana 06.04.2016. godine
T-4	Zapisnik Ministarstva sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, broj: 17-04/2-04-2-629/07 od 15.06.2007. godine.	Uveden dana 11.05.2016. godine
T-5	Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana broj: KTN-RZ-02/08 od 30.01.2008. godine sa transkriptom.	Uveden dana 11.05.2016. godine
T-6	Putni radni list VP Zvornik br: 22-1463/95 od 01.07. do 31.07.1995. godine za vozilo Opel Rekord.	Uveden dana 01.06.2016. godine
T-7	Zapisnik Ministarstva sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu o saslušanju svjedoka Teodora Stanišića broj: 16-04/2-6-04-2-136/14 od 26.03.2014. godine.	Uveden dana 01.06.2016. godine
T-8	Fotografija škole u Ročeviću.	Uveden dana 27.06.2016. godine
T-9	- Dopis Državne agencija za istrage i zaštitu, broj: 17-04/2-6-04-2-598-2/06 od 19.10.2010. godine;	Uveden dana 06.07.2016. godine

	<p>- Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-371/06 od 27.06.2006.</p> <p>- Zapisnik o saslušanju svjedoka Radić Slavko, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-386/06 od 07.06.2006. godine</p> <p>- Izvod iz matične knjige umrlih za lice Radić Slavko, općina Zvornik, broj: 07/1-202.1-863/14 od 23.05.2014. godine.</p>	
T-10	<p>- Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazić Boška, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 17-04/2-04-2-684/06 od 28.11.2006. godine sa fotografijom.</p> <p>- Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazić Boško. Tužilaštvo BiH, broj: KT-RZ-132/06 od 06.12.2006. godine sa transkriptom od 1-5.</p> <p>- Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazić Boška, Tužilaštvo BiH od 02.09.2015. godine.</p> <p>- Fotografija škole Roćević.</p>	Uveden dana 13.07.2016. godine
T-11	<p>-Zapisnik o saslušanju svjedoka Stjepanović Dragan, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-5-04-2-120/14 od 13.03.2014. godine.</p> <p>-Zapisnik o saslušanju svjedoka Stjepanović Dragan, Tužilaštvo BiH, broj:</p>	Uveden dana 24.08.2016. godine

	T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 16.09.2015. godine.	
T-12	Zapisnik o saslušanju svjedoka Stevanović Dragan, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 14.09.2015. godine.	Uveden dana 31.08.2016. godine
T-13	Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Mitar, Tužilaštvo BiH broj: 16-04/2-6-04-2-111/14 od 05.03.2014. godine.	Uveden dana 07.09.2016. godine
T-14	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Risto, Državna agencija za istrage i zaštitu, Cenatr za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-6-04-2-142/14 od 03.04.2014. godine	Uveden dana 12.10.2016. godine
T-15	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Risto, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 16.09.2015. godine,	Uveden dana 12.10.2016. godine
T-16	- Zapisnik o saslušanju svjedoka SA-4, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0002961 05 od 11.09.2014. godine - Zapisnik o saslušanju svjedoka SA-4, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 16.09.2015. godine - Fotografija	Uveden dana 01.02.2017. godine
T-17	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milovoje Lazarević, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, broj: T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 21.10.2014. godine	Uveden dana 15.03.2017. godine
T-18	- Zapisnik Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTNZRZ 0006030 09 od 08.10.2014. godine o saslušanju svjedoka SA-1 i Foto album Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0002961 05 od 08.10.2014. godine	Uveden dana 05.04.2017. godine

	- Zapisnik Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 03.02.2017. godine o saslušanju svjedoka SA-1	
T-19	Zapisnik o saslušanju svjedoka , Radivoje Lakić, broj: KTN-RZ 36/08 od 05.11.2011. godine, TBiH, prostorije SIPE Tuzla	Uveden dana 19.04.2017. godine
T-20	Odluka o imunitetu od krivičnog gonjenja za svjedoka SA-1, Tužilaštvo BiH broj: A-84/17 od 02.03.2017. godine	Uveden dana 19.04.2017. godine
T-21	Uvjerenje Vojske Republike Srpske, Centar vojnih škola, broj 237/1, Banja Luka od 27.07.1994. godine	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-22	Pregled angažovanja ljudstva prve čete, za mjesec jun i juli, haaški broj: od 00743514 do 00743525.	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-23	Pregled angažovanja ljudstva druge pješadijske čete, mjesec jul '95. , haaški broj: od 00743526 do 00743537.	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-24	Pregled angažovanja ljudstva 3. Pješadijske čete mjesec jul '95, haaški broj od 00743539 do 00743549.	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-25	Evidencija prisustva ljudstva drugog pješadijskog bataljona za mjesec jul '95e, haaški broj od 00743506 do 00743509	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-26	Evidencija prisustva ljudstva minobacačkog voda za mjesec Jul '95. Haaški broj od 00743510 do 00743513	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-27	Evidencija prisustva ljudstva protivoklopne čete za mjesec jul '95. Haaški broj: 00743560 do 00743563	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-28	Evidencija prisustva ljudstva sanitetskog odjeljenja za juli '95, ovjeren. Haaški broj od 00743554 do 00743559.	Uveden dana 24.05.2017. godine

T-29	Formacijski položaj sa prikazom tabela za drugi pješadijski bataljon. Ovjeren. Haaški broj od 00733882 do 00733903.	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-30	Spisak nezaposlenih vojnih obveznika drugog pješadijskog bataljona. ovjeren.	Uveden dana 24.05.2017. godine
T-31	Rezolucija 743 (1992), Vijeće sigurnosti UN od 21.02.1992. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-32	Rezolucija 819 (1993), Savjet bezbjednosti UN od 16.04.1993. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-33	Rezolucija 821 (1993), Vijeće sigurnosti UN od 28.04.1993. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-34	Rezolucija 824 (1993), Vijeće sigurnosti UN od 06.05.1993. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-35	Rezolucija 836 (1993), Vijeće sigurnosti UN od 04.06.1993. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-36	Izjava predsjednika Vijeća sigurnosti UN od 14.07.1995. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-37	Izveštaj kraljevske vojne policije, Okrug Zuid-Holland/Zeeland, br. P/?/13/1995-JD od 02.08.1995. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-38	Izvešaj vojnih posmatrača UN-a u Srebrenici, Štab sektora Sjeveroistok, broj: 06 od 10.07.1995. godine	Uveden dana 06.09.2017. godine
T-39	Smjernice za određivanje kriterijuma krivičnog gonjenja, Glavni štab vojske Republike Srpske, Vojno Tužilaštvo pri glavnom štabu vojske, 1992. godina	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-40	Naredba o primjeni pravila međunarodnog ratnog prava u vojsci Srpske Republike BiH, broj: 01-53/92 od od 13.05.1992. godine, Predsjednik predsjedništva Srpske Republike BiH, dr. Radovan Karadžić	Uveden dana 13.09.2017. godine

T-41	Direktiva op. Br. 4, Glavni štab vojske Republike Srpske str.pov.br.02/5- od 19.11.1992. godine, Komadant, general-potpukovnik Ratko Mladić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-42	Stenografske bilješke 8. sjednice Skupštine srpskog naroda u BiH od 25.02.1992. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-43	Informacija za pripadnike brigade, jedinici 3.pb, Komanda 1. Bratunačke lpb, str.pov.br.04-1738-18-1/94 od 04.07.1994. godine, Komadant potpukovnik Slavko Ognjenovi	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-44	Direktiva za dalja dejstva op.br 7, Vrhovna komanda OS Republike Srpske, Dt.br.2/2-11 od 08.03.1995. godine, Vrhovni komadant Radovan Karadžić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-45	Direktiva za dalja dejstva op.br.7/1, Glavni štab vojske Republike Srpske, Dt.br.02/2-15 od 31.03.1995. godine, Komadant general-pukovnik Ratko Mladić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-46	Instrukcija-hapšenje i sprovođenje RZ i drugih lica, Komanda drinskog korpusa, Odelenje bezbednosti, str.pov.br.17/450 od 15.04.1995. godine, Načelnik Vujadin Popović	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-47	Vanredni borbeni izvještaj komandi drinskog korpusa, Komanda 1.BRLPBR., st.pov.br.03/253-54-1 od 25.05.1995. godine, Komadant, pukovnik Vidoje Blagojević	Uveden dana 13.09.2017. godine

T-48	Naredba predsjednika Republike Srpske, Radovana Karadžića broj: 01-1118/95 od 16.06.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-49	Zapovest za aktivna b/9 opp.br.1, strogo pov.br.04/156-2 od 02.07.1995. godine,	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-50	Redovni borbeni izvještaj, Komanda I bratunačke brigade, str.pov.br.03-253-96 od 06.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-51	Naredba za mobilizaciju v/o iz radne obaveze, Komanda 1. Bratunačke Ipbr, Str.pov.br.04/254-58 od 10.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-52	Naredba za obezbjeđenje autobusa za evakuaciju iz enklave Srebrenica, Komanda drinskog korpusa, str.pov.br 22/226 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-53	Izjava r/z Bektić Izudina, Komanda drinskog korpusa, Obavestajno deljenje, str.pov.br.17/896 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-54	Dokument CJB Zvornik, broj: 277/95 od 12.07.1995. godine, Načelnik CJB, Dragomir Vasić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-55	Naređenje Ministarstva odbrane Republike Srpske, broj: 02-78/95 od 12.07.1995. godine, Sekretar Ivanović Stevan	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-56	Naređenje Ministarstva odbrane Republike Srpske, pov. 02-79/95 od 12.07.1995. godine, Sekretar Ivanović Stevan	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-57	Depeša CJB Zvornik, broj: 283/95 od 13.07.1995. godine, načelnik centra, Vasić Dragomir	Uveden dana 13.09.2017. godine

T-58	Izveštaj, MUP Specijalna brigada policije, broj: 284/95 od 13.07.1995. godine, Zamjenik komadanta SBP Ljubiša Borovčanin	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-59	Zahtjev za mobilizaciju autobusa, Ministarstvo odbrane Republike Srpske, broj: 02-21-3640/95 od 13.07.1995. godine, Pomoćnik ministra Momčilo Kovačević	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-60	Naredba Komande drinskog korpusa, Str.pov.br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine, Komadant, general-major Milenko Živanović	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-61	Redovni borbeni izvještaj drinskog korpusa, Strogo pov.br. 03/2-214 od 13.07.1995. godine, Komadant, general-major Radislav Krstić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-62	Redovni borbeni izvještaj, Komanda 5.Inžinjerijskog bataljona, Str.pov.br. 38-56 od 14.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-63	Depeša CJB Zvornik, broj: 01-16-02/1-205/95 od 15.07.1995. godine, Načelnik centra Dragomir Vasić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-64	Naredba za povratak dela 1.zppbr, Komanda drinskog korpusa, str.pov.br. 03/157-7 od 15.07.1995. godine, General-major Radislav Krstić	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-65	Vanredni borbeni izvještaj, Komanda 1.zv pdr, str.pov.br. 06/217-1 od 15.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-66	Vanredni borbeni izvještaj, Komanda zvorničke pbr, str.pov.broj. 06-218 od 16.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine

T-67	Redovni borbeni izvještaj, Komanda 5.inženjerskog bataljona, Str.pov.br. 38-58 od 17.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-68	Redovni borbeni izvještaj, Komanda drinskog korpusa, strogo pov.br. 03/2-219 od 17.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-69	Vanredni borbeni izvještaj o stanju u z/o 1.Zpbr, Komanda drinskog korpusa, Strogo pov.br. 03/2-221 borbeni izvještaj od 18.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-70	Redovni borbeni izvještaj, Komanda drinskog korpusa, Strogo pov.br. 03/2-222 od 18.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-71	Redovni brobeni izvještaj, Komanda drinskog korpusa, Strogo pov.br. 03/2-223 od 19.07.1995. godine	Uveden dana 13.09.2017. godine
T-72	Zapisnik o saslušanju svjedoka SA-2, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTN RZ 0006030 09 od 30.01.2015. godine	Uveden dana 13.10.2017. godine
T-73	Tabela u kojoj je navedeno gdje su povezi za oči i ruke pronađeni, haški broj: 03438860	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-74	Mapa kretanja kolone iz Srebrenice	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-75	Kozluk- fotografija iz zraka 5. i 17.07.1995.	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-76	Mapa ročevićko polje	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-77	Mapa Kozluk	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-78	Masovna grobnica Kozluk 7. i 27.09.1995.	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-79	Mapa općine Zvornik sa obilježenim zonama odgovornosti bataljona ZB	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-80	Situacioni plan škole u Ročeviću- sa oznakama	Uveden dana 08.11.2017. godine

T-81	<p>Fotografija Aćimović Srećka sa Pandurević Vinkom ispred škole u Roćeviću (ratni period)</p> <p>Aćimović i Pandurević postrojavaju II bataljon ZB ispred škole u Roćeviću</p> <p>Fotografija Aćimović Srećka sa Trbić Miloradom (ratni period)</p> <p>Fotografija Aćimović Srećka sa zastavom "Dobrodošli Nesalomivi" u pozadini, dvorište škole u Roćeviću</p> <p>Srećko Aćimović postrojava II bataljon ispred škole u Roćeviću</p> <p>Aćimović sa dijelom jedinice ispred škole u Roćeviću (zima, ratni period)</p>	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-82	Fotografija lokacije masovnih grobnica u Kozluku slikano iz helikoptera 1999. godine	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-83	Fotografija iz zraka masovne grobnice u Kozluku	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-84	Fotografija uznemirene zemlje, Kozluk	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-85	31 fotografija ekshumiranih posmrtnih ljudskih ostataka, pronađenih čahura i zelenog stakla u grobnicama	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-86	Fotografija iz zraka obale rijeke Drine i mjesta strijeljanja u Kozluku 1	Uveden dana 08.11.2017. godine
T-87	-Nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, Kešetović dr.med.sci. Rifat, od 06.06.2017. godine	Uvedeni dana 13.12.2017. godine

	-Naredba za izradu izvještaja vještaka, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 26.04.2017. godine -4 CD-a	
T-88	Izveštaj o komandnoj odgovornosti u brigadi VRS-a, broj: 03079270	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-89	Iskaz o vojnim događajima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja 95“, broj: 03072366 (01.novembar 2002.)	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-90	Međunarodni Krivični Sud Ujedinjenih Nacija za Bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici – Dopunjeni rezime forenzičkog dokaznog materijala – ekshumacija iz grobnica u vezi sa Srebrenicom (mart 2009.)	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-91	Izveštaj o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice, od 12. Februara 2000.godinem broj: 00939724, sačinili Helge Brunborg i Henrik Urdal	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-92	Međunarodni Krivični Sud za Bivšu Jugoslaviju – Pobijanje tvrdnji odbrane u predmetu Blagojević i dr. (IT-02-60) U vezi sa: izvještajem o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice koji su sastavili Helge Brunborg i Henrik Urdal 12.02.2000. godine	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-92A	Međunarodni Krivični Sud za Bivšu Jugoslaviju – Dodatak spisku nestalih lica iz Srebrenice sastavljen 2004. godine, Ewa Tabeau, Arve Hetland i Neda Lončarić, Demografska sekcija, Tužilaštvo, MKSJ i Helge Brunborg, Statistics Norway	Uvedeno dana 17.01.2018. godine

T-92B	Nestali i mrtvi iz Srebrenice: izvještaj i spisak iz 2005. Godine – Izvještaj vještaka u predmetu Vujadin Popović i dr. (IT-05-88)	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-93	Procjena minimalnog broja osoba koja je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju ekshumirao od 1996. do 2001.	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-94A	Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici – rezime sudsko-medicinskog dokaznog materijala – stratišta i masovne grobnice od 16.05.2000.godine, Dean Manning, istražitelj MKSJ-a	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-94B	Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici – rezime sudsko-medicinskog dokaznog materijala masovne grobnice ekshumirane tokom 2000. Godine, Lažete 1, Lažete 2C, Ravnice, Glogova 1, februar 2001. godine, Dean Manning, istražitelj MKSJ-a	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-94C	Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici, broj: 03088545	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-94D	Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o Srebrenici – rezime forenzičkog dokaznog materijala – ekshumacija ljudskih ostataka iz masovnih grobnica, 2007. Godina	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.
T-94E	Međunarodni krivični sud Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju, Istraga o	Uvedeno godine	dana 17.01.2018.

	Srebrenici – rezime forenzičkog dokaznog materijala – ekshumacija ljudskih ostataka iz masovnih grobnica, Dean Manning, bivši vođa istražnog tima MKSJ od 27.11.2007. godine	
T-95	Izveštaj o iskopavanjima i ekshumacijama u Kozluku 1999.godine: sa prilogom o posjetama Konjević Polju i Potočarima, izvještaj podnio Richard Wright, dana 02.02.2000.godine	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-96	Ekshumacije provedene u Istočnoj Bosni tokom 1998.godine, Izvještaj MKSJ-u koji je sačinio Richard Wright dana 12.05.1999. godine	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-97	ICMP Međunarodna komisija za nestale osobe – sažeti izvještaj Čančarski put 5, BiH, ICMP-ova oznaka lokaliteta: T-ZVO.CRO5	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-98	Putni radni list broj: 22-1463/95 važi od 14.07.-31.07.1995. godine, za opel rekord, na ime Birčaković Milorad	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-99	Putni radni list broj: 22-1090/95 važi od 01.07.-31.07.1995. godine, na ime Ristanović Cvijetin i Mitrović Miloš	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-100	Putni radni list broj: 22-1651/95 važi od 01.07.-31.07.1995. godine, na ime Mirković Mićo	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-101	Duty officer notebook (Bilježnica dežurnog operativnog oficira)	Uvedeno dana 17.01.2018. godine
T-102A	Bilježnica u vezi sa presretnutim razgovorima, broj: 00804190 (FLOWER 133)	Uvedeno dana 17.01.2018. godine

T-102B	Bilježnica u vezi sa presretnutim razgovorima, broj: 00804625 (RRU-1 od 13.07.1995. do -)	Uvedeno godine	dana	17.01.2018.
T-103	Aneks A optužnice – materijalni dokazi broj: 86-91, 102 (CD na kojem se između ostalog nalazi i film o Srebrenici)	Uvedeno godine	dana	17.01.2018.
T-104	Aneks A optužnice – materijalni dokazi broj: 73, 100, 101 (CD – Fotografija ligatura)	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-105	Presretnuti razgovori od 13.07.1995. godine, 16.07.1995. godine, i 17.07.1995. godine.	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-106	Transkript svjedočenja od dana 19.09.2003. godine u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom – svjedok Momir Nikolić	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
	Transkript o saslušanju svjedoka Momir Nikolić, broj predmeta IT-02-60-T od dana 22.09.2003. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
	Transkript svjedočenja od dana 23.09.2003. godine u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom – svjedok Momir Nikolić	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
	Transkript o saslušanju svjedoka Momir Nikolić, u predmetu Blagojević od dana 25.09.2003. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
	Transkript o saslušanju svjedoka Momir Nikolić, IT-02-60, u predmetu Blagojević pred MKSJ od dana 26.09.2003. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
	Transkript o saslušanju svjedoka Momir Nikolić, IT-02-60, u predmetu Blagojević pred MKSJ od dana 29.09.2003. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.

	Transkript svjedočenja od dana 30.09.2003. godine u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom – svjedok Momir Nikolić	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
	Transkript svjedočenja od dana 01.10.2003. godine u predmetu Blagojević pred Haškim Tribunalom – svjedok Momir Nikolić	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
	Razgovor Jean-Rene Ruez sa Momirom Nikolićem, objavljen 15.decembra 1999.godine, kasete 1, strane A i B	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
T-107	Transkript svjedočenja Josefa Kingorija u predmetu Krstić od 31.03.2000., 03.04.2000., broj KT-RZ-143/07, X-KR 06/180-2	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
T-108	Transkript Dragana Obrenovića u predmetu Blagojević od 01.10.2003., 02.10.2003., 06.10.2003., 07.10.2003., 08.10.2003., 09.10.2003., 10.10.2003. Izjava Dragana Obrenovića data istražiteljima Haškog tribunala od 02.04.2000., 04.06.2003., i 05.02.2004. godine	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
T-109	Transkript svjedočenja Miroslava Deronjića u predmetu broj IT-02-60/1-S protiv Nikolić Momira od 28.10.2003.g	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
T-110	Svjedočenje Roberta Aleksandra Frankena u predmetu broj IT-98-33-T od 04.04.2000.g	Uvedeno dana 31.01.2018. godine
T-111	Transkripti svjedoka Lenderta Van Duijna u predmetu broj IT-05-88-T, od 27.09.2006.,28.09.2006., i 29.09.2006.godine	Uvedeno dana 31.01.2018. godine

T-112	Transkript Vicentius Egbersa u predmetu IT-05-88-T od 18.10.2006., 19.10.2006., 20.10.2006. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-113	Transkript PV-132 u predmetu Popović i dr. od 21. i 24.11.2006. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-114	Transkript PV- 137 u predmetu broj IT-05-88-T od 12.12.2006. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-115	Transkripti Vinka Pandurevića u predmetu broj IT-05-88-T od 27.01.2009., 28.01.2009., 29.01.2009., 30.01.2009., 02.02.2009., 10.02.2009., 16.02.2009., 19.02.2009., 20.02.2009., 23.02.2009., 25.02.2009., 26.02.2009., 27.02.2009. , 02.03.2009., 03.03.2009. godine	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-116	Transkript svjedoka PW-142 u predmetu broj IT-05-88-T od 29.01.2007.	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-117	Transkript svjedoka PW-143 u predmetu broj IT-05-88-T od 30.01.2007	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-118	Izjava svjedoka PW-165 MKSJ od dana 26.11.2005.	Uvedeno godine	dana	31.01.2018.
T-119	- Zahtjev za pomoć (saradnju) upućen Tužilaštvu za ratne zločine u Beogradu, R Srbija, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 14.02.2018. godine - Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 20.03.2018. godine - Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 27.03.2018. godine - Službena zabilješka Ministarstva sigurnosti BiH, Državna agencija za	Uvedeno godine	dana	28.03.2018.

	<p>istrage i zaštitu, broj: I-16-06/1-04-1-811-35/12 od 26.03.2018. godine uz propratni akt o operativnim saznanjima</p> <p>- Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 28.03.2018. godine</p> <p>- Odgovor na zahtjev, JZU Dom zdravlja Zvornik, broj: 398/17 od 27.03.2018. godine</p> <p>- Izvod iz zdravstvenog kartona za SA-5</p>	
T-120	<p>Zapisnik od ispitivanju svjedoka Goran Radić, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-625/15 od 09.09.2015. godine.</p>	<p>Uvedeno dana 16.04.2018. godine</p>
T-121	<p>Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Mileta od 23.05.2018, izjavu uzeo advokat Dušan Tomić.</p>	<p>Uvedeno dana 30.05.2018. godine</p>
T-122	<p>Dopis Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, MP br. 17/18 od 02.04.2018.godine sa prilogom: Izvještaj o postupanju, MUP Republike Srbije, Direkcija policije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih zločina, 03/2/8/1/1 broj: 230-770/18-1 od 28.03.2018. godine.</p>	<p>Uvedeno dana 29.05.2019. godine</p>
T-123	<p>Dopis Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, MP br. 17/2018 od 01.03.2019. godine sa prilogom: Izvještaj o postupanju, MUP Republike Srbije, Direkcija policije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih</p>	<p>Uvedeno dana 29.05.2019. godine</p>

	zločina, 03.2.6.1.1 broj: 230-770/18-4 od 19.02.2019. godine.			
T-124	Dopis Državne agencije za istrage i zaštitu broj: I-16-06/1-04-1-811-39/12 od 07.03.2019. godine sa prilogom: Akt Granične policije BiH broj: I-17-05-2-46/19 od 27.02.2019. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-125	Službena zabilješka Odjeljenja za podršku svjedocima Suda BiH broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 3108.2017. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-126	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-06/1-04-1-85/18 od 12.01.2018. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-127	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-06/1-04-1-773/18 od 23.03.2018. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-128	Službena zabilješka, Ministarstvo sigurnosti BiH, Sudska policija, broj: SP-110-SZ/17 od 13.09.2017. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-129	Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 24.01.2018. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-130	Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 19.10.2017. godine.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-131	Dopis Javne zdravstvene ustanove: ... od 07.03.2019. godine sa prilogom: Historija bolesti za svjedoka SA-5.	Uvedeno	dana	29.05.2019. godine
T-132	Nalaz i mišljenje vještaka dr Omera Ćemalovića od 27.06.2019. godine.	Uvedeno	dana	17.07.2019. godine
T-133	Transkript o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5 u predmetu broj: IT-05-88-	Uvedeno	dana	11.09.2019. godine

	T od 21.11.2007. godine sa audio zapisom.	
T-133 A	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0006030 09 od 24.10.2014. godine.	Uvedeno dana 11.09.2019. godine
T-133 B	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka SA-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 03.02.2017. godine.	Uvedeno dana 11.09.2019. godine
T-134	Spisak vojnih lica - VOB-8, br.1 (01280738 – 0128 1050), str. 01280836, 01280913, 01280974, 01280986.	Uvedeno dana 04.12.2019. godine
T-134A	Spisak vojnih lica - VOB-8, br.2 (0076 9859 – 0076 9960), str. 00769885, 00769915, 00769926, 00769930, 00769933,	Uvedeno dana 04.12.2019. godine
T-134B	Spisak vojnih lica - VOB-8, br.3 (0077 7722 – 0077 7823), str. 00777747, 00777750, 00777779, 00777791, 00777794, 00777798.	Uvedeno dana 04.12.2019. godine
T-135	2.pb - Evidencija prisustva ljudstva Komanda – Jul '95.	Uvedeno dana 04.12.2019. godine
T-136	Radna Karta štaba komande Drinskog korpusa od 01.07.1994.-10.04.1995. sa prilogom CD.	Uvedeno dana 04.12.2019. godine

DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG

SPISAK SVJEDOKA

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Grujić Bruno	16.04.2018. godine

2.	Radić Goran	16.04.2018. godine
3.	Jović Mile	30.05.2018. godine
4.	Đerić Novica	30.05.2018. godine
5.	Pantić Radislav	06.06.2018. godine
6.	Tanacković Milanka	06.06.2018. godine
7.	Matić Vlado	04.07.2018. godine
8.	Tejić Dragan	18.07.2018. godine
9.	Jović Branislav	26.09.2018. godine
10.	Drašković Vukašin	26.09.2018. godine
11.	Sekanić Aleksa	17.10.2018. godine
12.	Šakotić Milorad	24.10.2018. godine
13.	Dragutinović Miodrag	24.10.2018. i 07.11.2018. godine
14.	Lazarević Mitar	28.11.2018. godine
15.	Pandurević Vinko (video link)	24.12.2018. godine
16.	Pisić Slaviša	15.01.2019. godine
17.	Stanišić Teodor	15.01.2019. godine
18.	Jović Zoran	30.01.2019. godine
19.	Birčaković Stanoje	30.01.2019. godine
20.	Glibić Cvijetko	13.02.2019. godine
21.	Rade Jekić	13.02.2019. godine
22.	SO-2	11.09.2019. godine
23.	SO-3	25.09.2019. godine
24.	Milošević Drago	06.11.2019. godine
25.	Đukanović Mile	06.11.2019. godine
26.	Lazarević Mitar	22.01.2020. godine
27.	Stjepanović Milan	22.01.2020. godine
28.	Šakotić Milorad	22.01.2020. godine
29.	Jović Zoran	05.02.2020. godine
30.	Lazarević Mile	05.02.2020. godine
31.	Stevanović Zoran	05.02.2020. godine
32.	Jović Lazar	05.02.2020. godine
33.	Milić Sveto	05.02.2020. godine

SPISAK VJEŠTAKA

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Mladen Marinković	16.10.2019.godine

MATERIJALNI DOKAZI

O-1	Transkript razgovora sa Mitrom Lazarevićem, 27. juni 2002. godine, Banja Luka.	Uveden dana 07.09.2016. godine
O-2	Fotografija na kojoj je svjedok SA-2 označio vrata i potpisao kao SA-2	Uveden dana 13.10.2017. godine
O-3	Putni radni list br. 22-1667/95 za period od 15.07. do 31.07.1995. godine, vozilo TAM 130	Uveden dana 06.06.2018. godine
O-4	Medicinska dokumentacija vezano za ranjavanje Milanke Tanacković	Uveden dana 06.06.2018. godine
O-5	Interna dostavna knjiga	Uveden dana 04.07.2018. godine
O-6	Karta – Odnos rejona odbane bataljona i mjesta zatočenja i pogubljenja ratnih zarobljenika.	Uveden dana 07.11.2018. godine
O-6A	Karta – Zona odbrane zvrničke pešadijske brigade – jula 1995. godine	Uveden dana 07.11.2018. godine
O-7	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vinka Pandurevića od 22.12.2018. godine, advokat Dušan Tomić	Uveden dana 24.12.2018. godine
O-8	Dvije fotografije u koloru	Uveden dana 24.12.2018. godine
O-9	Dvije fotografije na kojima je svjedok Pisić označio položaj vozila i škole.	Uveden dana 15.01.2019. godine
O-10	Pravilo bataljona (pešadijski, motorizovani, brdski, planinski,	Uveden dana 30.01.2019. godine

	partizanski i mornaričke pešadije), Savezni sekretarijat za narednu odbranu, 1988. godine.	
O-11	Putni radni list broj: 22-1494/95 za vozilo marke 'Mercedes' reg oznake C-2613 za period 01.07.-31.07.1995. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-12	Putni radni list broj: 22-1496/95 za vozilo 'Traktor-univerzal' za period od 01.07. do 31.07.1995. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-13	Bilten bezbjedonosnih događaja broj: 200, MUP Republike Srpske od 12.07.1995. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-14	Izvod iz MKR za Tanju Aćimović, Republika Srbija, Opština Loznica, broj 200 od 24.07.1995. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-15	Izvod iz MKU za Savu Aćimovića, BiH, Republika Srpska, opština Zvornik, broj: 07-202-118/2007 od 26.11.2007. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-16	Izvod iz MKU za Miću Perića, BiH, Republika Srpska, opština Zvornik, broj: 07/1-202.1-188/16 od 04.02.2016. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-17	Akt 'Dostava dokumentacije' advokatu Draganu Gotovcu broj: 1224 od 07.06.2017. godine, ..., sve u vezi svjedoka SA-1, sa priložima: medicinska dokumentacija.	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-18	Objava agencije 'Sense Tribunal' od 14.01.2016. godine pod nazlovom 'Karadžić traži dokaze protiv Srećka Aćimovića'	Uveden dana 19.06.2019. godine

O-19	Dokumentarni dio filma 'Daleko je Tuzla' autor Avdo Huseinović, proizvodnja 'Haber' Sarajevo, 2010. godine.	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-20	Objava agncije www.index.hr od dana 11.07.2012. godine pod nazivom 'dobri ljudi u vremenu zla: Srećko Aćimović, pripadnik Vojske RS odbio strijeljati 500 Srebreničana'	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-21	Izvod iz MKU za Pantić Ružicu, BiH, Republika Srpska, opština Zvornik, broj: 07/1-202.1-104/18 od 16.01.2018. godine	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-22	Uvjerenje Odjeljenja za boračku zaštitu grada Zvornika broj: 06-835-1-112/2018 od 23.03.2018. godine na ime Drašković /Miloša/ Vukašina	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-23	Medicinska dokumentacija za SO-3	Uveden dana 19.06.2019. godine
O-24	Medicinska dokumentacija koju je SA-5 predao na ročištu: Izvještaj neuropsihijatra ...od 15.04.1994. godine, Izvještaj specijaliste iz ... 18.02.2009. godine, Uputnica spec 06.07.2009. sa izvještajem psihijatra, Uputnica spec 03.10.2014. i izvještaj ljekara iz 2014, ... 2009., Nalaz i mišljenje med ustanove Medico Bijeljina od 17.02.2017. godine, Nalaz i mišljenje ... od 09.02.2017. godine, Izvještaj interniste ... od 09.02.2017. godine, Uputnica neuropsihijatru 13.02.2017. godine, Uputnica neuropsihijatru bez datuma, Uputnica endokrinologu od 13.02.2017., Uputnica za laboratoriju i	Uveden dana 19.06.2019. godine

	Izveštaju o ispitivanju laboratorija Beograd.	
O-25	Potvrda za vozačku dozvolu za zaštićenog svjedoka SA-5, RS, MUP, ...od 03.07.2019. godine.	Uveden dana 11.09.2019. godine
O-26	Fotografija škole u Roćeviću sa potpisom SO-2.	Uveden dana 11.09.2019. godine
O-27	Rješenje za zaštićenog svjedoka SO-2, Ministarstva odbrane RS, Odsjek Zvornik, odbrane od 27.10.1994. godine.	Uveden dana 11.09.2019. godine
O-28	Uvjerenje za zaštićenog svjedoka SO-2, RS, Optina Zvornik, Opštinska administrativna služba, Odjeljenje za boračko-invalidsku i civilnu zaštitu, broj: 06-835-1-3152/07 od 21.09.2007. godine.	Uveden dana 11.09.2019. godine
O-29	Evidencija prisustva ljudstva u julu 1995. godine, Jedinica 2. pješadijski bataljon.	Uveden dana 25.09.2019. godine
O-30	Izveštaj vještaka vojne struke Mladena Marinkovića od septembra 2019. godine.	Uveden dana 16.10.2019. godine
O-31	Dopis Suda BiH broj: S1 1 K 020200 16 Kri od 01.07.2019. godine, sa prilogom Dopis Fabrike Glinice 'Birač' ad u stečaju, Zvornik, broj: 364/16 od 24.06.2019. godine i Nalaz, ocjena i mišljenje za Radić Slavka, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske broj: ORS:455/04 od 18.10.2004. godine.	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-32	Pismo Radić Slavka, fotokopija (sastavni dio Zapisnika o saslušanju svjedoka Radić Slavka, Ministarstvo sigurnosti	Uveden dana 06.11.2019. godine

	BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 17-04/2-04-2-320/06 od 07.06.2006. godine.	
O-33	...	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-34	Potvrda Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011334 15 od 21.10.2019. godine i Uvjerenje Vojne pošte 7469 Zvornik, BROJ: 507-282/92 od 24.11.1992. godine.	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-35	Uputnica specijalisti – hirurgu za Aćimović Srećka, JZU Dom zdravlja Zvornik 60380, Zvornik, broj: 401 od 23.10.2019. godine sa izvještajem hiruga.	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-36	Naređenje Komande Zvorničke Ipbr, Strogo pov., broj: 01-101 od 21.03.1994. godine.	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-37	Akt Komande 1. Zvorničke pbr, Str.pov., broj: 01-333 od 12.08.1995. godine.	Uveden dana 06.11.2019. godine
O-38	Izvod iz matične knjige rođenih za lice Stjepanović Milan, BiH, RS, broj: 07/1-200.3-1406/19 od 16.12.2019. godine, Zvornik, Kozluk. Nema prigovora.	Uveden dana 22.01.2020. godine
O-39	Dopis advokata Miloša Perića od 06.12.2019. godine i e-mail prepiska sa saradnikom TBiH, i medicinska dokumentacija za Stojanović Miladina	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-40	Uvjerenje na ime Dražić Đorđe, Vojna pošta 7469, Zvornik, broj: 05/4-119/5 od 26.04.1995. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-41	Dopis advokata Miloša Perića od 25.12.2019. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine

O-41A	IMKR za lice Ristanović Milorad, Zvornik, broj: 07/1-200.1-17694/19 od 26.12.2019. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-41B	IMKU za lice Stjepanović Milan, Zvornik, broj: 07/1-202.1-2323/19 od 26.12.2019. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-42	Molba advokata Miloša Perića od 25.12.2019. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-42A	Dostava podataka iz vojne evidencije, RS, Grad Zvornik, Gradska uprava grada Zvornik, Odjeljenje za boračko-invalidsku zaštitu, broj: 06-831-1-19/2019 od 26.12.2019. godine	Uveden dana 05.02.2020. godine
O-43	Molba za dostavu podataka advokata Miloša Perića od 12.02.2020. godine i	Uveden dana 14.02.2020. godine

DOKAZI SUDA

SVJEDOCI SUDA

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Zaštićeni svjedok SA-2	14.02.2020. godine